

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIX. évfolyam.

Szubotica, 1928. VASARNAP, január 29.

27. szám

Telefon: Kladóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52, 37a.

Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kladóhivatal és könyvosztály, Szubotica

Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

Ábránd és valóság

— A remény a természet legszebb ajándéka a szenvedők számára — mondja egy orvosprofesszor arra a hirre, hogy egy híres frankfurti rákkutató nagyszerű eredményeket ért el állatok rákos daganatainak visszafejlesztésével. A gyógyíthatatlan betegek áldásos jótétemény minden perc, amit a sir felé vonzó kinok óráiban a csodatevő remény elviselhetővé tesz. Akin nem lehet segíteni, hadd adja át magát annak a reménynek, amely az utópisztikus távolságban felvillanó lehetőségekből árad. Vannak azonban gyógyítható betegek, akiket a még be nem vált módszerekbe vetett bizalom eltérített az orvoslás reális irányától. Ezeket életképességük érdekében óvni kell az alaptalan remények kábulatától és fel kell világosítani őket arról, hogy a tudós kísérletezők korszakalkotó célkitűzései sokkal messzibb vannak még a gyakorlati megérlelődéstől, semmint azok a gyógyulás konkrét bázisai elfogadhatók volnának.

A rák gyógyítása terén folyó experimentálásoknak ez az orvosi értékelése alkalmazható minden olyan törekvése, amely a világháború következményeitől súlyosan megviselt emberiség szánálását bizonyos világmegegyező eszmék gyors megvalósulásához kapcsolja. Az egyik póluson a kapitalizmus lerombolásában látják a panacéat és a program végrehajtásának eszközeül a féktelen erőszakot választják. A másik póluson ugyancsak a diktatúrát igyekeznek kiépíteni a kapitalizmus veszélyeztetésével fenyegetett polgári társadalom védőbástyájaként. Mind a két extrémítás az emberi szabadságjogok legázolásával keres kiutat a világ válságából. Azonban a politikai, társadalmi és gazdasági élet rákbetegségének kezelésével nem lehetett várni addig, míg a jobb- vagy a baloldali reakció laboratóriumaiában készülő szerumok hatása ki nem próbálódik. Az orvos csak a terápia már kialakult adottságainak keretei között foghat hozzá a gyógyítás munkáihoz és a szükséges műtéti beavatkozást nem halaszthatja el a felfedező tapogatózó próbálkozásai miatt. Ha pedig a beteg hamis illúziók hatása alatt huzódozik az operáció elől, az orvos kötelessége, hogy kiragadjon a páciensét a hiu remények vésez szédületéből.

Remények és csalódások gazdag változatai teszik az elmúlt tíz év történetét mozgalmassá. Egymást érték a konziliumok a beteg Európa betegágyánál és az új gyógymódok hirdetőinek önhittségét csak fokozta a gyógyítás habozó lassúsága. Már-már ugy látszott, hogy a demokrácia régi receptje esődtől mond és a nagybeteg kísérleti nyulaként a szörnyűkeverők martaléka lesz, amikor hirtelen kedvező változás jelei kezdtek mutatkozni a körképen. Franciaország és Németország a kölesönös megértés útjára léptek és ennek következményeképp az egész európai atmoszféra lényegesen megenyhült. Mindenütt erőre kapott a demokrá-

cia és a siker biztató auspiciumai közt megindult a gazdasági válság leküzdésének folyamata. A béke és a munka akarata kitört a szélsőségek ostromgyűrűjéből és kezdi lebontani a torlaszokat, amelyek az újjáépítés feladatai elé tornyosulnak.

Nagy átalakulások esélyei rejlenek a fejlődés méhében. Az emberek

gyökerestül kitéphetők fogalmakat és ítéleteket, elképzelhetetlen magasságba ragadhatják a tudományt és nem is sejtett eredményeket vethettek az emberi kutatás partjaira. Amde a ma problémáival szemben nem szabad belefelejtkeznünk a holnapután délibábos perspektívájába és az egészségesnek bizonyult vívmányok tőkéjét nem szá-

bad feláldoznunk ábrándok oltárán. Amíg a rák biztos ellenszerét fel nem találják, az orvostudomány nem tagadhatja meg a gyógyítása eddigi tapasztalatait és amíg a demokráciánál különb kormányzati szellem ki nem bontakozik, csak a demokrácia erőforrásából meríthetnek energiákat a népek sorsának intézői.

Marinkovics Voja nem lelkesedik az ellenzéki blokk és a demokraták közös klubjáért

A külügyminiszter cáfolja Radics nyilatkozatát — A Pasic-csoport rokonszenvvel kíséri Davidovics akcióját — Dimitrijevic Mita tanácskozása Radicssal

Hétfőig nem lesznek elhatározó lépések

Beogradból jelentik: Miután a demokráta párt a döntést hétfőre halasztotta, az egész politikai világ érdeklődése a klub hétfői ülése felé fordul. Mindaddig, míg a demokráta klubban nem történt meg a döntés, az előjelek szerint

más politikai faktorok nem hajlandók elhatározó lépést tenni.

A politikai tevékenység ilyen körülmények között szombaton a minimálisra szorítkozott. Az egyetlen fontosabb momentum

Davidovics és Pribicevics tanácskozása volt,

amely összefüggésben van a demokráta párt hétfői állásfoglalásával. A konferencián résztvevett Groj Milan szuboticei demokráta képviselő is, *akinek meghaladása nélkül Davidovics az utóbbi időben egyetlen lépést sem tesz.* A konferencia résztvevői az újságíróknak nem nyilatkoztak. Pribicevics nyomban a tanácskozás után Radics Pavleval folytatott rövid megbeszélést.

Marinkovics Voja külügyminiszter délelőtt Kumandil Koszta közoktatásügyi és Angyelovics törvényegységesítő miniszter konferált a demokráta miniszterek magatartásáról. A demokráta minisztereken áll, hogy a demokráta párt egyöntetűen magáévá teszi-e Davidovics politikáját a demokráta erők egyesítésére, vagy pedig szakadás áll be a pártban. A demokráta miniszterekhez közelálló sajtó, különösen a Pravda már napok óta hangoztatja, hogy

a demokráta miniszterek nem helyeslik Davidovics politikáját

és hogy a pártban sokan vannak, akik a meglevő szituációt nem hajlandók feláldozni egy bizonytalan új helyzetért, amely még súlyosbitva van a Radics Istvánnal való szövetséggel. Maguk a demokráta miniszterek autentikus nyilatkozatot nem tesznek.

Marinkovics külügyminiszter cáfoló nyilatkozata

Az egyetlen autentikus megnyilvánulás ebben az irányban Marinkovics külügyminiszternek egy cáfolata, amely Radics István pénteki nyilatkozatára vonatkozik. Marinkovics a következőket mondja:

— Radics István nyilatkozata teljesen hamisan állítja be a demokráta klub pénteki ülését

és azt is felemlíti, hogy én teljesen egyetértettem valamilyen állítólagos ja-

vaslattal, valamilyen új klub megalakításáról.

Ki kell jelentenem, hogy nemcsak hogy nem értettem egyet ezzel a javaslattal, hanem semmiféle hasonló javaslat nem történt a legutóbbi klubülésen.

A beogradi lapok egyébként tele vannak az egyes pártok képviselőinek anoním nyilatkozataival a demokráta párt

„Valószínűleg úgy lesz, ahogy Marinkovics mondja“

Zagrebból jelentik: Radics István szombaton délelőtt a zagrebi tüzoltólaktanyában volt, ahol mint a tartománygyűlés elnöke elnökölt, a horvátországi mezőgazdasági szövözetek által rendezett tüzoltótanfolyam vizsgáján. Innen az egyik zagrebi szanatóriumba ment, ahol meglátogatta súlyos betegen fekvő vejét, dr. Kosutics Ágoston volt minisztert. Kosutics szombaton reggel vakbéloperációnak vetette magát alá és az orvosok véleménye szerint *állapota még mindig nagyon súlyos.*

A szanatóriumból jövet Radics az utcán találkozott a Bácsmegeyi Napló munkatársával, aki csatlakozott hozzá és megkérdezte, mi újság a politikában. Radics, aki *rendkívül rossz hangulatban volt,* azt válaszolta, hogy tegnap elmondott mindent, nincs semmi újság.

Munkatársunk megkérdezte Radics Istvánt, hogy mit szól Marinkovics nyilatkozatához. Radics még nem ismerte a nyilatkozatot, mire az újságíró közölte vele annak szövegét. Radics figyelmesen végighallgatta a nyilatkozatot, majd a következőket mondotta:

— Hát valószínűleg úgy lesz, ahogy Marinkovics mondja. Ő tudja legjobban, hogy mit tud és mit akar.

— És mi lesz, ha Marinkovics többséget kap a hétfői klubülésen? — kérdezte munkatársunk.

— Minden jó lesz — mondotta Radics — ha lesznek is gondok — felelte Radics.

Dimitrijevic Mita Zagrebban

A szombati nap érdekessége egyébként az, hogy *Dimitrijevic Mita újból Zagrebban érkezett.* Dimitrijevic megérkezése után azonnal meglátogatta Radics Istvánt és egy óra hosszat tárgyalt vele. Erről a látogatásról Radics István délután a következőket mondotta:

— Mita barátom ma reggel tényleg meglátogattam és mielőtt belépett az aj-

követendő politikájáról. Ezeknek az értékek azonban lecsökkenti a névtelenség. Tény az, hogy a radikálisok, különösen a korinányhoz közelálló körök igen rezerváltan viselkednek és várják a demokráta határozatait. A Pasic-csoport nem titkolt szimpátiával kíséri Davidovics akcióját, ami a csoport hetilapjában, az *Oslobodjenje*-ben nyíltan kifejezésre is jut.

tón így kezdte: *»Esküszöm gyermekeimre és mindenre, ami szent előttem, hogy nem Vukicsévics Veljától jövök és senki sem küldött, hanem, mint barát jöttem, hogy elbeszélgezzünk különféle aktuális kérdésekről.«*

Elmeséltem neki, hogy mit beszélünk én meg Vukicsévics. Azt hallom, hogy Vukicsévics egyik újságnyilatkozatában beszél valami ígéretéről, amit állítólag én tettem őfelségének. A király nem kért tőlem semmit és én nem tettem semmiféle ígéretet. Őfelsége néhány bölcs szó kíséretében igazi államférfiúi magaslattal felhívást intézett hozzám, amelyre én megelégettem. Ennyi az egész. Én megéveztem Marinkovicsal, Davidovicsal és a többi elvbarátaimmal és minden simán ment volna, ha Vukicsévics Velja nem lihte volna azt, hogy én rab vagyok, akit a király ajándékozott neki.

Radicsnak ezzel a nyilatkozatával meglehetősen ellentétben áll az a cikk, amelyet maga Radics írt a *Narodni Val* szombat délután megjelent számában, amelyben Zagrebban való megérkezése kapasan éles támadást intéz Dimitrijevic Mita ellen.

— Dimitrijevic utja — írja Radics — ismét intrikája azoknak a sötétben bujkáló titokzatos elemeknek, akik mindenáron meg akarják akadályozni, hogy a demokrácia ügye győzelmet arasson. A rendőrradikálisok az ő kiküldetésével be akarták bizonyítani, hogy én Vukicsévicshez intézett levelemmel nem mondtam ki az utolsó szót, hanem, hogy tovább kívánom folytatni a tárgyalásokat. Ezzel az intrikával hatni akarnak a demokráta klubra és Davidovicsra, akiknek azt akarják szuggérálni, hogy én titokban még mindig fentartom a kontaktust Vukicsévicsel. De ezekkel az intrikákkal szemben is Davidovics fényesen tartja magát. Ma nyilatkozatot tett az újságíróknak, hogyha még másodmagával marad is, kiltart azon az uton, amelyen elindult.

Blasco Ibanez meghalt

Mentonban halt meg a kiváló spanyol író

Párisból jelentik: Mentonban szombat reggel meghalt Blasco Ibanez, a világhírű spanyol író. Halálával a spanyol diktatura egyik legtehetségesebb és legveszedelmesebb ellenfele szállt sírba.

Blasco Ibanez 1867-ben született Valenciában. Már mint diák a spanyol republikánus mozgalomhoz csatlakozott, úgyhogy többször börtönbüntetést is szenvedett. Később megalakította az »El Pueblo« (A nép) című köztársasági lapot és bekerült a spanyol parlamentbe is. Rendkívül termékeny író volt és különösen a világháborúról írt »Az Apokalipszis négy lovasa« című könyve tette világhírűvé, amelyet több nyelvre lefordítottak és filmre is feldolgoztak. Ezenkívül sok más regényével is nagy sikere volt és tekintélyes vagyont szerzett.

Primo de Rivera diktaturájának kitörése után Blasco Ibanez Párisba menekült és innen indította meg a harcot a spanyol diktatura ellen. 1925-ben jelent meg »A teleplezett XIII. Alfonz« című röpirata, amelyet több millió példányban terjesztett az egész világon. Ezzel a pamflettel már nem csak Primo de Rivera, hanem királya ellen is felvette a harcot. A röpirat miatt a spanyol király a francia bíróságok előtt pórt indított Blasco Ibanez ellen, de a pórt később visszavonta. 1926-ban a világ ismét figyelmes lett Blasco Ibanezre. Amikor Spanyolország kilépett a Népszövetségből, Blasco Ibanez a külföldön élő spanyolok nevében táviratot intézett a Népszövetséghez és bejelentette, hogy a diktatura bukása után Spanyolország ismét belép a nemzetek szövetségébe.

Hazájában nem szült jó vért Blasco Ibanez afférje. Több spanyol arisztokrata párbajra hívta, Blasco Ibanez azonban ekkor kijelentette, hogy csak Alfonz királlyal, vagy Primo de Riverával hajlandó kiállni.

A kiváló spanyol író Mentonban, ahol már régebben megtelepedett, néhány nappal ezelőtt hörghurutban és tüdőgyulladásban betegedett meg és betegsége különösen azért volt agyályos, mert már régebben cukorbetegségben szenvedett. Az orvosok nem tudták megmenteni és néhány napos betegség után szombat reggel meghalt a kiváló spanyol író.

Huszonötén szabadultak a becskerekai fogházból

Tíz fogoly büntetésének egy részét elengedték

Becskerekről jelentik: Tomiszláv herceg születése alkalmából a becskerekai fogházban büntetésüket kitöltő elítéltek közül harmincötén részesülnek a királyi kegyelemben, akik közül huszonöt foglyot azonnal szabadlábra helyeztek, míg a többiek hátralevő büntetésének csak egy részét engedték el.

A szabadonbocsátott foglyok nagyrészt lopás miatt ítélték el a becskerekai törvényszék. Ezek Popov Dobrivoj, Dohor Ferenc, Dózsa István, Terhes András, Sinka Mihály, Vas Julesa, Zombori József, Kotek József, Kadorján Tódor, Janis Janó, Szantovác Száva és Csöbics Pája, összesen tehát tizenketten, akiknek még egy-két hónapi büntetésük lett volna hátra. Ezek közül Csöbics Szávát, aki szökésben volt, csak a napokban fogták el és most az amnesztia révén újból szabadonbocsátották.

A súlyos testi sértés miatt elítelt foglyok közül heten szabadultak ki. Némedi György, Bakai Franciska, Juhász Mátyás, Popov Milán, Mihajlov Lása, Milutinov Vászsa és Hucok János.

A szabadlábrahelyezettek között van több, akiket emberölésért ítélték el. Az egyik Erős Tamás, aki egy évi börtönt kapott emberölésért és büntetését április 15-ikén töltötte volna ki, tehát az amnesztia következtében közel három hónapot engedtek el neki. Gyilkosság miatt ítélték el Siradó Józsefet is, akinek február elsején már lejárt volna a büntetése, tehát a királyi kegyelem csak öt nap

pal rövidítette meg a fogházbüntetését.

Gondatlanságból okozott emberölés miatt egy hónapi fogházra ítélték annak idején Ursza Géza becskerekai kereskedőt, akinek revolvere tisztogatás közben véletlenül elsült és a golyó a szolgájának a szívébe furódott. Ursza Géza csak pár nappal ezelőtt kezdte meg fogházbüntetésének kitöltését, de az amnesztia révén máris kiszabadult. Szabadlábra került továbbá Dabics Deszpot, akit erőszakos támadásért ítélték el és Raficsics

Misa, akit hivatalnokértésért ítélték el a szerb büntetőtörvény 93. szakasza alapján. Végül szabadlábrahelyezték Milanov Zsarkót, akit szándékos emberölés miatt annak idején öt évi börtönrre ítélték és abból már négy esztendő kitöltött, a hátralevő egy évet pedig most elengedte neki a királyi kegyelem.

A foglyokat csütörtökön délelőtt tizenegy órakor bocsátották ki a fogházból és azok ragyogó arccal hagyták el a fogházat.

Április 22-ikén választ Franciaország

Párisból jelentik: A minisztertanács szombati ülésén megállapították, hogy a parlament ülészaka március 10-ikén befejeződik és az új választásokat április

22-ikére írják ki. A parlament feloszlátása még március 10-ike előtt megtörténik.

A pártok máris nagyarányú előkészületet tesznek a választásokra.

KIHALTAK A FELFEDEZŐK

A mai expedíciók nagyvállalkozók üzletei — Archeológia repülőgépről — Pszichoanalitikusok tanulmányozzák az ember-evőket — Kutatók a tenger fenekén és a felső légrétegekben

Milyen expedíciók kelnek az idén utra?

Az a felfedező-típus, amelyik pár tucat néger társaságában nekivágott az óserdőknek, vagy néhány szánkóval és kutyákkal elindult az északi sark felkutatására, ez a romantikus emberijaita szép lassan kihalt, áldozatul esett a technika fejlődésének és az ezzel járó industrializálódásnak. A mai expedíciók közönséges üzleti vállalkozások és sikerüket nem az egyéni bátorság és becsvágy dönti el, hanem az organizáció és az adminisztratív ügyesség. Kolumbusz Kristóf, amikor a Niua-val, Pinta-val és a Santa Maria-val felfedezte Amerikát, mindent összevetve 2115 dollárt költött — Fitzhugh Green amerikai tengerésztiiztnek, a Mac Millan-expedíció egyik tagjának számitása szerint — az utra. A »St. Louis Post-Dispatch« és a »New York Times« ezzel szemben

az északi sarkról küldött néhány szavas tudósításért kerek kétszáz-ezer dollárt fizetett Amundsennek.

A modern expedíciót úgy szervezik meg, mint valami iparvállalatot. Tegyük fel, hogy a vezető — aki csak jelentékeny és befolyásos személyiség lehet — Newyorkból akar az északi sarkon keresztül Berlinbe repülni. Megcsinálja a kalkulációt. Kell az expedícióhoz egy kormányozható léghajó, egy-egy mentőhajó a sarki tenger két oldalán, felszerelés, táplálék, személyzeti kiadások. Az összes költségeket kerekén egy millió dollárra becsüli. Hogy szerzi ezt meg? Először is megnyeri az amerikai hadsereg, vagy tengerészet támogatását, hivatkozással vállalkozása propagandáértékére. Aztán keres egy nagytőkést, aki szereti a reklámtól és emiatt hajlandó az ügyet nagyobb összeggel finanszírozni. A pénzember esetleg igéretet kap arra, hogy valami földtulajelvet, amit az expedíció a sarkvidéken felfedez, róla fognak elnevezni. (Afrika, Délamerika és a sarkvidékek térképein hemzsegek a nemzetközi nagykapitálislíták nevei.) A tudományos testületek és repülőársaságok szintén nem idegenkednek a reklámtól és erkölcsi támogatáson kívül hajlandók anyagi áldozatokra is. Az expedíció vezetője ezután a sajtóhoz fordul. Befutnak az ajánlatok és tíz nap múlva már aláírja a szerződést egy nagy napilap-szindikátussal az első táviratokra és egy heti-lapkiadó-vállalattal illusztrált cikkekre. Ieköti magát egy könyvkiadóvállalattal, egy filmtársaságnak, azonkívül egy koncertirodának, amely visszatérése után előadóközörra viszi. A »felfedező« így lesz igazgatója és üzletvezetője egy óriási és bonyolult vállalatnak: bizonyos irányú tudományos képzettségén és hírnevén kívül — enélkül szóba sem állnak vele — élelmes üzletembernek, ravasz diplomatának és ügyes menedzsernek kell lennie. Ha ezek közül a tulajdonságok közül egyik sem hiányzik belőle és az expedíció sikerül, akkor a tényleges költségeken kívül még pár százezer dollár tiszta haszonnal zárhatja a vállalkozás mérlegét.

*

Tulajdonképpen már nincs is mit felfedezni.

Az expedíció-ipart ez nem zavarja. A profit csábítón mosolyog feléjük és ők a régi felfedezőket megszegyenítő ötletességgel fedeznek fel újabb felfedezni-valókat.

Az 1928-as év expedíció legnagyobb-részt az ősemer keresésére indulnak el.

illetőleg azt az összekötő kapcsot keresik, amely a darwini hipotézis szerint a majom és az ember közé iktatódot be. Roy Andrews, aki Chinában kereste ennek a missing link-nek a nyomait, folytatni fogja a forradalmi zavarok következtében félbeszakadt kutatásait. Több expedíció készül a Szahara-sivatagba, hogy bizonyítékokat keressenek annak a teóriának az igazolására, amely szerint ez a teljesen néptelen pusztaság valamikor — valószínűleg a jégkorszakban — a föld legsűrűbben lakott terület volt. A Brit Archeológiai Intézet expedíciót küld a Holt Tenger partjára, Jeruzsálem környékére, ott ugyanis legutóbb egy homlokcsontot találtak, mely a tudósok véleménye szerint a neandervölgyi ősemer korából való nőstény koponyájának egy darabja. (De lehet, hogy egy borjucsuilök. Ezt nem az archeológusok mondják, hanem én. Teljesen tudománytalan kijelentés, de jár olyan közel az igazsághoz, mint a tudósok nézete). Abessziniát a régészeti kutatók eddig békében hagyták, most két expedíció is indul oda, egy angol és egy francia. Sziriába már utrakelt egy expedíció, amely a kétezer év előtti római táborozás nyomait keresi itt és repülőgépről akarja megállapítani, hogy hol húzódnak a rómaiak megmaradt földsáncai,

amelyeket a földön álló természetesen nem ismerhet fel, mert természetes földalakatoknak nézi. A magashól azonban valószínűleg felismerhető lesz a mester-séges sáncokat jellemző szabályosság. Délamerikába, amelynek nagyrésze még alig ismert, két expedíció megy. Az egyik Dyott amerikai ezredesé, aki január 15-ikén már el is indult, hogy kiszabadítsa Fawcett ezredesét, aki 1925-ben Tapajoz és Xingu folyók között beszorult a braziliai őserdőbe.

Fawcett ezredes a fehér indiánok városának átkutatására indult el s minthogy nem tért vissza, rég holtnak hitték, míg a múlt év szeptemberében Courtville braziliai mérnök hírül hozta, hogy véletlenül találkozott az őserdőben a félig elmebeteg Fawcettel és fiával, (harmadik kisérijük időközben meghalt.) A Dyott-féle expedíció a legmodernebbül van felszerelve és többek közt

rádió-leadókészüléket is visz magával az őserdőbe, hogy a civilizált világgal állandó érintkezést tartasson fenn.

Ugyancsak Délamerika legdélibb csúcsának felkutatására indul el hamarosan Günther von Plüschow volt fragettkapitány, akit a berlini Ullstein-lapkiadóvállalat küld ki. A híres tsingtaui repülő nem aeroplánon, hanem »Feuerland« nevű kis, harmincnyolc tonnás vitorlás kutteren kél utra, aminél még Kolumbusz

*Pinta-Ja is nagyobb volt. Plüschow a Tüzföldet akarja beutazni és szintén visz rádió-leadókészüléket magával.

Forbes-Leith őrnagyot, aki Kelet-Perzsia vadonainak átkutatására készül, már nem az ősemer nyomai érdeklik, hanem perzsiai vadzamarat akar találni. Mac Millan az idén is Labradorba megy folytatni kutatásait. Beebe a kassibi tengerben dolgozik. Byrd és Eilsworth újabb sarki repülőseket terveznek. Nansen egy német léghajóval Berlinből akar az északi sarkra repülni. James Clark már Tibetben van. Davis, Hurley, Putnam, Wilkins, Mawson és még egy sereg expedíció-direktor készül különböző civilizálatlan vidékekre.

Egészen különleges

a budapesti dr. Róheim Géza vállalkozása, aki az ujuineai ember-evőket keresi fel, hogy pszichoanalitikai tanulmányokat végezzen rajtuk.

Róheim, akinek Hermina-utli villájában lótték agyon tíz évvel ezelőtt Tisza István grótot, egyike a ma élő legkitünőbb folkloristáknak, amellet buzgó követője a bécsi Freud professzornak és ehhez képest a folklorisztikát is a pszichoanalízis szolgálatába állította. Utazása tulajdonképeni célja, hogy ellenőrizze dr. B. Malinovskí londoni egyetemi tanárnak a trobriand-szigeti ember-evőkön végzett megfigyeléseit. Malinovskí ugyanis, aki régebben szintén freudista volt, az ujuineai szigeteken nyert tapasztalatai alapján megcáfolta Freudnek azt az alapvető tanítását, hogy a primitív társadalomban, az ősemerben az apa játssza a vezető szerepet. A freudisták azt remélik, hogy Róheim — ha csak páciensei közben meg nem eszik — be fogja visszatérésekor igazolni Malinovskivel szemben Freud fölfevéseinek helyességét.

*

A föld felületének hét nyolcadát még nem látta emberi szem.

Ez az a terület, ami víz alatt van.

A természetrajzi kutatók a tenger fenekén még sokat produkálhatnak. A Bethlehem-Stahl-Korporation most készit Beebe számára egy buvárharangot, amelyben az amerikai 5—10.000 láb mélységbe szándékozik leszállni. Beebe eddigi tapasztalatai alapján azt állítja, hogy

a tenger egészen mély rétegeiben villamos világítás van,

illetőleg az ott élő lények elektromosság-szerű kisugárással maguk világítanak maguknak.

Fent a levegőben Macready dolgozik, aki harmincezer láb magasságon tul végzett megfigyeléseket. Legutóbb a majompörböl emlékezetes Dayton fölé repült olyan magasságon, hogy a hideg műusz hatványkét Celsius fok volt és a levegő ritkasága következtében az egyik pilóta elvesztette eszméletét. Sir Cobham számitása szerint ötvenezer láb magasságon a mai repülőgép óránként ezer mértődes sebességet is elérhet, úgyhogy

egy nap alatt körülrepülhetné a földet.

Ezt a hipotézist annál könnyebben megreszkírozhatta az angol tudós, mert a közeliövőben nem kell tartani a magassági rekord ilyen nagyarányu megjavításától.

Legjobbban elhanyagolják a kutatók a föld belsejét. Erről alig tudunk valamit. Néhány évvel ezelőtt még az öt-ezer láb mély olajkutat is ritkaságszám-ba mentek, ma már azonban nyolcezer lábnyira is lefurnak. Ez a legnagyobb mélység egyelőre, amit a föld belsejébe emberi kéz furt. A kutatás ezen a területen azért nem halad előre, mert rendkívül drága. Olyan mély nyílás furása, amely a föld belsejéről való tudásunkat érdemlegesen bővítené, egy amerikai mérnök számitása szerint körülbelül hetvenmillió dollárba kerülne. Igazán nem fizetődik ki.

A vezető

RÁDIÓ-

lámpa

Kremenezky

Minden célnak legjobban megfelelő típus!

Kapható minden rádióüz'etben. Főlerakat:

KONRATH D. D Subotica

Rendőrtanfolyamot szerveznek Szuboticán

Csak a tanfolyam sikeres elvégzése után lehet valaki rendőr

Momirovics Veljkó dr., Szubotica város rendőrfőkapitánya hivatalbalépése alkalmával kijelentette, hogy első kötelességének tekinti a rendőrlégénység átnevezését. A rendőrfőkapitány már hozzálatott programjának megvalósításához. Momirovics Veljkó dr. rendőrfőkapitány szombaton délben fogadta a *Bacsmegyei Napló* munkatársát és közölte, hogy a szuboticiai városi rendőrség rendőrtanfolyamot nyit azok részére, akik rendőrök akarnak lenni. A szuboticiai rendőrséghez a jövőben csak azok kerülhetnek be rendőröknek, akik ezt a tanfolyamot jó eredménnyel elvégezték.

A tanfolyam — mondotta Momirovics Veljkó dr. főkapitány — három hónapig fog tartani. Február 13-án kezdődik és május 13-án ér véget. A rendőrtanfolyamra a városi rendőrfőkapitányság pályázatot fog kiírni, amelynek értelmében a tanfolyamra minden huszonhárom-nyegyven év közötti jugoszláv állampolgár beiratkozhat, aki erkölcsileg és politikailag feddhetetlen multu, testileg és szellemileg egészséges, katonai kötelezettségének eleget tett és írni, olvasni

A tanfolyamra jelentkezők kérvényeit legkésőbb február ötödikéig a főkapitánysághoz kell beadni. Momirovics Veljkó dr. főkapitány február 12-ikéig minden jelentkezőt — írásbelileg értesíteni fog, hogy a tanfolyamra felvették-e vagy sem.

A tanfolyamon a szuboticiai rendőrfőkapitányok fognak előadásokat tartani és a tanfolyam után az eredményről minden hallgató bizonyítványt kap. A *Bacsmegyei Napló* munkatársa úgy értesült, hogy a tanfolyam legjobb hallgatóit azonnal alkalmazni fogják a rendőrségen és velük fogják betölteni az üresedésben levő helyeket, míg a tanfolyam többi hallgatói, akik jó eredménnyel végzik el az iskolát a megüresedő állásokba fognak bekerülni.

Momirovics Veljkó dr. rendőrfőkapitány kijelentette, hogy a jövőben csak azok lehetnek rendőrök, akik ezt az iskolát elvégezték. Ezzel a rendőrfőkapitány meg akarja szüntetni azt a rendszert, hogy a rendőrséghez a párt-emberek által beajánlott emberek kerülhessenek, ami a legtöbbet ártott eddig a rendőrlégénységnek.

A kitett csecsemő szerencsét hozott

Főtárgyalás a szuboticiai törvényszéken

Érdekes bűnyügyben tartott főtárgyalást szombaton Pavlovics István törvényszéki elnök büntetőtanácsa. A vádlottak padján egy sztarakanizsai fiatal asszony ült, Kovács Piroška, aki elhívta az volt a vád, hogy 1926 október harmadikán hajnali öt órakor néhány hetes csecsemőjét kitette az utcára. A feltűnően csinos fiatalasszony a főtárgyaláson beismerte, hogy a héthetes kis gyermekét valóban kitette Dobó Ádám háza elé és pedig úgy, hogy a házban lakók az ablakon át láthatták a kis apróságot. Jól bepakolta meleg kendőbe, hogy meg ne fázék és maga is félrehúzódva egy rejtékhelyről leste, mikor veszik észre az ablak elé tett porontyot. Tíz percnél tovább sem kellett várnia, amikor látta, hogy a ház gazdája, Dobó Ádám kijött, megnézte, mi van ott és mikor meglátta, hogy kis élő gyermek, azonnal bevitte a házba. Ő ezután eltávozott.

Kijelentette még a vádlott asszony, hogy nem volt szándékában gyermekét elpusztítani, vagy hogy a gyerekek baja essék, hanem az volt a célja, hogy Dobók meg tudják, hogy kisgyermek van, akinek az apja Dobó Béla. Ilyen módon akarta elérni azt, hogy a gyermek atyja őt feleségül vegye, ami meg is történt.

Ezután több tanut hallgatott ki a bíróság, közöttük Dobó Ádámot, aki elmondta, észrevette a háza előtt az ablakon szemben egy kukoricacsutka kazal tetején batyu van. Kiment megnézni és meglepetve látta, hogy egy élő csecsemő

ban a batyuban, tisztességesen bekötve. A gyerek nem sírt, az arca kendővel volt betakarva. Azonnal szólt a feleségének, hogy azonnal jöjjön ki, bevitték a gyereket a házba. Amikor azután meg-

tudták, honnan került oda a gyerek, ki az apja, ki az anyja. Béla fia feleségül vette Kovács Piroškát és ma is boldogan élnek.

A bizonyítási eljárás ezzel véget ért

és a bíróság meghozta az ítéletet, amelyvel Kovács Piroškát felmentette az ellemel emelt vád alól, miután nem látott bűncselekményt fennforogni. Az ítélet jogerős.

Májusban választ Németország

Az iskolaügyi törvény körül felmerült ellentétek miatt feloszlatták a német birodalmi gyűlést

Berlinből jelentik: A parlamenti helyzetben beállt kritikus fordulat, amelyet az iskolaügyi törvény körül felmerült komplikációk idéztek elő, valószínűleg abban az irányban fog kibontakozni, hogy a birodalmi gyűlést feloszlatták és kiírják az új választásokat.

Beavatott körök szombaton délelőtt már egész komoly formában beszéltek arról, hogy a birodalmi gyűlést április elején feloszlatták, amely esetben az új választásokra május első felében kerül sor.

de valószínűleg május 13-ikán, legkésőbb

május 20-ikán.

A jövő héten a koalíciós pártok megfojgják ugyan kísérelni még, hogy az iskolaügyi törvény kérdésében kompromisszumot hozzanak létre, a tárgyalások elé azonban az összes pártok a legnagyobb peszsimizmussal tekintenek.

Elkeseredett harcra készül a román nemzeti parasztpárt

Maniu hajlandó saját személyét is feláldozni a kormány megbuktatása érdekében

Bukarestből jelentik: A nemzeti parasztpárt parlamenti frakciója péntek este ülést tartott, amelyen Madgearu képviselő beszámolt nyugateurópai utjáról és külföldön szerzett benyomásairól.

Az ülésen Maniu Gyula, a parasztpárt

vezére is felszólalt és hangsúlyozta, hogy

a pártvezéreknek aktív részt kell venniük a kormány megbuktatására megindult küzdelemben.

Nagy hatást keltett Maniu beszédének az a részlete, amikor kijelentette, hogy

a harcot az ő fizikai személyének feláldozásával is sikerre kell vinni. Az ülés mindvégig igen heves kormányellenes hangulatban folyt le és bizonyos, hogy a nemzeti parasztpárt döntő küzdelemre készül a Brătianu-kormány ellen.

Titulescu római tárgyalásai nem változtatnak a kisantant egységén

Sauerwein szerint a kisantant-jegyzék átnyújtásának halogatása alkalmat ad Magyarországnak a szentgothárdi eset nyomainak eltüntetésére

„Románia hivatva van arra, hogy békéltetően közvetítsen Olaszország és Jugoszlávia között“

Párisból jelentik: Titulescu és Mussolini római tárgyalásairól a francia sajtó nagy tartózkodással emlékezik meg, mert nyilván számol a francia külpolitika döntő tényezőinek azzal a kívánságával, hogy mindaddig, amíg a román külügyminiszter nem jön Párisba és nem tárgyal Briand külügyminiszterrel, ami a jövő héten történik meg, nem kell izgatni a francia közvéleményt a román külpolitika irányváltozásának lehetőségével. Ez a szempont tükröződik a Petit Parisien szombati cikkében, amely megállapítja, hogy

nem kell félni a román politika új orientációjától, sőt ellenkezőleg: a római tanácskozások tisztáznák fogják a helyzetet

és még örülni kell Románia és Olaszország közeledésének, mert ez megkönnyíti a feszültség enyhülését Róma és Páris között is.

A szentgothárdi esettel kapcsolatban a *Matin*-ben Sauerwein azt írja, hogy

a Népszövetség kockára teszi tekintélyét, ha nyugalmas álmobba szenderedik el arra az időre, amikor nincs teljes ülés

és a tanács nincs együtt, holott időközben is örködni kellene a béke fenntartásán. Két eset is bizonyítja, hogy a Népszövetség mennyire nem áll hívatása magaslatán — az egyik a szentgothárdi ügy, a másik a lengyel-litván elletést. Ami az elsőt illeti,

Veverka csehszlovák követ bejelentette ugyan a panaszt a Népszövetségnél, de mert Titulescu udvariasan tévővázott, a panasz tárgyalatlanná lett.

Az egész diplomáciai demars tehát minden valószínűség szerint kutba fog esni és minthogy a Népszövetség alkotmány értelmében csak valamelyik tagállam vagy valamelyik tanács tag egyenes indítványára indíthat vizsgálatot és a Népszövetség statutumai olyan szerencsétlenül vannak megszövegezve, hogy nincs semmiféle olyan szerv Genf-

ben, amely saját kezdeményezésére ilyen komoly esetben összehívhatná a lefegyverzési és biztonsági bizottságot, vagy még inkább az ellenőrző bizottságot, előállt az a helyzet, hogy

a huza-vona következtében Magyarországnak ideje volt deliktumának nyomait eltüntetni

és így valósággal eső után köpönyeg lesz — fejezi be fejtegetéseit Sauerwein — ha a népszövetségi tanács márciusban mégis rászánja majd magát arra, hogy vizsgálatot rendeljen el.

Mint Prágából jelentik, a csehszlovák sajtó kerülte eddig Titulescu római látogatásának kommentálását. Először a szombati *Lydove Noviny* fűz kommentárt a római tanácskozásokhoz és szembeszáll azzal a felfogással, hogy

Románia készülő elkanyarodni a kisantanttól.

mert az a tény, hogy Titulescu Rómából egyenesen Párisba utazik, éppen ennek az ellenkezőjét bizonyítja. Szerencsés gondolat volt a román külügyminisztertől Mussolini meglátogatása — írja a lap — hiszen

Románia egyenesen hivatva arra, hogy békéltetően közvetítsen Jugoszlávia és Olaszország között, Titulescurot pedig még legnagyobb effensége sem tételezheti fel, hogy engedje magát olyan politika szolgálatába kényszeríteni, amely Jugoszlávia ellen irányul.

Hasonló hangon foglalkozik Titulescu római látogatásával a többi csehszlovák lap is.

Botrányok a gyilkosokkal rokonszenvező német képviselők körül

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés pénteki ülésén általános felháborodást keltett Frick nemzeti szocialista képviselő felszólalása, aki amnesztiát sürgetett a vértörvényszékek elítelt tagjai számára, valamint Rathenau és Erzberger gyilkosainak is és azt mondotta, hogy ezeknek a meggyilkoltaknak a bűne legalábbis olyan nagy, mint boszszuállóké, mert a háború alatt mindent elkövettek, hogy a német nép elcsüggedjen és az ellenséggel is készek lettek volna szövetkezni.

A birodalmi gyűlés szombati ülésén Loebé elnök kijelentette, hogy Frick képviselő pénteken durván megsértette a parlamenti rendet és a házszabályokat, amiért utólag utasítja rendre, megjelölve, hogy a pénteki ülésen elnöklő Graef német nemzeti párti alelnök bizonyára nem mulasztotta volna el a rendreutastást, ha a nagy zajban hallotta volna mindazt, amit Frick mondott.

Amikor Loebé elnök idáig ért emulciójában, a baloldalon ilyen kiáltások hangzottak el:

— Graef elnök csak a félfülére süket és csak a jobb oldalról elhangzó pimaszkodásokat nem hallja.

Loebé elnök védelmére kelt a nemzeti párti alelnöknek, majd kijelentette, hogy mivel Frick képviselő beszéde végén a köztársaságot is sértette, utólag ezért is rendreutastja és sajnálja, hogy a mai ülésen már nem léphet fel ellene erősebben. Rendreutastásban részt vett egyúttal Jadasch kommunista képviselő is, aki Graef alelnököt megsértette, mert azt kiáltotta az elnöki emelvény felé, hogy ha Graef így viselkedik, akkor le fogja onnan ráncigálni.

Ezután Loebé elnök felszólította szeniorok tanácsát, hogy még szombaton tartson ülést és tegyen előterjesztést a két képviselő megrendszabályozására.

Balkán külpolitika

1. Az elmúlt héten a Balkán külpolitikájában nagyon sok nevezetes esemény történt. Különösen Románia diplomáciája volt nagyon aktív és Titulescu külügyminiszter, Magyarország diplomáciai képviselőin kívül, mindazokkal az államokkal meleg érintkezésbe jutott, akik ma Mussolini vezényszavát hallgatják és várják.

A *Bácsme gyei Napló*ban már megírtuk, hogy közvetlenül Bratianu halála után, Románia szakítani fog a tiszta francia orientációval és inkább az Avarescu által kezdeményezett olasz politika útjai irányában orientálódik. Románia számára Franciaország nagyon messze van és Franciaország érdekei az utóbbi időben nem mindig voltak a román diplomácia érdekeivel összeegyeztethetők. Természetesen Románia újabb olasz orientációja nem jelenti az eddigi kisanant keretek felbontását. Románia, még nem lép ki a kisanantból ezt talán csak a következő esztendőben tehetné meg, amikor majd a kisanant szerződése lejár és az egyes hatalmaknak nyilatkozniok kell arról, hogy továbbra is iennakarják-e tartani ezt a mostani államzövetséget.

2. A szentgotthárdi fegyvercsempészéssel kapcsolatban most világosan kidomborodott, hogy Magyarország ellen ebben a kérdésben csak Csehszlovákia képviselte az intranzigens álláspontot. A román diplomácia előbb meghallgatta Mussolini tanácsait, viszont jugoszláv részről, ha a népszövetségi intervencióban részt is vettek volna, annak csupán annyi jelentősége lett volna, hogy Jugoszlávia nem akarta a kisanant bármely állama részéről történt kezdeményezést cserbenhagyni természetesen. Az utóbbi időben a jugoszláv sajtóban rendkívül sok olyan cikk jelent meg, amely *Magyarországgal való barátság gondolata mellett tört lándzsát*, de hivatalos politikai részről ezekre a kezdeményezésekre hivatalos választ nem lehetett hallani. *A jugoszláv-magyar konvenciókat még nem is írták alá* és ezeknek a konvencióknak az aláírása még bizonyos ideig nem is fog megtörténni, mert magyar részről egyes jugoszláv kívánságokat nem respektáltak.

3. Sokat beszéltek ezen a héten azokról a tárgyalásokról is, amelyek Románia és Bulgária között folytak s amelyek a hírek szerint sikeresen be is fejeződtek. Ellenőrizhetetlen hírek szerint a bolgár kormány és a román kormány között több fontos kérdésben megegyezés jött létre, amelynek mindkét országra nézve előnyös következményei lesznek. A román kormány megengedte a Szófia és bukaresti telefonvonal megnyitását, amellyel a Bulgária közelebb kerül a külföldhöz. Szófiának eddig egyetlen telefonvonala sem volt a külfölddel, ami Bulgária gazdasági életét nagyon kedvezőtlenül érintette. A bulgárok ugyan jobban szerették volna, ha Beograd és Szófia között kaphattak volna telefonvonalat, azonban a Beograd—szófia telefonvonal megnyitására még hosszú ideig kell várniok.

4. A bécsi *Arbeiter Zeitung* az utóbbi napokban nagyon érdekes tudósítást közölt a Balkán eseményeiről és azt írta, hogy Mussolini Bulgáriába nagyobb mennyiségű fegyvert szállított. Mussolini a nevezett lap értesülése szerint a görög miniszterelnökkel *Michalokopulos*sail titkos megállapodást kötött, amiben *Albánia felosztásáról van szó*. A megállapodás szerint Görögország megkapná Albániának déli részét, *Korcsát és Argirokastrost*, ennek fejében az esetre, ha Olaszország és Jugoszlávia között háborúra kerülne a sor, Görögország támogatná Olaszországot. A másik titkos szerződés a Dodekanesosra vonatkozik és ebben a szerződésben Olaszország garantálja a Dodekanesos kulturális és gazdasági autonómiáját. A bécsi lapnak a híradása beogradi diplomáciai körökben igen nagy feltűnést kelt és úgy magyarázták, hogy Michalokopulosnak gyakori római látogatásai bizonyára valamilyen eredménnyel végződtek és nincsen kizárva, hogy értesülései a valóságnak megfelelnek.

5. Beogradban élénken kommentálják azokat a cikkeket, amelyeket az egyes beogradi lapoknak Moszkvában

járt munkatársai írnak Oroszországról. Ezekben a cikkeken igen nagy objektivitással kezelik az orosz kérdést és a cikkírók nem írják már Szovjet-Oroszországról olyan hangon, mint azelőtt. Ezeknek a cikkeknek Beogradban igen nagy jelentőséget tulajdonítanak. Ha a hivatalos diplomácia tiltakozik is az ellen, hogy jelenleg Oroszországgal tár-

gyalások folynak, Beogradban mégis úgy tartják, hogy ezek a közel jövőben meg fognak indulni.

Ez év tavaszára igen nagy jelentőségű eseményeket várnak és nincsen kizárva, hogy ezek a nagy események közé fog tartozni az is, hogy az SHS királyság felveszi az érintkezést a szovjettel.

Kedvezően haladnak a tárgyalások a magyar-román optánsperben

Az erdélyi birtokosok kártalanításának módjáról Párisban tárgyal Titulescu a magyar kormány megbízottjával

Budapestről jelentik: A Népszövetség legutóbbi ülésén — mint ismeretes — a magyar-román optánsperben Titulescu román külügyminiszter betegsége miatt nem lehetett megkezdeni a békés megegyezésre irányuló tárgyalásokat, amelyeket annak idején Chamberlain külügyminiszter kezdeményezett. A legutóbbi népszövetségi tanácsülés lefolyása óta az optánsperben állandóan folytak a tárgyalások, amelyek az utolsó hetekben kedvező fordulatot vettek.

Románia nem zárkózott el egy méltányos megegyezés elől, csak azt kérte az angol külügyminisztertől, hogy ez a pénzügyi megegyezés ne borítsa fel Románia gazdasági és pénzügyi helyzetét. Ugy látszik, hogy az angol és olasz közbelépésnek meg vannak az eredmé-

nyei és a román kormány hajlandó az optánsperben még a Népszövetség ülése előtt tárgyalásokat folytatni. *A tárgyalásokra való készsége a magyar kormány már régebben hangoztatta azzal az egyetlen kikötéssel, hogy a megegyezésre irányuló ajánlat ne legyen olyan hogy azt Magyarország visszautasítani kényszerüljön.*

A tárgyalások most már akörül folynak, hogy milyen feltételek mellett hajlandó Románia kártalanítani az erdélyi birtokosokat. Ennek a pénzügyi kérdésnek a letárgyalására és megoldására a jövő héten kerül sor, amikor Titulescu Párisba érkezik, ahova odarendelte már a román pénzügyi szakembereket is és Párisban fog érintkezésbe lépni Titulescu a magyar kormány delegátusaival is.

Katasztrófális petróleum-robbanás Amerikában

A texasi petróleumfinomító telepen tizenegy tank petróleum lángbaborult — Az emberáldozatok száma valószínűleg nagy

Newyorkból jelentik: A texasi Mackenzie vidékén elterülő petróleumfinomítótelepen pénteken délután eddig ismeretlen okokból felrobbant egy olajtartály

és a rengeteg mennyiségű petróleum több emelet magasságra lángokat lövelt szét. A veszedelem idején lehetetlen volt megközelíteni a tankokat és így a lángok még tizenegy tankra átterjedtek és az egész telep tüzter-

gerré vált, amely pillanatok alatt elhamvasztott mindent. Leégett az igazgatósági épület, több raktár és a gépház is.

A robbanás az egyik tartályon dolgozó munkásokat 25 láb magasra dobta fel; attól tartanak, hogy hatvan munkás a szerencsétlenség következtében életét veszítette, bár ez még nincs megerősítve és az áldozatok pontos száma még ismeretlen.

A jugoszláviai román kisebbség nem csatlakozik a kisebbségi ligához

Dr. Amende Ewald, a kisebbségi liga titkára Vrsacon tárgyal Oprea Traján román főesperessel

Vrsacról jelentik: Dr. Amende Ewald, a Népszövetség kisebbségi ligájának főtitkára Vrsacra érkezett, ahol a jugoszláviai román kisebbség vezetőivel folytatott tárgyalásokat. Dr. Amende felkereste Oprea Traján főesperest, a jugoszláviai románok egyik vezérét, akivel megbeszéléseket folytatott a jugoszláviai románoknak az európai kisebbségek ligájába való belépése ügyében. A tárgyalások azonban nem vezettek eredményre, mert a románok várakozó állápontra helyezkedtek és *egyelőre nem mutatnak hajlandóságot arra, hogy képviselőiket elküldjék a genfi kisebbségi kongresszusra*. A román kisebbség vezetőinek álláspontja az, hogy mindaddig, amíg Jugoszlávia és Románia között folynak a tárgyalások a kisebbségek helyzetének a rendezése ügyében, semmiféle más akcióban nem vesznek részt.

A *Bácsme gyei Napló* tudósítója beszélgetést folytatott dr. Amende Ewaldal, aki mint a liga vezértitkára, az esztlandi német kisebbséget is képviseli a kongresszusokon. Dr. Amende a következő nyilatkozatot tette:

— A román kisebbségek vezetőivel folytatott tárgyalásaim nem vezettek eredményre és egyelőre ők még nem csatlakoznak mozgalmainkhoz

— Az európai kisebbségi kongresszus eredményes működését egyébként 53 különböző országban élő kisebbségi csoport biztosítja, kik összesen több, mint 30 millió kisebbségi sorsban élő embert képviselnek. Ligánk azonban ezzel nem elégszik meg, hanem tovább dolgozunk, hogy a többi eddig még szervezetlen európai kisebbségeket is megszervezzük és egy hatalmas organizációba egyesítsük. *Minden kisebbségnek érdeke, hogy ebben a nagy szövetségben egyesüljön*, amit már az egész világ és a Népszövetség is elismert.

— Szervezkedésünk első idejében több európai állam igyekezett akadályokat gördíteni utunkba és nem nézte szívesen a kisebbségek szervezkedését. Később azonban meggyőződtek arról, hogy *a mi akciónk nemesak hogy nem államellenes, hanem nagyban előmozdítja minden európai államnak a konszolidációját*. Jugoszlávia például, amikor látta, hogy az olasz impérium alatt élő szlovén kisebbségek milyen elnyomásban élnek és hogy dr. Villan, az olaszországi szlovén kisebbség vezetője is csatlakozott akciónkhoz, sőt ő a kongresszusunk elnöke, szintén szükségesnek tartja azt, hogy a kisebbségi kérdéssel komolyan foglalkozzék.

— *Mig a kisebbségi kérdés a háboru-*

előtt alig érdekelt valakit, ma az európai érdeklődésnek a horizontján áll és annak jelentősége napról-napra csak növekszik.

— Ami az eredményt illeti, eddig is szép sikereket értünk el: Esztlandban a német, Németországban a dán kisebbségek teljes autonómiát kaptak és csak hetek kérdése Ausztriában, a Karinthiában élő szlovén kisebbségnek kulturális autonómiája.

Dr. Amende Ewald egy napra Vrsaci tartózkodása alatt a német kaszinó helyiségében előadást is tartott a kisebbségi kérdésről, amelynek keretében részletesen ismertette a kisebbségi liga működését és programját.

A kanizsai cse'édány és a portugál gyáros szerelmi regénye

Kanizsáról jelentik: Braziliából ritkán érkezik ide a Vajdaságba olyan levél, amely ne lenne tele szomorúsággal és panasszal.

A napokban azonban levelet hozott a posta Kanizsára, mely szerencsét és boldogságot jelentett egy szegény földművescsaládnak. A levél *Fehér János*nak volt címezve, lánya, *Etel* írta, aki pár évvel ezelőtt bátyjával, *Fehér Jánossal* kivándorolt Braziliába, ahol egy gyárban dolgozott, mint munkáslány. A kis *Etel* tudatta szüleivel, hogy *a gyár tulajdonosa, egy portugál elvette feleségül*, néhány héttel ezelőtt esküdtek meg és boldogan élnek. A levélben megküldte a portugál gyáros fotográfiáját is, rajta átkombákos betűkkel néhány sor: *»Ez itt az uram, nagyon jó ember és gazdag». A fotográfia mellett kilenc hajójegy volt, a kis *Etel* küldte, hogy az egész *Fehér-család utazzon ki rájuk Braziliába*, mert férje, a portugál szeretné látni a családját.*

Az öreg *Fehér* már el is adott minden családnyalót és tavaszkor, mire a fecskék ideérnek, asszonyostul, gyerekestül utban lesz Brazília felé, mely a sok száz magyar közül talán csak neki hozta meg a — boldogságot.

A hosszú inspekció

Az inspekciós rendőr elaludt a Lifka-moziban és az előadás után rázór'ák az ajtót

A Círil-Method-tér 19. szám alatti bérház lakóit szombaton hajnalban hatalmas dörömbölés ébresztette fel álmukból. A dörömbölés, amelyre figyelmesek lettek a piacra szállingózó emberek is, a Lifka-mozi felől hallatszott, amely a bérház udvarában van. Az első percekben mindenki azt hitte, hogy betörő tartózkodik az épülethez, akit talán valamelyik lakó felfedezett és ezért többen lefutottak az emeletről az udvarba. Az izgalom csak nőtt, amikor kiderült, hogy a látma a mozi lezárt helyiségéből tört elő. Néhányan rosszat sejtve, a téren szolgálatot teljesítő rendőrszemélyt értesítették, aki azonnal a helyszínére sietett, hogy a rejtélyes ügynek utána nézzen.

Időközben lejött lakásáról *Lifka Sándor* is, magával hozva a kulcsokat is. Ekkor már az udvarban hatalmas csődület támadt. A rendőr minden eshetőségre készen revolvert rántva, felnyitotta az ajtót és a következő pillanathban a legnagyobb meglepetésre *egy másik rendőrrel találta magát szemközt*.

— *Végre* — sóhajtott a benti rendőr. Kiderült, hogy pénteken este, mint ügyeletes közeg tartózkodott a moziban és mire az előadás véget ért, elaludt. *Ötlétét senki sem vette észre és így történt, hogy a közönség távozása után a személyzet rázárta az ajtókat*. Hajnalig mindez nem jelentett problémát számára, de hajnali négy óra tájban felébredt és megdöbbenve vette észre, hogy körülötte siri csend, sehol egy lélek sem. Minthogy még az előadás után jelentkeznie kellett az őrszobában, nem volt más hátra, mint fellátmáznia a házat.

VETELKÉNYSZER NELKÜL

minden háziasszony érdeke megtekinteni a holnap kezdődő, tizennégy napig tartó olcsó vásárunkat!

„BARZEL“ vasüzet, Subotica

Borzalmas öngyilkosság Sztaribecsejen

Egy novibecseji asszony a zárda kapualjában átmetszette a nyakát

Sztaribecsejről jelentik: Borzalmas öngyilkosság történt az elmúlt este Sztaribecsejen.

Kiss Péter novibecseji ácssegéd már régóta rossz viszonyban áll feleségével. Az ácssegéd részeges, izgatott ember, aki feleségét állandóan ütötte-verte, úgy hogy az asszony a kiállott izalmaktól idegbajt kapott. Kissné péntek délelőtt hajón átjött Sztaribecsejre, ahol édesanyja és testvérei laknak. Az édesanyjához azonban nem ment el, a zárdánál behúzódott a kapualjba és a nála levő konyhakéssel elmetszette a nyakát. A kés átvágta a főütőeret, a géget és az asszony vértől elborítva összeesett.

A kapualjban egy zárdai iskoláslány talált rá a földön fekvő asszonyra, felhívta a zárdát, ahonnan értesítették a rendőrséget. Kissné, aki nagy vérvesztést szenvedett, beszállították a kórházba. Életbenmaradásához nincs semmi remény.

A budhista bosszúja

Hétfőn tárgyalja a felebbviteli bíróság a karagyorgyei orosz gyilkos bűnpörét

Noviszadról jelentik: A felebbviteli bíróság hétfőn tárgyalja Csuvinov Licsa karagyorgyei orosz menekült bűnpörét. Múlt év március hatodikán a Bácska-Palánka melletti Karagyorgye állami mentelep esendőségénél megjelent Manhasov Sári orosz menekült felesége és előadta, hogy ismeretlen tettesek borzalmas kegyetlenséggel megölték az urát. A megindult nyomozás megállapította, hogy Manhasov Sári, feleségével és családjával a gyilkosság északiján Mancsikov Károly nevű orosz menekült-nél volt vendégségben, ahol a buddhista újvet ünnepelték. Rajtuk kívül még ott volt Csukarinov Alekszander és a meggyilkolt sógora, Csuvinov Licsa is. Manhasov hamarosan lerészegedett, mire felesége haza vitte a közelben levő lakására, lefektette, maga pedig visszament az újveti ünnephez. Hajnalban, amikor diazátért, férjét ágyában hatalmas vértócsában, átvágott nyakkal, holtan találta. A nyomozás hamarosan kiderítette, hogy Manhasov felesége viszonyt folytatott a telepen élt egyik közök buddhistával, Csukarinov Alekszanderrel és amiatt a házastársak között alánul volt a veszekedés. Az asszony férje durvaságait elpanaszolta fivérének Csuvinov Licsának, aki elhatározta, hogy megöli a sógorát és ebbe a tervébe beleavatta barátját Csukarinov Alekszandert is, akik a gyilkosságot együttesen hajtották végre. A gyilkos Csuvinov megszökött, de néhány nappal később bujdosása közben elfogták: beismerte tettét és elmondta, hogy még Oroszországban meggyűlölte a sógorát, aki nek bosszút esküdött. A gyilkosságra napokkal előbb készült és ebben Csukarinov és Mancsikov segítettek neki. Már a gyilkosság előtti napon lelelkedett sógorára, de a tettét akkor sem tudta végrehajtani. A buddhista újvet napján a disznóolban elbujva várt arra, míg sógora hazamegy és amikor Csukarinov meghozta a hirt kezében hosszú késsel, felgyűrt ingujjakkal beiment a szobába, átvágta az alvó Manhasov nyakán az ütőereket és a két többször markolatig dőlte az alvó ember szívébe. A gyilkosság elkövetése után visszatért a mulatózó társaihoz, akikkel hajnalig mulatott. Csuvinov a gyilkosság után sógora lábujjából huszonöt ezer dinárt rabolt el. A múlt évi augusztus ötödikén megtartott fővágyaláson Csuvinov, mentegette

hugát, aki szerinte nem tudott a gyilkosságról, ellenben bünrészességgel vádolta Csukarinovot, aki azonban tagadta, hogy tettes társa lett volna Csuvinovnak és azt vallotta, hogy csak azért tetbeismerő vallomást a esendőségen, mert ott bántalmazták.

Dr. Antonijevics Dusán, államügyész halálos ítéletet kért Csuvinovra, míg Ifju dr. Hadzi Koszta és dr. Arsenijevics Milorád ügyvédek felmentő ítéletet kértek. A bíróság szándékos emberölés büntetésében mondotta ki Csuvinov Li-

csát, akit felmentett az előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság vádjától és Csuvinovot tíz évi börtönrre ítélte, ellenben a bűnpör többi vádlottjait felmentette. A bíróság a felebbviteli bíróság döntéséig valamennyi vádlottal szemben fenntartotta a vizsgáló fogságot.

Az ítéletben a védők és vádlottak megnyugodtak, ellenben az államügyész felbuzgott és így a bűnpör hétfőn kerül a felebbviteli bíróságon dr. Gyurgyev Boskó-tanácsa elé.

Gyorsított adókiivetéseket rendeltek el Szuboticán

Adófelszólamlási bizottságot alakítanak Topolán

A szuboticei kerületi pénzügyigazgatóság nagy előkészületek folynak különböző adókiivetésekre, amelyek már február hónapban megkezdődnek. A pénzügyigazgatóságon most az 1923-1925. évi ciklusra folynak a jövedelmi adókiivetések. Svábics Szvetozár pénzügyigazgató szombaton utasította az adókiivető-bizottság állami előadóját, hogy a kiivetéseket február tizenötödikéig be kell fejezni. Március hónapban ül azután össze az adófelszólamlási bizottság és március hó folyamán letárgyalja a jövedelmi adókiivetések ellen beadott felebbvitéseket. Szombathig összesen hat-száz felebbvités érkezett be a pénzügyigazgatósághoz, a most folyó jövedelmi adókiivetések ellen.

A kerületi pénzügyigazgatóság adóosztálya most készíti el a harmadosztályú kereseti adókiivetés anyagát is. A harmadosztályú kereseti adókiivető-bizottság, amelynek elnökei dr. Evetovics Mátyás a városi javadalmi hivatal igazgatója és dr. Klein Adolf főorvos február tizenötödikén kezd meg működését. Svábics Szvetozár pénzügyigazgató rendelete szerint a harmadosztályú kereseti adókiivetéseknek július végéig be kell fejeződniük, úgyhogy az adófelebb-

bezési bizottság is még ebben az évben letárgyalhassa a beérkező felebbvitéseket.

A pénzügyigazgató szombaton még egy fontos rendeletet adott ki, amellyel a topolai és a szentai adófizető közönség régi jogos követelését teljesítette. A rendelet szerint a szuboticei kerületi pénzügyigazgatóság felhatalmazza a topolai és a szentai járási pénzügyigazgatóságokat, hogy Topolán illetve Szentán adófelszólamlási bizottságot alakítsanak, amely a jövőben az összes felebbvitéseket intézni fogja. A szuboticei kerületi pénzügyigazgatóság utasította a járási pénzügyigazgatóságokat, hogy az adófelszólamlási bizottság tagjainak névsorát jóváhagyás végett a szuboticei kerületi pénzügyigazgatóság utján terjesszék fel a pénzügyminisztérium adóügyi vezérigazgatóságához. A topolai és szentai adófizetők a múltban a felebbvitések tárgyalására kénytelenek voltak Szuboticára jönni, mert adófelszólamlási bizottság csak a szuboticei kerületi pénzügyigazgatóság mellett működött. A pénzügyigazgatóság rendelete a topolai és a szentai adófizető lakosság bizonyára meglepődéssel veszi tudomásul.

Folyik a vizsgálat a magyarországi adóvisszaélések ügyében

Fábián Béla súlyos vádjait több kormánypartii képviselő is magáévá tette

Budapestről jelentik: A magyar gazdasági életnek egyre gyakrabban visszatérő panaszja az adók kíméletlen behajtása. Különösen a forgalmi adó fizetése és behajtása miatt igen gyakori a panasz nemcsak Budapesten, hanem a vidéken is.

Ezeknek a panaszoknak Fábián Béla demokrata képviselő legutóbb a képviselőházban is hangot adott. Beszédében, amely országoszerre nagy visszhangot keltett rámutatott arra, hogy a kíméletlen kincstári adminisztráció eddig vezetett, hogy ma minden száz ezer emberre huszonhét öngyilkos esik. A nagy nyomor miatt elproletarizálódott az egész középosztály, orvosok, ügyvédek, tanárok és kereskedők pedig egyszerűen közegei lettek az adminisztrációnak. Fábián Béla kifejtette, hogy különösen a forgalmi adó behajtásának módja az, ami állandó panaszra készíti az adófizetőket. Erősen kifogásolta a forgalmi adóellenőrök szereplését, akiknek szerinte nagyobb a havi keresetük, mint a pénzügyminiszter fizetése. De még ennél is súlyosabb az — mondta Fábián Béla — hogy amit a forgalmi adóellenőrök a teletől nyugtára felvesznek, annak egy részét más célokra szolgáltatják be és ezeknek az összegeknek egy hányadát bizonyos egyesületek céljaira fordítják. Fábián Béla vizsgálatot sürgetett és kö-

vetelte, hogy a forgalmiadóosztályból távolítsák el mindazokat, akik a forgalmi adó behajtása körül szabálytalanságokat követtek el, végül pedig kifogásolta azt is, hogy a forgalmiadó behajtása olyan költséges az adóalkalmazottak nagy jövedelmé és jutaléka miatt, hogy a behajtott összeg negyven százaléka adminisztrációs kiadásokra megy el.

Bud János pénzügyminiszter Fábián Béla felszólalása után azonnal kijelentette, hogy a panaszokat sürgősen megvizsgálja és ahol szabálytalanságot vagy visszaélést tapasztal, ott a legszigorúbb megtorlást alkalmazza.

Ez a vizsgálat most van folyamatban, de ezzel a kérdés még nem került le a napirendről, mert Fábián Béla, akinek multkor parlamenti felszólalása olyan nagy hatást váltott ki, hogy az ország minden részéről üdvözlő és köszönő táviratok és levelek ezreivel halmozták el, a költségvetési javaslat tárgyalása során, amelyre valószínűleg február elején kerül a sor, újból fel fog szólni. Ezenkívül szóvá fogja tenni az adóserelmeket néhány más ellenzéki, sőt néhány egyesületespártii képviselő is, akik szintén sok tekintetben megerősítették a Fábián Béla által felhozottakat és ismerve a közhangulatot, el vannak szánva arra, hogy ebben a kérdésben a kormány részéről a legerélyesebb intézkedéseket sürgessék.

Utáltót hamisított — a halott

Utátohamisítással vádolják a meggyilkoltak hitit Vacarescu Angelinát

Vrsacról jelentik: A vrsaci rendőrségen megjelent Geduldig Lipót tollkereskedő és váltóhamisítás miatt bünvádi feljelentést tett Vacarescu Angelina tollkereskedő ellen, aki az elmúlt év augusztusában nyomtalanul eltűnt Vrsacról. Vacarescu Angelináról a hatóságok akkor azt hitték, hogy rablógyilkosság áldozata lett, a gyilkosság gyanúja alatt volt üztartásért, Radanov Dusánt letartóztatták. Három hónapi vizsgálati fogság után a belacrkvai törvényszék bizonyítékok hiányában Radanovot felmentette a vád alól és elrendelte szabadlábra helyezését és később Copdescu Traian temesvári kereskedő Vrsacon bejelentette, hogy Vacarescu Angelinával az elmúlt év őszén Romniában Lugoson találkozott és ott él egy jugoszláv katonaszökevényvel.

Geduldig Lipóttól Vacarescu Angelina később leszállítandó árura 3400 dinár előleget vett fel és fedezetül váltót adott, amelyen anyjának aláírása is szerepelt. Geduldig a közelmúltban fizetésre szólította fel az öreg asszonyt, aki azonban kijelentette, hogy az aláírás hamis, ő a váltót nem irta alá. Iráskészítőkhöz fordult, akik megállapították, hogy a váltón levő mindkét aláírás egy kéztől származik. Erre Geduldig bünvádi feljelentést tett Vacarescu Angelina ellen és kérte a rendőrséget, hogy forduljon átíratlan a lugosi rendőrséghez és kérje Vacarescu Angelina letartóztatását és kiadatását. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket a váltóhamisító tollkereskedő felkutatása és letartóztatása érdekében.

A vrsaci ellenzék meglebbszerte a tisztviselőválasztásokat

Jovanovics Szvetolik polgármester nyilatkozata a Bácsmegeyi Napló számára

Vrsacról jelentik: A vrsaci városházán lezajlottak a tisztviselőválasztások. Polgármesternek Vrsac város eddigi polgármesterét, Jovanovics Szvetolikt választották meg, aki több mint harminc éve áll Vrsac város szolgálatában és eddigi működésével a lakosság elismerését érdemelte ki. A Bácsmegeyi Napló munkatársa felkereste megválasztása után Jovanovics Szvetolikt polgármestert, aki programját a következő nyilatkozatban ismertette:

— Mint Vrsac város szülöttje egy emberöltőt töltöttem ennek a városnak szolgálatában. Eddig is mindig a város érdekeit tartottam szem előtt és ezt fogom cselekedni a jövőben is. Nem tűnök törvénytalanságokat és amint én mindig betartottam és a jövőben is be fogom tartani a törvényeket, ugyanezt megkövetelem az alámrendelt tisztviselői kartól is. A háboru utáni megfertőzött idők szülte a korrupció kisebb-nagyobb mértékben mindennél felütötte fejét, ezt azonban én Vrsacon nem fogom a jövőben sem megengedni és ez ellen, mint a múltban, úgy a jövőben is harcolni fogok. Vezérelvem a törvényiszlélet, jelmódatom az ismert latin közmondás: »Az igazság tartja a várakat és az országokat«. Egész munkásságomat a város és az összpolgárság érdekeinek szenteltem nemzetiségre és felekezetre való tekintet nélkül és amikor cselekszem, nemcsak a város, hanem az ország érdekeit szolgálom.

Jovanovics Szvetolik polgármester az esküt a főispán megbizottjának, Petrov

Száva jogügyi referensnek kezeibe le-tette.

Az ellenzéki blokk a városi tisztviselő-választásokban felebezést nyújtott be. Kifogásolják azt, hogy a tisztviselők is résztvettek a szavazásban és arra hivatkoznak, hogy a törvény szerint csak az aktív szolgálatot teljesítő tisztviselőknek van szavazati joguk, a választások alkalmával azonban a városi tisztviselők rendelkezési állományba kerültek és mint ilyenek nem rendelkezhetek szavazati joggal. Az ellenzéki blokk már eljuttatta felebezését a belügyminiszterhez. *Az új tisztviselők mindaddig, amíg az ellenzék felebezésének sorsa el nem dől, nem veszik át hivatalukat.*

CIRKUSZ

Játszunk va' ami m'ist!

A Bácsme gyei Napló az Ötszázdina-ros probléma rovatban egy új társas-játékot kreált. Bemutatja, hogy milyen könnyű Szomborból Londonon át Párkányba utazni. Mindig csak egy betűt kell változtatni s egy-kettőre Londonban vagyunk, majd meg Párkányon.

Ugyanerre a mintára történik az alábbi társasjáték is. A szavakon csak egy jótányit, csak épen egy apró árnyalatot kell változtatni, s milyen más eredményekhez jutunk.

Ime egy példa:

Kezdjük el például ezzel, hogy ezerholdas.

Ezerholdas — bőrkabát
bőrkabát — bőrszivar
bőrszivar — bőraratás
bőraratás — agrárreform
agrárreform — nagyadó
nagyadó — koldusbot.

Ime ezerholdas-ból így lesz tulajdonképpen két átszállással (agrárreform — nagyadó) koldusbot. Vagy a másik: konjunktura — koldusbot.

Konjunktura — autó
autó — baleset
baleset — beleesett
beleesett — részvényvásár
részvényvásár — csőd
csőd — adó
adó — koldusbot.

No most már könnyen megy a játék. Azt a szabályt is tudjuk, hogy adó átszállóállomás igénybevételével minden-kép koldusbotra jutunk. Ezek után próbáljunk tovább játszani:

Iskoláslány — bubifrizura — kávéház — cigaretta — koktail — démon

Vagy: Házépítés — Németország — Robbanás.

Avagy egy másik:

Falusi — rendőrfogda — súlyos bántalmazás — orvos: lattelet.

Ezt folytatni sem kell, mert ugy sincs soha folytatása.

Ezek után igazán: játszunk valami mást. Például rummy-t. Az állítólag mulatságosabb. —oksi—

Anglia felszólította Bulgáriát, hogy oszlassa fel a macedón szervezeteket

Londonból jelentik, A Times szófiai jelentése szerint

a szófiai angol követ jegyzéket nyújtott át a bolgár külügyminiszternek,

amelyben a jugoszláv kormánnyal folytatott tanácskozás eredményeként az angol kormány felsorolja azokat a macedón szervezeteket és személyeket, akiknek a jugoszláv határ közelében való tartózkodása

veszélyeztetik a jugoszláv-bolgár jóviszonyt.

A bolgár kormány azonnal hozzáfogott a jegyzék áttanulmányozásához és a legközelebbi napokban

a jegyzékben megnevezett személyeket felszólítja, hogy az ország belsejébe költözzenek, ahol rendőri felügyelet alá helyezik őket.

A Times azt írja, hogy Anglia intervenciójának a jugoszláv-bolgár viszony javítása érdekében hamarosan meglesz az eredménye.

Noviszadon minden tisztviselő állásra pályázatot írnak ki

A kinevezett városi tisztviselők, hivatal nélkül megmaradnak.

Noviszadról jelentik: Január harmadikán ült első ízben össze Noviszad város új törvényhatósági bizottsága, mely másnap polgármesterré választotta dr. Borota Braniszláv addigi polgármestert, ellenben a többi tisztviselők kérdésében mindeközéig semmilyen elhatározó lépés nem történt.

Az utóbbi napokban a városi többség pártjai, bizalmas értekezleteken vitatták meg a tisztviselőkérdés ügyében elfoglalandó álláspontjukat. A magyar párt, amint már jelentettük, a többségi pártok értekezletén, azt az álláspontot foglalta el, hogy valamennyi tisztviselőállásra ki kell írni a pályázatot, nehogy egyes állásokra történendő pályázat kiírás folytán egyesek hátrányba kerüljenek. A radikális párt ezzel szemben, azt kívánta, hogy a kinevezett tisztviselőket változatlanul és újabb pályázat kiírása nélkül hagyják meg állásaikban, hozzájárult azonban ahhoz, hogy a többi tisztviselő állásra, amelyek választás útján töltetnek be, pályázatot írjanak ki. Ezt az álláspontot a magyar párt is magáévá tette és így biztosítottnak vehető, hogy a többség ebben a kérdésben egyöntetű álláspontot foglal el.

A jövő hét elejére egybehívandó városi közgyűlésen a többség indítványára a közgyűlés tehát ki fogja mondani, hogy pályázatot hirdet, a főjegyzői, a tiszti főügyészi, az ügyészi, tancsnoki, aljegyzői, rendőrfogalmazói, pénztárnoki, közgyámi, pénztári ellenőri és kerületi orvosi állásokra, akiket a közgyűlés a pályázat útján hat évre fog megválasztani. Hasonlóképpen pályázatot

fog kiírni a közgyűlés városi kezelő- és segédszemélyzet állásainak betöltésére, amelyekre a közgyűlés élethossziglanra választja meg a tisztviselőket. Ehhez a második csoporthoz tartoznak a rendőrbiztosok, a földadó nyilvántartó, az adótiszták, a kiadó, íktató, a kezelőtiszták, a gazdasági intéző, az irnokok és végrehajtók.

A közgyűlés megerősíti állásukba és nem ír ki pályázatot a következő állásokra: a főkapitányi állásra, amelyre tudvalevőleg Lukics Predrag, főispán néhány héttel ezelőtt Mihaldzsics Szta-noje főkapitányt újból kinevezte, továbbá a főszámvevői, tiszti főorvosi, rendőrkapitányi, számvevői, levéltárnoki, műszaki tancsnoki, főmérnöki, mérnöki és segédmérnöki, azonkívül a közigazgatási gyakornoki és utmesteri állásokra, akiknek kinevezése a szabályrendelet értelmében a főispán jogkörébe tartozik, de a községi választásokról szóló törvény értelmében ez a jog a főispánt csak akkor illeti meg, ha a városi törvényhatósági bizottság az állások valamilyen pályázatot hirdet. Hasonlóképpen nem írnak ki pályázatot a főkeresztési, kertészi és városi szülésznői állásokra, mert ezeknek kinevezése a polgármester hatáskörébe tartozik és a többség ezekre is érvényesíteni akarja a többi kinevezettnél alkalmazott elvet.

A többség mint értesülünk, két tanácsnoki állást kíván megszüntetni és tekintettel a költségvetésben szereplő személyi kiadások összegére, erősen redukálni kívánja a segédszemélyzet és díj-nokok létszámát.

HIREK

VÁROSI SZÍNHÁZ. Csütörtök február 9: Dohnányi Ernő világhírű zongoraművész és zeneszerző hangversenye. Jegyeladás hétfő, január 30-ikától a színházi pénztárnál.

*
— Marinkovics külügyminiszter Ófelségénél. Beogradból jelentik: A kormány szombaton este minisztertanácsot tartott, amelyen különböző reszort-ügyeket tárgyaltak. A minisztertanács alatt Marinkovics Voja külügyminiszter audiencián jelent meg Ófelségénél.

— A miniszterek királyi kiténtetése Beogradból jelentik: Szombaton megjelent a királyi ukáz a kormány tagjainak királyi kiténtetéséről. Hadzsics hadügyminiszter a Karagyorgye csillag III., Marinkovics és Spahó a IV. osztályát kapta, Kumanudít a Fehér Sasrend III. osztályával tüntette ki az uralkodó. A többi miniszter a Szent Száva rend első osztályát kapta.

— Tomiszláv királyi: a legjelentősebb közkatona. Beogradból jelentik: Ófelsége a király január 25-ikén kelt napirányításával a 30. tüzérezredet Tomiszláv királyfőről nevezte el. Ugyanezen a napon kelt hadügyminiszteri rendelet a királyfi besorozta közkatona az I. Alekszandar királyról elnevezett 4. gyalogezred 2. zászlóalj 5. századába.

— A csehszlovák közegészségügyi miniszter részvételével Szavics Alekszandar halála alkalmából. Beogradból jelentik: Dr. Tisza csehszlovák közegészségügyi miniszter nevében Seba Jon beogradi csehszlovák követ szombaton Marinkovics külügyminiszter előtt részvételt fejezte ki Szavics Alekszandar közegészségügyi miniszter elhunytá felett. A követ minisztere nevében koszorút fog helyezni Szavics koporsójára.

— Csak a jövő évben lesznek Angliában új választások. Londonból jelentik: A »Daily Telegraph« értesítése szerint a kormány 1929. előtt nem szándékozik a parlament feloszlását kérni. A jelek ma arra vallanak, hogy 1929. májusban vagy júniusában lesznek az új választások.

— Ferad Draga és Petrovics Nasztáz találkozás. Beogradból jelentik: Érdekes találkozás színhelye volt pénteken a beogradi »Ruszi cár« étterem. A nemrég szabadlábrahelyezett Ferad Draga bég, akivel szemben a bíróság megszüntette a bűnügyi eljárást, Beogradba érkezett és itt mindenekelőtt Petrovics Nasztáz felkeresésére indult. A bég az étteremben talált rá Petrovics Nasztázra, aki mint emlékeztetés, az 1925. évi választáson, disszidens radikális korában, közös listát állított Ferad Draga délszerbiai dzsemijet-pártjával. Petrovics Nasztáz és Ferad Draga bég baráti csókkal üdvözölték egymást, ami az étterem közönsége előtt nagy feltűnést keltett.

— Litvániában elítélték a lengyel kémeket. Varsóból jelentik: Kovnoi jelentés szerint Jablonski és Piotrovski lengyel államhivatalnokokat, akiket a litván határ illegális átlépése közben kémkedés gyanúja alatt tartóztattak le, a litván hadbíróóság elítélte. Jablonskit hat évi súlyos börtönnel sújtották, míg társát három hónapra ítélték.

— A francia katonai misszió Görögországban. Athénből jelentik: Mihalokopoulos külügyminiszter és Mazarakis hadügyminiszter aláírták a francia követtel a megegyezést, mely szerint a görögországi francia katonai misszió tartózkodási idejét 1929. október 1-ig meghosszabbítják. A misszió taglétszámát 16-ról 10-re csökkentik.

— Amerika felemeli tengerészeti költségvetését. Washingtonból jelentik: A képviselőház tegnap elhatározta, hogy a tengerészeti miniszterium hitelét 12 millióról 13 millió 400.000 dollárra emeli fel, hogy a szénkivitelre szükséges tizgözös megjavítását végre lehessen hajtani.

— Bécsben nők is lehetnek tőzsdetago-gok. Bécsből jelentik: A tőzsdén szombattól kezdve megszűnt a férfiak kiváltsága, miután a tőzsdetanács engedélyt adott a bécsi társaság ismert két tagjának, hogy tagjai lehessenek a tőzsdének. Az egyik Giuditta Gentilomo, aki egy behozatali cég üzlettársa, a másik Biach Margit magyar származású asszony, aki igazgatósági tagja egy részvénytársaságnak. Mindketten megkapták szombaton az árutőzsdé látogatására jogosító igazolványt.

— Vasárnap iktatják be az új magyar hercegprímást. Budapestről jelentik: Serédy Jusztin hercegprímás a nyugati pályaudvarról nagy tömeg lelkes éljenzése közben szombat délután elutazott Esztergomba, hogy elfoglalja rezidenciáját. Az egész utvonalon a falvak és városok lakói nagy számban mentek ki a pályaudvarra és mindenütt ünnepezték a hercegprímást, akit Esztergomban is ünnepélyesen fogadtak, este pedig fátylasmenet volt tiszteletére. Serédy Jusztin hercegprímást vasárnap délelőtt tíz órakor iktatják be az esztergomi bazilikában.

— Kinevezés. Marsics Szlobodán szolgabíró Novakanizsára helyezték. Az új szolgabíró már elfoglalta hivatalát.

— Egy bécsi bank bukása a törvény-szék előtt. Bécsből jelentik: Nagyszabású bünpör tárgyalását kezdi meg hétfőn a bécsi esküdtészek. A vádlottak az 1924. áprilisban összeomlott Allgemeine Industrie Bank igazgatóságának tagjai, közöttük Bösbauer János kereskedelmi tanácsos és főszerkesztő, valamint mások. Valamennyiüket sikkasztással és vétkes bukással vádolják.

— Tovább folytatódnak az angol ipari tárgyalások. Londonból jelentik: A Trade Unions tanácsa nagy többséggel elhatározta, hogy képviselői tovább folytatják a tárgyalásokat az angol ipar problémáira vonatkozólag a nagyipar képviselőivel. A tárgyalásoknak az a céljuk, hogy a munkaadók és a munkások közötti viszonyt kielégítően szabályozzák. A határozatot nagy vita előzte meg.

Ketten beszélnek

A budapesti törvényszék most tárgyalta egy többszörös házasságszédelgő ügyét, aki házassági ígéretekkel pénzt csalt ki a jóhiszemű menyasszonyoktól. A legutóbbi menyasszonyon azonban rajtavesztett, az erélyes leányzó lecsukatta az íjtut. A törvényszéki tárgyaláson aztán felajánlották neki az egyetlen kiutat:

— Ha elveszel feleségül, visszazip-pantom a feljelentést...

— Kérdés, hogy belemegy-e a dol-gba az elnök ur...

Elnök részvétel:

— Hány nőnek ígért házasságot?
— Ha én arra emlékezném!
— Mégis, körülbelül?
— Várjon csak! (Az ujjain számol-gatja.) Négy... öt... nyolc... tíz... a Róza a tizenharmadik volt...

— Ugy látszik nem is elegendő a tiz ujjá...

— Az én tiz ujjam? Kedves vezér-igazgató ur, megsugom, hogy az egész bírói kar ujjai se lennének elegendők...

— Ilyen nagyba vitte...

— Mindig angrosszista voltam... becsületszavamra szeretem a nőket... amikor foglalkoztam eggyel, erősen égett bennem a vágy, hogy nőül vegyem... de közben mindig jött egy másik... és elvégre nem követhetek el bigámiát... az már bűn...

— Na és a házasságszédelgés az talán erény?

— Pardon! elnök ur, disztinvál-junk! Az nem szédelgés, ha az ember kölcsönöket fogad el a menyasszonyától!

— De maga sohase fizette vissza azokat a kölcsönöket!

— Igen, mert fuccsba ment a parti. A jóhiszeműségem elvitathatatlan.

— Ezesetben mégis rajtavesztett...

— De!... (a nőhöz fordul) Juliska, akarsz a feleségem lenni?

— Kell ezt kérdezni egy hajadontól?

— Hallotta elnök ur? Juliska hozzám jön. Tessék engem szabadlábra helyezni, hogy mehessünk az anyakönyvvezetőhöz...

— De mindenképpen leüli azt a más-fél esztendőt...

— Ja?... akkor visszalépek... nem akarom, hogy a feleségem másfél évig nélkülözzön engem... egyszer akarok komolyan megőszülni, akkor is elront-ják a partit... egyébként egész jól jön ez a fogság, legalább befejezhetem az emlékirataimat.

— **Jegyzőválasztás Kustiljon.** Vrsacról jelentik: A Vrsaccal szomszédos Kustilj községben most tartották meg az előjárásági választásokat. Jegyzőnek Ilic Milán jegyzőt, segédjegyzőnek Oskin Sergelyt, bírónak Maleta Simát, másodbíróknak pedig Tera Nikolájt választották meg.

— **Vrsac város költségvetése.** Vrsacról jelentik: Vrsac város vezetősége elkészítette az 1928. évre szóló költségvetés tervezetét. A pótdó nagyságát még nem állapították meg. Az átirási illeték törlése következtében a város bevételei félmillió dinárral csökkentek. A város vezetősége a költségvetés terhére nem eszközöl beruházásokat, hanem a villanytelep és vágóhid reorganizálását egy felveendő kölcsönből fogja fedezni.

— **A noviszadi Vöröskereszt műsoros teadélutánja.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Vöröskereszt egyesület vasárnap az Aero-klubban műsoros teadélután rendez, amelynek keretében Pilisch Józsefné énekszámokkal és a tanítónők képző két növendéke orosz táncszámokkal fog résztvenni. A műsor után tánc lesz.

Dr. Topolovački Mita

pančevói ügyvéd irodája
ügyvédjelöltet keres

Orvosi hír. Dr. Bauer József orvos Noviszad, Futaki ut 59, telefonszáma: 26—84.

— **A Noviszad—petrovaradini hid csak április végén készül el.** Noviszadról jelentik: A fagy beálltával a Noviszad—petrovaradini hid padozatát építő vállalat kénytelen volt a munka folytatását abbahagyni és azokat csak a hideg idő elmúltával tudja folytatni. Még két hónapi munkára van szükség, úgy hogy az új közúti hid csak április végén lesz a kocsiforgalom számára is átadható.

A HELYESEN ELKÉSZÍTETT SZEMÜVEG 770
egy nélkülözhetetlen műszer, a rosszul alkalmazott pedig ár a massá válik. Erő megyőződéssel én is ha érintkezésbe lép a **DIPLOMÁS OPTIKUSSAL** **BENEDEK GYÖRGY** NOVISAD, Kralja Aleksandra ulica 13

A Szentai Izraelita Nőegylet február 4-ikén tartja műsoros bálját.

— **Noviszad város autóbusszforgalmat létesít.** Noviszadról jelentik: Noviszad városához több magánvállalkozó azzal a kéréssel fordult, hogy adjon a város részükre engedélyt autóbusszközlekedés lebonyolítására. A városi tanács arra az álláspontra helyezkedett, hogy előterjesztést tesz a közgyűlésnek, hogy az engedélyek kiadása helyett a város szerezzen be több autóbusszt és azokon az utvonalakon, ahol nem jár villamos, az autóbussz-forgalmat vezessen be. A város értesülésünk szerint autóbussz-forgalmat fog életbeléptetni Noviszad és Petrovaradin között is.

Dr. Vécesei Jenőné kozmetikai szalonja különleges arc- és bőrápolás villany- és kvarcfénykezelés. Lakás: Trg Ciril i Metod 5, I. Tel. 539.

Legnagyobb választék
ELYMEK BÉN
és divatárúknak legolcsóbb árakon részle fizetére 1304.
„ELITA” nyári lerakatnál NOV. SAD, Miletijeva 19

— **Vasárnapra kijavítják az elromlott noviszadi automata telefonállomásokat.** Noviszadról jelentik: Mintegy két hét előtt a Pasic-ucai főkábelvezetékben hatvan vezeték, amely párosával harminc előfizető vonalát képezi, elromlott, úgy hogy ez a harminc előfizető több, mint két hete nem tudja használni telefonállomását. Az üzembazavar úgy történt, hogy a villamos áttűtések megsértették a kábelek külső burkolatát és a harminc előfizető áramköre földdel érintkezett és rövidzárlat történt. A postaigazgatóság azóta folyton dolgozott a hiba kijavításán és reméli, hogy vasárnapra, január huszonnyolcadikára valamennyi elromlott állomást újból üzembe helyezheti.

— **Előadás a noviszadi népegyetem.** Noviszadról jelentik: Szerdán, február elsején dr. Szubotics Kamenko, a Matica Szrpszka könyvtárnoka, a Matrica helyiségeiben a népegyetem keretében Cvijics ismert jugoszláv tudósról, a neves geológusról fog előadást tartani.

Gragyanszka Kaszinó vasárnap január 29-ikén délután 5—7-ig teadélután rendez. Pátkai muzsikál.

Harry Liedtke Szuboticián. Az ünnepepelt filmbonvivánról nagyon kevesen tudják, hogy a nyáron néhány napot Palicson töltött, mert egyik filmjéhez, mely szoros összefüggésben van a palicsi stranddal, filmfelvételeket készítettek. A felvételek érdekessége nem Harry Liedtke személye, hanem a Palicson strandolók, kiket az ügyes operatőr felvett, hogy Harry Liedtke legfrissebb darabjában *Palicsi strandon hagytam a szívemet* című vígjátékba beleillesszen. A filmet Walter Rudolf berlini rendező rendezte. A darab írárt érthetően nagy az érdeklődés és a Lif-kában kerül színre.

Új orvos Noviszadon. Dr. Magassy Irma, volt kórházi orvos, rendeléseit megkezdte Noviszadon, Petra Zrinjskog 37. szám alatt.

— **Betörök a nászéjszakán.** Gunarasról jelentik: Sós Vera gunarasi tanítónő csütörtökön tartotta esküvőjét Fendrik Péter szentai gazdával. Az ifjú pár pénteken reggel megdöbbenve látta, hogy a lakásuktól öt méter távolságban fekvő kamrájukat csütörtökön éjszaka ismeretlen tettesek feltörték és az odahegyezett nagymennyiségű zsirt, húst, a lakodalomban el nem fogyasztott ételeket elvitték. A rendőrség keresi a betörőket, akik a fiatal pár nászéjszakáját használták fel a betörés elkövetésére.

Anyukám, oly erősnek érzem magam!

Gyermekeken, akik rendszeresen kapnak OVOMALTINET, játékokban is meglátszik az erő és egészség. Az OVOMALTINE a gyerek elkényeztetett inyének is kedvenc csemegéje. 2-3 kanál OVOMALTINE tejben feloldva, ozsonnára vagy reggelire, elég a ra, hogy még a gyenge és beteges gyereket is erőssé, egészségessé és jókedvűvé tegye.

Az OVOMALTINE Dr. Wandler-féle maláta kivonatból, friss tejből, tojásból és kakaóból készül, koncentrált formában, amely könnyen átalakul. Az

OVOMALTINE

erősíti a testet és az szellemet! Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb csemegekereskedésben 15-50 dináros áron.

Kérjen min próbút erre a lapra való hivatkozással az a'anti cégtől:

Dr. A. Wandler D. D. Zagreb

— **Hivatalos órák a szubotici városi könyvtárban.** A szubotici városi könyvtár hétköznapokon délelőtt nyolctól egy óráig, vasárnap és ünnepnapokon délelőtt fél tiztől fél tizenkettő óráig és délután kettőtől négy óráig van nyitva. A könyvek használata teljesen ingyenes, de könyveket nem kölcsönöznek ki.

Dr. Kohn Imre volt klinikai tanársegéd, tüdő- és szívspecialista visszaérkezett. Rendel: Rudics-uca 4, I. emelet. Telefon: 702.

— **A szubotici cionista szervezet kulturestje.** A szubotici cionista szervezet vasárnap este fél kilenc órai kezdettel a Nacional-szálló nagytermében (a francia klub helyiségében) előadást tart, amelyen dr. Gerson József főrabbi »A cionizmus és a zsidóság«, dr. Hirth Ferenc ügyvéd »A zsidó kultúra hatása más népekre« címen fog értekezni. Dr. Boschan Samu és dr. Guttmann József ügyvédek a cionista világsajtó köréből olvasnak fel referátumot. Belépődíj nincs, érdeklődőket szívesen lát a vezetőség.

A SzAND február hó 4-ikén rendez meg ezidei bálját Pátkai zenekarával. Aki meghívót tévedésből nem kapott, forduljon a Bárány-kávéházban levő rendezőséghez naponta 1 és 3 óra között.

Nehéz székülésben szenvedők, akiknek a végbélbajok, az emésztési zavarok és agyvértődulás, a fejfájás és szivdobogás teszik az életet nehezzé, igyanak reggel és este egyegy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. Klinikai vezető orvosok igazolják, hogy a *Ferenc József* víz hasmütetek előtti és utáni időszakokban is nagyértékű hashajtónak bizonyul. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

KÖZGAZDASÁG

A boszniai faiparban keres érdekeltséget a Rothschild-bankház

Bárá Rothschild Móríc Zagrebban

Zagreből jelentik: A napokban ideérkezett bárá Rothschild Móríc, a párisi Rothschild-bankház beltágja, a bank salzburgi fiókjának, Kral Józsefnek kíséretében. Rothschildék a Francia—Szerb bank fiókjában folytatott tárgyalásokat, majd folytatták utjukat Szarajevóba. Közgazdasági körökben elterjedt hírek szerint Rothschildék jugoszláviai útja nagyobb szabású pénzügyi tranzakcióval van kapcsolatban. Kral igazgató a következő nyilatkozatot tette a sajtónak:

— Bár még semmi konkrét dolgot nem mondhatok, annyit mégis elárulhatok, hogy mi a jugoszláv iparban keresünk érdekeltséget. *Nagyobb faipari vállalatot akarunk vásárolni Jugoszláviában* és kifejleszteni azt. Az erre vonatkozó tárgyalások azonban egyelőre még kezdetleges stádiumban vannak. Boszniába azért utazunk, hogy a helyszínen megismerkedjünk a terveinknél tekintetbe jövő vállalatokkal.

Február 3-ig be kell nyújtani a forgalmadó vallomási ivateket. A szubotici kerületi pénzügyigazgatóság a következő közlésére kért fel bennünket: A szubotici kerületi pénzügyigazgatóságnak tudomására jutott, hogy a forgalmi adófizetésre kötelezettek legnagyobb része nem fizette be forgalmi adóját, sem nem terjesztette be a pénzügyigazgatóságnak, illetve a városi adóhivatalnak a múlt évi forgalomról szóló vallomási ivateket. A pénzügyigazgatóság ezért a legkomolyabban figyelemzetteti az érdekelteket azokra a káros következményekre, amelyek a forgalmi adó nemfizetéséből származhatnak. Az általánban fizetők vallomási ivateit a városi adóhivatalnál, a nagy adófizetőkét, akiknek évi forgalmuk meghaladja a 360.000 dinárt, a pénzügyigazgatóságnál kell beadni. Az adóvallomási ivatek beadásának határideje február 3. A határidő eltelté után a vallomási ivateket nem fogadják el.

KINTORNA

— Ne beszéljen előttem nőkről! Az egyetlen, akibe szerelmes voltam, férjhez ment!

— És kihez?

— Hozzám.

*

Járókelő (a hirdető emberhez, aki a sarkon álldogál): Kérem, az a hirdető tábla, amit a hátán hord, szöveggel befelé van fordítva.

Reklámmember: Azt én nagyon jól tudom, de most ebédszünetem van. Csak nem lesznek bolond ebédszünet alatt dolgozni?

*

Ellegett beszélgetés.

— És milyen garanciát adsz nekem, hogy a pénzt meg fogom kapni?

— Na hallod! Egy jellemes ember becsületszavát!

— Rendben van. Hozd ide azt a jellemes embert.

*

Két asszony diskurál.

— Tudod a legujabbat? Lehmannék válnak!

— Igazán? És ki a hibás?

— A férj!

— Ezt mindjárt gondolhattam volna. Mit csinált az a gazember?

— Egy szép napon bejelentés nélkül korábban ment haza a szokottnál!

SPORT

A szubotici Hakoah birkozógárdája is résztvesz a szentai Radnicski versenyén. A szentai Radnicski most vasárnap országos birkozóversenyt rendez. A versenyen a szubotici Hakoah gárdája is résztvesz Dubicsamac József vezetésével. Boros, Neu, Kincses, Kiss, Beck, Schlächter, Fischer, Bukvics, Jenel, Kalmár, Racsmany, Betlehem, Kone, Hauer képviselik a Hakoah színeit.

Jugoszláv futballbírák az olimpiáson. Zagreből jelentik: A JNS Dubravcsics és Fabris zagrebi, valamint Joksics beogradi bírót delegálta az olimpiádra. Hogy ezek a bírák melyik mérkőzést fogják vezetni, azt sorsolás fogja eldönteni.

Jugoszlávia—Magyarország. Zagreből jelentik: A magyar profisövetség felhívta a jugoszláv szövetséget, hogy küldje ki március 20-ikára válogatott csapatát egy Budapesten lejátszandó revánsmérkőzésre. Mivel a profisövetség meghívásában határozottan a maga válogatottjáról beszél, a JNS átiratot küldött a MLSz-nek, amelyben közli, hogy csak akkor küldi csapatát, ha az ellenfelet a MLSz hivatalosan is Magyarország válogatottjának deklarálja és a mérkőzést szabályszerűen bejelenti a FIFA-nál.

Csehszlovákia félmilliót ad olimpiai csapatának. Prágai jelentés szerint a minisztertanács legutóbbi ülésén félmillió csehszlovákia segélyt szavazott meg az olimpiádon résztvevő futbalcsapatának. Érdekes ezzel kapcsolatban megemlíteni, hogy a mi kormányunk az új költségvetésben egy parát sem irányzott elő erre a célra.

SZÍNHÁZ

Mükedvelő-élet
Debeljácán

A vajdasági magyar színjátszást már évek óta mükedvelői előadások pótolják és megállapítható, hogy nemcsak a városokban, hanem a leghagyottabbnak látszó falvakban is mozgalmas mükedvelői élet uralkodik. Debeljácánról érkezett most tudósítás arról, hogy itt milyen szép sikereket értek már el eddig is a mükedvelők, akiknek rohamos fejlődését mi sem bizonyítja jobban, mint az a sok, komoly színészi produkciót megkövetelő darab sikeres előadása.

Debeljácán négy mükedvelő egyesület működik, amelyeknek négy modern színpad áll rendelkezésükre. Az egyesületek felölelik mindenkit, akinek kedve, ambíciója és tehetsége is van a színjátszáshoz, akadnak köztük egyszerű földművelők, iparosok, kereskedők, akik mind egyöntetűen dolgoznak a község kulturális fejlesztése érdekében. Az egyik egyesület élén özvegy Kovácsné Nemes Erzsébet óvónő áll, aki már tizenöt év óta rendez színielőadásokat. A másik egyesület az iparosoké, itt Vitkay Gyula, a Bánát ismert zenei tehetsége rendez. A feloszlott legényegylet helyébe a Debeljácáni Sport Klub és a Zsidó Nőegylet együttes mükedvelő gárdája lépett. Ebben az együttesben vannak a község legtehetségesebb mükedvelői, akik Szent István gyógyszerész rendezése mellett igen sok darabot hoztak ki nagy sikerrel.

Az egyesület legutóbb Zagon István: „Mariká”-ját mutatta be. A címszerepét Sass Ibolya, a budapesti Rózsahegyi színiiskola végzett növendéke alakította nagy rutinnal. Az író szerepében Szent István, mint mükedvelő is, nagy hozzáértéssel tett tanúságot. A többi szerepekben Donáth Magda, Hamburger József, Dávid Béni, Tóth Mihály, Spitzer Ilonka és Koncz Vilma emelték sikerre az előadást. A zegersület most a „Változatos hölgy” előadására készül.

Végül meg kell említeni a református nőegylet gárdáját is, amely a Vallásos Otthonban szokott működni. A református nőegyleti gárda szintén több sikert könyvelt el, legutóbb a „Juss”-t adták elő, most pedig a „Parasztkissasszony” van náluk előkészületben.

Mesék az írógepről vasárnap esti előadása. Szabó Márton kitünő társulata vasárnap este negyedszer hozza színre a Népkörben Lajthai pompás operettjét, amely Szubotícán is nagy sikert aratott. Jegyek egész nap kaphatók a Népkör pénztáránál.

A Muzsikus Ferkó délutáni előadása. Vasárnap délután a Népkör színpadán félhelyárakkal megismétlik a Muzsikus Ferkó előadását.

Dohnányi Ernő szubotícai hangversenye. Szubotica zenei életének már évek óta nem volt olyan eseménye, mint amilyen február 9-ikére készül. Dohnányi Ernővel, a világhírű magyar zongoraművésszel sikerült a Városi Színház igazgatóságának megállapodnia, hogy a művész ezen az estén hangversenyt ad Szubotícán. Dohnányi Ernő, akit ma a legkiválóbb zongoraművészek tartanak Európában és kétségtelenül a legkiválóbb Beethoven-interpretátor, a színházban fog hangversenyezni és a kivételes művészi esemény bizonyára olyan nem mindennapi érdeklődést fog kelteni nemcsak Szubotícán, hanem a környéken is, hogy a színház zsufozásig meg fog telni. Dohnányi egyetlen szubotícai hangversenyére a színház pénztár hétfőn kezdi meg a jegyeladást. Azok, akik a művészről autogrammot kívánnak szerezni, jelentsék be a Dohnányi fényképére való igényüket a színházi irodában, ahol a fénykép megszerezhető lesz.

**60 dinár 1 kg
finom teasütemény**

a STEINER cukrászdában
10322 Subotica Telefon 206.

TŐZSDE

Zürich, jan. 28. (Zárlat.) Beograd 7.13, Páris 20.415, London 25.31 és egyenlőcád, Newyork 519.40, Brüsszel 72.35, Milánó 27.50, Amszterdam 209.55, Berlin 123.80, Bécs 73.20, Szófia 3.745, Prága 15.39, Varsó 58.20, Budapest 90.80, Bukarest 3.20, Madrid 88.25.

Szentai gabonaárak, jan. 28. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 312.50 dinár, tengeri morzsolt azonnali szállításra 230 dinár, tavaszi szállításra 220 dinár, takarmányárpa 230 dinár, zab 210 dinár, rozs 290 dinár, köles 220 dinár, bab 330 dinár, heremag 1850 dinár, burgonya 180—200 dinár, őrlemények: 0-ás liszt gg 490 dinár, 0-ás liszt g 490 dinár, kettes főzöliszt 470 dinár, ötös kenyérliszt 450 dinár, hetes 320 dinár, nyolcas 230 dinár, konkolydara 230 dinár, korpá 225 dinár. Irányzat: szilárd. Kinálat: kereslet: csekély.

Noviszadi terménytőzsde, jan. 28. Buza bácskai 77—78 kilós 2 százalékos 312.50—322.50, bánáti 78—79 kilós 2 százalékos 312.50—322.50. Rozs bácskai 72 kilós 2 százalékos 295—305. Árpa bácskai 65—66 kilós 270—280. Zab bácskai 250—260. Tengeri bácskai 227.50—232.50, bánáti 227.50—232.50, liszt: 0gg és 0g 445—460, kettes számú 420—435, ötös számú 400—415, hatos számú 330—340, hetes számú 270—285, nyolcas számú 220—235, 0g bánáti 435—450, korpá utazásokban 210—220. Irányzat: szilárd. Forgalom: 105 vagon.

Budapesti gabonaárak, jan. 28. A gabonaárak irányzata csendes, az árak változatlanok. Hivatalos árfolyamok pengő-értékben a határidőpiacon: Buza márciusra 31.52—31.56, zárlat 31.56—31.58, májusra 32.04—32.08, zárlat 32.06—32.08, októberre 29.78, zárlat 29.78—29.80, rozs márciusra 29.76—29.82, zárlat 29.82—29.84, májusra 29.74—29.86, zárlat 29.86—29.88, októberre 24.70—24.78, tengeri májusra 26, zárlat

25.98—26. A készáru piacon: Buza 31.10—32.15, rozs 28.75—28.25, árpa 26.75—27.75, sörárpa 30—32.24, köles 22.50—23.50, tengeri 23.70—24.25, zab 27.60—28.25, repce 40—51, korpá 21.25—21.50.

Budapesti értéktőzsde, jan. 28. Magyar Hítel 90, Osztrák Hítel 51, Kereskedelmi Bank 126, Magyar Cukor 203, Georgia 15.1, Rimmurányi 111.1, Sa-gó 74.4, Köszén 836, Bródi Vagon 2.1, Beocsini Cement 273, Nasici 183, Ganz Lánubius 178, Ganz Villamos 168, Atheneum 34.5, Nova 48.8, Levante 27.3, Pesti Hazai 230. Irányzat: üzletellen.

E. Szécsi

„PHILATELIA“

bélyegkereskedés Subotica Ciri'a Metoda 172.53
(Teréz templommal szembeni sorban)
Nagy választék külföldi bélyegekből. Legújabb kiadású albumok minden nagyságban és ka alogusok raktáron. 1417

Vizálás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 230 (—4), Apatin 292, (0), Bogojevó 281 (—3), Vukovár 220 (0), Noviszad 204 (—4), Zemun 168 (—20), Pancsevo 156 (—8), Szmederevo 259 (—6), Orsova 225 (—2). Dráva: Osijek 60 (—4). Száva: Mitrovica 234 (—10), Beograd 116 (—8). Tisza: Senta 72 (—), Becej 48 (—8), Titel 196 (—5).

Védekezés a dráva hőre

ellen

Hideg, nedves időben nincs jobb bőrápoló, mint a NIVEA-CREME. Naponkint, különösen este alapos bedörzsölés, megvédi a bőrt a repedésektől és egyéb tisztátalanságoktól. Puha és sima bőrt ad a

NIVEA-CREME

11755113

A TULSÓ PARTON

Claude Anet regénye (28)

Az ajtóhoz szaladtam és csak álltam, hallgatóztam, vártam remegve, ahogy csak egy szerelmes tud hallgatózni, amikor a szeretőjét várja. Már csak a fülelem keresztül élttem... Nagy csend, egy évszázadnyi csend, az esztendő csendje torzított feszült figyelmem fölé... Azután hirtelen, mint egy láthatatlan karmester intésére, egy lépcsőfok roppanása, amely egy láb nyomására nyög fel. Mert lehetetlen tévedni, egy parkettlemez recsenése, amit a hőfok változása idéz elő, nem ugyanazt a hangot adja, mint egy lépcsőfok, amelyre egy láb, ha ezer óvatossággal, ha meztelenül is, ránehezedik. Ez a zaj olyan erősnek tűnt most fel, hogy felzúgított képzeletem már látta a cselődséget és gazdákat, ahogy ijedten kiszaladnak szobájukból és elkiáltják magukat: »Segítség, tovaj!«... Semmi, a végtelen csend egy újabb hulláma; aggastyán voltam!... Visszaestem a karosszékembe, egy egészen közeli recsenés visszaadta fiatalságomat. De megmozdulni nem tudtam, nem hallottam mást, csak a szívem gyors dobogását.

És íme kinyílt az ajtó, a homályból Madeleine emelkedett ki, hálóköntösben, kibontott hajjal, meztelen, kissé reszketett; arcának komolysága újabb meglepetés volt nekem. Odajött hozzám, karjai átfogták nyakamat, fejét vállamra hajtotta és így szólt:

— Philippe, majd meghaltam nélküled!

Fölríadtam álmomból. Hány óra van? ... Madeleine aludt, félig reám borulva, szája közel az enyéhez, mintha az álom egy csók közepén lepte volna meg. A félhomályban láttam ajkának kissé felduzzadt ivét. Még alig hajnalodott. A függönyökön keresztül gyenge világosság szűrődött be. Csendesen felkeltem s miután nem akartam zajt ütni a sercenő gyufával, hogy lámpát gyújtassak, az ablakhoz mentem és félig széthúztam a függönyt.

A harmatezüstözte réten köd szállt; a szél ellált, a nap a láthatár szélén lehetett, de elrejtette egy könnyebb domborúlat a földnek; mindenütt béke és nyugalom látszott a csendes vidéken. Megnéztem az órát: négyet mutatott.

Visszamentem az ágyhoz, Madeleine inge lecsuszott, fedetlenül hagyva vállát és bal keblét. Milyen szép volt így és milyen méltó arra, hogy szeressem. A szerelem elhozta az én szobáimig. Elfelejtettem keserves küzdelmeinket, elfelejtettem féltékenységemet, megmérgezett multunkat. Egészen az enyém; megtisztulva a szenvedély tüzeiben, sohasem volt más férfi asszonya, sohasem lesz másé, mint az enyém. Nem gondoltam semmire, csak az ölelésének gyönyörére, vágy fogott el, hogy újból élvezzem Madeleine szerelmét; az éjszakának még nem volt vége, szomjaztam a csókjait. Föléje hajoltam és ajakam érin tettem keblének rózsáját. Olyan mélyen aludt, hogy csókjaim nem ébresztették fel. Karomba vettem.

— Szerelmem — mondtam — én vagyok az!

Kábultan lecsukott szemmel az álom és az ébredés között lebegve, átölelt és ajaka, óh! az bizonyosan nem ébredt még fel! egy szót dadogott, egy szót, amely tudat alatti énjéből tört fel, hét évi házasság testébe rögződött szokása volt ez a szó, amely megdermesztett:

— Charles!

Hirtelen fölegyenesedtem és elfölktem magamtól Madeleine. Visszaesett a vánkora és ártatlanul abban, amit mondott, továbbaludt.

Mozdulatlanul álltam réveteg tekintettel Egyetlen szóval, amit még hibájául sem róhatam fel, száz mértföldnyire távolított el magától. Hogy szakithasson velem, a legmeggyőzőbb érveket sorakoztatta fel, könyörgése és könnyei nem hatottak rám, üldöztem őt és birtam. Istent hívta segítségül. Szükségtelen volt oly magasra mennie és oly sokat fáradnia. Sokkal közelebb és könnyebben találhatott hatásosabb fegyvert. De ez tilos volt. A legnagyobb veszély pillanatában, Madeleine ösztönösen használta fel és akaratlanul halálos csapást mért reám. Egyetlen név említése eszembe juttatta, hogy a másé, s hogy én csak bizonytalanul és osztozkodva bírhatom. Hogy ezt elfelejtsem, szofizmákkal kábi-

tottam el magam; azt a keveset, amit Madeleine és a férje viszonyáról tudtam, bizony a magam szájjáze szerint fogalmaztam meg. Nem szereti a férjét, sohasem szerette! Eh! nem fontos. Ó, — Charles — tette asszonyá. Nem ismert és nem türt más csókot, csak az ő csókjait és amikor még nem tért magához az alvás kábulatából és keblén egy csókot érzett, a férje neve volt az, amely ajkába tódult.

Gépiesen ismételttem magamban: »Lehetetlen!« Semmiféle kimagyarázásnak nincs itt helye. Milyen hangon beszéljek most Madeleine-nek? mit mondjak neki? Nem tehetek mást, megszököm, egy napig sem várok. Ez a gondolat olyan erős volt bennem, hogy felkeltem és öltözködni kezdtem. Hát valóban elmegegyek ebből a házból, így, hirtelen, egyik percről a másikra? Megálltam. Minden további gondolkodás nélkül leültem az ágy szélére, ahol Madeleine mozdulatlanul feküdt.

Egy majdnem vízszintes napsugár tört be az ablakon.

Kifáradtan, közömbösen, alig voltam kíváncsi arra, ami történni fog. Melyik démon dobta bele ezt a nevet az éjszakába? Mindazt, ami történt, valami ismeretlen homályos erő vitte véghez, amelynek működése kibújik a mi ellenőrzésünk alól. Ez az erő kergetett el Orvilleből; nem igyekeztem küzdeni ellene, nem zúgolódtam, elmegegytem.

Ami érzés még maradt bennem, az Madeleine-nek szólt, érte volt. Összeszorult a szívem, a mikor rá gondoltam. Mit gondol majd hirtelen elutazásomról, amelynek okát titkolnom kellett előtte? ... Elszakadtam a jelentől. A helyzetünk olyannak tűnt fel, mintha már évek multak volna el és az elmúlt évek távlatából elmékedném rajta. Mit várhatnék még egy halálraitelt szerelemtől? A guillotine kése elvágta, de már megtermette a maga gyümölcsseit. Madeleine visszatér kötelességéhez. Férjének, leányának és Istennek társaságában él, kissé egyhangú, kissé szürke napokat, amelyekben néha megjelenik bűnének ragyogó emléke, mint a felhőt széthasító villám.

(Folyt. köv.)

Műveltségi vizsga

Huszonhetedik óra

A mult órán (január 22-ikén) feladott kérdéseinkre a helyes feleletek a következők:

1. Térjünk át az ismételésre

1. A magántisztviselők és az államtisztviselők adója között a különbség április elsején szűnik meg.
2. Jovánovics Jócó noviszadi görögkeleti lelkész halt meg Noviszadon pravoszláv újév napján.
3. Lengyelországban alakult meg a cigányok pártja.
4. Radovics Cséda az új belügyminiszter.
5. Az állami adók csökkentése, a forgalom megkönnyítése és olcsó földműveshitel a demokrata párt minimális feltételei a kormányban való részvételre.
6. Havannában kísérletek meg merényletet Coolidge ellen.
7. Február elején nyílik meg a vajdasági jegyzőtanfolyam.
8. Tizenkét évi fegyházra ítélték Pécselt Magyar József újságíró.
9. Jugoszlávia a hetedik helyen áll az európai futballsport ranglistáján.
10. Olaszországban kísérleteznek a házasság előtti kötelező orvosi vizsgálattal.
11. A Lemberghen szerencsétlenül járt repülőemberek Polinszki, a neve.
12. Zubkovic Péter tartományi jogi referense a hácskai főispánság ideiglenes vezetője.

Helyes válaszokat küldtek mind a tizenkét kérdésre: Kun László, Klamber Ferenc, Sándor József, Keceli Dezső, Kosztics Tibor.

Hatnál több kérdésre megfelelték: Horváth Béla (Szenta), Stössel Jenőné (Szenta), Ferenczy Zoltán (Bajmok), Kovács Antal (Titél).

A jutalmat Kun László nyerte meg.

2. Ki tudja megmondani?

1. Nelson, a trafaigéri hős.
2. Horatiusnak volt Maecenas a pártfogója.
3. A testeknek azt a tulajdonságát, hogy a sötétben dörzsölésre világítanak, foszforeszkálásnak hívjuk.
4. Az ösnyomtatvány műneve: incunabulum.
5. Szentpétervárat Nagy Péter cár alapította.
6. A világirodalom legtermékenyebb drámaírója Lope de Vega.
7. Az a jelmondat, amely a munda szerint Nagy Konstantin előtt a kereszt képe mellett megjelent az égen: „In hoc signo vinces.”
8. A Karamazov-tesztvérek című regényt Dosztojevszkij írta.
9. Az angol hadak fővezére Waterloónál Wellington volt.
10. A legismertebb orosz klasszikus zeneszerző Csajkovszkij.
11. Azt, aki iskola és tanító nélkül maga szerezte meg a tudását, autodidaktának hívják.

1. Térjünk át az ismételésre

1. Milyen szenzációs leleplezést követelt az elmúlt héten a Berliner Zeitung am Mittag?
2. Melyik szubotocai gyárban volt legutóbb sztrájk?
3. A szociálpolitikai miniszterium tervezete szerint mennyi lesz egy munkanélküli család napi szelvénye?
4. Milyen az utódállamokat érdeklő kölcsöntárgyalások folynak Bécsben?
5. A készülő felekezeti törvényjavaslat szerint milyen vallásuk lesznek a leléncék?
6. Ki lett az új hácskai főispán?
7. Hány fogoly szabadult ki az amnesztia folytán a szubotocai fogházból?
8. Ki a litván miniszterelnök?
9. Milyen indoklással semmisített meg a közigazgatási bíróság a becskerki községi választásokat?
10. Milyen folyók vizével keresztelték meg Tomiszláv herceget?
11. Milyen kormány alakult Norvégiában?

12. Mikor tartják meg Csehszlovákiában az országos választásokat?

2. Ki tudja megmondani?

1. Hogy hívják azt a helyiséget, ahol a pápát választják?
2. Ki foglalta először teljes és áttekinthető rendszerbe a növény- és állatvilágot?
3. Melyik korban játszódk le Jókai »A köztivő ember fia« című regénye?

4. Ki volt az utolsó török szultán?
5. Mi az angol neve a csöcseléknek?
6. Melyik a legtekintélyesebb angol napilap?
7. Mi a műneve az erkölcsi elmezavaroknak?
8. Hogy mondják franciául azt, hogy »befejezett tény«?
9. Ki volt a francia hadsereg főparancsnoka a világháború kitörésekor?
10. Ki a legdivatosabb olasz drámaíró?
11. Melyik az a festészeti irány, amely a természetből vett elemeket geometrikus összefüggésben mutatja be?
12. Ki volt a mult század első felének legszellemesebb bécsi humoristája?

Mit mesél Straus Oszkár

a francia, osztrák és amerikai operettről; egy husz évig zengő pofonról; hogy miért nem lehet Poincaré mellett sem biztos az ember; hogy miért kell külön utlevél Sacha Guitryhez és hogy az arabok mit is mondanak?

Az aktái fölött görnyedő Poincaré, kinék dolgozószobájából késő éjszakaig széles sávban omlik a fehér villanyfény a néptelen Avenue-re, néhány hét óta új visavit kapott. Egy nemkevésebb közismert ember: bizonyos Oszkár Straus Bécsből, bérelte már december első napjaiban a Rue Marbeauban az elnök hivatalos palotájával szembeeső egyik kedves kis apartament-t. »Mit akar — mondta nekem — szeretem a nyugalmat és gondolom, hogy Párisban ez a legbiztonságosabb vidék.« Szereti a nyugalmat, nem ünnepelni jött és nem ünnepeltetni.

— Hanem miért?
»Inkább az kérdezné: Miért nem előbb? Miért nem már régóta? Tizennyolceztendeje vágódott Páris után. Már sínederkoromban ide akartam jönni zenét tanulni Leo Delibeshez. Hanem Delibes meghalt és én Németországba mentem. (Ki tudja az is nem volt-e jobb? Mert ki tudja az ilyen dolgokat? A szelid alapos német zenetanulmány bizonyára nem ártott nekem!) De vágódottam mindig ide. És a tavalyi május, ugye emlékszik rá, milyen jól sikerült. — igazán féledhetetlen marad számomra. Akkor oly rövid ideig voltam itt: körül nem nézhettem jóformán. Hanem akkor elhatároztam ezentul, hogy huzamos időre — (mindvégre talán) idejövök megint.

Ahhoz, hogy a párisiak is szeressenek engem, talán nem is kellett volna

idefáradnom. Hisz mikor jöttem is, két színház egyidejűleg zsufozott ház mellett adta nemtudomhányadszor két darabomat — és adja most is. Három egészen nagy sikerem volt Franciaországban: Letzter Walzer, a Tapiere Soldat és (amit első helyen kellett volna említenem) a Walzertraum, ez a régi-régi és mindnél bécsiesebb darabom, melyet mégis évtizedek óta lankadatlanul adnak nem szünő tetszés mellett ma is minden franciaországi színpadon. A jövőendő darabjaim is, a Schöne Unbekannte, a Moderne Königin, már le vannak Páris számára foglalva.

Van ennek az én franciaországi sikeremnek mélyebb oka is. A háború óta a közönség eldurvult, az operett teljesen megváltozott: Amerika diktálja a divatot, jazz, négerzene, revükép graszszál mindenütt. Nem mintha én nem tudnák ilyen irni: csakoly jól (helyesebben csakoly rosszul) mint a többiek. Hanem úgy mondjam: Nem az én zsánerem. Az én zsánerem pedig, a melodikus, a finom, könnyed, ötletes és csak séjtető zenét: azt nem úgy tudom, mint a többiek, hanem — a magam módján. Aho-gyan szeretem! — És az én operetteimnek az igazi közönsége, a műértő közönsége ma nemesak New-Yorkban és Londonban ninesen meg, hanem Berlinben sem — sőt Bécsben sem egészen úgy, ahogy szeretném. Ellenben Párisban! (Pedig a revü vaiójában francia találmány). Igaz a telivér párisi operett

F. Galambos Margit:

MÉLY HÚRON

Süket napjaim csendjét megtöröd.
Vak jelenembe' ragyogást sugárzol.
Ajtóm kinyitod. Ablakom kitárod.
Az elérhetlent hozzám engeded.
Ó költészet, örök Ideál!
Köszönöm Neked!

Ilyenkor mélyre szalad bennem Minden.
Előnt
Valami mámoros áramlás.
Világok láza
Forr bennem össze
Szent harmóniába.
A kétély árnyai messze szállnak...
Husz éves litem visszatér.
A menyország van közelemben.
A szívem csupa ima.
Ezer érzés ezer színben pompázik
Lelkem virágba borult ágain.

És minden könny mosoly-gyöngyö kristályul.
És minden vágy teljességbe szökken.
És minden küzdelem célhoz ér.
És neve lesz a névtelennek.
És minden kérdésre jó felelet.
És minden kavics drága-kővé nemesül.
És gyümölcsöt terem a sivatag!

Süket napjaim csendjét megtöröd.
Vak lenembe' ragyogást sugárzol.
Ajtóm kinyitod. Ablakom kitárod.
Az elérhetlent hozzám engeded.
Ó költészet, örök Ideál!
Köszönöm Neked!

inkább vaude ville szerű, de a tény, hogy Páris mégis egyetlen városa a földnek, ahol a közönségnek van érzéke, finom melodikus, csipkekönnyű és művészi zene iránt. Ez a közönség hálás és műértő. Elfogja a legfinomabb érintést is és örül neki. Nem akar durva hatásokat. Most ráérek nézni a színházaikat és mondhatom: sehol a világon nem tudnak így, ilyen finoman komédiákat játszani. Az a kifogásom lehet legfőképpen, hogy kevés különlegesen operett-színpadjuk van. Nevezetesen mióta a Marnyban is revü megy és a Mogadorban jazzbandos amerikai operett... Hanem az kétségtelen, hogy az olyan darab, mint pl. az én utolsó operettem, melyhez Jacobson írta a káprázatos, változatos, sokszínű és ötletes librettót, mely minden finomsága mellett annyira eleven és fordulatos, hogy már-már revüszertű: ennek itt Párisban lehet a legnagyobb sikere. Ez egyenesen francia közönségre van teremtve!... Így látja, egyelőre privatizálok itt. Elhelyezkedtem családostul, nézem a várost, vesződöm a szokatlan francia ablakkal, amiken egyre befűyül a hideg. A központi fűtés bármily jól működjön is — és örülnék a csendnek...»

Már tudniillik, ha volna körülte csend. De bizony a franciák szeretete nem nagyon hagyja maga Straust Párisban egyedülni szemlélni! Csak legutóbb történt a Moulin Rouge egy ünnepélyén, ahová mint szerény néző ő is vett egy jegyet, hogy ráismert Jollivet, előhuzta erőszakkal inkongnitójából, mire azonnali zajos és lelkes ováció következett. Elárasztják librettokkal az egész francia irodalom köréből, a nagy színházi interjúer Michel-Georges sietett nagy beszélgetést közölni vele, melyet a Paris-Midi meg is illusztráltatott mindjárt. (Igaz, hogy a hízelgő karikaturista nem igen hasonlított az eredetihez.) Bizony itt nem sokat lehet egyedül! »Holott — mondja — családostul vagyok és nem sokat járok emberek közé.«

— De a Schönberg-konzertre elment? — kérdeztem.

»Schönberg?« nevetett a mester. »Ő is ifjúkori élményem. Mint Páris maga. Az ő koncertja révén szerepeltem először a nagy nyilvánosság előtt. Nem színpadon ugyan, hanem — a törvényszéken mint tanu. A koncert inkább zajos volt, mint sikeres és a dirigens végül sodrából kijöve, alaposan nyakonütött egy zajongót, aki történetesen az én széksoromban ült. Beldéztek tehát s a bírő megkérdezte, hogy láttam vagy hallottam-e ama nyaklevést. Hogyne! feleltem: Ez volt az egész hangversenyen az egyetlen zengzetes esemény. Amióta kaptam is a bírótól egy megróvást...»

Egy embert én kerestem fel mégis, teszi hozzá elkomolyodva: Sacha Guitry-t. A passzusommal kezemben mentem el hozzá, ismerve az ő hazafias elfogultságát, hogy nyomtatással bizonyítsam, hogy osztrák vagyok. (Míg be nem következik az Anschluss, ez Párisban mindenütt enyhítő körülmény a német anyanyelvért.) De talán nem volt szükség erre: Guitryvel nagyon összeharátkoztunk és minden párisi tervem közül annak örülök legjobban, amit együtt akarunk csinálni!

— Eddig hallottam, — mondtam — hogy Savoire, Marchand és mások is kérik, hogy librettójukat zenésítse meg, hogy a következő hónapokon két Radioséanca-a is lesz és hogy francia zenekart készül dirigálni a következő hetekben?

— »Igen, igen« — mondja — »de mégis legjobban a Sacha Guitry készülő operaszövegének örülök. A tartalmat nem árulhatom el. Azt mondanom sem kell, hogy nagyon ötletes darab, hogy Yvonne Printempsnak kitűnő szerepe lesz benne, hogy az Edouard VII-ben fog menni és a Capucin-ben is esetleg. Az s magától értetődik, hogy Sacha Guitry Párisban önmagában véve is siker... A legnagyobb siker.«

— És akkor Straus mester családostul véglegesen párisi lakos lesz...?

»Véglegesen!« — Nagy szó ez a »végleges«. Az arabok ehhez a szóhoz mindig azt teszik hozzá »Insallah« — ha úgy látja jónak az Isten!

KOZMETIKA

Rovatvezető: dr. Vécsel Jenő

Egy szépséghiba

A kifogástalanul, klasszikusan szép testrészt is szenvedhet elvitathatatlanul rut kozmetikai hibában. Ilyen például a szőröknek felesleges módon való megjelenése, amelynek jelenléte sokszor minden szépséget semmivé tesz, minden illuziót leront.

Alig képzelhető valami bosszantóbb és elkésztőbb, mintha egy máskülönböző kifogástalanul szép, bájos női arcon az ajkák fölött nagyon is észrevehető bajusz-szájak nőnek ki. A fiatal leányoknál látható feltűnő bajusz-szájakat egyes pszichológusok, a minő pl. Kisch professzor, a női degeneráltság jeleként fogják fel és az ilyenek, szerintük, a házasságtörésre könnyen hajlamosak. Ha elgondoljuk, hogy az ilyen abnormitások, az ajkakon, vagy az arcon fellépő felesleges és nagyon is feltűnő szőrök mégis csak leginkább a nemileg fejlettebb déli népeknél, az olasz és spanyol nőknél lelhetők fel, akik temperamentum és szenvedély dolgában nem épen az utolsó helyen állanak, talán nem is találhatjuk ezt az állítást teljesen indokolatlannak.

A női szőrtütségnek faji jellege van és örökölhető. Főleg az arcfelület alsó részén, a fül előtti bőrfelületen, az ajkakon, a toka bőrén jelennek meg, továbbá a melleken, a kezek felületén és a lábujjakon. Az utóbbi helyen fellépő szőrök megjelenése nem veendő tulajdonképpen kozmetikai hibának, mert avatatlanok előtt egyáltalán nem látható.

Öregedő nők arcán, főleg azoknál, akik már egy bizonyos kritikus koron túl vannak, a szőrök megjelenése és fellépése a korrall járó természetes folyamat és nem olyan feltűnő, mintha azokat a virágzásuk teljében álló fiatal nőknél látnánk.

Természetesen megérthető, hogy a legszébb korban lévő nőknél megjelenő felesleges szőrök azoknak sok keserű órát szereznek és így nincs mit csodálkozunk, ha a legkülönbözőbb, szinte lehetetlennek látszó eltávolítási módokhoz folyamodnak, csak hogy tőlük megszabadulhassanak.

A pehelyszőrök erősödése és túlságos növekedése teljesen egyéni, de mégis inkább látjuk barna vagy fekete hajú, sötétebb arcbőrű nőknél fellépni, mint a szőkékénél.

A régebbi időkben a szőreltávolítást leperzséléssel igyekeztek elérni, amde ez nem vezetett célhoz, mert a szőrök újból kinőttek. Igen sokan használnak még manapság is úgynevezett szőrvesztő szereket, amiknek egész légióját hozták forgalomba, amelyek azáltal hatnak, hogy a bőrre kerülve, feloldják a szőrök kiálló részeit, de e szereket a hajgyökereket épen hagyják és így a szőrök újból kinőnek. Ezeket a szereket rendszeresen addig hagyják az illető testrészen, amíg egy kis égető érzés fel nem lép, amikor is azt onnan le kell mosni. De nagyon kell vigyázni, nehogy esetleg gyulladást okozzanak.

Manapság a szőrök eltávolítása elektrolízis útján történik, de itt nagy óvatosság ajánlatos. Vannak bizonyos pathológus jellegű egyének, akiket csak orvos ismerhet fel, akiknél az elektrolízist alkalmazni nem szabad, mert bármily tökéletesen is hajtják végre, feltétlenül hegek maradnak utána, amik kozmetikai szempontból még nagyobb hibák, mint a szőrök jelenléte. Alkalmazható még esetleg a Röntgen-beugárzás is, — de ez nagyon is kétélű valami.

R. Vally, Noviszad. Tanácsal készséggel állok rendelkezésére, de elsősorban azt kellene tudnom, hogy milyen karakteru az arcbőre, száraz-e, vagy zsíros? Sziveskedjék továbbá azt is közölni velem, hogy nem vérszegény-e, nincsenek-e emésztési zavarai. Ha netalán megírná a teljes címét, úgy levélben bővebben és körülményesebben tudnám értesíteni a teendőkről, mint e rovat szűk kereti között.

S. Erzsike, Kulia. A rózsaszínű pude-reket riktó, néha természetellenes színük miatt jobb nem használni. Az arcbőr ter-

meszetes pirjának netalán hlányát észrevétlenül pótolni úgy sem tudják vele. Létjogosultságuk csak kivételes alkalmakkor (bál, színház, estély stb.) van, ahol az erős mesterséges villany, vagy gázfény zöld és sárga reflexeket vált ki az arcből és ezt tompítani kell.

SZÍNHÁZI KISTÜKÖR

A sziv óceánja — A ház

Azt hittük, hogy a futurizmus napja leáldozott s az újabb irói nemzedék már régen napirendre tért fölötté. De családunk F. T. Martinettinek új drámáját, *A sziv óceánját*, melyet most mutatnak be Milanóban, a tetszés és nemtetszés zaja fogadta, a nézőtér ismét háborgott, mint abban az időben, mikor a futurizmus még fölkorbácsolt a akedélyeket. Egyesek, a maradiak azért elégedetlenkedtek, mert a dráma túlságosan merész, mások viszont, a futuristák túlságosan régiszabásúnak találták. A szerző a fölvonások között többször megjelent a lámpák előtt, csillapította a forróvérű olaszokat, magyarázta szándékait, dicsérete a színészetet. Szavait is taps és füttty követte, vegyesen.

Ez a darab egy hajón játszódik le és a hit kérdéséről szól. A kérdést nem oldja meg, de közben érdekes fénycsóvakat vet rá, színes, pompás sugár-pázmákat, mert az kétségen felül van, hogy F. T. Marinetti született költő, a képzelete so-sase hagyja cserben.

Az óceánjáró hajó Délamerika felé tart. Rajta — álnéven — utazik egy spanyol hercegnő, Simonetta. Montevidéoba igyekszik, ahol a Szent Szív apácai várják őt, hogy belépjen rendjükbe. De a királyi család, mely közben értesül a hercegnő szökéséről, rádiogramokat küld a hajó kapitányának, megkérve őt, hogy az előkelő szökevényt ne engedje partra szállni, minden módon akadályozza meg őt abban, hogy kivihesse szándékát.

Rosso di San Secondo új darabja

Rosso di San Secondo — Pirandelloval együtt — az olasz drámai megújulás harcosa. Ő is azon igyekszik, hogy a drámát kisegítse a hétköznapi élet és unalom kátyujából. Távolokat tár föl, lírai hevülettel világítja meg a vivódó ember lelkeket, mintegy színes fényt vetít rájuk.

Legújabb drámájának, melyet Milanóban mutattak be, a hősnője egy Elza nevi asszony, aki elvált férjétől, hogy Morillo gróf kedvesévé legyen. Őt évig élnek boldogan két egymás mellett lévő villában, a legteljesebb egyetértésben, harmóniában. Idejük javát együtt töltik. De a boldogság részegségében nem gondolnak sem az életre, sem a halálra.

Egy napon a gróf gépkocsija fölborul és a gróf szörnyet hal. Ez a szerencsétlenség Elzát egészen összeroppantja. Többé nincs értelme életének. Teste, lelke úgy remeg, mint rügy az orkánban. A váratlan csapás megzavarja, ide-oda ténferog, keresi a célt, akár az a gyerek, aki eltéved a sötét erdőben. Hol a gyámol? Hol a vigasz? Hol az új hit? Számára a jelen nem létezik többé, a jövő sem, csak a múlt. Élni annyit jelent neki, mint siratni az elvesztett kedvest. Mindaz, ami nincs összefüggésben boldog őt esztendejével, semmi. Jószágigazgatója jelenti, hogy nem tudja többé fizetni adósságait. Elza ajka szórakozott mosolyra görbül. Fájdalma csak arra vágyik, hogy valami föltámassza a multat.

Mellette lakik egy kis villácskában Márta, egy kedves, rajongó lány, mindössze tizenhét éves, tele költői lelkesedéssel. Ő annak idején látta Elzának és Morillonak boldogságát, gyer-

K. I.-né, Novakanizsa. Kérdésére igenlőleg felelhetünk; — a hajápolásnak lényeges kelléke, hogy a választék ne legyen mindig ugyanazon a helyen, már csak a bőr légzése szempontjából sem.

H. Edith, Cservenka. Soraira szívesen szolgálók felvilágosítással és utbagyítással, mivel, amint maga is írta, úgy veszi észre, hogy a kenőcs helytelen használata okozta a baját. Az arckenőcsöt sohasem szabad az arcra erősen feldörzsölni, mert az esetleg benne lévő stearin szemcsék a tüszőkbe nyomulnak és azt eldugaszolják. Csak ujhegygel, enyhén simogatva szabad azt felkenni.

Dr. OETKER féle BACKIN SÜTŐPORRAL SÜT!

Dr. Oetker képes receptkönyve körülbelül 200 elsőrendű receptet tartalmaz 51 illusztrációval. Ára 5 dinár. Kapható mindenütt. Ha valahol nincs raktáron, írjon közvetlenül a következő címre:

Dr. Oetker d. z. o. z., Maribor

A szinigazgató és a szerző — Hogy vásárolt cipőt a komikus — Kamat

Egy darabot mutatnak be, melynek egyáltalán nem volt sikere.

A szinigazgató sajnálta a fiatal szerzőt s így vigasztalalta:

— Kétféle darab, de a közönség nem szereti.

— Bocsánat, igazgató ur, honnan tudja, hogy nem szereti? — kérdezte a szerző. — Hiszen még meg se nézte...

Ennek a szinigazgatónak a fiatal szerző fölakarja olvasni új darabját.

Megadóan leül az igazgató a karosszékbe, fejét a tenyerére hajtja.

— Alszik? — kérdezi a szerző.

— Még nem — válaszol a szinigazgató.

*

A komikus egy kisvárosban vendégszerepelt, mely kitűnő vargáiról volt híres. Ezt az alkalmat nem akarta elszalasztani, hogy cipővel lássa el magát.

Igy cselekedett:

Bement az egyik vargához s ezt mondta:

— Egy kitűnő cipőre lenne szükségem, mely szép is, tartós is, szóval minden tekintetben elsőrangú. Én nem nézek a pénzre. Pénteken küldje el hozzám a szállodámba, mert vasárnap már utazom. Természetesen azonnal kifizetem.

— Csak tessék rám bízni — ümmögött a varga.

A komikus kimegy a műhelyből, azonnal belép egy másik varga műhelyébe, hol ugyanazt a cipőt rendeli meg, ugyanabból a bőrből ugyanolyan kiállításal. Ennek a derék iparosnak is lelkére köti, hogy kitűnő legyen s péntekre küldje el hozzá.

Péntek este megérkezik két pár cipő. A komikus fogja a bal lábára való cipőt s beállít az első vargához:

— Kérem, veresse kaptafára, mert nagyon fáj benne a lábam. Holnap reggel küldje el a szállodámba, akkor fizetem ki.

Tíz perc múlva belép a másik varga-műhelybe:

— Itt a jobb cipő, ez kissé szorít. Igazítsa meg s holnap reggel küldje majd föl szállodámba a számlával együtt.

Másnap reggel a komikus elhagyja a vidéki várost, egy pár új cipővel.

*

Az öltözőben az egyik színész a másikhoz:

— Jaj, mingyárt kezdődik az előadás s nem hozták el a galléromat. Adj egyet kölcsön.

— Helyes — mondja a kartárs, de előadás után vissza adsz nekem egy inget. — Ez tudniillik a — kamat!

mekleke sokat ábrándozott róluk, szinte együtt élt velük, »szerelmes volt a szerelmükbe«. Márta egy este elbeszéli ezt Elzának. Elza szeme fölragyog. Végre megtalálta azt a lényt, aki vigasztalhatja, akinek beszélhet összeroncsolt boldogságáról, akivel együtt földézhethi a szegény halott emlékezetét.

Beléje is kapaszkodik, mint a vízbe-füladó az evezőbe. De Mártának sincs elegendő ereje, hogy partra huzza a szerencsétlen asszonyt. Szerelmük látása a lány lelkében is valami vad lázat gyújtott. Egy Remoli nevű tanár, aki történetesen Morillo gróf villáját bérlti, okosan, tapintatosan kezelte az ábrándozó leányt s sikerült is valahogy megnyugtani. Mihelyt azonban összekerült Elzával, lelki-egyensúlya fölborult. Márta ennek a nőnek a fájdalomtól akar élni, mint hajdan a boldogságból. Mindent megért. Azt is, mikor a kétségbeesett asszony pisztollyal lö Remoli villájának ablakába, mely egykori kedvesét juttatja eszébe.

A tanár fölkeresi az asszonyt, megkéri, hogy hagyja békén a leányt, akit már teljesen elborít a halál sötétsége. Elza nem tud lemondani Mártá társaságáról. Remoli vigasztalja őt, elmeséli, hogy az ő élete sem rózsás, őt is elhagyta a felesége s egy halálos sebet rejtget, csak hogy erőt kell vennünk a halálon, az életre kell tekintenünk. Elza a tanár e szavait úgy szűrösöli, mint a vigasztalást. Gyógyszere a mások fájdalma. A két hajótörött, aki véletlenül egy roncsra kerül, kezét nyújt egymásnak s meggyógyul. A keserűt csak keserűvel lehet gyógyítani.

Régi népek a becsei Tisza-parton

Látogatás Vécsey Gézánál, a szerb-magyar vonatkozások kutatójánál

— A Bácsmegeyi Napló sztaribecseji munkatársától —

»Bátya, Bátya, mely az ut Becskerekére? — Uram, Uram, ez az ut Becskerekére« (1515—1520-as évekből lennmaradt töredék, a magyar zenei irodalom »Halotti beszéde.«)

Sztaribecsej nemcsak a legutóbbi évtizedek alatt végbement kulturközeledések terén szolgálta a szerb-magyar megértés nemes céljait, hanem századokra visszamenőleg is jelentős események színhelye volt a szerb-magyar történelmi vonatkozások tekintetében. A szerb magyar történelmi vonatkozások egyik lelkes kutatója Vécsey Géza sztaribecseji bankigazgató, aki hangyaszorgalommal gyűjti a régi, becsei tiszaparti népek történetére vonatkozó adatokat. A lakásán kerestük fel a tudós bankigazgatót, akit a régi iratok, mők és feljegyzések rendezése közt találtam. Amikor röviden előadom jövetelem célját, nagy szerényen figyelmet, hogy nem történelmet ír, hanem adatokat gyűjt a »Régi népek a becsei Tisza parton« című művéhez. A másik percben már értékesebb-értékesebb feljegyzések fekszenek előttem a régi becsei Tiszaparti népek történetéből. A gazdag tartalmu feljegyzések közül ide írtatok egynéhányat:

Honnan erednek a Bécs. Becs szavak?

Vécsey Géza állítása szerint Becse mindig batárváros volt, amit e szavak eredete bizonyít, az ősrégi magyar nyelven Becs vég-et jelentett, azaz: országvéget, határt. Az első okiratot, amely Becse nevet említi, Imre király 1199-ben kelt iratában találták, 1238-ban IV. Béla már Villa Vechelyt ír, 1338-ban egy pápai adószedő Bocét ír, 1433-ban pedig egy francia lovag Vecher-t.

A »kék szakáll«-ok ősei a Tiszaparton

Becse helyén, Krisztus előtt az ötödik században a modern kékszakáll-ok ősei, a soknevi igáthyreusok laktak. Nagy Sándor idejében kelták, azután géták és ezek után dákok. Krisztus születése idejében jöttek a Tiszapartira a jarigok, akikről 1825-ben Szobariés Pál az az évi »Letopisz«-ban azt állítja, hogy az indó-árja nyelvsaládhoz tartozó szlávok voltak. A kelták előtt, ahogy Jirecsék a cseh származású híres történetíró állítja: még eredeti, svinger nevezetű nomád nép jött le a Káspi tengertől, akiket később legyőztek a kelták. Ezek lementek a mai Beogradig és azt a helyet elnevezték: »Szingidunum«-nak, amit a kelták felett győzelmet arató latinok is átvettek. A legelső keresztény népek a Tiszaparton a jazi-gok voltak. A szlávok az avarok után nemsokára jelentek meg első ízben a Tiszaparton és azokkal együtt a magyar hódítók uralma alá kerültek.

Az első zsidóüldözés Magyarországon

A Duna-Tisza között letelepedett magyarok szeomszédai a zsidóvallású kazárok voltak. Kis lija volt, hogy a magyarok Árpád helyett nem Elődöt választották meg, Előd felesége zsidóvallású kazár hercegnő volt, akivel együtt nagyon sok kazár-zsidó ment be Magyarországra, úgyhogy ez végül zsidóellenes rendeletek kibocsátására adott okot.

Metód apostol magyar prédikációjai

Régi szerb bibliográfiákból olvasható, hogy Metód térít útjában a magyarokkal is találkozott és pedig a Cherson feletti Lebediában és ott a kronika szerint magyarul prédikált. (Márki ezt a találkozót Pannoniába helyezi át.) Egyesek szerint a vezér, aki Metódot magához hívatta, Árpád volt.

A szerb-magyar barátság az Árpád-házi királyok alatt élte aranykorát. Az Árpád-házi királyok közül többen szerb

hercegnöket vesznek feleségül, akik nagy udvarral és kísérettel érkeznek a magyarok közé: A szerb előkelőségek közül többen a legényesebb állásokba jutnak, ispánok, hánok lesznek.

Maga Becse, nagyon sok történelmi vonatkozással van összefüggésben. Szent László 1091-ben itt verte szét az osztokdó kunokat. A 15. században Brankovics György, szmederovac örökölte Beesét. Uroševics Ilona II. Vak Béla felesége »tűpénz«-ül kapta Beesét. Beesén megfordultak a Hunyadiak is több ízben. Itt négyelték fel Dózsa György alvezérét, Hosszu Antalt.

A magyar zenei irodalom »Halotti beszéde«

Dózsa György korából való a magyar zenei irodalom halotti beszéde, amely így szól:

— Bátya, Bátya, mely az ut Becskerekére?

— Uram, Uram, ez az ut Becskerekére.«

1915—1520 táján jegyezte fel egy Pominacky Fülöp nevű franciskánus, aki Beesén szerzeteskedett.

Voronoff majmai

Látogatás az örök ifjuság tenyésztőtelepén

Kacsaringós hegyi ut kigyózik Mentonból az olasz határig. A Côte d'Azur csodálatos örök-kék ege alatt derűs napsütésben mosolyognak le ránk a két oldalt övező kertek dusan megrakott citrom és mandarin fái, a fodrozó ligur tenger felől langy afrikai szellő vegyíti a sós tengeri levegőt a leitők székü ültetvényeinek virágillatában. S miközben a turista-autóbuszok gondtalan etrangerjei elhüvölten merülnek el, a napsugár, virág és palma tavaszi varázsába, a carabinierek utlevél-vizsgálatán átvesz körülbelül ötszáz méternyire olasz területen kutyaugatásszerű diszsonans hangok zavarják meg a természeti szépségek harmóniáját. A guide mosolyogva adja meg a felvilágosítást:

— Les singes du professeur Voronoff! (Voronoff tanár majmai.)

Ugyanaz a pajkos gondolat-asszociációk derít nevetésre valamennyiünket s nők-férfiak üléseikről felugrálva üdvözlik a hamarosan előtűnő vasrács-ketreczek mögött rikácsoló majmokat. A rivierai milióval nyilvánvalóan meg vannak elégedve ők is: Voronoff szakértelmével választotta ki számukra új hazájukat.

Az olasz vámörök megállítják autónkat: leszállok.

A »Dogana« és a Hotel Miramare sárga épületével szemben hosszan elnyúló pálmakert feketerácsos bejáratán márványtábla hirdeti: »Chateau Grimaldi«.

Belépek. Délszaki növények egész serege mögött, melyekre a bontanikus gondosságával helyezték le a latin neveiket tartalmazó jelzőlapokat, a háttérben sziklára építve méltóságteljesen emelkedik magasha Grimaldi ősi kastélya. Bátyvaszerű vár tornyával úgy fest, mint valami modern korba átmentett végvára a középkori rablóromantikának.

A majomketrecekhez vezető szepentin-uton robosztus férfi közeledik. Mint rövidesen kiderül, ő a majmok őre és ápolója, holland származású és szivesebben társalog németül, mint franciául. Úgy látszik uságitónak néz, mert udvariaskodó mosollyal akar elriasztani a további kíváncsiságostól.

— A professor nincs itthon — mondja, — kongresszusra utazott. A mérnök ur (Voronoff öccse) aki a gazdasági ügyek igazgatója, szintén távol van. Ilyenformán egy héten belül aligha kaphat interjút.

A derék hollandus ugyancsak meglepődik, mikor felvilágosítom, hogy engem a fiatalitási kísérletek jelenlegi állása és legújabb eredményei e pillanatban nem érdekelnek, tekintettel arra,

Becse, a szerb kiváltságok városa

A Brankovicsok után csak szerbek laktak Beesén, akik később Mária Teréziától kiváltság-levelet kaptak, mely szerint külön engedél ynékül magyar vagy zsidó nem telepedhetett le. A magyarokat csak 1761 után eresztették be Beesére.

Régi idők régi emlékei

Egy másik helyen Becse környékén talált régiségek felsorolására bukkanok. Így:

1913-ban II. Konstantinusz római császár korából származó nagyobb mennyiségű érmet találtak. A negyvenes években a jelenlegi Dungsverszki birtokon pedig építkezés közben egy görög feliratu harangra bukkantak. Vécsey azt állítja, hogy ez volt a szaktudósok által sokat vitatott kő templom helye.

Egy másik oldalon azt olvasom, hogy a mai gimnázium helyén állt a magisztratus, amelynek épületét ezelőtt tizenöt évvel bontották le. Ebben az épületben tartották több ízben hajdan a temesi bánóság kerületi gyűléseit.

*

Száz és száz érdekesebbnél érdekesebb feljegyzés van Vécsey Géza birtokában, amelyek közül ez az egy néhány is élénk pillantást enged a Tiszaparti népek hajdani életébe.

(Hal.)

Firenzében hajtott végre. Az előzetes kísérletek nagyrészt persze nem ezekkel a drága állatokkal folytatják le, hanem patkányokkal és tengeri malacokkal. Ezeknek a kísérleti állatoknak valóságos külön kis farmjuk van a kert közepére épített laboratórium mellett, ahol a híres tanár két asszisztense fáradhatatlan szorgalommal tanulmányozza a prostata-transzplantatio után elért fizikai megújulás csodáit.

Az ápoló szívesseggel folytat legutóljára bejutok a majomkórházba is, melynek jelenleg két »csecsemő« ápolója van: az egyetlen orangután és egy kis nőstény-csimpánz. Mindketten egy évnél fiatalabbak és igen rossz viszonyban élnek egymással. Az ápoló felesége valóságos anyai gondnal foglalatokodik körülöttük s a véletlen folytán egy igazi családi idill szemtanuja lehetek. Jeanette, a fekete-szőrű, tanulókony csimpánzkölyök elismerésreméltó ügyességgel kanalazza ki a tejet az elébe tartott csészéből, amit azonban Jimmy a rozsdabarna intelligens tekintetű orangutan nem csekély irigységgel néz. Göresösen karolja át nevelőanyja nyakát s szemrehányó tekintetében annyi a fájdalmasan emberi vonás, hogy nem lehet megtagadni tőle az »elirigvelt« csészét. Jeanette spontán beszúja nincs komikum nélkül: a harkában tartott kis kávékanállal kezdi püfölni beteg mostoha testvérét, »akinek« piszkos konkurrenciája folytán megkárosítva érzi magát a közös nevelő-anya szeretetében.

Az ápoló nevetve jegyzi meg:

— Ugy kezeljük őket, mintha tulajdon gyerekeink lennének. S a szegény Jimmyt mégsem lehet megmenteni. Tüdőgyulladás van s menthetetlenül el fog pusztulni. Nem, nem hiszem azt, hogy Európában emberszabásu majmokat komoly eredménnyel lehetne tenyészteni. A Rivierán kívül különben is csak Andalu-zia, vagy Szicília jöhetne számításba. Nincs kizárva azonban, hogy Voronoff legújabb ötlete a tenyésztés problémájának megoldását jelenti: a tanár ur ugyanis ki akarja telepíteni a majmokat a házakból és ketrecekéből és a teljes szabadságban élés illuzióját keltve bennük igyekszik őket erőteljesebb szaporodásra serkenteni.

A kastély kertjében dolgozó munkások kopácsolása hangzik le: fenn a meredek sziklákön ötven-hatvan munkás vája a barlangokat a majmok számára, amelyek a jövő tavaszra már valóban vissza fogják nyerni látszólagos szabadságukat.

Távózás előtt még azt a utolsó kérdést kockáztatom meg, vajjon ő a majmok őre és ápolója, hisze-e a mirigyátültetéssel elért megifjútásban. A derűs arcú hollandus kurta angol pipája alatt szkeptokusra törzul az száj s szinte bizalmaskodva sugja fülembe:

— Wissen Sie, bitte, az orvostudomány igen szép dolog, de azért az igazság mégis csak ott lesz, hogy az örökifjuság egyetlen titka: a jó humor, a megfizethetetlen holland kedély...

Nagy filozófus ez a majomápoló! Ebben a pillanatban szinte különösnek tartom, hogy a Steinackok és Voronoffok bonyolult operációk közben megfélekednek arról az axiomászerű életbölcsestől.

Halmos Imre

Crème Simon

Erdes vagy repedezett

bőr nem létezik többé, ha mindennap könnyű masszázst alkalmaz

Crème Simon-nal

amelyet mosakodás után a még nedves bőrre kell elkenni és azután törülközővel felszáritani. Az arc- és kéz bőr rövidesen átváltozik, fiatal, hamvas és bársonyos lesz.

SIMON SZAPPAN ES PUDER

PARIS

Szerkesztői üzenetek

Bulesz Zsabolj. 1. Ha piké-játékban a hívó lapjai számával és az összeköttetései-vel, mint például, nyolc tizenhatalmal és kvart, harmincig jut el, akkor kilencvenes, tekintet nélkül arra, hogy partnere három ást mond be. Hatvanast azonban nem lehet csinálni, csak ha partnernek semmi bemonddani való nincs. A hatvanas egy, a kilencvenes két, a stichmac három vonást ír, amelyek első és utolsó osztásnál megduplázódnak. Ha a partnernek van valamije, amivel a kilencvenesnek utját állhatja, azt bemonddhatja, még mielőtt üléshez jut.

2. Szinképelemeléssel kimutatható, hogy a nap összes bolygóival együtt másodpercenként körülbelül husz kilométer sebességgel rohan a Herkules-csillagkép felé.

E. A. Nem közölhető.

N. 17. Többi írásait is mulassa be talán, ha vannak. Ha nincsenek, egyelőre ne kíséreljezen tovább.

N. M. Bajnok. A felhozott kívánsággal foglalkozunk és rövidesen ilyen rovatot is fogunk létesíteni.

S. Gy. Staribecej. Csak az köteles hadmentességi adót fizetni, aki a katonai szolgálat alól véglegesen fel lett mentve. Ha valaki már több szemlén nem maradt be, még nem jelenti azt, hogy véglegesen alkalmatlannak találták az illetőt mindeféle katonai szolgálatra.

S. S. Potiski Sveti Nikola. Az Ön örökösödési ügye sokkal komplikáltabb, semhogy mi innén érdemleges választ tudnánk adni. Legcélszerűbb, ha valamelyik szentai ügyvédhez fordul.

Horgosi előfizető. Az a tanácsunk, hogy a régi kép eredetének megállapítása céljából sziveskedjék D. Millecker Félix urhoz, a vršaci Városi Múzeum igazgatójához vagy esetleg Budapestre, a Szépművészeti Múzeum igazgatóságához fordulni.

K. P. Srbebran. Az az állampolgár, aki katonai és adózási kötelezettségét leróta, kap utlevelet. Azt, hogy mennyi időre kaphat Németországban tartózkodási engedélyt, nem tudjuk.

I. A. Pačir. Ha folytatja az iparát, akkor a pénzügyi törvény értelmében tartozik keresetéről vallomást tenni és az ennek alapján kivetelt adót megfizetni, tekintet nélkül arra, hogy milyen idős.

K. K. K. Staribecej. Mi nem tudunk olyan miniszteri rendeletről, mely szerint a Jugoszláviában dolgozó bolgároknak záros határidőn belül el kellene hagyni az ország területét.

Sz. A. Gakovo. A magyar követség nyilván azért kéri az ezer dollár felmutatást az utlevél kiszolgáltatása előtt, mert ezzel garanciát akar szerezni arra nézve, hogy Ön Argentínában nem szorul a követség támogatására, hanem önmagát eitarítani képes. Ha ezt más módon igazolni tudja, akkor is kiadják az utlevelet. Pázmány Zoltán címe: Buenos Ayres Call Patuicuis No 1378.

»Boldog családi fészek«, A köd sulyo» Nem közölhető

E. A. Vrnjačka Banja. Mi nem ajánlhatunk egy nagyothallás elleni készüléket sem. Szakemberek véleménye szerint az ilyen készülékek a bazon csak ideig-óráig segítenek. Nem lehet általánosan hatásra számitani. A tanácsunk az, hogy az illető felülül kérje fűlspecialisták véleményvezését.

M. I. Staribecej. Olyan munkásbiztosító pénztári tagoknak, akik 52 héten át táppénzt és orvosi kezelést élveznek, további segélyezésre nincs joguk. A munkásbiztosító törvény csak 26 hétre írja elő a segélyezés időtartamát, azonban kivételesen megengedi, hogy a tagot 52 héten át segélyezzék, ez azonban a legnagyobb kedvezmény. Ha Ön az új napibér osztályba való besorozás alkalmával már beteg volt, nem igényelheti a felemelt táppénzt sem, mert Ön után csak a régi járulékot fizette munkaadója. Önt betegsége tartama alatt nem köteles munkaadója kijelenteni, nem is szükséges az, minthogy a törvény értelmében a keresetképtelen táppénzes tagok után a munkásbiztosítónak nincs joga járulékot kiróni. Ön tehát, illetve munkaadója az Ön betegsége tartamára nem köteles a járulékot fizetni, azonban attól az időponttól kezdve, hogy Önt megszűnt a pénztár segélyezni és még nem jelentette ki munkaadója, ismét kiróhatják a járulékot, ezt az összeget azonban kizárólag a munkaadó köteles fizetni, minthogy Ön már nincs nála alkalmazásban.

Keresztsoros rejtvény

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17				18				19				20			
21					22			23				24			
25				26							27		28		
			29		30		31		32		33		34		
35	36		37				38								39
40		41		42						43				44	
45						46				47			48		
49				50		51				52			53		54
		55					56								
57	58			59							60			61	62
63					64			65	66	67			68		
69				70				71			72		73		74
75			76												77
		78		79				80			81			82	
83	84		85				86			87			88		89
90							91		92		93		94		95
96				97					98			99		100	
101															

Vízszintes sorok:

1. Arany János »Egy kis hypochondria« című költeményének első sora
17. A hónap közepe a rómaiak naptárában.
18. A súlyozókkal teszi az atléta
19. A női öltözetet ez dominálja
20. Szegeddel határos.
21. Az Északi-Jegestengerbe nyúló oroszországi félsziget
22. Püftőanyag
24. Kártyabemondás
25. Független szultánság Arábiában.
28. Tengeri kikötő
29. Kisériet
31. Az 55-ik vízszintes 12., 13. és 14-ik betűje
33. Igeköző, helyhatározó is.
35. Kis patak
37. A »Mañana«-opera zeneszerzője.
39. Az utóirat latin rövidítése.
40. Vizinövény
42. Ilyen az, ami váratlanul éri az embert
43. A 101-ik vízszintes 3., 6. és 7-ik betűje
44. Számnév
45. Fegyver
46. Névtű
47. A juh fiatalkorában
48. Időhatározó
49. Női név
50. Dümoy híres drámája
52. A szép természet régente használatos jelzője
54. Innen is lehet híreket kapni
55. Kisfaludy Sándor egyik lírai verssorozata
57. Tűz — idegen nyelven
59. A történetírás muzsája
60. Időhatározó névtű
61. Hária — a háztetőn
63. Ami a jólneveltség szabályainak megfelel
64. Napszaka
65. Mutatónévmás
68. Őt — angolul
69. Állam rövidített neve
70. A 66-ik függőleges mássalhangzó

71. Egy magyar nyelvű bécsi politikai hetilap címe
74. Rag
75. Rag
76. Három római császár néven
77. Egy autógyár nevének volt kezdőbetűi
79. Szarvas
80. Helyhatározó
81. Vének
83. Szín
88. Csinál szinonimája
90. A vér az ember fejében...
91. ...Jankó (mesealak)
95. A »Három a kislány« zene-szerzője
96. Francia író
97. Egy tizedliter
98. Orosz város
100. Stószfürdő jelenlegi neve
101. Híres ókor szoborremek.

Függőleges sorok:

1. Szép Ernő legismertebb költeményének első sora
2. Sajtgyártásáról híres hollandi város
3. Ilyen kikötő van Csepelen
4. Az arab néphit rossz szelleme.
5. Tiltószócika
6. A 85., 86. és 72. függ. kezdőbetűi
7. Időegység
8. Női név becézve
9. Ilyen a tavaszi lég
10. Több világváros nagy szállodájának neve
11. Lásd 64-ik vízszintest
12. Mássalhangzó
13. Parány
14. Szerzetesrend
15. Drágakő
16. Ady-vers
23. Az atlétika egy főleg Amerikában divó ága
26. A bátorság és hidegvér édestestvére
27. Arany János egyik költeményének címe
29. Szeszital
30. Igeköző

31. Lásd 18-ik vízszintest
32. Csapadék
33. Olasz történész
34. Külföldi pénz
36. Alku közben teszi a vevő, akit a kalmárnak megpuhítania sikerült
38. A fordítottja — német kötőszó
39. Kommerc-kártyajáték
41. Egy filmrémdráma hőse
44. A világháboru idejéből emlékezetes Isonzó melletti falu
47. Lásd 9-ik függ.
50. Sportklub
51. A mennyekben lakozik
53. Női becézőnév
56. Germán néptörzs
58. Német női név becézőalakban
62. Tojásdad
66. Az önfeláldozó élete kockáztatásá-

VALVO RADIOLAMPÁK
 a legjobbak. Vezérképviselőt:
 „Audion“ Novisad, Jermenska ul. 3.
 11-28

- val is megteszi
67. Vonatkozó névmás
70. Harap
71. Ilyen táská is van
72. Kapásnövény
73. A tönkrement bank ellen intézett támadás
78. Népszerű illusztrált hetilap
82. Tó a Dunántúlon
84. Görög oszlopstílus
85. Közlekedési eszköz
86. A 39-ik függőleges sorban levő kártyajátékban a vesztes fél
87. Költemény
88. Minden, ami a térben helyet tölt ki
89. Álh! — szerbül
91. Nál-nél — németül
92. Szócika
93. Berlin egyik látványossága
94. A testünket fedő ruházat
97. Két egyforma mássalhangzó
99. A vizszt. 24. első és harmadik betűje

NYILT-TÉR

Köszönetnyilvánítás

A sombori Iparalárda elnökeinek, Zwirsits Károly urnak és a dalárda tagjainak, valamint mindazoknak, kik felejtethetetlen jó férjem elhunyt alkalmából végtisztességén való megjelenésükkel és részvételükkel fájdalommat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondok köszönetet.

Özv. Grosch Mihályné és gyermeke

Asztalos-műhely áthelyezés

Ezúton értesítem a nb. megrendelőimet és a t. közönséget, hogy *asztalos műhelyemet* Jugovičeva ul. 8. szám alól Jugovičeva ul. 6. szám alá helyeztem át.

A t. közönség további megrendeléseit kérve

Rizsányi Pál
asztalos mester

Abonnensek havi 550 dinárért felvétetnek a *Tri Šešira* vendéglőben. Ebéd naponta 10 dinár, vacsora 8 dinár. Egész éjjel nyitva. Kérem a n. é. közönség szives pártfogását.

Krekuska Ernő

Felhívás

Szent Egyletünk folyó évi tagfelavató ünnepélyét (Assifát) f. é. február hó 26-ikán d. e. 10 órakor tartja meg, miért is felkérjük mindazon hittestvéreinket, kik Szent Egyletünk tagjai sorába való felvételüket óhajtják, hogy ebbeli szándékukat a Szent Egylet irodájában (VI. kvart, Zrinjski trg 23.) a hivatalos órák alatt bejelenteni sziveskedjenek.

Szobotica, 1928. jan. 18.

Szubotica i. r. Szent Egylet
előljárósága

Figyelmeztetés!

Figyelmeztetek mindenkit, hogy fiának, Molnár Istvánnak senki ne hitelezzen, mert azt ő meg nem fizeti, én pedig az ő adósságaiért nem vállalok felelősséget.

Bajmok, 1928 január 27.

Molnár András

A sentai szefard hitközségnek a vasárnapi temetési botrányhoz semmi köze nem volt, miután az elhunyt Neu Herman hitközségi alkalmazott nem a szefard hitközséghez tartozott. A botrányt a másik hitközség kebelében előállott nézeteltérés okozta, mert egyesek konzervatívan ragaszkodtak ahhoz, hogy az elhunyt kívánságát teljesíteni kell és ne a halottaskocsin vigyék a temetőbe, hanem régi szokás szerint, vállukon, a másik rész pedig, a modern gondolkodás hívei, inkább a halottaskocsihoz ragaszkodott.

Szenta, 1928 január 27.

Pollák Izrael,
a szefard hitközség elnöke

Értesítés

Tisztelettel értesítem nb. vevőimet és megrendelőimet, hogy **férfi szabóműhelyemet továbbra is szakértelemmel vezetem.** Kérem a nb. vevőim és megrendelőim további szives pártfogását.

Özv. Miskolczy Vincéné

Egyházi kegyeszek, szentségtartók, áldoztató kelyhek, misekelyhek és gyertyatartók kaphatók

F. BACHINGER

aranyozó és képeretező cégnél

SUBOTICA

B. Sudarević ul. 34. 9/33 Aleksandrova ul. 13

Előkelő biztos existencia hölgyek részére!
A ország legnagyobb és legismertebb szépségápolási intézete

„Lea Kosmetika“ Beograd

Palata Luxor, Balkanska ul. 8. I. spr.

Rendkívül előnyös feltételek mellett kurzust nyit a MODERN KOZMETIKA teljes kiképzésére. Beiratkozás február 15-étig. Levélben részletes felvilágosítással szolgálók. Levelezés szerb, magyar és német nyelven.

A Leipzigi vásár

1928 március 4-től 10-ig

Az egész világ legalkalmasabb beszerzési forrása

Egész Európa legnagyobb mintavására

1600-nál több árucsoport minden szakmából, 10.000 kiállító 21 államból, a legjobbat és legelőkeltebbet állítja ki. — Felvilágosítással szolgálunk:

Leipziger Messeamt, Leipzig,

A Leipzigi vásár hivatalos kirendeltsége
(Zvanični Biro Leipzizskog Sajma)

Beograd, Cubrina ulica 8

Moser 1 Wertheim, Novi Sad

316

VISELJEN GONDOT

SZÁJÁNAK EGÉSZSÉGÉRŐL

Fertőtlenítsse orrát és torkát a

VALDA PASZTILLÁK

mindennapos használatával.

— Antiszeptikus hatásuk

védi Önt és megfogja óvni

a légzőszervek minden be-

tetsége, valamint járvány

idején a ragály ellen. De

csak valódi

VALDA PASZTILLÁT

kérjen és szedjen, amely

a VALDA-

szóval ellátott dobozokban kapható

Billiárd

dákó, mandinergumi, zó d-
posztó, sakk, dominó Lin-
num Sanctum golyók és
babák a legolcsóbban be-
szerezhetők

Erlich J.

esztendő yosánál, SO-BOR

Pašića ulica 1 823

Legszébb és legizlésebb
tavaszi cipő-külön-
legességek

Koch Armin

DANICA

ipüzletében, Kiskápolna

mellett kapható

10761

Gyárosok! Iparosok!

Kik szenet, kokszt vagy brikettet használnak, akarnak-e szénből, kokszból, brikettből

25%-ot megtakarítani?

Akkor használjanak az impregnáláshoz

„PERALID“-port

Tegyenek próbát, amelyhez 2 csomag kell és ára a

pénz előzetes beküldésével 25 dinár franco-franco

Egy csomag PERALID-por 600 kg szénhez, kokszh-

hoz vagy briketthez elég. Egy vagonhoz 18 csomag

PERALID-por elegendő, melynek ára 180 dinár

a pénz előzetes beküldése ellenében, postai költségek

ken kívül, melyeket utánvételezünk. — 100 csomag

„Peralid“-por vételnél szállítás franco-franco

Kizárólagos képviselőt Jugoszláviára

„KAROBIA“ Veliki Bečkerek, Pašićeva ul. 48

Eladó elfogadható áron

Sörbűveg (barna és zöld, 35 ctt—38 ctt-ig)

kis- és nagy mennyiségben, továbbá kevésbé hasz-

nált sörlejtő és dugaszoló gép, különféle

sörraktári felszerelés stb., valamint két jó hét-

éves ló söröskocsival együtt — Bővebbet:

Vrsajković Gyura pincemesternél Sombor

Vojvoda R. Putnika Venae broj 24 824

Gyümölcsfákat

saját gyümölcsfaiskolából árusít

és utánvét mellett szétküld

Vlastelinstvo Gladnoš, Beška

Kivánatra árjegyzék!

846

Világhírű valódi angol

„U. K.“ Tea

kapható kicsinyben és nagy-
ban egyedüli elárúsító cégnél

Neményi i Drug

SUBOTICA. Telefon 69

12172

Ruha teszi az embert!

A legelegánsabb, amellyel a legkényelmesebb

szmokingok, frakkok az én üzletemből kerülnek ki

VOJISLAV VASILJEVIĆ

uriszabóság

Subotica, Manojlovičeva ul. 7.

Pletkosić palota

Uccai bolthelyiség

(volt Weiss-féle üvegüzlet)

Aleksandrova ul. 7.sz. alatt

azonnal kiadó

Bővebbet

784

Conen Vilmosnál. Telefon 12

“Dama“ Divatszalon Subotica

TOLSTOJEVA ULICA 21. SZ.

LEVELEZÉS

Feltétlen urinó diszkrét érdekében kívánok barátságát keresem. Leveleket »Vidéki jellegre« a kiadóba kér. 20183

Levelézni intelligens, komoly, lehetőleg diplomás középkorú uriemberrel. Leveleket »O. Wilde« jellegre a velük kiküldött postahivatalhoz kérem. 720

Szép intelligens zeneértő urileány ismeretség hiányában levelezne középkorú komoly, kizárólag uriemberrel »Erdemes« jellegre a kiadóba. 846

Magánhirdetés. Keresek komoly, szimpalikuss, abszolút uriembert, aki többre értékeli a nő magasívójú lelki kvalitásait és szépségét, mint a nagy vagyont. Cserébe ritka boldogságban lenne része. Szép, fiatal hűgom egyéni kiválóságai a legmagasabb igényeket is kielégítik. Meggyőződhetik róla. Csakis ajánlott és teljes című leveleket kérek. Elisabeta Miclo Oradea-Mare, Bul. Reg. Ferdinand 55, II. 5. címre. 689

Richmond. Hideg közelség, meleg távolságok, fagyott jégvirágok, tűzszemű csókok hajnali kaleidoszkopiájából dereng előre némelyikünk élete... 802

Veliki Bečkerek, Vršac, suboticiai csinos fiúk irjanak »Alarc« jellegre a kiadóba 800

HÁZASSÁG

Nősülni óhajt 36 éves önálló, a háboruban rokkant iparos, kinek némi vagyona és jól jövedelmező iparága van, csakis oly hajadonnal vagy hozzáillő özvegyvel, ki megértő, komoly feleség lenne. Fényképpel ellátott leveleket »Öszinte« jellegre a kiadóhivatalba továbbít. 816

Jómegjelenésű ötvenen felüli előkelő magyar ur ott-bonias, szelidlelkű, jókedélyű, koros, oly magános élettársat keres, akinek öngényeit kielégítő jövedelmét hajtó vagyona van. — Élethelyzetét részletesen ismertető levél teljes címmel »Derős otthon« jelleggel kiadóba küldendő. Lovagias diszkréciót! 487

Önálló kereskedő, 26 éves, keresi hozzáillő és némi hozománnyal rendelkező urilány ismeretségét házasság céljából. Leveleket »Szókék előnyben« jellegre a kiadóba kér. 742

Nemzetközi házasságközvetítő iroda minden megbízásnak pontosan eleget tesz. »Amor« házasságközvetítő iroda Temesvár, Románia, Kossuth Lajos uca 21. 11933

Nősülni óhajt 43 éves saját házzal és üzlettel rendelkező kereskedő. Oly jólelkű 30 éven felüli nőt keres feleségül, ki három fiacskáját is szeretni tudná. Csakis pontos című leveleket »Vallás mellékes« jellegre a kiadó továbbít. 749

Házasságot urikörökben úgy bel-, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkrécióval. Marie Fejes, Vel.-Kikinda, Nikola Pašičeva ul. 1591. 11944

Jobb iparos, saját üzlettel, keresi hozzáillő, némi hozománnyal rendelkező leány vagy fiatal özvegy ismeretségét. Leveleket fényképpel ellátva »27 éves« jellegre a kiadóba kér. 811

FOGLALKOZÁS

Fodrászsegédet, aki perfekt női hajvágó, február 15-re keres Ludwig Mihály fodrász, Szombor. 779

Deutsches Kinderstuben- mädchen gesucht. Adresse in der Administration. 833

Pénztárnok, ki egyben perfekt könyvelő, szerb-magyar levelező, megfelelő állást keres. Ajánlatokat e lap kiadóhivatalába kérem »Kaució 10.000« jellegre. 835

Urileány állást keres, mint házvezetőnő, anyahelyettes vagy nevelőnő, elmegy vidékre is. Cím a kiadóban. 801

Ügyes önálló írógépme-chanikust keresünk február 15-ére. Ajánlatok »Zagreb« jellegre a Radio Reklam Jugoslavija, Subotica, postafiók 48. küldendők. 827

Intelligens budapesti német nevelőnő éves bizonyítványokkal állást keres Varrásban perfekt. Leveleket »Elvira« jellegre a kiadóba kér. 861

Besseres Mädchen mit perfektem Nähkenntnissen sucht Stelle zu kleineren Familie in feines Haus. — Anträge an Klara Fink. Slov.-Konjice. 781

Üzemmagyobbitás és női divatszalon létesítéséhez társat vagy társnőt keresek. Ivan Beneta, férfitruhaszalon, Osijek I., Zupanijaska 3. 858

Házvezetőnői állást keres jócsaládból való, minden tekintetben megbízható nő, ki a háztartás összes ágában jártas. Esetleg kisebb háztartásban a házi munkát egyedül végezné. Nem nagy fizetés, hanem jó bábásmódot keres. Csakis vidékre megy. Pontos című leveleket »Komoly« jellegre a kiadóhivatalba kér. 819

Okleveles tanítónő, perfekt szerb, német és magyar, elsőrangú gépiró, irodai állást keres. Lang Rozalia Prizl. Sv. Ivan 698

Gazdatiszt 20 évi széleskörű gyakorlattal áprilisa állást keres. Ajánlatokat »Prélyes« jellegre a kiadóba kérek. 859

Fehérnemű varrónő, önálló munkaerő, lehetőleg saját géppel, állandó munkára kerestetik. Cím a kiadóban. 815

Fodrászsegédet, aki perfekt női hajvágó, február 1-re keres Ludwig Mihály fodrász, Sombor. 779

Kovácssegédet keresek azonnali belépésre. Kovács Ferenc, Bogojevo. 723

Házmesternek főlveszek gyermektelen házaspárt február 1-re. Bogovičeva ul. 19. 706

Magbízható ügynökök úgy helyben mint vidéken felvételnak. Stern Adolf varrógéppraktár, Subotica, Jelacičeva ul. 2. 354

Nem-okleveles gyógyszer- részt vagy gyakornokot keresek, ki teljesen önállóan dolgozik, szerb-magyar-német nyelvismerettel. — Ajánlatokat — curriculum vitaevel — kér Ivacković M. gyógyszerész, Vel. Kikinda. 741

Foglalásokban és árverésekben jártas egyén állandó alkalmazást talál Lederer Dezső cégnél, Sombor. 693

Fiatall szígyártósegéd állást keres. Dávid Jenő, Mol. 20190

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagság és címzés költségesebb számít. Legkisebb apróhirdetés ára 30 dinár. Csak felblyeggyel jellegű leveleket továbbítunk. Kérdésfeltevésekben vilámbélyeg mellékelendő.

Megbízható gazdasszonyt ki a baromfityenyésztést kertészetet érti, bér és év megjelölésével azonnal alkalmaz magányos vendég-lős. Senta, Gornji-Breg stanica. 653

Mozigépészt és mozi zongor- istanót keresek. Kereszt-hurok zongorát veszek. Bővebbet Lang Agentura, Pašičeva 3. 813

Utazónak bármely szakmá- ra szerbiai és boszniai vidékre ajánlkozok agilis, becsületes fiatalember. Megkeresések Aleksander Glaser, Subotica, Otvorena 11 kéretnek. 20192

Társat keresek 30.000 dinárral, biztos vállalatához. Cím a kiadóban. 20187

Soffőri vagy urasági inté- zői állást keresek, lehetőleg Novisadon vagy Somborban. Cím a kiadóban. 20179

Gyógyszerész-assistens, szerb, magyar, német nyelvismerettel keres állandó kondíciót február 1-re. Kiszegítést is vállal. Ajánlatok »Assistens pharm.« Ajánlatok »Assistens pharm.« 20178

Dieselmotor kezelésben feltétlen jártas gépészt, aki gőzgép kezeléshez is ért, keresünk. Ruff csokoládégyár, Subotica. 810

Villanyszerelő, fiatal, agi- lis, szakképzett, hálózat- és lakásszerelésekben jártas, villanytelepen és nagyobb vállalatoknál volt alkalmazva, megfelelő állást keres. Cím a kiadóban. 799

Könyvelőt, német nyelvel fűszer engros szakmában, február 15-re keresek. Vidéki fűszer engros szakmában jártas előnyben. Referenciák megkívántatnak. Ajánlatok »Szorgalmas« jellegre a kiadóba kéretnek. 704

Ispáni gazdai, kulcsári vagy hasonló állást keresek kis családdal, földmivesséskolai végzettséggel, hosszabb gyakorlattal. — Belépés bármikor. Cím a kiadóhivatalban. 725

Amerikai filmgyár megfelelő tőkével rendelkező képviselőt keres fióktelepítés céljából. Ajánlatok »Amerika« jelleggel a kiadóba kéretnek. 659

Napi 100 dinár kereset és magas jutalékot fizető szeszencikk eladásáért. — Képviselő forduljanak Organizaciono Odelenje, Beograd, Zmaj od Noćaja 14 címre 162

Ön állást keres? Tanuljon ki soffőrnek. Folytatolagos előadás szerb, német, magyar nyelven. Belépés bármikor. Eredményért garantálunk. Soffőriszkola (keres. és ipari miniszteri eng.) Novisad, Kralja Aleksandra 7 az udvarban.

Felaskertészt azonnali belépésre keres Hermetz András, Mali-Idjós. 20191

VÉTEL-ELADÁS

Magányos Case 2 éves, Case MÁV golyós cséplővel, elevátorral, eladó. Szklana József, Pančevo. 862

10 HP elsőrendű gyári szivó- gázmotor hengersizékes darálóval és 20 HP szivógázmotor, javított üzemképes állapotban eladó. — László Márton, Apatin. 863

Kis családi ház a Senta ut mellett, 2 szoba konyha kamra, pincével, az udvarban külön még egy szoba konyha, kamra, eladó. Subotica, II. Bosanska ulica 3. szám. Német Árpád. 826

Üzleti üvegszekrények és teljes cipészmuhely sürgősen eladó. Rákin fakeskedő, Martonoš. 809

Eladó 1 db Reform daraszécs dercetisztítógép és egy kétvető szikszita. Bővebbet Reiter-malom. Svetozár-Miletić. 697

Eladó jól menő beszálló vendéglő Pancsevón betegség miatt, jutányosan. — Bővebbet »Egyszarvu« (Jednorog) vendéglő, Pancsevo. Vojvode Putnika ulica. 765

Birtok Djakovo mellett eladó a vinogorje Randičeva-cs részben, 5 hold szortírozott amerikai szőlő, 3½ hold gyümölcsös, gazdasági épületek, teljes felszerelés, 2 hold szántó. A községben szép ház. Külön eladó 6¼ hold akácerdő — Felvilágosítással szolgál Ratković, községi jegyző Drenje (Djakovo mellett). 856

Iráasztal, teljesen új, virágállványok és egy ovális asztal eladó. Paja Kujundžičeva ul. 85. 837

Fodrászüzlet, elegánsan berendezve, a Fő-utcan, más vállalkozás miatt eladó. — Josip Gertner, Kamenica (Srem). 843

Modern jórátatu vizimalom 1—1½ vagonkapacitással családi okok miatt eladó. Érdeklődők leveleit a kiadóhivatal »Rentabilis« jelleg alatt továbbítja. 845

155 m² területű telek a beltéren eladó, ugyanott 2 szoba és mellékhelyiségekkel álló két lakás kiadó. Cím a kiadóban. 864

Éjjeli üzlet Crvenkán, jóforgalommal, eladó. Érdeklődések Szalma István, Crvenka. 788

Elsőrendű földbirtok, 60—80 hold, élő és holt felszereléssel vagy anélkül, olcsón eladó. Cseh István Surján (Banat). 860

Ístállótrágya eladó. Márkus Mózesné, Szegedi ut. 24. 834

Péklapatok, óriási választékban, leszállított áron. Vidékre is küldök. Fuderer Mihály Subotica, Petrogradska 15. 865

Meteor-kályhák, jó állapotban és majolika tűzhelyek jutányos árban beszerezhetőek. Takács, Pašičeva 2. (Edénypiac). 702

Bélyeggyűjtőknek ajánlom hogy szerezzenek be nálam 500 teljesen különböző bélyeg tartalmazó bélyeggyűjteményt 30 dinárért. Európa, Ázsia, Afrika és Ausztrália különböző államainak bélyegeit tartalmazó 1000 darabos gyűjtemény ára 65 dinár. A pénz előzetesen beküldendő és a gyűjteményt ajánlott levélben küldöm a vendelőnek. Minden rendeléshez ingyen csatolom bélyegárjegyzékeket, amely az egész világ, majdnem 600 államának bélyegjegyzékét tartalmazza. Az SHS legrégebbi bélyegkereskedése. Izidor Steiner, Brod na Savi. 718

Vendéglő, 40 éve fennáll, a főtéren közelében eladó. Biró János Stara Moravica. 761

Ház pékséggel, a község főtéren szabadkézből eladó. Dévity János, Stara-Moravica. 762

Sarokfüzet, a főtéren hosszabb időre kiadó, ugyanott bádagos és lakatosműhelyberendezés eladó vagy helyiséggel hosszabb időre kiadó. Szóczi József, Stara Moravica. 763

Eladó 800 métermázsza bánáti széna. Cím Vasa Matejić, Padej, Bánát. 755

Eladó 1 db üzemképes, könnyen fagázüzemre átalakítható, 80 PS petróleummotor, 1 gőzkazán System Lankaschire, 50m tűzfelülettel, 8 atm. üzemképes állapotban, tartálnak rendkívül alkalmas, 1 db Worthington-szivattyú, kifogástalan állapotban. Brača Rieger Stara Kanjiža. 738

10 HP. szivógázmotor vagy 20 HP. fagázgázmotor olcsón eladó. Gál János, St.-Moravica. 634

501-es Fiat-autó kitűnő karban azonnal eladó, megtekinthető Obradovičeva ul. 4. Sombor. 602

Megvételre kerestetik üzemképes hatos vagy nyolcas gőzlokomobil. Trafika Bristol, Novisad. 565

Bácska, Baranya, Bánát népeit Menyasszonyok, vőlegények sietnek Eisler Izsóhoz Szubotičára, hol csudás szörmebundát, vőlegénykabátot, öltönyeket gazdasszonyok a farsangi kardusitáson csekély pénzért vásárolhatnak. Eisler ruhaáruház olcsón és jól felruház! Barátok temploma mellett. 505

Jégszekrényt garanciával a legolcsóbban készítek, ingyen prospektust küld. Ujváry Ferenc asztalos Temerin. 467

Gépész társaimnak! Ajánlom lokomobilhoz a szabaddalmazott högyűjtőt. Szikra és tűzszekrény léghuzatgálló, husz százalék tüzelőanyagtakarítás. Igen olcsó garantált jó, helyben készíthető, nincs öntvény. Vidékre képviselést bárkinek. Csonka Ferenc, Senta. 12037

Eladó mozivetítógép Erneman-Imperator, tükör-lámpával, vasasztal, objektív, egyenáram-motor és ellenállás, azonkívül egy Bauer vetítógép, egyenáramu dinamó 65 Volt, 120 Ampère, végül csaknem új rövid zongora. Apolló Mózsi, Pancevo. 760

Eladó 16 személyes, mindössze 6 hónapos Ford-autóbusz rozletfizetésre is esetleg megegyezés szeriat motoros cséplőgarnitúrával Aman Antal, Temerin. 198

Mészáros- és Lentezészlet- berendezés jutányos áron eladó. Bálint Mihály, Senta, Cara Dušana tér. 795

Megvételre keresek egy »Ford« traktoros cséplőgarnitúrával. Ugyanott egy 15 HP szivógázmotor, kocsi szerelve, eladó. Komenda János gépész, Bajmok. 654

Olcsón eladó pirosbárony ebédelődivány. Novisad, Futoski put 117. 20182

Libatoll, tiszta, fosztott, eladó. Müller, Paja Dobanovackog 4. 20189

Teljes gyapjufonógarnitúra hajtóerővel, gázmotor eladó. Cím Rickert Péter, Bezdán. 719

Eladó egy teljesen jó állapotban levő 3 pedálos fekete zongora, Hamburger gyártmány és egy Singer varrógép. Érdeklődni lehet Stojanović vámspediter-nél. 708

Téglagyár, a vasuti állomás mellett örökárban eladó vagy több évre bérelhető. Kosta Maletin Padej, Bánát. 782

Patkanin patkányirtószert doboza 15 dinár, kapható minden gyógyszerárban és drogeriában, továbbá a Torontáli Agrárbanknál Veliki Bečkerekben. Szubotičán Herel drogeria és Kurtes Milos kereskedésében.

Főtéren levő cukrászdát teljes cukrászjai felszereléssel és a főtéren levő házamat örök áron eladom. Bővebb információkat Papp Pál cukrászknál, Bačka Topola. 809

Kötéses személyes csőgy eladó Novisad, Despota Jovana 16. 20188

Nyitós ablakot, táblaüveget legolcsóbban vásárolhat Ifj. Liszák Mihálynál Cantavir. 20184

Rollós üzletajtó kirakattal eladó. Palmotičeva ul. 10. Érdeklődni Bányai, Városháza. 20185

Tudor akkomulatorelept. 110 voltos, alig használva dynamóval együtt eladó. Dr. Schmidt, Pančevo. 20186

Eladó papir- és írószere- keskedés, forgalmas helyen, az összes iskolák közelében, új berendezéssel, esetleg áru nélkül. A berendezés rőtös- vagy rövidárkereskedésre is alkalmas. — Érdeklődések. Vilček A. Sombor (Bačka). 20184

Büffé italméréssel, forgalmas helyen eladó. Cím a kiadóban. 20199

Lánckörhinta minden elfogadható ártért eladó. Harmos hintás, Apatin. 683

Dughagyma 150 q, kisebb tételben is eladó. Pfeifer Henrik, Crvenka. 679

Eladó Békován, Szubotičától 7 kilométernyire 12¼ lánca szántóföld. Cím: Malagurszki, Városi Takaréks. 680

Olcsó tűzifa 100 kg. vegyes hasáb gömbfa 25 dinár. 100 kg. fűrészelve 27 din. 100 kg. aprítva 30 din. Kapható Herczog László Palicsi és Somborski put fatelepen. Telefon 197-803 670

Gumi- és combiné-fűzők, fehér és színes, a legjobb kivitelben. Gutai Ferencné, VIII., Ostojičeva ul. 29. 9164

Volt oroszországi hadifoglyok figyelmébe!
Ha még nem olvasta
Grób Imre: Hét év Szibériában
című szenzációs érdekes könyvét — siessen azt megrendelni!
Kapható a MINERVA R.-T. könyvosztályában
Ára 80 dinár
A Bácsmegeyi Napló előfizetői és a Könyvbarátok Társaságának tagjai 10 százalékos engedménnyel kapják a könyvet

LIFKA

Vasárnap utoljára **JOHN GILBERT** nagy filmje
Egy nemzet bálványa

Hétfőtől szerdáig

Kamilla Horn (Faust)
Warwik Ward (Antonia, Variete)
Lydia Potechina (Gyurkov cs lányok)
Gustav Fröhlich (Metropolis)
főszereplőinek nagy attrakciója

IFJUSÁG MÁMORA

Lafontain műveim után

Szépség! Egészség! Karcuság!

E három szó irányítja a modern divatot
Az elhjasodás betegség!
Abnormális egyén származás!
Elegáns ruhában is csak egy kifogástalan test plasztikája érvényesül
Fogyasztó kurák a test bármely részén koplalás nélkül!
Az eredmény mérés után nyomban megállapítható
Burkolások: reuma, csusz és isias ellen biztos eredménnyel

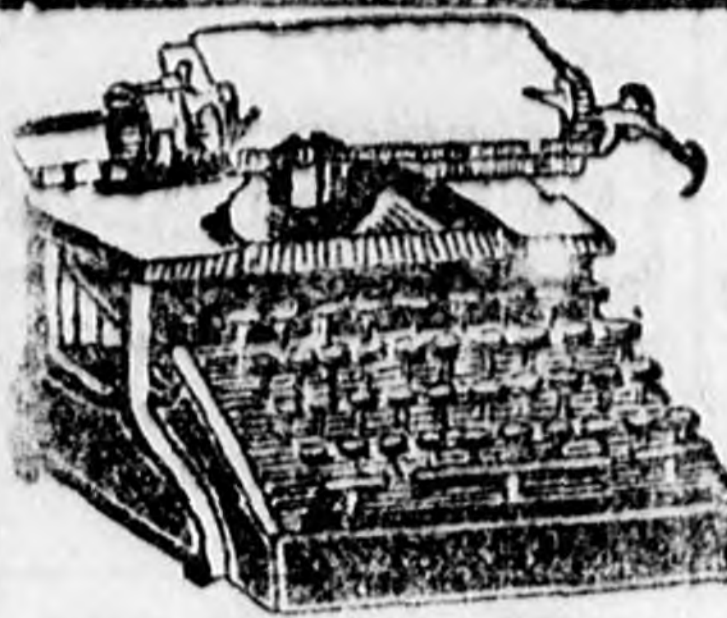
EUFOZIL-PARAFFIN-THERAPIA

LIFKA ÉPÜLET

12903

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasárnapon és ünnepeknapon számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívásos jellegű leveleket továbbítunk. Kérve a hirdetőknél a válaszdíjat megfizetni.

Írógépe

csak akkor lesz jó és tartós-életű, ha azt nagyon csekély évi díj mellett

Deutsch Izidor optikus és műszerésznél karbantartja!

Új és használt írógépek, eredeti GREIF-írógépszalag és karbonpapír
Írógépjavítások gyorsan és olcsón jótállás mellett
Írógépek kedvező részletfizetésre. — Telefon 2-16

Valódi (selyem) perzsa zongoratakarók

díván átvétel, ebéd, triszoba és összekötő szőnyegek, különböző nagyságban és minőségben. Melleseni, W. de Wood és rosenthal osztonakészletek, finom bőrök, készült női- és cigarettatárcák, estélyi és utcai ruhák. Iparművészeti díjak: bronz-, porcelán-, tálca-, üveg- és valódi ezüstből

BALOG LINA műkereskedése Subotica

Naponta friss olasz és cserepes virág!

APOLLO, NOVISAD

Január 27—29.-ig
A modern kinematográfia legnagyobb mesterműve

VIRRADAT

Hermann Sudermann
novellája után
filmre írta Karl Mayer
Főszereplők:
Janet Gayner és Georg O.'Brien

KÖLÖNFÉLE

Sakincki János Erdevikről körülbelül 17 évvel ezelőtt a pécsi árvaházba került. Nevezetesen anyai hagyaték vár. Felkérjük tehát vagy őt, vagy azt, aki hollétére tud, hogy címét jelentse a kiadóhivatalba. 830

16 hold Magyarországon levő szántóföldemet elcsereplném Kraljevbragen, vagy Ludason levő szőlőbirtokért. Cím a kiadóban. 851

Háromszobás lakás mellékkelhelyiségekkel május 1-re kiadó. II. Masarikova ul. 32. 839

Központban butorozott szoba kiadó, esetleg házaspárnak is. Cím a kiadóban. 832

Olcsó kölcsönöket adunk földre ötvenezer dinártól feljebb. Cím a kiadóban. 791

Különbejárata utcai butorozott szoba kiadó VI., Petrogradska ul. 6. 780

Elveszett egy lila ametist becsületese megtaláló illő jutalomra részesül. Cím a kiadóban. 829

UTAZÓK FIGYELMÉBE!
Napi abbonement reggeli ebéd, vacsora feketekávéval, étlap szerint, szoba fűtéssel 55 dinár. Magyar konyha. Hotel Mayland Stari-Bečej. 20181

2 uccai irodahelyiség, alkalmas orvosi rendelőnek vagy ügyvédi és más irodai célra, továbbá egy emeletes raktárhelyiség felvonókészülékkel február elsejére kiadó. Érdeklődni lehet özv. Weitzenfeld Marcelnál, Vilsonova ulica 7. 724

Elegánsan butorozott különbejárata uccai szoba fürdőszobával kiadó február 1-re. Bővebbet a kiadóban. 707

ASSISI SZT. FERENC

JUBILEUMI VILÁGFILM
február 13--19.
SUBOTICA, LIFKA

Február 25—28.
SENTA, URANIA
azután
TOPOLA, CORSO KOVIN, URANIA
PALANKA, CASINO KIKINDA, OLIMPIA ODŽACI, URANIA
TEMERIN, BIOSKOP ST. KANJIZA, CORSO B. MANASTIR, URANIA
APATIN, BALKAN PANČEVO, APOLLO BRESTOVAC, BIOSKOP SV. MILETIĆ, APOLLO MOZIKBAN MEGY.

Magánjáró, 6-os Magyar Gazdasági, 8-as Clayton-Shuttleworth, Hofherr garnitúrák olcsón eladó. — Schumacher Rezső, Stari Bečej. 560

4 HP szivógázmotor, kocsihoz szerelve, 4 lyuku Hoffherr morzsolóval, körfűrésszel és krumplicsészélvel együtt eladó. Ferenci János, Bajmok, Kis tér. 700

Most jelent meg az első szerb-magyar antologia

Szenteleky Kornél és Debreceni József fordításában a

BAZSALIKOM

Andrić Ivo, Crnjanski Miloš, Drainac Rade, Dučić Jovan, Djukić Anica, Humo Hamza, Ilić Vojislav, Miletica Jakšić, Krkec Guszta, Kovacevics Bozidar, Maksimović Desanka, Manojlović Todor, Marković Danica, Milišić Sibe, Mitrov Nenad, Mitrović Milorad, Pandurović Sima, Petrović Miloš, Petrović-Dis Vladislav, Petrović Veljko, Rajić Velimir, Rukić Milan, Santić Aleksa, Simić Dušan, Spiridonović-Savić Jela, Tartajta Gvido, Čurčin Milan, Uj vić Augustin, Vasićev Dušan és Vasiljević Zsarko válogatott költeményeinek irodalmi értékű magyar fordítása

A könyv ára 50.— Din.

Kapható

a Minerva r. t. könyvosztályánál, valamint az összes könyvkereskedésben

ROSENFELD EDIT női divatszalonját

1928 február 1-én saját házába, Njegušev trg 2 közkörházzal szembe helyezte át

VÁROSI MOZI

Vasárnap utoljára

A hetedik menyország

Főszereplők:
JANET GAYNOR és CHARLES FARREL
Hétfőtől csütörtökig két sláger
Bonmarche herceg
vígjáték a hasonló névű operettből
Főszereplők: Hans Junkermann, Mona Maria
A gorlicei hadbíróóság
nagy katonadráma a nagy háborúból
Főszereplő: IYO SIM

FIAT-TRAKTOR

ekével együtt, alig használt: 60.000 dinár

MOTORMALOM

2 pár köve, jó helyen, a brčko-gradacaci országúton, 10 dunam földdel együtt 80.000 dinárért eladó

JOS. ZILZER, VINKOVCI

Különbejárata butorozott szoba kiadó. Sudarević ul. 63. 792

Festéküzletemet februárban áthelyezem a kis kápolna mellé, Pletl vaske reskedés helyére. Vasvári Zoltán. 20193

Pincehelyiség raktárnak jutányos áron kiadó. Senčanski put 14. 20192

Raktárnak kiadó Badaličeva ul. 5/a. szám alatt 2 részből álló pincehelyiség. Közelebbi feltételek megtekinthetők ugyanott. 684

„Lukutate” fiatalítás. A Lukutate, ez a korszakalkotó fiatalítószert, egy indiai boggyó, amelynek eredménye Európában a legnagyobb sikert ért el, most már itt nálunk is kapható. A Lukutate eddigi szószólója ezt a gyümölcsöt, mint a legtermészetesebb fiatalítószert ajánlják férfinek, nőnek egyaránt, mint olyan gyümölcsöt, amelyet maga a természet nyújt nekünk és amely megszabadítja a szervezetet a benne rejlő mérgektől, a máj, epe és vese működését elősegíti, a belső kiválasztást végző mirigyeket megfiatalítja és az ideg- és szív működését erősíti. A Lukutate egy fiatalító hatású tápszer. Lukutate - zselé - gyümölcs Lukutate-leveskocka, Lukutate-velő 60 dináros áron kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Vajdasági főlerakat: Henri H Numann, Zagreb, Boškovičeva 42. 10747

Vendéglő, nyári söröző, a Népkeret lejárónál, több évre kiadó. Csonka Ferenc Senta. 559

Szeplők, májfoltok, vörös orr, arctisztatlanságok ellen ezideig a legjobb bevált szer a Daruvary crem háromsarkos piros dobozokban, kapható szaküzletekben. Készíti Blum gyógyszerár, Subotica, főposta mellett. 860

A valódi világhírű olasz

CASANOVA

Mosjouhin Iván világfilmje

Január 28 és 29. megy mindkét rész (12 felv.) egyszerre

URANIA MOZIBAN

SENTÁN

BUTORALBUM

a legmodernebb és stílusosabbak közül most jelent meg. Kapható

SIPOS FIAI

lakásberendezés kiadóban SUBOTICA, Zentai-ut 3. Lakásberendezés és az asztalos szakmába váró munkák a megrendelők teljes megelégedésére készülnek

3 vagy 5 szobás utcai lakás előszobával és mellékkelhelyiségekkel kiadó. Sudarevičeva ul. 40. 655

Házat, földet, lakást előnyösen közvetít Szügyi Antal Novisad, Slovačka ul. 27. 20171

Vojnovičeva ul. 6. és Cara Dušana ul. 3. szám alatt irodahelyiségek kiadó. 586

240 dináros havli részletre

már kaphat elsőrendű keményfa hálószobát, hajlított széket, konyha-berendezést, íróasztalt és minden más butort

BOTHE I EHRMANN D. D. ZAGREB LERAKATA GUSTAV FISTER ml. SUBOTICA

VII. Fra Ješe trg 6 Barátok temploma mellett

Kiváló német gyárműnyu

rádiókészülékek

és egyes alkatrészek gyári áron

Kérje még ma legújabb illusztrált R. 6. sz. árjegyzékünket

RADIOBLAZEK, BEOGRAD

Jaišičeva 11 Telefon 4185

Menjünk vidékre!

Irtó: Tamás István

Annetteot az utolsó percben hor-
gászta ki magának Lafayette aranyha-
lastavából. A lány a képkereskedő és
egy muzsikus között habozott, amikor
megjelent a láthatáron Mátvás, hogy
megoldja a gordiusi csomót. A Dóm-
kávéház attrakciói egy esése fekete,
vagy abszint mellett hűsöltek és La-
fayette, a vén képkereskedő (a nagy
Lafayette névrokona) — szokta büsz-
kén mondogatni) Annette műveire
alkudott. Ravasz, okos öregecske volt,
ismerte az életet és az embereket. A
lányok, kis dilettáns esetforgatók,
akik a *Mona Liszt* és *Jordaens* vértől

csöppögő csendjeit másolják a Lou-
reban, először hetykén állítottak be az
üzletébe (»jössz te még az uccámba«
— távirózták az öreg szeméi) és meg-
vető fintorral vágják le elébe vásznai-
kat.

— Egy képet hoztam.
És szigoruan üzleti alpra helyezked-
tek. A szemébe mondták:

— Uzsorás.
Az öreg csak mosolygott a bajusza
alatt, előzékeny volt és apa. Míg a lá-
nyok így beszéltek róla:

— Közönséges tolvaj. Garasokért ve-
szí össze a képeinket (életem főmü-
vét — gondolja valamennyi), hogy
aztán, ha befutunk, vagyont keressen
rajtuk. Mint a finác Rousseau!

Később már eny-
hült a szigoruk, megcirógatják bo-
rostás ábrázatát és előleget kunyorál-
nak:

— Majd ledolgo-
zom — fogadkozik
a kicsi zavartan.

Ez a munka nem
mindig vásznat, ha-
nem természetbeni
honorációt jelent.

Az öreg nem
győzött csodálkozni és titokban talán
bánkódott is, iste-
nem, ez a sok szép,
üde, fiatal teremtés,
hogy az anyjuk
miért nem veri őket
inkább agyon, mint
hogy Páris karmai
közé dobja, a biz-
tos megsemmisü-
lésbe.

— Milyen csinos kis feleség lenne
belőled — mondta az egyiknek — va-
lami derék ember az urad, imád, kis
bébit szülsz neki és ti vagytok a leg-
boldogabb emberek a föld kerekén!

De a csirkék egyöntudóan kivették,
nyárspolgárnak csufolták és inkább
szétlocsanították volna konok kis kopo-
nyájukat, semminthogy visszafordulja-
nak a végzetes útról. Kölesönökből és
szerelemből étekek és a festésről lassan
maguktól leszoktak, elmúlt tőlük, mint
amilyen észrevétlenül elmúlik a nátlia
nagy a szamárköhögés.

— Gyere be üzletbe holnap — mond-
ja a képkereskedő Annettenek és rá-
gyújt kialudt szivarjára.

Lafayette hat-hét szeretőt tart ki egy-
szerre. Megesalják, fosztogatják, kine-
veik a háta mögött, de ő úgy tesz, mint-
ha semmit se venne észre. Filozófus ke-
dély. Szeret ajándékozni és az önzet-
lenül felkínálkozó nőket csak azért uta-
sítja vissza, mert ingyen még szerelmet
sem fogad el. Bohém. Biztos ő is festő-
nek készült valaha.

A legszibb szeretői voltak, de állan-
dóan idegen nők után sóvárgott és fü-
nek-fának panaszkodott:

— Nemi szegény-legény vagyok.

Néha, nyugtalan napokon, elment azok-
ba a boulevardokmenti kis uccákba, ahol
hivatásos rossz-lányok keringtek és ké-
lette magát. Hiu reményeket keltett ben-
nük, udvaroltatott magának és a nők kö-
rülcirógatták, felsorolták prakszísuk min-
den fortélyát, ő pedig csak nevet-
tett, habozott, mint aki nem tud válasz-
tani. Végül is megugrott az első sar-
kon.

Annette Mátvás karján távozott a ká-
véházból.

Az ugynevezett lelki tusa igen rövid
volt. »Fellőjje, ne jőjje!« — számolta
a fiu kabátgombjain és a gombok azt
felelték, hogy igen. Annette szót foga-
dott...

— Mi is a te foglalkozásod? — ez volt
az első kérdése reggel.

— Szobrász vagyok.
— Addtál már el valamit?

Mátvás elfintorította az orrát:

— No, nem sokkal dícserekedhetek —
és elsorolta összes tranzakcióit: egy
amerikai kisasszony portréját, egy vi-
déli kereskedő mellszobrát és néhány
apróságot, amit »kéz alatt« sikerült el-
sütnie, neveltséges összegekkért. Ezután
nyomban áttért Rodinre, akit imád. És
lecepillte a modern köfaragóipart. A
lány nem felelt. Könyökebe támasztotta
az állát és maga elé nézve mészázott.

— Miből fogunk majd megélni? —
kérdezte hosszas tündés után és Má-
tvás kövé dermedt a csudálkozástól.

— Hogy berendezkedett nálam —
gondolta elszontyolodva, de azért ba-
rátságos képet vágott. Kupaktanácsot
tartottak:

— Valami állás után kell nézni.

(Persze, állás után kell nézni, pénzt
keresni önagságára, nem rossz iga-
zán!) De amikor Annette azt ajánlotta,
hogy beszélni fog a képkereskedővel
Mátvás érdekében, a fiu toporzékolva
tiltakozott. Hogyne, elmenni ahhoz a
vén kerítőhöz, aki úgy fogyasztja a női
skalpokat, mint a rovargyűjtő a lepkeket!
Igazán furcsa ötletei vannak ennek a
lánynak.

A manzard ablakából, muskátlivirágok
és száradó harisnyák között egy női fej
kandikált ki.

— Halló Menyhért, készen vagy?
A fiu felfütyentett az emeleti zsalu-
gater mögül:

— Mehetünk.
Magyarok. Levelezőlapot és cipőfűzőt
árulnak. Reménykedő magyarok, akik
sohasem viszik semmire, kijön nagy,

lázás tervekkel, utolsó garasain, hogy
majd meghódítja a világot, ócskavással
kereskedik, kerit, kuporog, házal, seftel,
koplal és kucorog hősiesen, adósságok-
ban és kétségbeesésben fülig uszva,
hogy aztán egy napon megadja magát.
A barátok összeadják az utiköltséget
és míg sirva menekül, belátja végre,
hogy Páris csak a gazdagoké, az ameri-
kalaké, angoloké, spanyoloké, araboké,
petroleumkirályoké, mindenkié, csak az
övé nem. Képtelen asszimilálódni, mert
a francia nem fogadja be. Egymásközt
házasodnak és a francia nyelvből a lét-
fentartáshoz való legszükségesebb sza-

vakat sajátítják el.

A fakó, rozsdavörös párisi őszben
ilyenkor délután csapatostul rajzanak
az éhes magyarok. Gyomruk korgása,
ez a legősibb himnusz, üzi, hajtja őket
boulevardról boulevardra. A kis zug-
vendéglőkben már kapni ebédet egy ka-
bátért, vagy más ingóságért, amit nem
érdemes zálogba csapni. Csupa elszánt
ember, az életük elfolyt, akár egy po-
hár víz, mint az illat a feldőlt parfü-
mös üvegből.

Mátvás kocsmájába cseh és román
diákok járnak. Ez már az új generáció,
elegáns, jólöltözött, szép, szál gyerekek.
Nincs utálatosabb a jóllakott embernél.
Milyen karrikatura ez a cingár, lappadt
potrohú magyar a hájas román mel-
lett! A rózsásképi, duzzadó mellű cseh
fiu, árnyékában sápadt, girhes magyar,
szinte kiimádkozza a másik szájából a
falatot. A románok végig eszik a teljes
menüt, még külön porciókat is zabálnak,
ő, leri róluk, hogy havi kétezer fran-
kot kapnak hazulról és hogy még kü-
lön ötszázat esznek ki titokban a ma-
májuktól. És a szép bolgár selyemfiuk
is itt tanyáznak, széles válluk elfogja
a napot és kacéros selyemzsebkendő
bugyan ki a mellükre, mint egy könny-
csepp. Jólápláltak és jóláptak, az
egyiknek éppen itt van a mamája, sze-
gény parasztasszony, álmában se re-
mélte volna, hogy földi életének vég-
napjaira kijusson a világ fővárosába.
De az ő fia! Nem hiába áldozott rá any-
nyit! Most visszafizeti százsorosan.
A főnöke rajong érte. Gyönyörű állása
van, hogy hol? Istenem, ő nem igen tud
elgazodni ebben a rengeteg Párisban,
de tény, hogy a fiacskája duzzad a
bankóktól. Anyónak sejteleno sincs a
kiöregedett bankárnéról, aki Milivojt,
a mezők lilimát ruházta, öltözteti és a
Márkó papája sem gondolná, hogy
azok az aranyos lévácskák egy beteges
öregur pénztárcájából cseppennek-csur-
rannak ilyen imponáló mennyiségben.

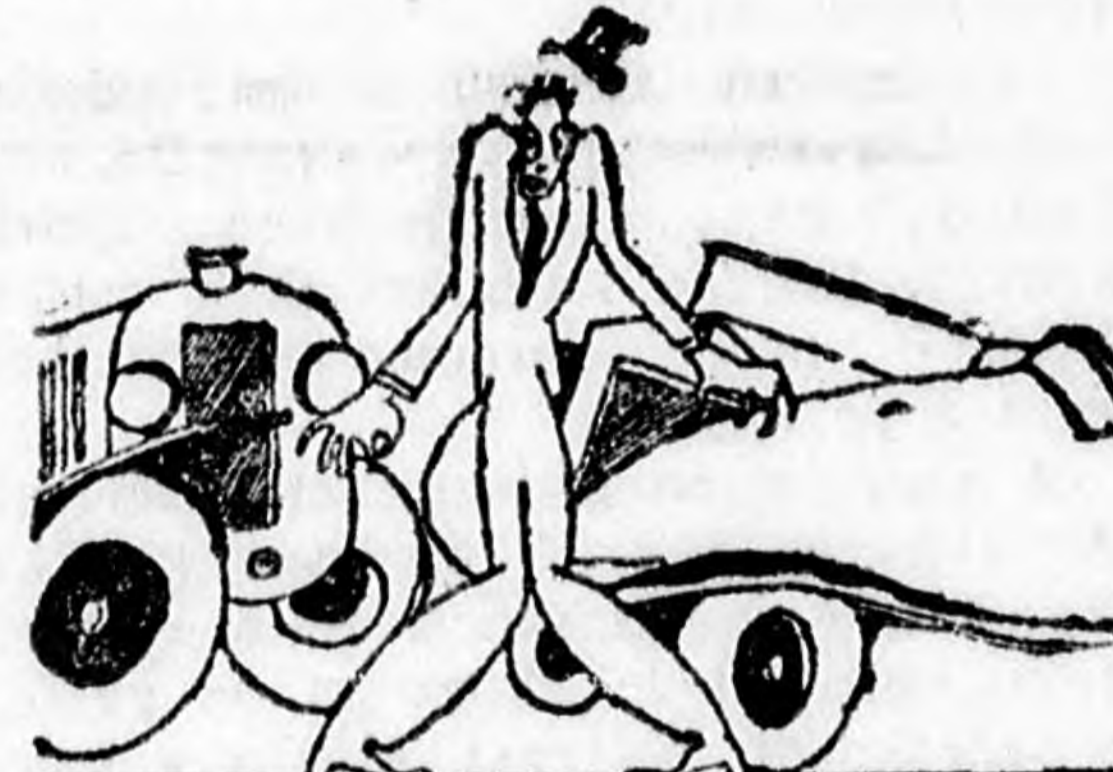
De azért akadnak magyarok is, akik
usznak az árral. Két pestvidéki fiu
taxisnak csapott fel, kibéreltek egy ro-
zoga Citroent és körülnyargalásszák a
várost. Nagylábon élnek, mindig más
nőkkel látni őket, ez pedig luxus, mert
az éhenkórász hongrois rendszerint
munkára fogja a szeretőjét is és vele
keresteti meg a mindennapi feketére
valót. Persze azt hazudják, hogy a
saját kocsijuk, néha egy-egy ebédet
is fizetnek az éheseknek, akik cserébe
alázatosan ürítik a szeszélyeiket, szel-

lemtelen tréfákat, időtlen fölényüket.

És a magyar diáklányok?
Filmstudiókban statisztálnak, vagy
a Comodie Francaiban. Tizenöt fran-
kot kapnak egy napra. Ezért készenlét-
ben kell ácsorogni egész éjjelutánig,
meleg, bűdös kulisszák között, trágár
férfiak, uccalányok hordájában, akik
erőszakosak, lármások, betegek. Állni
kell némán tömegjelentben, vagy a
földön heverni meredten, bénán, pisz-
kos, korhú jelmezben, amit már ezren
viseltek előtte, amelynek mocskos rán-
caiban bacillusok és az undor tanyá-
znak. Ennek a játéknak, amely megrá-
zóbb a hős parádés ágálásánál is, en-
nek a drámának (amelyre azonban so-
hasem figyel a közönség) ez a banális
címe: »Küzdelem a létért.«

Mindig lemaradt és egyedül maradt.
Néha egy csöpp boldogság, fénymor-
zsák, amikor egyformának lillették az
irtó gazdagokkal. A Palaceban proscé-
neum-páholyan ült, félig a színpadon,
elegáns angolok között, akik nem tud-
ták leolvasni róla a szabadjegyet.
Szmokingja, mint egy lordé és meg-
adták neki a gazdagoknak kijáró tiszte-
letet; egy kis görlice nyomban epedni
kezdett érte és ő fölöttől bolondul,
mintha tényleg dollárok, fontok ágaskod-
nának a zsebében. A szeme kigyult
és a társaság jóindulatu érdeklődéssel
kísérte az iju milliomos kisedő játé-
kait. Ragyogott, égett, hogy aztán elő-
adás után ismét kialudjék, akár a sarki
ivlámpák a boulevard Capucineson.

Mikor eljött hazulról, sirt. A karcsú
szivafa elhúzik majd, a galambok meg-
sokasodnak és az anyja hajában is több
lesz az ősz hajszál. Irigyen emlékezett
lírál önmagára és csudálta a régi Má-
tvást, a böszviút, aki úgy tudta csur-
gatni a könnyeit, mint isten az esőt.
Milyen cinikus fráter lett belőle! És rá-
adásul még azzal tetszeleg magának,
hogy »megifrásiadott«, ahogy az any-
ja áltatta magát, mikor észrevette fia
kérges szívét. Merényos köszalásal

alatt, amikor közönyös vagy gyanakvó
pillantásokkal találkozott, nem jószággal
akarta megszéledíteni a környezetét, ha-
nem azt gondolta: »bár lenne sok pén-
zem, hogy megvásárolhatnám az embe-
rek szeretetét.« Ez a különös lány most
visszavarázsolja régi énjét. Igen, kész
boszorkányság, amit vele művel! Hogy
félt tőle pedig, amikor — mint valami
pokollan jó tréfát — elmesélte, hogy
selyemharisnyát és porcellán Napoléont
lopott a Samaritanében! Első megdöb-
benésében csak annyit tudott kérdezni:
»minek magának a porcellán Napoleon?«
És a lány nyerve hátbapuffantotta:
»semmire, csak épen a kezem ügyébe
akadt. Botrányosan nem törődött vele
senki és én a hónom alá csaptam.«

— Mäskor is lopott már az áruházak-
ban?

— Ó, nem — fecsegte gondtalan ne-
vetéssel — igen ritkán fordult elő, csak
ha épen nagy volt a kísértés.

És most beleszeretett ebbe a vadmacs-
kába.

— Pardon — kiáltott rá dühösen egy
kecskeszakállas öreg és Mátvás fel-
rezzent álmodozásából.

A nyakkendőáruháza előtt csödület.
Egy medvebocs áll az ajtóban, nyaká-
ban pirospeppes kraváttal és félrecca-
pott füzvörös sapkájával, mint a litboyok-
nak. A városi nép kézzel-lábbal rajon-
gott a természet romlatlan gyermeké-
ért, Mátvás is meg akarta cirógatni a
bozontos vadállat fejét, de az ingerült
bocs feléje kapott a mancsával és ala-
posan végigkarmolászta.

Mátvást lehangelte az incidens.
— Az állatok se szívelhetnek — mon-
ta magának és teljes pompájában feltá-
madó hisztóriája már is segítségére

sietett: igen őt az egész világ utálja, üldözi és ismeretlen erők törnek életére.

Szubjektivitása néha a költészet és az örület közös mesgyéjére kergette.

Egy szobor: észébe juttatta a szerelmet.

Egy kép: a dolhos magtárt, ahol először hempergett a vízfordólánnyal.

A benzinhűző: a tanítója savanyu lehelletét.

Az autóbusszban hozzá ért egy nő láb. Azelőtt észre se vette az ilyesmít, vagy kelleltlenül elhúzódott, most kihozta a sodrából, vakmerő terveket eszelt ki, elhatározta, hogy megszökteti, azonnyomban hazaviszi a lakására, kinozta, sütötte a forró női test és a vére boldoulund szaladgált az ereiben. De mikor a lány önfelédten vájkálni kezdett az orrában, egyszerre neveléséssnek érezte önmagát és objektíven lekonstatálta, hogy a nőnek vastag a bokája és a füle mögött egy gusztyustalan gumó guggol, akár egy manó.

*

Szerette az ilyen misztériumokat: összenevet egy vadidegen lánnyal és többet nem látják egymást ebben a földi életében. De a nevetése örökre fészket ver a lelke mélyén.

— Már be kellene rendezkedni a férfikorra — gondolta magában és barátokat idézett a szemben ülő férfiarokkban. Minden ember hasonlít a másikkra, régi gyermekprofilokat hámozott ki fáradt ügynökökből, kedves pajtásait egy vén ellenörben ismerete fel és összeszorult a szíve, amikor leszögezte: *mindenki ilyen lesz, a nagyreményű*

eszes fiúcskák mind uniformizáltak, bárgyu tekintetű öltönek és az álarc mögött csak ritkán villan fel a régi kamasz-arc.

Sietett, mert nyolcra randevuja volt Annetteval. A kicsi pedig nagyon haragszik a késedelemért. A drága Szélvész-kisasszony!

Egészen elérzékenyült a rá gondolásban. »Legyen lovagias!« — mondta méltóságteljesen, amikor elsőtben akarta átölelni. Legyen lovagias! Ó a csirkefogó, ő pedig goromba Mátyáshoz, mint a pokróc!

A Concordeon gyászmenet közeledett. Az emberek kitétek és levették a kalapjukat. A halottaskocsi sofferje kénytelen volt túlkölni, hogy el ne gázolja a szórakozott Mátyást. Mintha a halott szelleme rikoltott volna még egy utolsót ebben a rekedt dada-szóban.

— Már a halottaknak is utban vagyok — morogta keserűen Mátyás és szinte az utolsó másodpercben ügyesen félreugrott, nehogy maga alá teperje a megboldogult.

*

Annette egyelőre még szorgalmasan bejárt a festőművészeti akadémiára, nagy mappájával a lóna alatt úgy szökdécselt az uccákon, akár egy jókedvű rigó. Füttyüresztett és ujját buzott az étellel. Sőt: fűgét mutatott neki. Ha néhanapján hajbakaptak Mátyással és a fiu szakítással fenyegette, kiöltötte a nyelvét:

— Füttyülök rád. Akad nekem minden niamra tíz is ha elmegy.

Néha pénzt kapott hazulról Mátyás (azt írta az anyja: »használd fel legjobb belátásod szerint. Mindig értetted, hogy kell beosztani. Többet most nem küldhetek, mert a házat kell javítani, elrohadt a zsindegy és csurog a tető«) és ilyenkor Annette nyomban pompás programot csinált egy »aránylag olcsó és dísztingvált« bárban. Ha ivott, kigyultak a szemei és a sötétben foszforeszkáltak, mint a macskáé. Mátyás szégyenében és dühében elhatározta, hogy megszöki tőle. Rövid bucsulevelet hagy hátra, hogy mindenek vége, *adieu!*

De nem tudta megtenni.

— Már késő — vallotta be fogcsikorgatva és lelkében homályos rémület vert gyökeret, ha a jövőre gondolt.

*

Barátja műtermét, ahol azelőtt dolgozni szokott, egészen elhanyagolta. Minek? »Nem reális pálya a szobrász-

művészet. Előbb valami alapot kell keresni, aztán nyugodtan faragatsz, amennyi jólesik« — magyarázta Annette és Mátyás belátta, hogy a kicsinek igaza van. Tehát keressük meg az »anyagi bázist«. De könnyebb ráakadni a bölcsök kövére, mint egy állásra Párisban. Mátyás lesoványodott, belebetegedett a hajszába. Az ördögbe is, *négy millió ember él* ebben a Babelben, *pont ő* ne tudna egy falat kenyecret kaparintani magának? Tudósításokat küldött az otthoni lapoknak. Némelyiket közölték, némelyiket nem, abban azonban valamennyien megegyeztek, hogy nem fizettek és Mátyás sürgető leveleire a fülük botját sem mozdították. Azelőtt milyen egyszerű volt a nyomorúság. Ha elfogyott a pénze, összehuzta magát. Oly magános volt, min a jéghegyek. Kilómétereket gyalogolt Páris külvárosában, szutykos, vérszagu

uccákon, amelyek mintha egy tizenkilencedik századbeli metszetből toppantak volna eléje. Számálatlan mértföldeket és mindig akadt egy cimborá, aki megfelelt vele vacsoráját. Most güröcöl, liheg, törtet a centimesek után, kisburzsujos elszántsággal, egy pitiáner Rinaldó, aki habozás nélkül kiverné felebarátja szájából is a falatot, hogy megtömhesse a maga és szeretője bendőjét.

Elhatározta, hogy rendszeresen korán kel. A patronnak szigorúan meghagyta, hogy hétre kopogjon. De amikor egy napon tovább lustálkodott, kétségbeesett, mintha valami nagy csapás érte volna. Besötétítette az ablakot. »Nem látok barátot, de ellenséget sem« gondolta. Annette kiment a csarnokba bevásárolni. Így egyedül, árván egymagában, ahogy feküdt az ágyban, kihozta az ucca csikorgó lármája, a nehézkos autóbusszok dübörgése, az esőcseppek monoton zenéje és mikor hirtelen magától kinyílt a szekrény ajtaja, égi intést kapott benne. Milyen gyámol-

talán, elveszett ember ő! Hová lettek a reménydus napok? Amikor megvetette az elbukottakat, akik feladták a küzdelmet és hanyat-homlok menekültek, üresen hagyva árkaikat. Ó, bár inkább lánynak született volna! Egyszer csak jönne egy délceg keleti herceg vagy szökevény orosz népbiztos és lábai elé rakná a cári család kincseit: »asszonyom vedd az életemmel együtt!«

A nők számára mennyivel könnyebb a megoldás! Annette is; szépen rábizza magát »megfőztél? most gondoskodj rólam!« — és prémbundákról álmodozik, amiket majd neki kell kiizzadni...

*

A modern életet csak az autók tengere és a fényreklámok jelentik Páris uccáin. Annette figyelmeztette rá egy vasárnap délután.

— Nézd, az öreg házmesternék külön-külön a kapu elé, akár a vidéken.

A Rue de la Paix palotái előtt, a kapualjakban kövér asszonyok üldögéltek apró sámlikon, akárcsak az ő sáros sváb falujában. De ez még bűbajosabb teszi Páris. A franciáknak mindent szabad. Az Opera méltóságán sem ejt csorbát a széles kocsiút, amely felvezet egész a boldogult császár páholyáig. Harmadik Napóleon nem gondolt az utókorra, csak a saját nemibájára, amely miatt nem tudott a saját lábán járni és ami miatt ezt a színpadig érő utat építette. Az meg különösen nem jutott észébe, hogy a francia köztársasági elnökök mind normális nemi életet élnek, rendszerint yalag járnak és így a gyönyörű műnt parlagon fog heverni...

*

Látta a megérkező Lindberget, aki diadalmas huszonötstendéjével legázolta a távolságokat és a Lehetetlent. Annetteval kéz a kézben szorongtak a város ház előtti téren a hőszült, ünneplő tömeg sodrában, de amikor a pilóta nevető arca megjelent az erkélyen, nem tudott együtt élni az ezerfejű szörnyeteggel és a torkába szorult az üdvívalgás, ami a gégejét szorongatta egész nap. Inkább lenyelte azt a furcsa rabszolga-gondolatot, amivel megakart adni magát a »hősnek«.

Irgyeltte. Így máról-holnapra a legismertebbek lenni a világon! Cserébe a negyvennyolcórás örjítő félelemért. Neki sohase sikerülne. Tulságosan gyáva. Átrepülni az óceánt? Szép. De ha lezuhan a repülőgép? És különben is: ki bizna rá egy aeroplánt?

— Micsoda férfi — ilhgte Annette — és Párisban ugyanekkor még százezer asszony és leány sóhajtott a fejéje: »Micsoda férfi!«

A vad nősténycsorda legszívesebben rárohant volna, hogy leteperjék és átvarázsolják a méhükbe imádnivaló fizikumát, mint egy klisét, hogy minden francia gyermek ilyen legyen: vakmerő és győztes!

*

Egyszer interjút csinált Citroënnel. Kimérten fogadták. Citroën tett neki szívességet. Félóra hosszat dicsérte a saját szociális ötleteit (szociális termelekből fakad a jólét — jutot észébe Mátyásnak a kopott frázis) új rendszerű kísérleteit a nehézojával, tudományos afrikai expedíciót és Mátyásnak úgy rémlett, hogy ez az árkölt szemü gallicial rivalizálni akar Forddal. A diskurzus végén már nyelvében volt a szó:

— Adjon nekem egy autót! Száz és ezer szorong a garázsában, egy kis kétülésses hiányát észre sem fogja venni.

Aztán autó helyett beérte egy autogrammal.

*

Együtt csatangoltak Annettevel. A lánynak különös tréfái voltak. A rikancstól vett két-három ujságot, gyorsan átlapozta, aztán visszaajándékozta az öregnek, hogy adja csak el megegyeszer. Hallatlanul élvezte a hálálkodását. Olcsó pasziói voltak. Kiszemelt magának egy sülldő inaskát, aki nagy terheket cipelt és két frankot nyújtott feléje: — Nézd, az a tied!

A kölyök először gyanakodott és gombáskodni kezdett, hogy tartsa lóvá az öregapját.

Annette szívből élvezte a gamin zavarát.

— De ha mondod, hogy a tied!

— Bizonyisten nem veszi vissza!

— Bizonyisten.

— És nem rug belém, ha érte nyulok?

— Na hallod! Csak nem ijedsz meg egy lánytól.

— Jó, jó, ismerem az ilyen mókát, aztán rendőrért kiabálnak.

Végül is úgy egyeztek ki, hogy Annette letette a pénzdarábot a földre és tíz lépésnyire visszavonult. A csibész felszippanította a pénzt, mint egy ragadozó és villámgyorsan keréket oldott.

*

A döntő forulat egy elfelejtett tanti halálával kezdődött. Álomszerűen jött az egész.

Az édesanyja levelét Annette bonította fel, megszaglásztta a borítékot és kíváncsian kérdezte Mátyástól, hogy mit ír a Madame. Mátyás olvasott, olvasott és szokatlan forróság öntötte el. A lány nyomban megérezte, hogy valami rendkívüli dologról van szó.

Egy kis házat örököltem — fordította franciára az anyja akombakomjait — üzlettel és kerttel. Méhes is van benne és gyümölcsfák.

— De hisz ez pompás! — tapsolt Annette és elragadtatásban belefogózott a fiu üstökébe.

— Igen — dagadozott a fiu melle — nyomban irok is, hogy adják el az egészet — mókásan égnek emelte hosszú karjait — végre künn vagyunk a slamasztikából! — és magához ölelte a lányt.

Annette hirtelen elkomorodott. Összeráncolta szemöldökét:

— Elakarod adni a házunkat?

— Mátyás nevetésbe tört ki:

— Igen, eladom a házunkat!

A lány talpra szökkent és csiporett kezekkel kiáltotta:

— Hát vedd tudomásul, hogy nem fogod eladni!

— Hanem?

— Hazamegyünk, beköltözünk és gazdálkodunk rajta.

— Gazdálkodni egy fűszer- és csemegeüzletben?

— Akkor nem gazdálkodni, hanem vezetni fogjuk! Örültség lenne elszalasztani ezt a ritka alkalmat. Mi vár itt ránk? Semmi.

Mátyás patetikusan közbevágott:

— Hát a festészet? A dicsőség?

Annette megvető mozdulattal:

— Ugyan hagyj, mért hazudjunk egymásnak? Én dolgozni akarok!

— A fűszer és csemege szakmában.

— Ugy van kedvesem, a fűszer és csemege szakmában. Festeri majd ott is ráérek és te is, ha komolyan bízol a vésődben, otthon százszor tökéletesebbet fogsz produkálni, mint itt, ahol egy harapásnyi márványra se jut soha pénz.

Mi várna rám? Lafayette háreme. »Kis aranyhalacska« (és az öreg képkereskedő selypítését utánozta.) Vagy az éhhalál.

Mátyás fellélegzett. Tulajdonképpen ő is ezt akarta, de félt Annette iróniájától és »vidék« iszonyától, amelynek hallatára azelőtt nyomban felforr az epéje.

— Csak aztán meg ne bánd — vonogatta vállait a fiu — unalmas fészkek ám az én falum.

— És mit gondolsz, Páris olyan gyönyörű lyukak zsebbel?

Szóval mikor utazunk? — vágta el a további vitát Mátyás.

— Ma este.

— Elment a jó dolgod? Legalább nálunk még egy utolsó görbe a barátainkkal...

Mindezt csak azért mondta, hogy a lánynak kedveskedjék vele, de legnagyobb csudálkozására, rid utasította a kiruccanás tervét.

— Kell az ördögnek. Majd irunk nekik egy pár anizkszó

elfelejtettek megvárni a fiu

— Nézd, az a tied!

Es mig kihalásza az ágy alól a kopt, poros utazókocsiakat, Mátyás lement a patronhoz, rendezni a hotelszám-láját.

*

Amikor elhelyezkedtek a harmadosztályú kocsi fekete bőrülésén, egy olasz család mellett, akik máris diskurzusba akartak velük elegyedni, Annette harsány kacagásba tört ki:

— Megpukkadok, ha elképzelem, hogy fogod te mintázni a kisbíró!

Mátyás tromfolt:

— Na és neked majd a patikusné új modellt. Száraz, poros lilom. »Művésznő fessen le! Szeretnék bekerülni a szalonba!»

Annette, hirtelen, üzleti hangon:

— Kérek kettőért élesztőt.

Mátyás kézdörzsölve:

— Igenis kremalással!...

Csak most jutott eszébe:

— Hogy foglak én téged bemutatni az édesanyámnak? Majd azt mondjuk, hogy...

— Hogy a menyasszonyod vagyok — folytatta magától értetődően Annette — hisz tudod, mennyire nem izgat a dolog, fűtyülök az anyakönyvezető áldásáról de a vidéken nem lehet tréfálni az ügyes-nivel.

Azán hozzáismulva duruzsolta a fia fülébe:

— Remélem te is így gondoltad?

A vonat nagyot zökkenve éppen indult a Gare de L'Estről és Mátyás válasza hefevulladt a mozdony éles, méltóságjeljes fűtyébe.

TINTA

Arcok és karcok

Minekeltette elutaztam Londonból, szűcségem volt még egy bőröndre. Bementem a British Museum mögé egy boltba Black ur szolgált ki, a tulajdonos, egy aggastyán, aki már tullehetett a heve-nen. Drágállottam a holmit, melyet kiválasztottam, hivatkoztam pénzünk ki-sobb vásárlóerejére. Erre megkérdezte milyen nemzetiségű vagyok. Amikor megmondtam, ez az öregember nem törődve a vevővel, a boltjával, reszkető mutatóujját homloka mellé emelte és minden bevezetés nélkül énekelt kezdett: »Piros bort ittam az este...» Amulva nézték a segédek, én is, Black ur elmesélte, hogy Veszprémben született, aztán a Balaton partján nőtt föl. Black ur már harminckét esztendeje élt angolok között. Black ur mégis boldog volt, mint egy gyermek s azonnal okmányokkal igazolta, hogy magyar, a valódi neve sem az, ami a cégtáblán látható. Schwarenak hívják.

*

Vajjon igaz-e az a hiedelem, ami a költő őszinteségéről terjedt le? Azt hiszem, vaskos félreértésről van szó. A költő őszintesége semmi esetre sem a közkeletű szókimondás, hanem gyakran ennek a megkerülése. Egy miriádnyi részét mondja ki annak, ami benne él s szavai épp azért oly varázssosak, mert mögöttük egy egész világ áll, mint aranyfedezet. Árnyalatok rémlenek föl versében, révület, sejtetem, harag, szeretet, de sohase gondolatok. A gondolat egyszerűen nem oldódik föl a költészet anyagában, ott marad nyersen, mint egy darab kő. A legrosszabb művész alkotások telis-tele vannak ugynevezett »gondolatokkal.»

*

Brugesben egy kápolnában láttam a fogadalmi ajándékokat, melyeket a betegek Máriának hoztak, hálából, hogy meggyógyította őket, vagy hozzátartozóikat. Egy asztalkán középkori szokás szerint viaszból, vagy ezüstből kiformálva tagok sorakoztak föl, mint az antóniai boltok kirakatában, karok és lábak igen sok gyerekkláb, szájpaddások, orrok, fülek és szemek, sőt néhány háziállat is, egy öleb, egy cicá, egy kanári mása. A kápolna falán kis márványtáblácskák örökítik meg az adományozók nevét, kik a Szent Szűznek valami megindító, tulvilági udvariassággal így köszönik meg kegyét: »Merci, ôli Marie!»

Kosztolányi Dezso

Látogatás a Senussi-rend titokzatos kolostoraiban a Sahara mélyén

Különös valami a sivatag. Lelke van, mely csendes, holdvilágos éjszakákon folyton hív ellenállhatatlan szépségével, mintha azt mondaná: miért nézel és miért nem jössz, hiszen oly szép, oly puha, oly álombarátságos vagyok! Mig a forró nappalon a mozdulatlan, barázdássárga homok érintetlenül pihen a nap rettentő sulyával terheltén, addig éjjel mozgalmas lesz a Sabara, feltámad a végtelen sivatag szelleme, halkán muzsikál valami bűvös hangszerezen, halkán duruzsol, mint egy szép szerelmes leány; hívja, csalogatja az embert halálhozó ölébe. És mig az öreg hold hatalmas vörössárga tányérja a világos égen kárörvendő mosollyal tekint le a Saharára, a távolban tintafeketen, mint sötét, éjszakai szellemszárnyak lustán és titokzatosan; sötétlen és ijesztően zárják le a homoktengert a Tummo éjfékete szikla sorai.

A Tummo!

Berberék, tuarégek, tibbuk és szudániak felve elkerültek és Fessan egyetlen bennszülött lakója sem merészkedne oda, a fekete hegyek rómitó emlékekkel telített hasadékaiba, sem éjjel, sem nappal. Pedig az a hegyecsoport, a sivatag közepén valóságos paradicsom. Mimóza erdők árnyában hűvös vízvív források fakadnak, hogy parakokká válva nyugtalanul eltűnjenek a homok teneketlen gyomrában. Akácligetek váltakoznak világoszöld legelőkkel és az egész fölé, mint fekete vaskorona, emelkedik a Tummo sötét sziklaberce.

Tripolis tengerpartjától tíz kilométerre délre az afrikai Atlas felől délkeleti irányban húznak el a Dsebel-el-Nefusa Seffren, Ghariana sziklasorai, melyeken sűrűn találhatók a rómaiak idejéből való emlékek, váromladékok, templomi romok. Ha tovább haladunk délkeletnek, elérkezünk a Tahar vidékére, melyet szédítő mélységű vádi-k barázdáznak végig az 1200 méteres sziklacsucok közt. Ezek után következnek a Tummo fekete sziklái a Qadames-hegyek irányában.

Murzuk-ban

Déltripolis legnagyobb sivatagi városában, nyolcezer lakos közül senki sem vállalkozott, hogy elkísérjen a Tummo hegyei közé.

— »Teda Tebul! — ez volt a válasz mindenütt. — »Titokzatos a sivatag!«
Mig Rhat vagy Kuffra felé tömegesen

ajánkoztak a tevéhajcsárok, minden fáradtságom meddőnek bizonyult, nem kaptam senkit, mig végül valaki azt a tanácsot adta, menjek el a Gatrun-oázisra, ott néhány francia és olasz katonát fogok találni. Hátha ők...? Másnap reggel feltelepedtem az egyupura és száztíz kilométeres utat másfél nap alatt megtettük. Közben, ugy feleuton a távolból öt ember fekete szilhuettje emelkedett ki a világossárga homokból, mely rozogva porzolt a tevék patái alatt. A

Mohammed látva a közeledőket, megtöltötte magas nyerge kápájába dugott fegyverét; anélkül, hogy kihuzta volna onnan, ügyesen nyomta a závar mögé a nyolc töltést tartalmazó szekrényt. Hja, ezen a földön az utas még a saját ódesatjában sem bízhat meg... mire jó magam is meglazítottam a Frommert a táskában, mint a szél, egy vágatott el mellettünk négy berberrel, lobogó, hó fehér burmuszban. Az ötödik vagy negyven lépésnyire mögöttük ütötte csöknyös tevét. Gyönyörű, ápolat állat volt a nyereg csupa ezüst-veret, maga a berber fajtájának valóságos mintapéldánya. Magas, erőteljes világosbarna, férfias arcu harcos. Vezetőm át szól hozzá, hová tartanak.

— A Hammada el Homra vidékére ezüstért — volt a válasz. A többi nem értettem, mert elszárgulodtunk mellett. Erősen bele kellett kapaszkodnom a puha, zsíros pupba, hogy le ne forduljak a tevérről. A berberék a gabonatermésüket ezüstért adják el és a kapott nemesféméből

saját ötvöseik a nők részére ékszereket csinálnak.

A férfi az ékszert kölcsönbe adja bármely törzsbeli nőnek, aki addig viselheti, mig szükség nincs rá, vagyis mig a legény ki nem fogy a pénzből. Ha a nő az ékszer visszaadását megtagadja, úgy ezzel kinyilvánította, hogy a férfi felesége óhajta lenni. Az ilyen »házasság« körülbelül négy hónapig tart és ezalatt a férfi tartozik a nőt eltartani, viszont az idő elmúltával a nő köteles az ékszer a férfinak visszaadni. Van úgy néha, hogy egy berber férfi egyszerre 4-5 »feleséggel« kinlódik, csupán az a szerencse, hogy a törzsek erősen nőszegények, az átlagos arány hetven a százhoz.

Gatrun-oázison

van a legdélibb olasz előretolt erőd. Ez nem egyéb, mint egy koralaku földhá-

nyásokkal körülbástyázott telep, melyben harminc-negyven olasz gyalogos vagy lovaskatona tanyázik. Legfontosabb kötelességük a karavánok elkísérése a francia érdekszféráig, ahol átveszik a légio katonái az utasokat.

Hamarosan összeharálkoztam a kis helyőrség egyik fiatal hadnagyával, Marro Serravallo torinói fiuval, akít kitűnő anyagi körülményei ellenére idehozott a sivatag varázsa. Igazat adtam neki, mikor kijelentette, hogy aki egyszer elmerengett a sivatagban, az örök rabja marad annak... szíves öröme: vállalkozott utitársul a Tummo-túrára és két napi pihenés után, melyet Gatrun tuarég kávéházában, vagy az olasz tisztek hűvös étkezdéjében töltöttem el — végre utra keltünk. Ezekben a hegyekben tanyázott egykor

a híres Senussi-rend.

Vaiahonnan a sivatag mélyéből keveredett ide egy különös néptörzs, mely vallási fanatizmusában évszázadokig tartó életében nagy műveltségi fokot állt és a tömegtelen, hegyoldalakba vájt kolostorokban üzte különös és fölötté exotikus vallási rítusait. A Senussi-rendnek voltaképpen királynői voltak, akiket egyuttal istenítettek is. A kitűnően szervezett védőőrségeik végigportyázták a környék karaván-utjait és ha fiatal európai férfiakat elfoghattak, elhurcolták a Tummo szakadékaiba. Soha egyetlen ilyen férfi sem került vissza onnan és mindmáig rejtély, mi történt velük ott. Ha Pierre Benoit »Atlantis« című regényének hitelt lehet adni, (mert kétségtelen, hogy a nagy író a rend életéből merítette munkája témáját) úgy a fiatalembereket a királynők szolgálataira használták fel és azután megölték őket. A rend lassankint akkora hatalomra tett szert, hogy mikor Sidi Rachmed al sheriff seik Djarabreb-ben, Barka és Egyptom határán a mozlimok szent háborúját proklamálta, a senusziak egyideig döntő szerepet látszottak a háború első győzelmeiben.

A ghuriani-csatát, ahol a francia légio csapatait teljesen megsemmisítették, a Senussi-katonaság nyerte meg. Rachmed erkölcsi bukása után azonban egyes tuarég csapatok kifűstölték a rend tanyáit, elhordták onnan minden értéket, ezeket is elnyelte a Sivatag mélye, hiszen a hozzáférhetetlen törzsek kincseskamráit máig sem sikerült megtalálni.

A Senussi-rend pedig nyomtalanul eltűnt a semmiségbe, csupán a Kuffra és Kehabo vidékén él néhány száz világsarcu ember, a rend valószínű utolsó ivadéka.

A Tummo hasadékaiban

gyönyörű részlettájakra bukkantunk. Égbenyuló szirtek alján a legbujább flóra pompázott. Évszázados ósfák árnyában tényleg hűvös források fakadnak, melyek körül éneklő madarak ezrei zsongják tele a levegőt. Kacagó gerlicék, fehérhasu szövőmadarak, astrildák élnek itt óriási tömegekben, hiszen élő emberi lénynek erőfelé nyoma sincs, csak a sakálók és foltos hiénák váltják fel őket éjszaka, hogy a nappali bűvös madáréknak után a holdvilág felé intézett üvöltözés reszkettesse meg a levegőt. Sziklákba vágott üregekbe tértünk be. Egyes folyosók terraszokra vezettek, melyeknek ablakai, illetve világosságot beengedő nyílásai 2-300 méteres szakadékokra nyitlak. Hatalmas termek, csarnokok, koralaku szobák, oszlopcsarnokok beszélnek itt a Rend magas kulturájáról.

A pompa hasonló lehetett az egyiptomlakéhoz.

mert a diszes faragványok kétségtelen módon igazolják ezt. A sziklák tetején itt-amott őrtornyok romjai. Csodás látvány tárul elénk a magasból. Észak felé idelátzanak az oázisok száza, keletről tiszta időben majdnem az egyiptomi határig ellátni, délfelől pedig elvész a horizontba a Sahara, egyetlen oázis, vagy más kiemelkedő fölt nélkül. Ott már a homok az egyetlen, abszolút ur... meg a Szamum, ha rákezdli halálos muzzsikáját.

Es ime... egyszerre azt vettük észre, hogy mitsem érdekel minket az észak, vagy kelet, mindketten sokáig délfele bámultunk, végig a homoktengeren, mely több titok ura, mint az óceán, bűvösebb, gyönyörűbb, mint Itália az 6 isteni tájával...

S. F. Wolf

Harsányi Zsolt:

Egy marék Heine-fordítás

1.
Ostomollak lángolóan,
S kurta nemmel eleresztesz.
Am ha mondom: »Vége? Jól van!«
Akkor rögtön bögni kezdesz.

Isten, hát most hozzád jönnék.
Itt csak szent szavad segíthet,
Ó száritsd fel minden könnyét.
És agyát világosítsd meg.

2.
Minden fészek dalra zsendül,
Minden fából nóta harsan.
Vajjon ki itt a karmester
Az erdei zenekarban?

Tán a pinty, mely kis fejével
Oly komoly taktusra bólog?
Vagy a jó kakukmadár, mely
Most precíz taktusra szólott?

Vagy talán a gólya ur, ki
Meggyőződéssel csinálja,
Hogy hosszú, komoly kefeppel
Ezt a kórúst dirigálja?

Nem, nem. A szívembe ült a
Karmester s dobogva számol.
Mintha ismerném futólag,
Ugy rémlik, hogy neve Amor.

3.
Ördög vigye jó apádat,
Ördög vigye jó anyádat:

Jó szüléd, ők okozák,
Hogy a színházban nem látlak.

Mert a páholyban megülnék,
Terjedelmes természetekkel,
S a háttérben ilyenformán
Éltakart szép gyermekükkel.

Ott ülnek s a drámát nézik,
Két szívnek tragédiáját,
Sőt a fájó szenvedést még
Zajos tapssal honorálják.

4.
Nézem levélpapírod,
Mely szakítást ízen,
Már nem szeretsz, azt írod,
Hát én azt nem hiszem.

Beirtál bucsuzóban
Tizenkét iv papírt,
Aki szakít valóban,
Az kurtábban szakít.

5.
Én követlek szívepesve
Minden sarkán a világnak,
Mennél csunyábban kezelsz te,
Én annál jobban imádlak.

A gonoszság megfog engem,
És kiábrándít a hűség.
Szeretnél lerázni menten?
Szeress belém, gyönyörűség.

Asszonyokról olvasok

és ilyenkor mindig az egyszeri ember jut eszembe, aki a szemben jövő tanácsára hol felült a számarra, hol lezállt róla, hol meg éppen a számarat vette a maga hátára.

Mert így valahogy járna a mai asszony is, ha mindenkinek kedvére akarna lenni.

Egy előkelő német író például azon kesereg, hogy az asszonyok az anya és a görültipus összetételei és ha a két típus konfliktusba kerül, bennük legelőbbnyire a görült győz.

Hát ezt már Weininger is megmondotta, csak hogy ő németül mondta.

A bécsi író azon bánkodik, hogy az asszonyok vonakodnak anyává lenni, hogy fontos nekik a derekuk karcsúsága, a keblük rugalmassága, a fiús hajuk és rövid szoknyájuk, a sport és mulatság, egyszóval a fiatalság, amit évszázadok küzdelmével verekedtek ki maguknak és amit a minden Sturm und Drang időszakra jellemző mohósággal élveznek.

Egy híres kanadai író viszont — Cassonnak hívják — azt prédikálja, hogy se nő, se férfi nem lehet elég fiatal és hogy az emberiség szempontjából helyesebb volna, ha a hatvanévesek is gyerekek maradnának, mint az, hogy a gyerekeket felnőttekké neveljük.

Tanulmányosság, tudásszomj, függetlenség és életösszión — ezek azok a velünk született gyerektulajdonságok, amit a nevelés szisztematikusan kioldni próbál ahelyett, hogy konzerválni igyekezne a legmagasabb korig.

Az igazi nagyok mindig gyermeki lelkek voltak, a zseniről meg köztudomású, hogy örökös gyerek.

Egy ismert bécsi publicista, aki alighanem azért esküdt ellensége a nevelésnek, mert maga is pedagógiai pályán van, szintén olyasféle véleményt mond, mint a kanadai író.

Szerinte a legkisebb bajt akkor csináljuk a neveléssel, mikor nem »fog« a gyereken.

Órizzük meg — mondja — a gyermekek vidámságát, lelkesedni tudását. Adjunk nekik remek, hajlékony, izmos testet és tanítsuk meg őket arra, hogy ezt a testet megbecsüljük.

Aztán még halálbüntetés terhe mellett tiltjuk meg nekik, hogy az élet bármilyen szituációjában tekintélyt vagy méltóságot mutassanak.

Az asszonyok e tanács nélkül is rájöttek, hogy ez a fiatalság titka.

És fiatalok akarnak lenni ezek a mai anya-görült komplexszumu asszonyok. Fiatalok, mert ilyennek akarják őket a férfiak, meg mert a vronoff száradában élünk és ez a korszellem.

Talán reakció is ez. Azért becsülik annyira meg a testüket, mert csak most szabadították meg a fűző és a magas nyak kalodájából és csak most érvényesülhet szabadon és fiatalosan a rövid kényelmes ruhában, az egészséges, új hajviseletben.

És azért öríznek meg a nagymamák is attól, hogy tekintélyesek és méltósággteljesek legyenek, mert hosszú évszázadokig már harminc éves korukban le kellett tenniük a világos színeket és velük a világi örömeiket és fölvenni a francia kalapot és a matrónák tekintélyét. Ezekben az időkben annyit tisztelt jutott az asszonyoknak, hogy lesz belőle még egy-néhány évszázadra való.

Nem csoda, hogy megelégtették. Hogy aztán kissé túlzásba viszik a testkultuszt is, meg a tekintély aláírását is, az a forradalmak természetéből folyik.

A német író a lányokkal mégis engedékenyebb, mint az asszonyokkal. Nekik megengedi, hogy tánc, sport, a pajtáskodás legyenek számukra a legfontosabb dolgok.

Én a magam részéről nem látok éppen alapvető különbséget a lányok és asszonyok közt. Egy másik igen kiváló író meg is mondta, hogy ma már a lányoknak is kezdet dívat csókolni, ezzel szimbolizálva, hogy megszűnt a különbség.

Nem tudom a német író mért különbözött meg ilyenformán a nőket, holott igen felvilágosodott modern ember, az abból látszik, hogy a férjét, meg a szeretőt szép sorjában említi, minden meg-

botránkozás nélkül.

Ugyanis azt mondja, hogy az igazi asszony nemcsak a maga egyérékének anyja, hanem minden gyereknek, sőt a férjének, meg szeretőjének is anyjává lesz bizonyos körülmények közt.

Ez nagyon szép és érthető és ehhez még hozzátesszi, hogy maga a testi anyaság nem is olyan fontos, hanem a lelki anyaság.

Csak azt nem tudom, ha a testi anyaságtól eltekintünk és ha a férj helyett koncedáljuk a szeretőt, hol végződik akkor a lány és hol kezdődik az asszony?

A lány, akinek szabad sportolni táncolni, játszani, sőt szeretni, felelőtlenül és gyereknek lenni és az asszony, aki öltönn komoly arcot, hosszú ruhát és legyen anya, törvényesen, vagy sza-

bad szerelemmel, gyerekkel, vagy anélkül. Bár a kiváló író azt mondja, hogy ő ezt nem is akarja. Ő nem sirja vissza sem a trimflikötést, sem a grätchen frizurát.

De hát akkor honnan tudja, hogy a rövidszoknyás táncos asszonyok közül melyik anyja és melyik — hogy is mandjam — girl?

A szoknya egyformán rövid, az alatta kilátzó karcsu lábszár egyformán táncoslépésű, a kis különbséget a mai asszony nem mutatja sem a korzón, sem a darcingban. Inkább vigyázz rá, hogy senki meg ne lássa, mikor azzal a bizonyos anyai mozdulattal simítja simítja végig az ura homlokát. Mikor a szerelme gyöngédséggé, a nézete elnézésé, az ölelése simogatássá nemesedik.

Lucia

Ötven év előtt

Az 1878. év eseménydusnak ígérkezett — Viktor Emánuel és XII. Plusz halála — Új király és új pápa

A krónikás, aki félszázaddal korábbi eseményeket akar az akkori világsajtóból megállapítani, ugyancsak bőséges anyaghoz jut, ha az elsárgult újságokat 1878. elejétől kezdi olvasgatni. Jelen esetben a krónikás a »Times« és a »Spectator« friss információiból meríti az akkori legújabb eseményeket...

Január 9-én Rómában meghalt Viktor Emánuel olasz király, rövid, de súlyos lázbetegség következtében, melyet vadászat alkalmával szerzett. Ötvennyolc éves volt és ugyanaz nap halt meg, mint III. Napoleon. Bár egyénileg nem volt elkömmunikálva, de Róma elfoglalásával együtt őt is érintette a kiközösítés. Mégis, ő, mint hitbuzgó uralkodó halt meg és házi káplánja a bibornok-vikáriusától, a pápa helyettesétől engedélyt kapott a halotti szentségek felvételére. Maga a pápa levélben mentette ki magát, hogy személyesen nem látogathatja meg a halódó királyt és két monsignorét küldött, hogy közvetítsék apostoli áldását. A király teljesen tudatában volt ennek és mindennek, ami körülötte és vele történt, egészen utolsó pillanataig s miután fiával megígértette, hogy pontosan nyomában fog járni, nyugodtan meghalt. A »Spectator« a halál eset után hosszasan jellemzi a királyt s azt mondja, hogy sok tekintetben jellegzetes egyéniség volt, jóllehet távolról sem volt emelkedett szellem, de másrészt tucajtellel sem volt; hazafiassága és a néppel való tökéletes egyetértése eredményezték azt a mély megindultságot és gyászt, mely mindenütt az egész világon megnyilvánult iránta. »Csak a következő nemzedék lesz hivatva arra, — ugymond a »Spectator« — hogy megállapítsa Viktor Emánuel király részét az egységes független Itália megalkotásában.

Utóda, a fiatal IV. Umberto lett, aki első trónbeszédében nem kevesebbet ígért meg, mint azt, hogy atyja nagy példája mutat neki utat a haladás szeretetére s a liberális intézményekbe vetett hite, mely a Savoyai Ház büszkesége.

Egy héttel később a katonaság az egész Itáliából összegyűlt Rómába, amely már régóta nem látott akkora hadsereget, mint azt, amely ebből az alkalomból állott fel Diokletianus thermái előtt, ahol Bruzzo tábornok felolvasta az esküt: »Giuro«, amit a király elfogadott s utána a parlament előtt ő tette le a szokásos esküt a képviselők előtt.

Alig történtek meg ezek az események, amikor hirtelen még nagyobb esemény hírért vitték a lapok. Február 7-én meghalt IX. Pius pápa, a forradalmi év népszerű Pio Nono-ja, nyolevanöt éves korában és mégis teljesen váratlanul, olyannyira, hogy vaticáni körökben is meglepetést okozott. Minthogy a rendkívül magas koru pápa egyáltalában nem volt beteg, általában az a vélemény alakult ki, hogy az olasz uralkodóváltozással járó lelki emóciók következtében halt meg hirtelen. Vele, aki 1846. óta az itáliai események közepontja volt, egy darab eleven történelem szállott sirba. Az ősi tradíciókhoz képest a pápa temetése óriási külső pompával ment végbe. Először is testét bebalzsamozták, majd a Sixtusi kápolnába helyezték ravatalra, azután onnan átvitették a Szt. Péter Bazilikába, ahol teljes három napig volt ravatalon, mialatt állandóan mise volt. Az óriási tömeget reggel fél hétkor kezdték beengedni a Szt. Péter dombra, de a tömeg oly mértékben nőtt, hogy egyre újabb és újabb rendőrségről és katonai készütségről kellett gondoskodni. Amikor a három nap letelt, akkor a pápa holttestét a vaticáni kápolnába bársony ágyra helyezték, oly módon, hogy a lábfej szabadon maradt, hogy azt az odazarándokló hívők megcsókolhassák. A vörös bársony ágy mind a négy sarkán egy-egy pápai gárdista állott kivont karddal, körülöttük tizenkét óriási égő kandaláber. A tudósító még azt is leírja, hogy a meghalt pápa arca teljesen változatlan volt és nyugodtsága inkább az élő IX. Piusra emlékeztetett.

Amint az ünnepélyes gyászszertartások végét érték, a bibornokok azonnal

konklávéra gyűltek össze, az egész világra, de különösen Róma lakosságának élénk érdeklődése mellett. A pápa halálakor összesen 62 bibornok élt, ebből 59 megjelent a február 18-án, hétfő reggel kezdődő konklávén. Az elhunyt pápa utolsó államtitkára Simeoni bibornok volt, de ő nem számított popobilisnek. A legkomolyabb pápajelöltek voltak Tranchi bibornok és Pecci Joachim gróf, aki rövid ideje az egyház cammerlengója volt. Minthogy Antonelli már nem élt, tudták, hogy köztük fog eldőlni a választás.

A konklávé második napján már megkezdődött a szavazás és az éjjel, pár pillanatra felgomolyodó füstfelhő tudatta a kíváncsi rómaiakkal, hogy az első nap nem járt eredménnyel. Mindenki szentül meg volt győződve, hogy huza-mosabb ideig el fog tartani, amíg a különböző nézetű kardinálisok megegyeznek az új pápa személyében. Ezalatt pedig a konklávé befejezéséhez közeledett. Az történt ugyanis, hogy már az első nap Pecci grófra, a cammerlengóra 35 szavazatot jutott az első turnus alkalmával, tehát mindössze hat szavazatot hiányzott a kétharmad szótöbbséghez, mellyel a pápát megválasztják. Az említett 35 kardinális a »mérscéletek« pártja volt s ez jelölte Peccit, míg az ellentábor Franchi bibornok körül csoportosult, mert ez volt a legenergikusabb és legszámottevőbb a bibornokok közül. Ez azonban látva azt, hogy minden körülmény közt kisebbségben maradt, most már elfogadta Stwarzenberg bibornok, pápai hercegérsek közvetítését és szerdán reggel kilenced magával Pecci bibornok elé járult és letérdelt előtte. Így dőlt el Pecci megválasztása, melyet a diakónus-bibornokok dékánja, Caterini bibornok a Szt. Damatus udvarra nyíló erkélyről még reggel azonnal tudatott a római lakossággal, mely erre tomboló éljenzésbe tört ki, mint ahogyan ahhoz egy évezred óta szokva volt.

Az új pápa már nem volt tulságosan fiatal, mert 68 évet számított, azonban az adminisztrációban való járatossága és nagy műveltsége ismeretes volt. Személye azonban mégis csak a beavatottak előtt volt ismert, mert jóformán alig egy éve, hogy bibornokká kreálta IX. Pius. Az oka ennek nem volt titok. Antonelli bibornok, IX. Pius mindenható államtitkára nem engedte Peccit a Vatican közelébe és jóllehet Pecci, mint brüsszeli nuncius kitűnő diplomatának bizonyult, Antonelli épen azért riválist sejtett benne s Pecci missziója teljesítése után visszament Perugiába érsekknek. Amikor azonban Antonelli meghalt, IX. Pius azonnal kinevezte Peccit cammerlengónak (kincstárnok), bibornokká kreálta és a külügyeket kivéve az egész belső adminisztrációt rábízta. Az angol tudósítás szerint XIII. Leó megválasztását elsősorban Stwarzenberg hercegnek köszönhetette, akit halálából a pápa azonnal cammerlengónak nevezett ki. Nem volt azonban ily könnyű az államtitkár megválasztása, mert a pápa szándéka az volt, hogy Simeonit, IX. Pius utolsó államtitkárát meghagyja. Erre az összes katolikus hatalmak tiltakozó jegyzéket küldtek, mert attól tartottak, hogy ő folytatni kívánja IX. Pius politikáját, úgy hogy XIII. Leó kénytelen volt egykori riválisát, Franchit kinevezni. Ez a választás igen jó lett volna, azonban Franchi pár hét múlva meghalt. Ekkor megállapították, hogy utóda, Nina, mindazt elgyetlenkedte, amit ez a kitűnő diplomata tervezett, főleg Németországgal, ahol azután a kulturharc kiéleződött.

Érdekes ezekben a félszázad előtti eseményekben az, hogy miképp ismétlődött meg mindez 1914-ben, amikor újból pápát választottak. Ekkor épen XIII. Leó iskolájának tanítványával, a megválasztott XV. Benedek pápával történt ugyanaz, ami egykor XIII. Leóval. XV. Benedek, még mint Chiesa gróf, államtitkár volt Rampolla alatt s mikor 1903. az utóbbi távozott, ő elhagyta a Vatican anélkül, hogy emelkedett volna. Csupán egy hónappal X. Pius halála előtt lett bibornok, miután előzőleg tíz esztendeig, mint bolognai érsek, mellőzötten távol állt a Vaticanától. Még abban is hasonlatosság van, hogy XV. Benedek első államtitkára is az egyik komoly ellenjelölt, Ferrata volt s hogy pár hét múlva ez is meghalt, épenugy, mint XIII. Leó első államtitkára

Kimerültség

állandó fáradtság, lehangoltság, ideges ingerlékenység lesznek urrá Ön felett, ha nem visz szervezetébe minden-napi táplálkozásával elegendő vitamint. Ha azt akarja, hogy munkaeje, életkedve feléledjen és összes szervei, melyeket idegrendszer befolyásol, kifogástalanul működjenek, fogyasszon el naponta néhány táblácska vagy néhány szem

ARNEA VITAMINTAPSZERT

A legkiválóbb orvosok ajánlják.
Mindennütt kapható.

Egy eredeti doboz fra 22 dinár.

KEMIKALIJA NOVISAD

bárki kívánságára ingyen küldi dr. Munk Artur subotical főorvos tollából »Mit kell tudni mindent kinek a vitaminokról« című munkát

Sok műhó semmiért

Mr. Agscough angol író és diplomata leánya (szőke, kékszemű sportlady) az unalom egy pillanatában azt a kívánságát fejezte ki jó atyjának, hogy sielni ohajt. Nem télen és nem a hófödte hegyekben, ahol is semmi nem áll utjában, hogy szántalpat kössön a lábára és repüljön, mint a szélvész a síkos havon. Agscough kisasszony kívánságának különös zamata ott keresendő, hogy nyáron is otthon, a kertjükből ohajtott sielni. Mr. Agscough angol író és diplomata azt mondotta: All right! És miután egy angol diplomata előtt semmi sem lehetetlen; feltalálta a műhavat, ami által megteremtette a lehetőségét annak, hogy otthon és nyáron kedvére kielégelje magát a kisasszony. A műhó az igazi havat helyettesíti. A műhó birtokában az ember nyáron is üzhet téli sportot. A téli sport ezentúl nincs kitéve az időjárás viszonyosságainak. A fránya angol fagy nélkül is havat hoz és oda hozza a havat, a hova parancsolják. A műhó ugyanolyan fehér, mint az igazi hó, ugyanúgy lehet rajta szánkázni. De nem olvad, miként a tavalyi hó, tehát örök hó. Tulajdonképpen egy kémiai összetétellel állunk szemben, amelynek a titkát a feltaláló angol diplomata két lakat alatt őrzi. Csupán annyit tudunk, hogy főalkatrésze a szóda, mely vegyszer mint zsír-szóda a mosásban játszik nagy szerepet, vagy szerelmükben csalódott eselődányok oltják ki vele szomoru életüket, viszont szóda-bikarbóna alakjában az emésztést segíti elő. A műhó előnye, hogy mosni lehet.

Bécsben felállították az első műhó palotát. A kiérdemesült észak-keleti pályaudvar hatalmas üvegszarnokában rendezték be a műhó si- és ródli pályát, ahol az egész éven át hódolhatnak a si és ródli hívei sportszervevényüknek. Ahol eddig fáradt gözmözdönnyek szorongtak és fekete füst szállt, csodálatos téli táj tárul az ember szemé elé: hófödte hegy, fehér hótakaróval borított völgy. Talán nincs semmi varázslatosság ebben a látványban, de ne felejtjük el: nyáron is ez a téli táj fog bennünket üdvözölni a Nordwestbahn csarnokában, amikor is joggal eszálkózhatszunk. A hőmérő huzók mutat nulla fölött és mégis azt hinni, hogy valahol Szibériában kalandozunk. A műhó számára műhegyeket és művölgyeket építettek, négyezer négyzetméternyi területet borít a hó. Kasirozott sziklák és kis fenyőfácskák (a fenyő az egyetlen flórája az örök műhó birodalmának) adják a zord téli táj jellegét. A völgyben nem kristályvízű hegyvíz patak, hanem sör folydogál. A hópalota egy sarkában ugyanis sörcsarnokot rendeztek be, ahol a fáradt sielők és ródliutasok szomjukat és éhségüket csillapíthatják. Ha netán a vendéglő kosztja megfukudné valakinek a gyomrát, a szóda-bikarbóna kéznél van.

A műhó nem felhőkből pottyant alá. Cukorszákókból szállították a hópalotába és tízcentiméternyi magasságban hintették el kókusz-szönyegekkel, amelyekkel a fából készült hegyet és völgyet befüttették. Megengedem, hogy technikai találmánynak nagy dolog a műhó, de nélkülözi az igazi szépségét. Az az ártatlanság, amelyet a műhóhoz hasonlítunk, felette gyanús. Hólapdát sem gyurhatunk a műhóból. Síkosnak síkos, de hányan csuszak le a magashól műhó nélkül. Ha kezünkbe vesszük a műhavat, nyomban tapasztalhatjuk, hogy be vagyunk csapva: a műhó nem hideg. A világ minden áron becsapva akar lenni, szörjünk tehát műhavat az emberek szemébe. Én egyébként a legszimpatikusabbnak tartom a műhóból, hogy nem hideg. Bár 1914-ben is műhó eseti volna a Kárpátokban, kevesebb embernek fagyott volna le a lába. Jobb a műhó, mint a mulah.

Ha emlékezetem nem csal, a történelem során már szerepeltek műhópályák. A bécsi kongresszus idején az orosz cárnak műhóval kedveskedtek, úgy hogy nyáron is szánkázhattak. Mária Terézia is részesült hasonló meglepetésben Magyarhonban Grasalkovits herceg részéről. A hajdani díszőrsége a nagy uraknak azonban elmúlt, mint a tavalyi hó. A bécsi műhó-palota a nép széles réte-

geinek áll nyitva. Egy shillingért egész nap ródlizhatszunk a műhóval.

Sok műhó semmiért...
A műhó-palota lelke egy norvég sielők, Dagfin Carlsen, aki a sajtó-be-

mutatón produkálta magát a sajtó képviselői előtt. Akkor még nem készült teljesen a pálya. Két munkás műhóval hányt. Ezek vajon mit ettek?

Eos.

Diószeghy Tibor:

Téli tájkép

Kerti tócsa. Néha mocskos kácsa, néha Felhő lüddik benne.

Ez a beteg, téli nap is jól tenné, ha Orvosért izenne.

Lomhán rója egy vonat a lucskos pályát. Köd kuszik a tóra

S betakarja pár pucér gally tonnyadt bájút. Délután öt óra.

Kerítésen hangos zajjal varju hortyog. Kisebblajtja orkán.

Gyelmisné! bent az iccés néhány kortyot! Küld le saját torkán.

Négy legény belordul lassan a saroktól. Valamennyi csámpás.

A zöld házban, ott lakik a zsidó doktor, Kigyullad a lámpás.

Egy tehén áll némán lent a kútnál, mint a Földbeszegtett kopja.

(Kékre lesti nagy szemét a bánat-tinta) És a napot lopja.

KÉT FÉRFI

IRTA: BAEDÉKER

Már évek óta békét hagynak nekik.

Azok a szeretetreméltó asszonyok, akik tisztességesen gondolkoznak és kifogástalanul viselkednek ugyan, de a lelkük mélyén mégis keritőnek egy kicsit, ezek a jószívű dámák már nem biztatják őket, hogy — csak bátran! — nősiüljenek meg.

Ők ketten sohase is gondoltak komolyan erre az eshetőségre, de azért — óh, mert hia az ember! — jól csett nekik, hogy feleségboldogításra alkalmasaknak találták és bátorították őket olyanok, akik értettek valamit az ügyhöz, mert maguk is boldog vagy boldogtalan házasságban éltek. Most bezzeg hiányzik nekik a lizelő rábeszélés, amely régebben csábította őket mint olyan talentumokat, akik a közvélemény szerint is hivatalosak voltak arra, hogy boldogságot jelentsenek egy jólnevelt leány vagy jólszituált fiatal özvegy életében.

Ők bizony nem voltak »hivatottak«. Se Tibor, se Ödön. Amaz sokkal jobban szerette a nőket (helyesebben: sokkal több nőt szeretett), semhogy jó férfi válhatott volna belőle, a másik pedig annyira szerette a tudományokat s különösen a könyveket, hogy — nem mert házasodni. Nem a házasság ténye ijesztette, hanem az asszony, aki, ha csak maga is nem írónő vagy blaustrumpf (amitől mentse a jószágos Isten!), irtózik a tudománytól és a könyvtől, amely »mindig utjában van annak, hogy a lakás rendezhen legyen«.

Igy hát a házasságot gyönyörűségének a hiánya eddigelé egyiküknek se okozott valami észrevehető szívfájdalmat. Tibor ezt a gyönyörűséget főtaltálta a mások házasságában. Elsőrendű hölgykedvelő és nőcsábász volt, aki a házasságot a világ legkómikusabb intézményének tartotta, s az álláspontját vele szemben ezzel a cinikus mondással szokta védelmezni.

— Minek nekem feleség? Hogy egy asszonnyal többel legyen dolgom? Így talán hiányom van bennük?

Ami Ödönt illeti, ő se volt ellensége a nőknek, de ez a cím: »a nők barátja« se pászolt rája. Ő a könyveket szerette, és pedig nem csupán az olvasó érdeklődésével,

de a gyűjtő imádatával is. Nem sok ideje maradt hát a nők szórakoztatására. Állandóan »támogatott« egy fiatal hölgyet (nem mindig ugyanazt), akivel időnkint a szerelmi ügyeit programszerűen, mintha könyvből olvasná, bonyolította le. Ez volt minden áldozat, amit Vénusz oltárára elhelyezett. Több nem teltt tőle.

A szerelemben, gondolták mind a ketten, nincs egyébre szükség mint nőre, — az pedig rendelkezésükre állott. Az egyiknek mindenféle márka, valóságos hárem, — a másiknak csak egy, de az jóveretű, fényjelzett, megbízható.

Mégis, a mult karácsonyest délutánján (mielőtt Ödön a barátnéjához s Tibor a barátnőjé valamelyikéhez indult) beszélgetés közben az utóbbi vallott:

— Az idén érzem először, hogy hiányzik valami, riaszt a horror vacui. Szeretnék hazamenni, haza sok csomaggal s a már földszített karácsonyfa alá helyezni mentül több ajándékot.

— Kinek a részére? — álmélkodott Ödön.

Tibor. — Hü feleségemnek és szerető gyermekeimnek.

Ödön. — Meglepő kijelentés, a melyhez hasonlót még nem hallottam tőled.

Tibor. — Mért ne mondjak olykor valami utat is?

Ödön. — Talán összevesztél Lucie-vel?

Tibor. — Nincs rá oka, hogy haragudjon. Külömben is, karácsony előtt, amikor ajándékot vár az emberiség, se hivatalnok, se eseléd, se asszony nem mond föl... Jóban vagyunk. Nagyon szeret.

Ödön. — Akkor hát minden jól van!

Tibor. — Dehogyan van jól! Attól tartok, nem szeret oly őszintén mint egymámely elődök.

Ödön. — Csodálad?

Tibor. — Természetesen tartom. S épp ez az, ami fáj. Barátom, az ötvenöt éves embert nem szeretik úgy mint a negyvenévesét.

Ödön. — Csodálad?

Tibor. — Nem, csak rosszul esik. Azelőtt el tudtam hitetni magammal, hogy az egyéniséget szeretik, s egyik-másik örök szerelmem talán valóban az énemhez vonzódott, de most már, úgy látom, azt a bizton-

ságot és kényelmet imádják benem, amelyet nyujtok nekik.

Ödön. — Csodálad?

Tibor. — Nem csodálad, mert ez a világ rendie s a férfi és a nő közti ellenséges viszony természete. Kezdek vénülni s az egyéniségemnek már nincs az a donzsuáni varázsa s az a kazonóvai hódítóképesége, a mely azelőtt ölembe kényszerítette a nőt, akit megkívántam.

Ödön. — Csodálad?

Tibor. — Még hányszor fogod intézni hozzám ezt a kérdést? Egyszer s mindenkorra felelem rá: nem. Nem csodálad, csak panaszkodok. Az idén tapasztaltam először, hogy nem örömmel, hanem az unatkozás előérzetével megyek Lucie-hez, illetve a jó nő házához, ahol csupán azért részesülök maud lelkes fogadtatásban, mert a család minden tagját fejedelmi ajándékkal lepem meg, s ezt mindannyian előre tudják.

Ödön. — Ha az ember a mi korunkban van — tiszteletreméltó, de szomorú kor —, sokról kell lemondania. Bizony, fiam, ezentúl mindig többé-többé fog kerülni neked a szerelem, s évről-évre kevesebbet fogsz a magad szerelméért kapni.

Tibor. — Ugy van, s ezzel szemben nem vigasztalás, sőt súlyosbíttás, hogy én is kevesebb szerelmet nyujtok mint fiatalabb éveimben. Óh, kedves Ödön, mink, a szerelem nagy szakértői, az erotika diadalmas specialistái, mi járunk a legrosszabbul, hogyha megöregszünk. Az öregség pedig itt van. Érzem. Még néhány esztendő, még egy pár szerető, s akkor Isten veled Szerelmem, s a pokolba veletek, nők, akik azelőtt a menyországot jelentették nekem! Óh, hová lettek a szerelmes délutánok az elrejtett kis fészekben, a meleg éjszakák legényi otthonomban, amikor mint az erotika parancsnoka örjítettem a favoritjaimat s az elragadtatásnak Erdős Renée által irodalmivá tett sikolyait fakasztottam ki lázas önkívületük-ből? Hol vannak a hajdani szép szériám? Szerelmi hőstetteim és győzelmeim?

Ödön. — Ott, ahol a tavalyi hó, édes öregem. A multban. Ezt előre gondolhattad volna, mikor erre a pályára léptél. Don Juan, ha megöregszik, olyan mint az oroszlán, amelynek a fogai kihullottak. A szerelemhez csak úgy mint a lírához tehetség kell, amely a fiatalság kincse s bizonyos korban hanyatlik. Az ötvenöt éves Arany János s az ugyanilyen koru Victor Hugo már nem tudott szerelmes lírát énekelni s te ebben a korban ohajtanál sikerrel szerelmesdit játszani? Nem lehet. Bele kell nyugodnod, hogy elérted a hanyatlás időszakát, amelyben Madách híres sora szerint: a csókol hamar követi a lehangoltság. (Talán meg is előzi.) Mindenkinék ez a sorsa, aki a szerelmet teszi az élete középpontjává s a nőt annak urává. Előre kell megbarátkozni a gondolatlaltal, hogy ezen a máskülönbben oly szép pályán korábban szokás nyugdíjba menni mint a bírónak, tanárnak és más hivatalnokembernek, akiket hetvenéves idejükig türnek meg a helyükön s ha különös erőnek adják a jelét, még azontul is marasztalják. A szerelem nehezebb hivatal. Te erre nem gondoltál, amikor galáns hivatalodba léptél, nem készültél rá, — s most ezért elégedetlenkedel.

Tibor. — Te persze elégedett vagy!

Ödön. — Ezt gnyvosan mondtad s én komolyan erősítem meg. Igen, elégedett vagyok. És pedig azért, mert ebben a kérdésben (talán a legfontosabb minden életproblémák között), bocsáss meg, bölcsőbb voltam mint te. A nőket csak annyira szerettem mindig, amennyire szükségesek a szerelemhez, ehhez a nélkülözhetetlen életfunkcióhoz. Önagyságaik elottták a szerelmi szomjamat és étvágyamat mint a bor a szomjúságot s az ebéd az éhséget. Ők nem voltak a földolog nálam, A

szükséges rossznak (vagy mondjuk nyájasabban: az igen kellemes jónak) a szerepét töltötték be az életemben. De az álmat se nyugalmitották s — ami fő! — az időmet se rabolták. Ugy intéztem a dolgot, hogy a szabad időmben foglalkozzak mindig velük, míg te —

Tibor. — Ebben igazad van. Én az ő szabad idejüket töltöttem velük.

Ödön. — És, ugy-e, sok szabad idejük volt?

Tibor. — Rengeteg sok. A nőnek szerelemre mindig van ideje.

Ödön. — Hogy megint idézzek egy költőt: »A nőnek, hogyha csak nem szolgál, szerelemnél nincsen egyéb dolga.« No, és éppen ezért, a te multad szebb mint bárkié s ha visszapillantasz rá, büszke lehetsz, hogy sokan és nagyon szerettek, de a jelened bizony szűkre, s a jövőd, félek, sivár. A nő mellett jó lett volna gondoskodnod még egy tartalékszenvedélyről, amely kárpótlással szolgál, ha az alapszenvedély csütörtököt mond, ha a nő elmegy s ha el kell bucsuzni tőle.

Tibor. — No, ennyire még nem vagyunk, a bucsuvételnél még nem tartunk.

Ödön. — Alighanem. Ugy nézem, kezdesz pakolni. Mai panaszod már előpótlója a nyugalombavonulásnak.

Tibor. — Nagyon is korán volna. A nő mindent pótol, de a nőt nem pótolja semmi.

Ödön. — Ezt mintha már olvastam volna a Bácsmegeyi Napló valamelyik csütörtöki tárcájában.

Tibor. — Lehet. De hát a kérdés nem az, hogy a mondás új-e, hanem hogy igaz-e?

Ödön. — Nos, hát igaz. De csak addig, amíg bizonyos korban és bizonyos korban vagyunk. Ezen az időn túl a nő nem hajlandó pótolni számunkra mindent, s ezen a határon túl az ember kénytelen pótolni őt valamivel. Ha nem teszi, akkor —

Tibor. — Akkor megeszi a fene. Ezt akartad mondani?

Ödön. — Valami ilyest. Akkor az ember boldogtalan. Nő nélkül az ember, ha férfi, nem élhet, annyi bizonyos, de pusztán vele s őérette élni a legnagyobb marhaság, mert ő, a nő, nem akarja így. Valahogy másképpen akarja.

Tibor. — Nem ismered a nőt, — kevéssel közüllük volt bajod, dolgoz, örömed. Ő igenis akarja, a férfit egészen a magáénak kívánja s még akit nem akar, azzal is szeret úgy bánni, mintha a tulajdona volna.

Ödön. — Nem jól értettél. Persze, hogy a nő akar, mindent akar, de nem úgy akarja, ahogy elhitted magaddal s ahogy velem is elhited, ha én is oly elfogult volnék mint te. A nő igenis kívánja, hogy neki és érette élj, ameddig fiatal és szerelembíró vagy, s eltűr akkor is, amikor már vénülsz, ha a szerelmed hülni kezdő hevét jótartással, ajándékokkal, áldozatokkal pótolhatod. Azért, hogy könyvekkel foglalkozom, még értek valamiképp a te szakmához is. A könyvek nem idegenítettek el a nőtől, de hálás vagyok nekik, hogy helyettesítették őt nálam sokszor. Nem igaz hát, hogy nem pótolhatja őket semmi. — valamely erős szenvedélyünk szerencsésen léphet a helyükbe s én a szép könyveimet nem adnám oda mindazokért a szép asszonyokért, akikért boldogultál hosszú és dicsőséges pályádon.

Tibor. — Addig boldogulunk, amíg boldogulunk. — hogy én is idézzek valamit, amit egy künő magyar költő mondott.

Ödön. — Egy költő, aki nagy volt a művészetében, de mindig kicsi, kezdő, sőt gimnazista maradt a nőkel szemben. A mi korunkban már, barátom, nem szabad boldogulni, mert esetleg egészen megbolondulunk (amire szintén akad példa költőknek és más öregnek a késői szerelmeikben), s ez nem lehet a

Quasimodo:

Napló

1.

*En állok és bánom,
hogy nem látom a holnapot,
s csak a sok tegnap szürke sátra
alatt álmodom a holnap álma...
mint egy meglapotszerelmű,
részeg legény a kocsmá asztalára borulva.
En tudom és szánom magam,
de mindig úgy volt: aki bírta, marta
és mindig, mindenben én voltam a gyöngébb.
Vagy... lehet, hogy az élet volt velem
szűkmarku.*

*Nem tudom, csak érzem,
hogy mindig többet adtam,
mint amennyit kaptam...
Vagy... vagy csak nekem volt mindig kevés:*

*a csók,
a vágy,
a szerelem,
az öröm,
a szomorúság,
mert En szeretem a szomorúságot,
az örömet,
a szerelmet,
a vágyat,
a csókot,
Te tudod, hogy szeretem...*

*Jer... Hull a hó
és szaz fakó
ház ereszen csordul ki a jég.
Ugy-e szép...
hogy furcsa rozsdaszínű,
akár a vér, vagy az ajkad...
Azt hitted olyan lesz,
mint az üveg...
Tán holnap...? de ma...
Látod, így szebb a szép...
Ó... nézd csak... Ott
száz rózsá fagyott
a tóra. Száz pici rózsá és
mind fehér,
mint a tél...
És meglátod, hogy éjjel
kilesi a hold a csöndet
és elássa őket
a hó alá, mert szebbek,
mint sápadt, színtelen szirma...
Jer... Hull a hó,
s nézd,
hogy hívja a tó
a holdat fagyos ölére.*

nőkért való bolondulás célja. Ennek a célja csak az lehet, hogy a másik szeretkező fél még jobban bolonduljon mint mi. Nem igaz?

Tibor. — Ugy van. S ah, mi élvezet ez!

Ödön. — Valószínűleg a legnagyobb, amely csak képzelhető. S én mégis áldom sorsomat és szerencsés természetemet, amért erre az élvezetre nem tett annyira vágyóvá mint téged. A nő nekem rendes táplálkozás volt mindig, mint a többi étkezések. Nekem nem voltak ők soha disztrakomák, ünnepi bankettek és gourmand inyességek. Épp azért nem is csömöröltem meg tőlük. Ma is úgy izlenek mint harminc év előtt, s azt hiszem, engem is olyannak találának a mai nők mint a harminc év előttiek.

Tibor. — No, no...

Ödön. — Hidd el. Ezt a szerelem higiéniája és ökonómiaja teszi... A te eseted, Tibor, szebb, regényesebb, viharosabb, mindenképpen érdekesebb, de tragikusabb is. Te nagyon is sok disztrakomán vettél részt, sokat habzsolnál ingyenmódon a Szerelmem aztaláról, — rád nézve most a szigorú diéta korszaka kezdődik, míg én megmaradhatok a régi normálkoszt mellett.

Tibor. — Hogy érted ezt?

Ödön. — Nincs mit magyarázni. Az én passzióm, a könyv, épp úgy nem lehet hűtelen hozzám, mint ahogy én nem hanyagolom el őt. A kettőnk szenvedelmé közt az a nagy különbség tátong, hogy míg te évről-évre kevésbé gyakorolhatod a tiedet, én esztendőről-esztendőre behatódobban ápolhatom a magamét. Mivelhogy a könyvészet ismereteim folyton nőnek, a könyvek-

hez is napról-napra jobban értek, míg te kénytelen vagy egyre jobban távolodni a magad könyveitől: a nőktől.

Tibor. — Azt akarod mondani ezzel, hogy a könyvek többet érnek a nőknél?

Ödön. — Nem én. Ugy is tudja mindenki. Csak azt óhajtottam megértetni veled, hogy az u. n. *l'homme à femme*, aminő te is vagy, jól teszi, ha a szoknya-kedvtelése mellett gondoskodik még egy szórakozásról *für seine alten Tage*. A fiatalság a legjobb esetben is csak soká tart, de sohase az emberi kor végső határáig, s amikor a nő elhagy bennünket (mert mi sohase hagyjuk el őt, — megvárjuk, amíg elcsap bennünket), akkor jó, ha odamenekülhetünk valamely szeszély vagy kedvtelés kevésbé meleg, de biztosabb ölébe. Nekem megvolt az a szerencsém, hogy a szép könyvek kedvelője lettem, s mindenkinek azt tanácsoltam (neked is, ha el nem késtem volna vele), hogy a nőnek nevezett nélkülözhetetlen és felbecsülhetetlen élőlény mellett próbáljon érdeklődni élettelen dolgok iránt is, legyen az bármi, — fog néha annyi lelket találni bennük, mint egynémely nőben... Nem muszáj mindenkinek könyvbarátnak lenni, van még a nőn és a könyvön kívül sok szép dolog a világon...

Tibor. — Hiszen én szeretem a könyveket is.

Ödön. — Ez nem ér semmit. Mennyivel okosabban nyilatkozom én, amikor azt mondom, hogy szeretem a nőt is! A szerelmem ellenben a könyv. Mint neked a nő. Ezért lesz nekem nyugodt öregségem.

Tibor. — Isten éltesse! Boldog ember tel... Nos hát, vidám karácsonyt!

Ödön. — Az envém biztos, mert ha hazamegyek a barátnőmtől, ott-hon még száz meg száz jóbarát vár.

Tibor. — Irigyellek. Én, félek, ma rosszkedvű leszek.

Ödön. — Ne hagyd magad. Ameddig értékes karácsonyi ajándékokat osztogathatsz, mindig szép karácsonyod lesz.

Tibor. Igen, igen... De mindig arra fogok gondolni, hogy mennyivel okosabb voltál, mint én.

Ödön. — Azt hiszed, én se gondoltam irigyen, fájón, arra, hogy mily boldog vagy te?

A Bácsmegeyi Napló olcsó regényei

Uj regényünk: Turgenev: Napkelte előtt

A Bácsmegeyi Napló olcsó regénykiadása rövid idő alatt hallatlan népszerűségre tett szert. Első olcsóregényünket *Claude Farrère 100 arany millióját* több ezer példányban rendelték meg. A könyvek szétküldését február első napjaiban kezdjük meg.

A sorozat második kötete

Turgenev: Napkelte előtt

A díszes kiállítású, finom papírra nyomott regény bolti ára 35 dinár. Ezt a könyvet a Bácsmegeyi Napló olvasói tíz dinárért kapják az árusítók vagy posta útján kézbesítve. A kötésért 5 dinárt számítunk fel, úgyhogy a Turgenev könyv kemény kötésben összesen 15 dinárba kerül.

Akik az olcsó regényre reflektálnak, vágják ki és levelezőlapra ragasztva küldjék be az alábbi szelvényt:

Szelvény

Kérem címre Turgenev:

Napkelte előtt

című regényét keménykötésben megküzdeni. A vételárát ^{10 dinárt} ^{15 dinárt} postacsekken beküldöm.

olvasható aláírás.

Cím:

Elég volt a szenvedésből!

SZENT RÓKUS LABSÓ UJLABAT CSINÁL

Ezen készítményből, mely külföldön régen és kiűzően bevált, elegendő, ha egy csekély mennyiségűt lelelezzünk egy lajor melegvízbe és áztatjuk a lábókat 10—15 percig. Ezen idő múlva a láb dagadtsága, zúzódása, a kínzó égető érzések egy csapásra megszűnnek és többé újra el nem kezdődnek. Hosszabb áztatás megpuhítja a tyukszemet és bőrkeményedéseket annyira, hogy azok könnyűszerrel, és vagy beretva nélkül eltávolíthatók. A legégetőbb, legmaka csabb láb fájások, fagyások emulnak a Szent Rókus Labsó használata által. Meg lehet Ön győződve, hogy a Szent Rókus Labsó a lábát t kététesen újalakítja, úgy hogy a szűk cipő, az új cipő is éppen olyan kényelmes lesz, mint ha évekig hordta volna. Megszabadítja Ön a láb küőnböző zavaraitól, gyalogolhat va y állhat egyhelyben órákig a fáradtság vagy fájdalom legcsekélyebb érzése nélkül.

Egy nagy adag Szent Rókus Labsó ára 16 dinár. Kapható minden gyógyszerárban. Ha lakóhelyén nem lenne kapható, forduljon a főlerakathoz:

KOLLAR és GABRIC

Subotica, S. Rossmaierova u. ica 2.

Praktikus utmutató

az érvényben levő adókról és illetékekről

A forgalmi adó

A forgalmi adó 1920 szeptember 25-én lépett életbe és 1921 szeptember 30-ig *Obertni porez* néven szerepelt. A pénzügyminisztérium nem tudni mi okból 1920. június 1-től érvényét mondta ki, a törvénnyel szemben. Ezen obertni porez pausaleban volt megállapítva akkora összegben, mint amennyit a III. oszt. kereseti adó + 60%-os háborus és 35%-os általános jövedelmi pótdadó tett ki. Sok helyütt a pénzügyi hatóságok a 15 dináron aluli III. osztályu kereseti adó után is számítják a 60%-os háborus pótléket, valamint a családtagok utáni fejadó után is, pedig azt az 1918. évi IX. t. c. 4. §. 2. b. pontja tiltja s csak a 15 dináron felüli összegek vonhatók 60%-os háborus pótdadó alá. Éppugy tévednek abban is, hogy a 15 dináron aluli III. osztályu kereseti adó után 35% általános jövedelmi pótdadót vetnek ki, holott csak 10% a törvényes.

A nagyobb gyáraknak és vállalatoknak ezt az adónemet is fenti időre az elért forgalom után bejelentésük alapján kellett befizetni, 1%-os obrtni porez címén.

Az 1921 évi X. 1-től ezt az obrtni porezt az ugynevezett s ma is érvényben levő *prometni porez* forgalmi adó váltotta fel. Ennek az adónemnek az alapja a pausálás fizetőknél mindég a mult évben elért bruttó forgalom, melyet az adóbizottság állapít meg, (az 1927 évi adónak az 1926 évben elért bruttó forgalma az alapja.) A nagyfizetők: részvénytársaságok, betéti és közkereseti társaságok és a szövetkezetek, valamint azok, akiknek évi összforgalmuk meghaladja a 360.000 dinárt, a forgalmi adójukat az állampénztárakba fizetik. Az Italuk vezetett bélyegbentes forgalmi könyvük alapján negyed évente, a könyvben külön kell vezetni a készpénz bevételeket s külön a hitelbe eladott áruk elelnértékét, valamint az állammal lebonyolított forgalmi tételeket. Ezeknél az adózóknál az adóalap nem a mult évi forgalom, hanem azon évi, amelyre az adó szól.

Adóárgyak

Bizományos üzletknél a megbízó a kapott elelnérték után fizeti a forgalmi adót, a bizományos pedig a kapott provízió után. Bármely forgalomból készpénzfizetés (készpénzfizetés, csere, anyagi vagy személyes ellenszolgáltatás, ha hasznoszerzés céljából történik) (Ha a forgalom teljes egészében az SHS. királyság területén bonyolódik le, vagyis, ha ugy az eladott, megvett áru és átvett, kiadott elelnérték az országban marad, akkor ez a forgalom adóköteles, ellenben ha például jószágok adatnak el külföldre, ezen esetben az áru az országon kívül vitétt és így forgalmi adóalap nincsen, az ilyen adómentes forgalmat azonban fuvarlevéllel kell az adókövetőnek igazolnia az adókövető bizottságnál. Adó alá esik továbbá minden *alakalmi forgalom*, amelynek az értéke az 5000 dinárt meghaladja. (Pld. valaki eladja autóját, cséplőgépét, üzleti berendezését, vagy az egész üzletet árukkal, vagy valaki eladja butorzatát vagy a lebontott ház alkatrészeit, kitermelt erdők fáját, vagy pedig tárgyak elcserelése eszközöltetik s mindezek az esetek az 5000 dináron felüli értéket felülmúlják, fizetendő az 1%-os forgalmi adó 15 nap alatt s amelynek befizetéséért a vevő is szavatol. A forgalmi adót fizetik mindazok, akik a III. osztályu kereseti adó alá is esnek, vagyis kereskedők, iparosok, ügyvédek, orvosok, mérnökök, állatorvosok, technikusok, magántisztviselők, ügynökök, vállalkozók, fuvarosok és kereskedelmi cégek stb.

Mentességek

Nem fizetik ezen adónemet festők, szobrászok, zeneszerzők, szerzeményeik saját eladása után, a földművesek saját termékeik és nevelt állatok eladása után, ingatlanok eladása s bérbeadása a forgalmi tőkével, kényszer árveréseken eladott ingók tárgyak mint pld. a dohány (de azon monopoll tárgyak, melyeknek nincs szabott értékük, mint a petroleum, cukor, gyufa, nem mentesek), mentesek továbbá a bankok pénz és értékműveletei, mozgószínházak, hangversenyek bevételei, mert ezek után már fizetettik a vígalmi adó, mentesek a diák, tisztviselő, munkás- és népkonyhák, mint humánus intézmények bevételei is.

A forgalmiadó kivételese vallomások és a pénzügyi hatóságok adójavaslatára alapján történik. A vallomások minden év januárjában adatnak be, községeknél (akiknek évi bruttó bevétele 15.000 dináron alul van, vallomást adni nem tartoznak). Akinek adóvallomását az adóbizottság nem fogadja el, magasabb adót szab ki s elveszti felelősségi jogát. Ismétlés esetében ilyen adózó még bírságolandó is. Az állammal lebonyolított eladásoknál az 1%-os forgalmi adót már az állampénztárnál vonták le, a nyugtát pedig az adózó köteles az adóbizottságnál bemutatni, hogy ezt a forgalmat ne vegyék újból számításba adójának kivételénél.

Bírságok: azoknál akik a forgalmi adótörvény-

ben előírtaknak és felhívás ellenére sem tesznek eleget és a mulasztások kisebb adminisztratív természetűek, a bírság 500 dinárig terjed, adóalap eltérőlése esetén az eltérő adó 5—20%-ig terjedhet a bírság.

Felelősségek: az adóbizottság által megállapított adók ellen 20 dináros bélyeggel ellátott felelősségi adandó be annál a pénzügyigazgatóságnál, amelynek területén az adóját megállapították, az adóügyi vezérigazgatósághoz Beogradba címezve. Ennek határozata ellen panasszal lehet élni az államtanácshoz 100 dináros bélyeggel ellátott panasz-irattal, amelynek másolata is csatolandó, amely azonban bélyegmentes. Aki vallomást nem adott be, nem élhet felelősségi joggal. Az eddigi felelősségek — a tapasztalat szerint — mind el lettek utasítva.

Földadó

Ez adónem alá esik mindennemű földterület, amely gazdasági (használatos: pl. szántó, kert, rét, szőlő, legelő, erdő és nádas. Állandóan mentesek a mezőgazdasági nem használható területek: mocsarak, utak, udvarok, töltések, temetők, közterek, közigazgatási és társadalmi célú szőlő- és gyümölcsös ültetvényes kertes. Ideiglenesen mentesek: 15 évig a filokszera által elpusztított szőlőhelyeken új szőlő ültetések, 6 évig a futó homokba ültetett szőlők.

Változások a birtokjében az ingatlan átírási telekkönyvi végzés alapján történik. Miután pedig a mai időkben némely telekkönyveknél 3—4 év is eltelik, míg a változárról a végzést kiadják, azért jó, ha a régi és új tulajdonos jelentkezik a községnél a szerződés másolatával a birtokváltásról, s kéri annak a birtokjében való házilagos feljegyzését avégett, hogy az adó már az új tulajdonosra irassék elő, mert különben megeshetik, hogy azt az eladóra írják (ez különben a községi jegyzők és ügyvédeknek volna a dolga, akik a eszterőéseket készítik). Áll ez a háztulajdonosoknál is.

Elemiárok bejelentése: ha a földet, egyes hátrókat a jég elvert, árvíz elöntött vagy elég a lábón álló vagy keresztetbe rakott szállás-termés, vagy rovar és egér pusztította, vagy tartós szárazság s növényi betegségek pusztították el, amennyiben több mint egy negyede a termésnek tönkre ment. Ilyen esetekben a kárt 8 napon belül a községi elöljáróságnál kell bejelenteni 5 dináros bélyegű kérvénnyel. A kérvényt a községek a kerületi (nem járási) pénzügyigazgatósághoz küldik be a kár helyszíni sürgős megállapítása és az adók leírása végett.

A földadó kulcsa: a kataszteri tiszta jövedelem 20 százaléka képezi a földadót (elsőosztályu földek kataszteri tiszta jövedelme 1 holdra nézve átlag 20 dinár) s így a földadó 1 hold után 4 dinár körül van, erre számítódik a 30 százalékos általános jövedelmi pótdadó a 60 százalékos háborus pótlék, ezek együttes összegére pedig az 500 százalékos rendkívüli pótlék (1923 január 1-től), továbbá a skála szerinti invalidus és katonai kamarailleték. Magára a földadóra számítatik még a 100 százalék körüli utadó és az átlagos 500—600 százalékos községi pótdadó s végül a jövedelmi adó, úgy hogy 1 hold után átlag az összes állami és önkormányzati adók kitesznek 100—110 dinárt egy évre.

Házadó

A házadó kétféle: a tulajdonos által saját lakta lakrészek után fizetendő házosztályadó, amely kitesz a községekben:

1 szoba után 1.5 dinárt
2 szoba után 4.— dinárt
3 szoba után 8.— dinárt.

Nagyobb városokban:

1 szoba után 2.— dinárt
2 szoba után 6.— dinárt

3 szoba után 10.— dinárt rendezett tanácsu városokban, ha a lakrészek egyharmadánál több van bérbe adva, továbbá a törvényhatósági jogal felruházott városokban

1 szoba után 3.— dinárt
2 szoba után 8.— dinárt

3 szoba után 12.— dinárt s így tovább, ezenkívül minden nyitott helyiségért (bolt, kocsmá, üzlethelyiség) fentiekben kívül még 2, 6 és 8 dinár.

Ezen adókra kivetendő a 40 százalékos általános jövedelmi pótdadó és a 3 és több lakrészes lakások után még a 60 százalékos háborus pótlék (két lakrészen aluli lakások házosztály adó után 60 százalékos háborus pótlék nem jár), a fenti adókra jár még 30 százalék rendkívüli pótlék, a skála szerinti invalidus és katonai kamarai pótdadó és az önkormányzati adók, mint ahogy az a földadónál is meg van. Amint látható a fentiekből, a föld- és háztulajdonosok nem panaszkodhatnak a régi egyenes adók miatt, mint pl. az iparosok és kereskedők, de az új adótörvény, amely már 3—4 év óta készül, a föld- és házadót tetemesen fogja emelni (5—6-szorosával). A házadó második nemét a *házbér képezi*, amelyet vallomások alapján, amennyiben azok reális

adatokat tartalmaznak, állapítják meg (mennyiben irrealisak, helyszínen állapítják meg a valóságos bért s ha az nagyobb a bevaltofnál, a háztulajdonos ivseli a helyszínelési költségeket).

A házbér kulcsa: külterületeken lévő házaknál a bruttó bér 9 százaléka, 15.000 lélekszám alatti helységeknél 11 százaléka, az azon felüli lakszámu községekben s városokban 14 százaléka. Ezen házbérekre kivett házbéradó után számítódik 30 százalék általános jövedelmi pótdadó (60 százalékos háborus pótlék nem, mert mentesek), a házbér és az ált. jöv. pótdadó összegre jár még a 30 százalékos rendkívüli pótdadó, továbbá a skála szerinti invalidus és katonai kamarai adó, továbbá az önkormányzati adó mint a földadónál jelezve volt. *Évközben* emelt vagy leszállított lakbér nem von maga után adóváltozást.

Házadó kataszter: minden változást, házadás, megsemmisítés, állandó vagy ideiglenes esetek beállta vagy megszűnése, kibővítése, átalakítása akár szóbelileg, akár írásban a községnél 15 nap alatt jelentendő be. *Állandó házádomentességet* élveznek: templomok s imaházak, község i és városi épületek, iskolák, házak, amelyben közhivatalok vannak elhelyezve, tanító, papi és jegyzői lakások, ha azok községi vagy állami s egyházi tulajdont képeznek, végre munkás- és seccelőlakások, gyárak, közkórházak és szegényházak, vízitársulatok házai stb. Miután az 1909. évben a házádomentességet élveztekor és az azóta eszközölt reambulációk ellenére még mindig van olyan állandó adómentes épület, amely a kataszterben mint adóköteles szerepel s ép azért az érdekeltek utána nézhetnek a fenti helyes vagy helytelen felvételekre, mert különben az illetők fizetik fentiek után nemcsak az összes adókat, hanem az illetékegyenértéket is.

Ideiglenes mentességben részesülnek az új házak, házrészek 10 évre, ha a községnek 20.000-nél több lakosa nincsen, 15 évre pedig, ha azon felül van lakosainak száma és az 50.000-nél több lakosságot számláló helységeknél 20 évig terjed az adómentesség, amelyet kérelmezni kell 25 dináros bélyeggel ellátott kérvénnyel, a lakhatási engedély kézhezvételétől számítva, vagy ha az előbb történt meg, 30 napon belül a kerületi pénzügyigazgatóságnál.

Tőkekamatadó. Minthogy a legtöbb adózó nem tudja, hogy sokszor olyan követelés után is éveken át meg van terhelve tőkekamatadóval, amely követelése már nem áll fent, szükségnek tartjuk a tőkekamatadóra vonatkozó főbb tudnivalókat közölni.

Az adó alapja a kézfizalagra, kötelezvényre, váltóra vagy személyi bizalom alapján adott kamatozó kölcsön vagy életjáradék s bizonyos kötvények kamata, illetve osztaléka.

Adó alá vonhatók: a pénzbeli életjáradék, amelyet valaki vagyon, vagy vagyonrész átengedéseért kap, a végleg elvált nő nőtartásdíja, a vételár, vagy haszonbérhátrálék, ha azután az adós kamatot fizet, a bérbeadott gyógyszerárak díja. **Pénzügyönkök,** ha kölcsönadással üzletszerűen foglalkoznak, a telekkönyvileg biztosított követeléseik után tőkekamatadót, egyéb kamattővedelmeik után III. osztályu kereseti adót fizetnek.

Mentesek a tőkekamatadó alól: A természetbeni életjáradék, amelyet valaki özvegyi jogon földhasznbérletből, vagy eltartásból származtat, az ideiglenes nőtartási s a megítelt gyermektartási díj. Külföldiek belsőldről származó kamattővedelme szintén adómentes, ugyszintén a *részvények osztaléka*. Községek a vadászati és halászati jog bérbeadásából kapott összegek után, ha ezt a költségvetésbe felveszik közigazgatási célokra, nem fizetnek adót. Ha a váltókezes a nem fizető adós váltóját magához váltja, az így szerzett követelés kamatai után nem fizet adót.

Az áruhitel biztosítására adott kötelezvények és váltók kamatai s árukövetelések peresített értékének kamatai is mentesek.

Az áruhátráltásban elhelyezett tőkék kamatai csak akkor kamatmentesek, ha a tőke pénzintézetnél van elhelyezve, ellenben kamatköteles, ha magánfeleknek van kiadva. Nem kell tőkekamatadót fizetni az ügyvédi, mérnöki, orvosi s haszonhonoráriumok után sem. Figyelmen kívül hagyandók továbbá a *peres ügyből követelt* dolgok pénzértékének kamatai is. Mentesek a tudományos, közművelődési, jótékonyági közegészségügyi célokra szolgáló alapok kamattővedelmei.

A humor határan van a törvénynek az az intézkedése, hogy az, akinek évi összjövedelme nem haladja meg a 630 koronát, nem fizet kamatadót a kamattővedelmei után. Ez az intézkedés 1875-ben került a törvénybe, azóta a 630 koronát nem valorizálták.

Az adóalap az elmúlt naptári évben élvezett kamattővedelem, az 1928-ra, tehát az 1927-ben élvezett kamattővedelem alapján fizetendő az adó. A tőkekamatadót annál a községnél írják elő, ahol a kamatot élvező lakik.

Helyesen cselekedne minden adózó, ha megtekintené a községnél levő tőkekamatadó listát, hogy nincs-e felvéve adózásra olyan követelés, amely már rég megszűnt, vagy mentesek, ha igen, kérje ezek törlését 5 dináros bélyeggel ellátott kérvénnyel.

Peresített pénzkövetelések tőkekamatadójának a kivétele függőben tartandó.

Harag

A diáktörvények paragrafusai egészen különösek voltak, semmiféle más-hoz nem hasonlók. Teszem azt, az ötödikben haragban voltak Fülep Jenővel. Valami lényegtelenesen veszhettünk össze, de makacsok voltunk mind a ketten, kerültük egymást.

Azonban Jenőt latin órán kihívják felelni, ő állandóan hátrapillant rám az első padba, amire én kérdő tekintettel felelek.

— Na, mi az?

A tízperces szünetben nekem támad. — Micsoda disznóság az, hogy nem sugtál? Tán beragadt a szád?

— Hiszen haragban vagyunk, feleltem elhülve és álmélkodva, azon, hogy megszólít.

— Az mindegy. Sugni azért muszáj.

A párbeszédet így elintéztük, folytattuk a haragot.

Nem tudom, mi a divat mostanában, de akkortájt roppant érzékenyek voltunk és pillanatok alatt kialakult a harag. Aztán tartott a legközelebbi gyónásig, gyónás előtt ugyanis ki kellett békülni, hogy tiszta szívvvel járjunk az Isten elé. Ilyenkor állandó diplomáciai küldetésekkel volt elfoglalva a diákság.

— Haragba vagyok a Keresztes Józseffel, békíts ki — mondta Vuchetich Pista.

— Rögtön beszélek vele, te pedig szólj a Rottenbergnek, hogy béküljön.

— Számár, mondta Stévo, hiszen az zsidó.

— Mindegy, de haragban vagyunk.

— Mondom, hogy fölösleges. Másvallásuakkal nem kell ilyenkor kibékülni, az lehet akármikor is.

— Honnan tudod?

Vuchetich sose hagyta magát meglepetni, mindenre nyomban tudott kádeniciát.

— A nagybácsimtól, az pedig esperes.

Csakugyan volt egy pap bácsija, most már nem merek rá megesküdni, hogy Neuzinán, vagy Bókán, de ismertem és pusztán a neye említése elég volt az én jóhiszeműségemnek. Így történt aztán, hogy Fülep Jenő elment Nagykörszre diáknak s mi haragban váltunk el. A gyónásaim ezek szerint körülbelül semmit sem értek s Csegezi Ignác agg, sőt immár igen nagyot halló, piaristaatyának hiába tártam fel vásottságom részleteit.

Nagy időbe telt, talán két év is elmult, mikor kibékültünk s így helyreállt a lelki egyensúly.

Hosszasban tartott a harag Lászlóffy Ferivel, nyilvánvalóan azért, mert ő a Ludovikába ment az ötödikből és kiesett a gyónási zónánkból. A vakációk pedig nem hoztak bennünket össze. Minden időben voltak diákok, akik egyszerre csak elszakadnak a várostól és kadédiskolába kerülnek, — a szünidőkben aztán hallatlan nagyurnak képzelik magukat. Az apró késlesővel az oldalukon állandóan a korzón tartózkodnak s büszke az a régi pajtás, aki melléjük szegődhet. Későbbi tisztai pályájukon sem éri őket annyi kaland, mint amennyivel most dícsékszenek, a lányok őket lesik, róluk beszélnek s találgatják, hogy mikor kapnak hosszú kardot.

En sose sétáltam kadétokkal, nem is igen tudtam volna zsebrevenni azt a szörnyű fölényeskedést, amivel — Istenem, hiszen végtére gyerekek! — mindenkit el akarnak kábítani, így aztán a Ferivel se kerültünk össze.

Ellenben nagyon jó cimhora volt Szávics Miklós, akivel tartottuk a magyar sógorságot. Szintén kadét volt, de császári iskolában, közvetlen, kedves és kedélyes fiú, az udvaruk pedig diáktanya.

— Hallom, mondta egyszer, hogy neked van egy flóberod.

— Van ám, feleltem, de nem flóber, hanem majdnem puska.

— Nagyszerű!

Egy Martini-rendszerű kis fegyvert kaptam, csakugyan »majdnem puska« volt, kilenc milliméteres kaliberű. Hosszu rézhüvelyeket használtam hozzá, sörétre tölthetőt, azzal kezdtem tanulni a vadászatot, mikor augusztusban az apám kivitt magával a határa fűrészni. Inkább nem találtam vele, mint találtam, a szívetem ugyanis a torkomban éreztem dobogni, mikor felrebbent előttem a madár.

Treff, a szakszerű és tudományos vizsla, ilyenkor hátra nézett, hosszasan bámult rám, majd elfordította a fejét és a száját nyalta.

— Inkább nem szólok semmit!

Nyilván ez volt a véleménye.

Csak lassan szoktam meg, hogy ne essek extázisba a vad láttára, azért a gyakorlatot galambokon és varjakon kezdtem, sőt egy kutyát is leterítettem, mikor az a szőlőkben megtámadott.

A puskának hirtelen volt s Szávics Miklós, mindenkor elsőrendű fegyverszakértő és gyűjtő, egyenesen felszólított.

— Hozd el délután, majd kipróbáljuk.

A házunknak volt egy vakudvarrésze, ott állandó célbalövéses történtek s Miklós mint önzetlen herold telekürtölte a várost.

— A Vilinek van egy puskája, amilyent még nem láttatok. Valami nagyszerű! Ma délután hozzám jön vele.

Nagy társaság gyűlt egybe, számos flóber, pompás céltáblák. Niki magyarázta a puska szerkezetét, boncolta, elemezte, lelkendezett, mikor előálltam a slággerral.

— Rájöttem, hogy elsüti a kilences revolvergolyókat is. Vont csövű és pompásan hord.

— Célba?

— De mennyire. Már löttem vele macskát, épp febe találtam, pedig magasan volt a háztetőn.

Szedtem elő a kilences revolvergolyókat, amiket hazulról csentem el.

— Tessék.

Szavics Niki nyomban használatba vette, célt talált. Nagy ujjongás. A puska pedig járt kézről-kézre.

Ott volt a társaságban Lászlóffy Feri is, a kadét, a Ludovikás, a gyermekkori jó pajtás, akivel most haragban éltem. Az első elemítől kezdve, ahol négy éven át a szemefényei voltunk Rédl Ferenc tanító urnak, sokáig kibirtuk. Az ötödik gimnáziumban azonban verset irtam a német óra alatt, Feri ezt észrevette, tiz-

perchen kikapta a kezemből s é hangoosan felolvasta az egész osztály előtt. Ez azonban csak a kisebbik része volt a sértésnek. A nagyobbbat azzal követte el, hogy kijelentése szerint ő tudja azt is, kihez irtam a verset, sőt megnevezte az illető kiskoru, zárdaiskolás, fitos orru hölgyet.

Hát attól kezdve nem beszélünk egymással, míg most együvé kerültünk. En — körülvéve bámulóktól — nem sokat törődtem vele, de az ő szeme majd klugrott a kíváncsiságtól, a kívánságtól, akár hogyan igyekezett is túrtörtetni magát.

Szavics Miklós szent ártatlanságában — fogalma sem volt a mi haragunkról — felkiáltott.

— A Feri még nem is lőtt! Gyere, Feri, most rajtad a sor.

Az én jópajtásom arca lángbaborult. Istenem, ilyen probléma! Mit kell most csinálni? A Ludovikában sok mindenre megtanítják az embert, de ilyesmí még nem fordult elő, (ami elég baj), ámbár lehetséges, hogy sor kerül rá a későbbi évfolyamokban. Niki azonban unszolja a fegyvert, na, gyere már, Feri habozik, küzd magával, nagyon szeretne célbalőni, de a haragosa puskájával? — csak gyámoltalankodik, kezd a dolog már feltűnni, végre is megindul felém és összecsapja a két sarkát:

— Lászlóffy vagyok.

Az egész dilemmát úgy kerülte meg, hogy új helyzetet teremtett, egyszerre le-törtült a multunkból kilenc ártatlan szép esztendő és bemutatkozott.

Aztán kezébe vette a puskát.

En is megmondtam a nevemet s »nagyon örültem« persze, ahogyan azt a konvenciók megkövetelték.

... Az életben később keveset találkoztunk, olyankor is futólag beszélgettünk közönyös dolgokról, soha időnk nem jutott rá, hogy visszamelegedjünk a gyerekkorba. Mintha ott járt volna közöttünk a mult ostoba árnyéka. Fiaaton halt meg, a világháború kitörésekor már súlyos beteg volt, — a gyilkos kórral küzdött, nem ellenségekkel.

Bob

ALAKOK

Diplomata

(A diplomatát és orvost titokban mindenki gyűlöli. Az orvost azért, mert meghalunk és nem képes föltámasztani az elhunytakat, a diplomatát pedig azért, mert az élet féltelen becsúgyát, vérszomjas tébolyát, az emberi természetet igyekszik szabályozni, ami bizony nem mindig jár eredménnyel. Ebben a gyűlöletben kezét fog egymással az ostoba és az okos. Balzac azt állította, hogy a diplomaták mélysége fölöttébb hasonlít az ürességhez. Talán én is haragszom rájuk, de még ennél is jobban haragszom a közlelőgás divatjára, mellyel mindig ösztönösen szembehelyezkedem. Ennél fogva a diplomata, akit meglátogatok, már eleve rokonszenves előttem, minekelötte megpillantanám. Zöldernyős lámpa alatt ül, a Corriere della Sera lapjába burkolózva. Amint kiemeli belőle jöltésült fejét és természetes kedvességgel elem siet, egy comme il faut fiatalembert látok, aki művelt, okos, szeretetreméltó. Az a sok előítélet azonban, melyet a diplomatáról tudok, arra kényszerít, hogy eleinte franciából fordítsam szavaimat és így beszéljek.)

— Valóban vigasztalhatatlan vagyok, hogy zavarnom kell önt, halaszthatatlan és kétségtelenül fontos munkájában, mely mindnyájunk érdekét szolgálja, de végtelen hálára kötelezne, amennyiben...

— Kérem.

— Lehet rövidebb mondatokban beszélnem?

— Tessék.

— Vagy szabad egészen közvetlennek is lennem?

— Ahogy kívánja.

— Miért van ily jól öltözve?

— Engedje meg, hogy visszakérdezzem. Miért van ön ily jól öltözve?

— Mert tetszeni óhajtok.

— En is azért.

— Kinek óhajt tetszeni?

— (Nagyon udvariasan.) Elsősorban

önnek, ki megtisztel látogatásával. Azonkívül mindenkinek, kivétel nélkül. Az összes országok királyainak és köztársasági elnökeinek, a nagyköveteknek és minisztereknek, a hercegnőknek és komornáknak, a római kispapoknak, a londoni tőzsdeügynököknek, a berlini mozi-színésznőknek, a párisi rikkancsoknak, a bécsi kofáknak. De nem magam miatt.

— Hát?

— Államérdekből.

— Államérdekből tetszeni? Látja, ez megindító önzetlenség.

— A diplomáciát gunyolni szokták csiszoltsága miatt, melyet évszázadok tapasztalati, gyakorlati bölcsesége fejlesztett ki, hogy az érintkezés a tárgyaló felek között igen kényes ügyekben minél simább legyen. De vajon azok, akik gunyolódnak, nem a legjobb ruhájukat öltik-e föl, mikor egy bankigazgatóhoz mennek? A ruha véd. Olyan az, mint a fegyverzet.

— frakk: páncél, az ingmell: vért, a jöltésült haj: sisak.

— És a szertartásosság, mélyértelmű, mint minden hagyomány, szükségszerű, különben nem jött volna létre. Egyszer a középkorban a francia király és a német császár követei kardot rántottak, azzal döntötték el, kit illet az asztalnál az első hely. Ma nincs ilyen véres kanapépör. Akárhova érkeztünk, mindenütt leve meg van állapítva, kiknél kell első látogatásunkat tenni, vagy kiknél kell csak névjegyünket leadni. Az etikett aprólékosága megóv bennünket nagyobb és súlyosabb aprólékoságtól. Ugy mozgunk az életben, mint a sakk-táblán a bábok.

— Végül pedig mattot kell adniok ellenfelüknek.

— Természetesen.

— Ön jól ismeri a szovjet diplomatákat is. Nem üzentek ezek hadat az etikettnek?

— Megpróbálták, de nem ment. Most két arcot mutatnak. Hazafelé torzborzat, nemzetközi érintkezésben olyan jól fészült, akár a spanyolok vagy az osztrákok. Minden forradalmi ténykedésük az, hogy egyes helyekre nődiplomata-tákat is küldenek.

— A fasiszták?

— Jobbára megtartották régi diplomáciai képviselőtüket, csak újabban szervezik át.

— Miért nem népszerű nálunk a diplomata?

— Sehol se népszerű.

— Mivel magyarázza ezt?

— Azzal, hogy a közönség a mi mesterségünknek csak a külső előnyeit látja, a fényes dínereket, a fogadtatásokat, de nem tudja, hogy ilyen fényes dínerek és fogadtatások után a szegény attaché néha két-három óráig is sürgönyöz a kormányának. A követ vámmentes cigarettát szív, immunitást élvez, idegen országok törvényei nem vonatkoznak rá. Olyan, mint a hajó a tengeren. Amerre jár, ott az ő országa van. Ez a tömegben némi gyermekirigységet gerjeszt.

— Nem az-e az oka ennek a ellen-szenyvek, hogy sokáig csak a gazdag főurak, kiváltságosok lehettek diplomata-ták?

— Nem hinném. Amerika diplomáciája izig-végig demokrata. Tanárok, orvosok, bírák képviselik az államukat. Multkor egy amerikai diplomata elpanaszolta, hogy rajtuk is éppugy el verik a port, mint mirajtunk. Ezt tudomásul vesszük, belenyugszunk.

— Titkos a diplomácia?

— Ugyan, micsoda nagy titkok vannak ma? Elmúltak azok az idők, mikor egy-egy titkot álkulccsal, méreggel, törrel szereztek meg. A sajtó az országok szennyest naponta kitergegeti. Aki értő szemmel olvas ujságot, az mindent tud.

— Mi az anyanyelve?

— Francia-magyar-angol-olasz-német.

— Hivatalos nyelve?

— A francia. De ujjában az angolok és németek saját nyelvükön felelnek a jelentésekre. Ebből olykor bábeli stíluszavar keletkezik.

— Találkozott-e olyan diplomatával, aki nem tudott franciául?

— Japánokkal és kínaiakkal. Ezekkel angolul tárgyaltam. Rendkívül tartózkodóak. Ázsia bizalmatlansága lakozik bennük. Az európaiak, mégha ellenfelek is, könnyebben megértik egymást.

— Ki a legelső nagy diplomata a világtörténelemben?

— Caesar.

— Általában kik a legkülönb diplomaták?

— Még mindig a latinok. Az olaszok és a franciák.

— Ki lehet diplomata?

— A békében az, aki 300.000 aranykorona vagyont tudott kimutatni, vagy évi 12.000 aranykorona jövedelmet. Ezt a megszorítást a háború óta eltörölték. Elvben bárki léphet erre a pályára, aki jogot végzett, letette a diplomáciai vizsgát és több nyelvet jól tud.

— Van-e az önk pályájának jövője?

— Valójában középkori pálya, a teendők halmazával mindenre irányuló figyelem, szakadatlan tevékenység, melyben a végzettségnél többet számít az ösztön, inkább művészet, mint tudomány. Fgyebűtt a tudomány részekre szakadt. Egy szemorvosnak, meg egy fogorvosnak ma már ugyszólván alig van érintkezési pontja. A mi mesterségünkben nincs munka felosztás, nem is lehet. Ha a követ kilép az utcára, nem kerülhet elébe olyan potomság, mely közvetlenül ne érdekelle, a boltok, melyek mellett elhalad, a munkások, kik az építő-állványokon állnak, az utcai porpatvarok, minden, minden az ő »közvetlen hatáskörébe« tartozik. Ne feledje el, amit Talleyrand mondott: a jó diplomata a napnak huszonegy órájában diplomata, még akkor is, mikor alszik...

—Talleyrand, Talleyrand. Beszélgetésünk során többször fölrémlett közöttünk e tizenharmadik századbeli abbé alakja ördögien — vizsga fekete szemével, aki Balhazar Graeiánnak, a spanyol bölccsel együtt talán legjobban ismerte és megvetette az emberi nemet, beleértve önmagát is. Róla írták kortársai, hogy akkor sem rebtent volna meg arcizma, ha véletlenül hátraburgjék. Mindenesetre ő a mai diplomácia ásatya.

K. D.

Párisi pletykálokodás

Rotschildról, egy pikáns vá operről és az unakozó angolról

A Rotschild-ház feje a napokban adta férjhez legfiatalabb lányát a *comte de Montrocheux*-hoz. Természetes, hogy ez a házasság mely nemcsak a pénz és a születés arisztokráciájának, de egyúttal két különböző egyház oszlopainak egyesülését is jelentette Páris felső tízezerének hosszú ideig a legnagyobb szenzációja volt. A lapok hasábszó cikkeiben számoltak be a lakodalomról, a menyasszony toalettjéről, a hozomány összegéről és a megjelent előkelőségekről. Egyik sem közölte azonban a következő kis történetet, melyről ma mindenki beszél és melyet állítólag a *comte* volt barátai — kik érthető okokból nem lelkesedtek a házassággért — kolportáltak:

Néhány nappal a lakodalmat csak kevéssel megelőző eljegyzés után, melynek híre Párisban keresztényeknél és zsidóknál egyforma szóbeszédre adott alkalmat, egy törődött, kaftános lengyel-zsidó jelent meg a Rotschild-palotában.

— A báró urral van beszélhatalom — jelentette be ellentmondást nem tűrő hangon a portásnak.

— A báró ur ömeltősége nem fogad. Tessék a titkár ur altitkárához folyamodni. Levélben — jelentette ki a kapus ugyanolyan határozottan.

— Nekem csakis a báró urral van dolgom, senki mással. Fontos üzleti, sőt mondhatnám családi ügy. Jelentse be neki, hogy tizennyolc millió frankról van szó.

A portás megrémült. Tizennyolc millió! Ezekkel a fránya lengyelzsidókkal sosem lehet tisztába jönni! Talán tényleg dögazdag ember és csak szokásból hordja a kaftánt! Vagy tán éppen valami rokona volna a báró urnak? Nem lehessen tudni...

Telefonál a bárónak.

— Monsieur Rotschild, egy izraelita ur keresi. Azt állítja fontos üzleti ügy. Tizennyolc millió...

— Vezesse fel.

A portás kíváncsian lesté, milyen hatást kelt majd ebben a kis lengyelzsidóban a Rotschild-palota minden képzeletet meghaladó interjúja. De az idegen sem a vesztibül pazar szőnyeget sem a hall keleti oszlopcsarnokát, sem a pazar fal-festményeket nem méltatta figyelemre. Meghatottság nélkül lépett be a hatalmas báró dolgozószobájába.

Herr Baron — kezdte szótlanul dialéktusban — egy üzletet szeretnék ajánlani. Hallom, férjhezadja a lányát harminchat millió frank hozománnyal. Ez sok, Herr Baron. Akar keresni tizennyolc milliót? Adja a lányát hozzám, én halandó vagyok a hozomány másik feléről lemondani...

*

A *Palais de Justice* egyik ülésén történt.

A *Tout Paris* zártkörű közönsége előtt szenzációs válopert tárgyaltak. Az egyik tanu erőnek-erejével bizonygatót valamit, melyről jómagam is csak félig volt meggyőződve.

A böles bíró közbeszól:

— Jó uraim, nem szabad, hogy valóságnak vegyenek oly dolgokat, melyről csak megvannak győződve, semmi több. Tévedni emberi dolog. Ma például jómagam is meg voltam győződve, hogy az órák a mellényzsebemben van és ime, most veszem észre, reggel a fürdőszobában felejtettem... Látják, mit érnek az emberi meggyőzések.

A tárgyalásnak vége, a böles bíró hazaballag. Otthon a szakácsnője méltatlankodva fogadja.

— Hogy az órák a fürdőszobában tetszett felejtetni, jó. Hogy el tetszett érte küldeni, az is jó. De mi az istencsodájának hat embert, egyiket a másik után?

— Hat embert? En?

— Hát persze! Jöttek, hogy az óra a fürdőszobában van és hogy a bíró ur küldte őket. De mért mindjárt hat embert? Én bizony már az elsőnek odaadtam!...

A böles bíró ezentul bizonyára óva-

tosabb lesz a magánéletéből merített példák felhozásával.

Egy előkelő angol gentleman állít be a Montmartre egyik legelegánsabb mulatójába. Pezsgőt kér és unottan szemléli a táncosnők tarka seregét.

— Uraságod talán unatkozik egyedül? Uraságod talán társaságot szeretne? — kérdi az udvarias tulajdonos.

— Nem bánom.

— Uraságod talán hölgytársaságot óhajtaná? Parancsolja ezt a kis norvég táncosnőt?

— Nem kell, norvég már volt — feleli a lord blazirtan.

— Talán ezt a spanyol démont?

Csuka Zoltán:

Hivogató

Csönd vacog a házak alján
fönn a tornyon jaj bokázik
megbotlasz a napsugárban
hogyhá reszketsz, felked fázik.

Lenn enyészett, fönn a tagy zöng
kéz a kézben de jó lenne
pislákoló szerelmünkkel
örömlünk ha melegedne.

Elbujunk a tavak hátán
s ringatózunk szédelegve
bontsd a karod melegét ki
szórd a szélbe, lesz-e kedve.

hűlt szívekre tészket rakni
tollászkodni ormok kékjén?

— Nem kell, démon már volt.
— A néger Aishát? Az Indus Jasát?
Vagy ezt az arab hölgyet?
— Már volt, már volt.
A tulajdonos kétségbeesik:
— Hát mit kíván uraságod? Sziveskedjen megjelölni, melyik hölgy társaságában kíván szórakozni.

— Nézze uram, én gentleman vagyok — feleli az angol. Engem félvilági hölgyek már nem érdekelnek. Már volt. Én csak tisztességes nők társaságában tudok mulatni. Ha kedves akar lenni, sziveskedjen becses nélkül ideküldeni.

A tulajdonos elzöldül.

— Figyelmeztetem uram, hogy a családom tagjait illetőleg nem ismerem tréfát. Fizessen és azonnal takarodjék innen! Ellenkező esetben hivatom a sarki rendőrt!

— Sarki rendőr? Már volt!
És csalódottan kiballagott a lokálból.

Gara László

BERLINI ANZIX

Svejk a színpadon

1.

Jaroslav Hasek közönséges csavargó volt, züllött íráter, aki tolvajokkal barátkozott, évszámra nem aludt vetett ágyban, végigkoldulta Csehországot, automobil helyett elvből tolonckocsin járt, soha józanon nem látták — és ez a lecsuszt, piszkos, gallértalan újságíró írta a legszebb és leghatalmasabb könyvet a háborúról. »Svejk, a jó katona«, ez a címe Hasek cervantesi erejű szatírjának, amely pálinkafeltos falusi korcsmaasztalokon született és részben a költő halála után jelent meg. (Hasek fiatalon hunyt el, meggyulladt benne a spiritusz.) Eredetileg öt kötet volt a Svejk, de most már hat, mert Hasek egyik barátja, Karl Vanek folytatja.

Németországban faliák Svejket. Ha győzi Vanek, még tíz kötetet bátran gyárthat belőle. El fogják kapkodni.

2.

Ki a Svejk? Az Ember a háborúban. Egy prágai ebkötő. — ha szabad a lőkötő analógiájára így nevezni kutyatolvajt — akit berukkoltattak s miután megpróbált szimulálni, lögni, mindent, amivel egy becsületes és józan ember az életének tartozik, kihurcoltak a front-ra. A hat kötet: Svejk kalandjai a kaszárnyában, katonai fogházban, hadikórházban, fronton és front mögött. Tragikomikus apróságok. Rettenetes vádirat az emberi butaságról.

3.

Max Brod, a prágai költő dramatizálta a Svejket.

Egy regényt, ami csupa eplzóból áll, egy humoreszk-sorozat, aminek két fillér ára cselekménye nincsen, nem lehet dramatizálni. Legalább is a mai színpad követelményeinek megfelelően nem. Brod egymással csak időrendi összefüggésben álló, pár perces jeleneteket válogatott ki a regényből, — ezt nevezi dramatizálásnak.

Szindarabja nem való a mai színpadra.

Tehát Piscator mutatja be,

S hogy sirunk ha tűnni látjuk
rétek, erdők messzeségén.

Fáj a fáj itt, jajunk jajdul
nagy piros szív a menny napja
lángja lángol, fénye fénylik
mikor a föld mellrekapja.

Biztosan nem tudja senki,
hány maddr is bontja szárnyát,
hány bogárka indul utra,
hány fa rügve pattan égnek,
hány virág borul szíromba,
hány nap hull le nyugalomba,
hány sugár tör a sötétnek,
hány hitünket dobjuk sulba,
hány szerelmünk hívja párját,

biztosan nem tudja senki.

4.

Piscator a legfiatalabb berlini rendező, kommunista, vagy ha nem is az, — gazdag ember —) annak vallja magát. És forradalmat akar csinálni a színpadi művészetben. Politizál a színpadról.

Akik támadják, vagy védik, azt hiszik, hogy csakugyan forradalom, amit csinál. Vagy legalább is új. Holott...

5.

A Piscator-féle színpadi forradalom — politikai vonatkozásait figyelmen kívül hagyva — a mai színműirodalom ellen irányul.

Mi a mai szindarab? Technika. Mesterségbeli ügyesség, amit Sardoun, Ibsen és a századeleji franciákon nevelődött drámaíróink unalmasan tökéletesen fejlesztettek. Az egész: egy többé-kevésbé bonyolult történetet belegyömszölni három felvonásba, úgy, hogy a szereplők jövése-menése indokolt legyen és a helyhez kötött cselekmény menete fenn ne akadjon. Shakespeare még anynyi képből állította össze darabját, — (mint Max Brod a Svejket, vagy Ernst Toller a »Hoppla, wir leben!«-t, vagy Alekszej Tolsztoj a »Rasputin«-t) — ahány a cselekmény értelmes elmondásához szükséges volt. A nagy brit ugyan is diszletek nélkül játszott. A diszletek és a diszletváltozás nehézségei tették szükségessé a felvonások számának lecsökkentését, viszont a háromfelvonás-szisztéma a cselekmény elmondásának megnehezítésével szükségszerűen azt eredményezte, hogy a színmű mindinkább s végül kizárólag e nehézség leküzdésének virtuozitásával züllött.

Piscator háziszervezői lemondanak arról, hogy a darab megszerkesztésének ügyességével érjenek el hatást és visszatérnek a shakespearei és shakespeare-előtti módszerhez: sok kép, a legegyszerűbb kronológikus sorrendben. Ez rendben is van. Csak éppen nem forradalom és nem új.

Az tehát a forradalom, amit a rendező csinál, hogy ezeket a jelenetsorozatokat

nem shakespearei puritanizmussal diszletnélküli színpadon, hanem diszletekkel játssza? De hiszen ezt mindenki megtette a Shakespeare-színművekkel előtte. A forgószínpadot nem Piscator találta ki, Reinhardt rég alkalmazza. A szubód-színpadot, ami négy, vagy hat rekeszre van beosztva mindig az a cella világosodik meg, amelyikben a cselekmény folytatódik. Stanislawskitól vette Piscator, nem is beszélve arról, hogy Molnár Ferenc »Vörös malom« című színjátékát is ezzel a trükkel adták Budapesten és Bécsben. Legújabb ötlete, a »Rollteppich«-színpad egy newyorki varietéből való, ahol a Ben Hur-revü kocsiverseny-jelenetét a nyílt színen vadul vágató quadrigákkal félóra hosszat adták úgy, hogy a színpad, mint valami mozgó szalag ellenkező irányban futott az egy helyben száguldó lovak lábai alatt.

Most versenyparipák helyett szegény Pallenberg gyalogol kilométereket a színpadon Budweis és Tobor között s a háttérben film ábrázolja, hogy marad el mögötte a tájék. Néha film a háttér, néha színpadnagyságban vetített Georg Gross-karikaturák, néha üres fal, néha dekoratív fények, néha naturalista burokok. Sokszor hatásos. Mindig zavaró. Együtt stilustalan.

A szindarab belső gépezetét, amit az írók, mint művészietlen kivetettek, Piscator realizálja. Az imaginárius gépezet helyett, aminek segítségével a drámaíró ki és bevitte alakjait a színpadra, Piscator valóságos sélátható gépezettel végzi ezt a funkciót. A gép: modern.

Piscator tehát újító. Mondják. Azok, akiknek a nyikorgó Rollteppich jobban tetszik, mint a Sardou-féle olajozott drámatechnika.

6.

Az utóbbit az ezredik, vagy kétezredik azonos receptre-készült darab után unták csak meg.

Piscator már a harmadik után unom.

7.

Mi lett a csodálatos regényből? Gyenge kabaréjelenetek.

Azon, hogy a hadikórházban aszpirint és klisztért rendeltek a haldoklóknak, utóljára 1914 november 17-ikén nevettem a Nagyendrőben.

Azon, hogy a szimuláns meghal, 1902-ben nevettem utóljára. (A napra nem emlékszem.)

Azon, hogy a tábort lelkész úgy káromkodik, mint egy őrmester, sohasem nevettem.

Tönkretették a Svejket

8.

Esetleg meg lehet bocsátani — Pallenberget.

Kilépett a könyvből. Svejk él. Pallenberg talán a világ legnagyobb komikusa. Nem huz alá semmit. Nem mond vicceket. Nincsenek grimásza. Nem akar mulatságos lenni. S ha paradoxul is hangzik egy komikusról: nem is mulatságos. Csak éppen tökéletesen azonosítani tudja magát a szereppel, amit éppen játszik, maradéktalanabban, mint akár-melyik színész, akit eddig láttam.

9.

A főhadnagy elmond valamit a vi-gyázz!-állásban feszengő Svejknek, hogy egy apróság miatt az ezredes őt a tisztítókezdésben hogy leszidta.

— De mért? — kérdi Svejk méltatlankodva.

Ez egy buta kérdés. Tíz percig kellett rajta nevetni. Pallenberg ugyanis civil-hangon kérde. Mint egy privát. Egy magánember, akin véletlenül csukaszürke kényszerzubbony van és két kezét ugyan valami ostoba etikettből nadrágszínőrára feszítve viseli, de azért nem zsenirozza magát, hogy emberi részvétének, szolidaritásának és az ezredes eljárása felett érzett felháborodásának kifejezést adjon.

Ez Svejk. Az Ember a hadseregben. Nagy művész az, aki ezt két két tagu szóval (aber warum?) ki tudja fejezni.

d. t.

VALVO RADIOLAMPÁK

a legjobbak Vezérképviselet

„Audion“ Novisad, Jermenska ul. 3.

11028

Joe Pardy

Kénytelen vagyok hamar leleplezni Joe Pardy, mielőtt nagyobb irodalmi botrány nem történik. A minap társaságban angol és amerikai irodalomról volt szó. Számos író-név röpködött a levegőben és egyszer csak egy ur, akinek a nevét nem tudom, mert ott ismerkedtünk meg, így szólt:

— Ausztráliában is vannak rendkívül érdekes új írók, például Joe Pardy. Én nem olvastam tőle semmit, de azt mondták, óriási.

Nem szóltam semmit. Egyenesen megdöbbenem Joe Pardy felbukkanásától. Itt az ideje, hogy a nagy hírű ausztráliai íróról elmondjam az igazat.

Joe Pardy egyszerűen nem létezik. Joe Pardy egyszerűen kitaláltuk hárman: Kosztolányi Dezső, Karinthy Frigyes, meg én, körülbelül nyolc esztendővel ezelőtt. Jókendyünkben és gonoszágunkban találtuk ki. Egy rosszmájú játékhöz volt rá szükségünk.

Akkoriban hadat üzentünk az irodalmi nagyképűségnek. Van egy türhetetlen embertípus, amelynek fogalma sincs ugyan a dolgok lényegéről, de elszántan vitatkozik piktorokkal, képzőművészekről és írókkal költészetéről. Ennek az úgynevezett »entellektüel« típusnak a megbüntetésére számos ravasz módozatot eszeltünk ki. Ilyen volt például az idézetjáték. Ha az entellektüel — nevezik Kovács urnak — már nagyon ágált és nagyon fölényes volt, akkor így szóltunk:

— Nézze csak, Kovács ur, azt az embert, aki ott megy a tulsó oldalon. Hát nem pontosan olyan, mint Sovrogoff ezredes a Tolsztoj »Fakanál« című híres novellájában?

Kovács ur odanézett, műértően meg szemlélte az idegont, aztán kegyesen rábólintott, hogy csakugyan éppen olyan. Ezzel sorsát meg is pecsételte. Mert Tolsztojnak ilyen novellája nincs, Sovrogoff pedig nem orosz név, hanem egyszerűen butaság. Visszafelé fogorvos.

Hasonlóan gyilkos volt a hasonlatjáték. Ha egy másik Kovács már, buliságosan felülről vitázott, akkor valamelyikünk így szólt:

— Igen, Kovács ur, amit ön mond, abban van valami. Mert ez éppen olyan, mintha ezt a tintatartót az asztal közepére teszem, de ugyanakkor az ajtó nem nyitom ki. Nem igaz?

Kovács ur felkapta a fejét. A hasonlatot nem értette. Nem is értette, mert annak a világon semmi értelme nem volt. Ő azonban nem ismerhette el, hogy csiszolt fantáziával nem tudja követni az írókat. Bölcs arcot vágott tehát és műértően mondta:

— Hát persze. Nagyon találó hasonlat.

Ezzel ő is el volt intézve. Szóval ilyenforma feladata volt Joe Pardynak is. Mint alkotó művészekhez illik, a semmiből teremtetttük őt. Kicszeltük, hogy nagyvenetemes ausztráliai író, Sidney mellett egy birtokon lakik és főműve az »Under the golden key« (Az aranykulcs alatt) című könyve, amelynek hatalmas eszméi az egész emberiség kultúrtörténetének más irányt vannak hivatva szabni. Itthon kevesen ismerik, mert a háború alatt könyvet nem juthattak el hozzánk.

Társalgás alatt gyakran odavetettünk egy megjegyzést Joe Pardyrol, vagy egy idézetet a műveiből. És hanyagul megkérdeztük az áldozatot, hogy ismeri-e a híres könyvet. Már most vagy tisztességes volt a kérdezett, vagy rosszhiszemű. A tisztességes érzsűck így feleltek:

— Joe Pardy? Sohasem hallottam hírét.

Ezek kivívták tiszteletünket. De sajnos, sokkal kevesebben voltak, mint azok, akik igenis nemcsak hogy hallottak Joe Pardyrol, hanem olvasták is műveit. Volt, aki habozva azt mondta, hogy már megvette a könyvet, ott van az éjjeli szokrényén, de még nem ért rá elolvasni. De olyan is volt, aki vakmerően ezt mondta:

— Nem kell tulbecsülni azt a Joe Par-

dyt. Ott az elején az az ízé, nem mondom, az jó gondolat, de az egész nem nagy dolog.

Egy kékharisnyás urhölgy, igen híres ember felesége, pedig fölényesen legyintett a kezével:

— Mi az, hogy olvastam. Abban a svájci intézetben, ahol nevelkedtem, Joe Pardy kötelező olvasmány volt.

Mondhatom, találmányunk, Joe Pardy, ördögi működést fejtett ki rosszhiszemű és hű ember leleplezése terén. A titkot, hogy nem létezik, csak mi találtuk ki, — gondosan őriztük. Alig pár ember tudta. Tudta például Heltai Jenő, aki akkoriban írta »III-es« című könyvét. Minden fejezet elé kis mottókat írt és a mi játéknak Joe Pardyval annyira tetstett neki, hogy egyik fejezete élére Joe Pardyrol vett idézetet, amelyet természetesen ő maga komponált. Bárki elolvashatja a könyvében: »Állam a nagy víz partján, melynek neve a mult.« Joe Pardy.

De itt még nem állt meg a mi irodalmi gólemünk hírnévé. A könyvet tudvalevőleg nemrégén kiadta egy párisi kiadó. Kíváncsian néztük meg, benne

van-e Joe Pardy idézete a francia kiadásban is. Benne van. Szépen le van fordítva franciára: »J' étals debout au bord du grand lac nommé Passé.« Joe Pardy. Most tehát ott tartunk, hogy Párisban is bizonyára akadnak, akik kérdezzetik egymástól, hogy ki az a Joe Pardy, akiből a szerző idéz. bizonyára ott is vannak igaz emberek, akik sohasem hallottak róla, viszont hazug kutyák is vannak, akik olvasták és jól ismerik műveit. Most már csak az hiányzik, hogy a Heltai könyve angolul is megjelenjen. Mert akkor a könyv eljut Ausztráliába is és végre hazája is tudomást fog szerezni Joe Pardyrol.

Nem is tudom, jól tettem-e, hogy itt lelepleztem. Hadd élt volna tovább, hadd írta volna meg harmadik nagy művét is. Mert azt elfelejtettem mondani, hogy közben már írt egy másik nagy művet is. Ez egy hatalmas társadalmi regény, amely megdöbbenően éles képét adja az ausztráliai társadalom félszegségének és azokat maró gunnyal ostromozza. Címe: »Lo, my murdered hat«, vagyis: »Ime, meggyilkolt kalapom.«

Harsányi Zolt

Somlyó Zoltán:

Nem hiszem el!...

Nem hiszem el, hogy ez az út: az utam!

Minden hozója idegen nekem!

Valami véletlen, hogy ideborultam

s kiadud hirtelen a szövétnem.

Valahol valami nagy hibát csináltam

s e hiba dikát a sűrű viszem el...

De, hogy ez az út az én igaz utam:

nem hiszem el! Én nem hiszem el!

Idegen szavakat hajtoget az ajkam,

nem az én szavaim! Egy sem az enyém!

Valami rossz álom uralkodik rajtam,

melytől lelébrédnem nincs semmi remény!

Valahol valamely szömat elharaptam;

mikor? ... és melyiket? ... elfeledtem! ... El! ...

De, hogy én ezekre a szavakra születtem

nem hiszem el! ... Én nem hiszem el! ...

Nem hiszem el, hogy ez volt rám kinérvés:

Örök-tehetetlen állni egyhelyütt!

Ezer szent célok közt egyikhez sem érve,

várat, hogy a lélek rabságba szíven üt.

Lehet, mindenképp így járnak a földön,

okiket a sorsuk erre kizsmelet...

De, hogy a rosszak közt nem a legjobb voltam:

nem hiszem el! Nem hiszem! Sose hiszem el!

Bányász fiuból lett költő

Molnár Sándor versei

A világirodalomnak nem egy olyan tehetsége van, akik egyszerű munkásból, sőt csavargóból lettek már már nemzetközileg elismert írókká. A magyar irodalomnak is megvannak a maga Knuth Hamsunjai és Gorkijai, akik szintén nevet szereztek a magyar névnek, mert munkájukat és művészetüket ma már ösmeri az egész világ. E lap hasábjain csak nemrégén írtunk cikket Kassák Lajosról, a magyar irodalom és művészet egyik nagytehetségű uttörőjéről, aki lakatos volt és aki ma már beérkezett író és művész. Alább egy új tehetséget mutatunk be olvasóinknak, aki mindössze két elemi iskolát végzett, szegény szülők gyermeke és sok nehéz munka után bányász lett a zsályölgvényben, közben azonban folytonos tanulással olyan mélyen kifejlesztette tudását, hogy írni kezdett. Előbb a kolozsvári Keletal Ujságnak lett munkatársa és ezután egymásután jelentek meg versei a Páztörtűzben és különböző lapokban. Első verseskötönyről annakidején Szentirmai Jenő írt kritikát az azóta megszűnt Napkeletben, ahol megállapította, hogy Molnár valami östelevényéből jön az életnek és nem lehetetlen, hogy meglepetéseket tartalmaz magában.

Azóta összesen négy könyve jelent meg, amelyek között legértettebb és legtartalmasabb a legutóbb megjelent »Erdély országútján« című verseskötönyve. Mutatóba közlünk néhány kritikát, amelyeket Molnár verseskötönyéről írtak:

A »Pesti Napló« kritikusa ezeket írja: »Egy fiatal erdélyi költő két verseskötetét sodorta elénk a véletlen. Vékony, igénytelen kiállítású könyvecskék, de a rejtőző strófáknak jelentős zengése van. Költő szöval meg bennük. Tiszta, igaz, szabadszívű költő, akinek emberiség és magyarság együtt, egyszerre fáj, közvetlen érzésből sikoltó egyetemes fájdalom kifejező panaszokban. Molnár Sándor még nem kiforrott, kiegyensúlyozott poéta, de biztató, hogy nem jelentkezik azzal az üres rutinnal, amely fiatal költőinket olyan vigasztalanul jellemzi. Verseiben az egyéni hang avatja igazán költőivé ennek a szimpatikus és tehetséges poétának verseit. Az a lírikus melegség, amelynek kisugárzása mindig a vers élő és éltető lelkére árukkodik.«

Alszeghy Zolt, a pesti Élet szerkesztője így ír:

»Egy munkássorsból értelmiségével, magát írói pályára felküzdött petrozszényi magyar embernek két kötetetem előttem; a versei nem tanult formáknak erőszakos tartalommal való kitöltései, hanem egy megáradó nemes lélek naturalista zenéje. Ez a bája, ez a szépsége itt igazán az önkéntelen ritmus csendül fel, a lélek ritmusa, amely öntudatosan árad át a kifejezésbe, olyan fajta öröm, mint a madárének halgatása. Meleg, asszonyoszívű párja lehet Molnár Sándornak, akinek lelkéből ilyen szép és értékes verset merit a költő. A füstös nagy városból köszönő szót kell küldenem a szépség dalosának, aki verseivel magára

figyeltetett...«

A Pesti Hírlapban Bónyi Adorján ezeket írja Molnárról:

»Egy erdélyi költő, Molnár Sándor verseskötönyvet lapozgatunk s e szép versorokon keresztül hallgatjuk Erdély hangját, lélegzetét, szíve Jobogását. Az »Erdély országútján« című verseskötönyben egy határozott és magasba törő fejlődés lendülete húzódik át. Szépszavú, tiszta hangú költő az, aki szől hozzánk egyképp nemes és művészi, akár a szerelmet, akár földje inádatát énekl. A külső formának is mestere, de rimtelen soraiiban hibátlanul benne a lélek és a szó minden ritmusa. Molnár Sándor jelenleg petrozszényben él magánosan, távol a nagy árvosok zajától. Itt kevertük fel a »bányászöltőt«, akinek fiatal kora dacára már őszhairszálak csillognak a fején, de aki csupa optimista és bizakodó lélek. Kérésünkre, hogy mit dolgozik jelenleg és mik a céljai, valamint magáról a következőket mondta:

— Jelenleg egy hosszabb regényformán dolgozom, amelyet két kötetre tervezek és témáját a magam küzdelmes életéből merítettem. Nem szegyenlem, hogy voltam házimunkás, kihordó, uccaseprő, dokkmunkás és most író vagyok és eddig négy könyvem jelent meg, amelyek közül legjobbnak és legértékesebbnek az »Erdély országútján« most megjelent könyvnek tartom, nemcsak azért, mert ebben a könyvben írtam meg szerelmes érzelmeimet Erdélyről, hanem azért is, mert ez a könyvem már nem a bátoriatlan érzéseimet adja vissza, hanem a valóságot, ami az irodalomban elengedhetetlen.

Ezenkívül készen van egy novellás könyvem is, amelyben új verseim vannak összegyűjtve és amelyre szeretnék kiadót találni. Sajnos, Erdélyben a könyvkiadás még nem üzlet. Pesten pedig a kiadók még mindig szívesen hoznak könnyű Dekobna dolgokat piacra, mert ez üzlet is nekik, ha az olvasónak nem is érték. De vigasztalódom, mert minden költőnek ilyen mostoha volt a neve a kiadók előtt.

Készen van ezenkívül egy novellás könyvem is. Persze csak kéziratban.

Magamról keveset mondhatok. Öt éve nem ettem semmiféle húst. Nem dohányzok. Kávéházba nem járok. Szeretem a népet és százszalékos optimista vagyok. Csak akkor érzem jól magamat, ha írok. Egyetlen, ami kielégít. Vágyam: utazni sokat, messze, messze. Ifjkoromban gyalog bejártam Európát. Szinte boldog voltam, mikor egyik városból a másikba toloncoltak...

*

Volt bányász, dokkmunkás, uccaseprő, szenvedett, éhezett, koplalt, nélkülözőtt és a rendőrség toloncolta egyik városból a másikba és most boldog, mert szereti az életet és optimista és költő százszalékosan.

A könyv kapható a Minerva R. T. könyvosztályában, Szuhotícán.

Köhögésnél és rekedtségnél

Nagy dohoz ára 14 dinár

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában

Jugoszláviai vezérképviselőt

Fehér drogéria, Sombor

Moravetz Album 1928.

43 szenzációs zineművet tartalmaz.

Az év legszebb kottagyűjteménye.

Nem hiányozhat egyetlen zongoráról

sem! 65 dinárért mindenütt kapható

11640

HÁZTARTÁS

Hogyan lehet a vasalóval fertőtleníteni?

Pár hét előtt egy betegől jövet, aki életlenül a ruhámat bepiszkolta, azon gondolkodtam, hogy mint hozzam azt rendbe, főleg orvosi szempontból. Utam éppen egy tisztító intézet mellett vezetett el, betértem tehát hozzá, hogy egyelőre a legegyszerűbb fertőtlenítő eljárást használjam: a vasalást. Meglepetésemre egy olyan gépen vasalta ki a ruhámat, melyet gyakorlati szempontból nagyszerűnek találtam. Egy vasalógépen a kabátot 100—105 fokos melegnek tette ki 1—2 percig, majd egész egyszerű eljárással szintén 1—2 perc alatt a nagy meleg lehűtötte, úgy, hogy igazán pár percen belül fel is vehettem. A legnyugodtabb lelkiismerettel mentem tovább egy más beteghez, hogy én most igazán nem fertőzhetek meg senkit.

Ismerőseim figyelmeztetése azonban felhívta erre és orvosi gyakorlatomban nagyon melegen ajánlottam.

A tudományos bizonyítékkal nem rendelkező barmennyire is szerettem volna, nem mertem a nagyközönség figyelmét erre felhívni, eltekintve attól is, hogy közleményem félremagyarázásokra adhatott volna alkalmat. Ezen kételemet azonban eloszlatta a berlini közegészségügyi intézet főnökének Prof. dr. M. Hahn-nak közleménye, amely negiben jelent meg a német orvosi újságok egyik legelőkelőbbjében. (Deutsche Medizinische Wochenschrift, 1927. Nr. 41.) Most már nem haboztam és mintegy kötelezettségemnek is tartottam, hogy a nagyközönség is megismerje.

A vasalógép két nehéz öntött vasból készül, kb. 1 méter hosszú és 30 cm széles üreges lemezből áll, melyek szítaszereken vannak átlukasztva. Az alsó lemez szinlárd, a felső mozogható és egy egyszerű kézfogással az alsóra erősen rányomható. Két rugós szelepen keresztül a felső lemezbe a kéz, az alsóba a láb segítségével 4 légköri nyomással áramlik a gőz a lemezekbe, innen pedig egyenletesen egy finoman szőtt drótszöveten keresztül a felületekre. A lemezek egy réteg vatelinnel és flannellel vannak bevonva, nehogy a ruhák feleslegesen legyenek összehajszálva. Vasalásnál a lemezek zárva vannak és a gőz felülről és alulról áramlik a ruhába. Pár másodperc alatt a lemezek közti hőmérséklet 100—105 fokra emelkedik. További behatás alatt, — ami a gyakorlat szempontjából nem igen jön szóba —, a nagyobb gőznyomásnak megfelelően a hőmérséklet kb. 125 fokra emelkedik. Ha a ruha át van nedvesedve és összehajszálva, a beáramló szelepek el lesznek zárva és egy másik lesz megnyitva, minek következtében az alsó lemezben légüres tér jön létre, amely a ruhát a legrövidebb idő alatt megszáritja.

A vasalási idő úgy van kiszámítva, hogy minden szövetdarab, — a szövet vastagsága szerint csak kissé változik kerekén 30 másodpercig van a gőz hatásának kitéve.

A kísérletek részletezésében nem akarok bocsátkozni, csak az eredményt közlöm. A ruhaszövetek, melyek gennyokozó és colibacillusokkal (a bélben fordulnak elő igen nagy számmal) fertőzve lettek, 30 másodpernyi vasalás után sterilmek maradtak (a bacillusok tönkrementek), a sporás, merevgörs- (tetanus) és lépfene-bacillusok (Anthrax) azonban megtartották életképességüket.

Elpusztultak azonban a tüdővész (tuberculosis) bacillusok, melyekkel nadrágzsebek és a zsebekbe betett mul-darabkák lettek inficiálva. A gyakorlat szempontjából nagy jelentősége van a gyapjú takarók ilyen uton való deszinficiálásának. Itt már egy kicsit óvatosságnak kellett lenni, mivel tekintettel arra, hogy a vasalásnál a szövet lazasága miatt nagy nyomást nem szabad gyakorolni, a körülmények jelentősen kedvezőtlenek. Mivel a gyapjúszövetnek esetleges változása nagy jelentőségű, az új és nem tisztított egyszerű gyapjú takarók közül tétettek a coli és gennyokozó bak-

teriumokkal fertőzött szövetdarabkák. A vasalólapok közé 30 másodpercig átáramlott gőzök hatására a takarók sterilen maradtak. Mivel ezen eljárás bizonyos óvatosságot igényel, a vasalólapokat nem szabad erősen összehajszálni, a szerzők megpróbálták csak az alsó lapra rátenni a takarót és erre az inficiált mul-szövetet, 30 másodperc eleget a tökéletes deszinficiálásra.

A kísérletek tehát bizonyítják, hogy amerikai vasalógépekben igen kiméletes

fertőtlenítő eljárást nyertünk, melyeknek különös jelentősége akkor is van, midőn értékes és érzékeny anyagokat (selyem, csipke) anyagokat kell fertőtleníteniük.

A használata azonban a gyakorlatban mindamellett igen kiterjedt lesz, midőn tuberculosis, difteria, gennyedést okozó gyermekágyi lázt is, béllertőzés baktériumok megsemmisítéséről van szó.

Egyes ruhadaraboknak, egész öltönyöknek a vasalógép által történt fertőtlenítése, nemcsak az egyénekre nézve nagyon hasznos és értékes, akit t. i. ruhájukat egyegy óra alatt megkaphatják, hanem kisebb kórházak, szanatóriumok, fürdőtelepek, szállodák részére nélkülözhetetlenül lesz.

Még nagyobb és kiterjedtebb tere nyílik a takarók fertőtlenítésére a szállodákban és különösen a hálókocsokban.

TERE-FERE

A newyorki autótábor. Az autótábor amerikai találmány. Legtöbb amerikai városban már régóta állnak a pompás kocsiszínek a gépkocsiknak és tulajdonosaiknak. Ujabb Newyork is berendezkedett.

Olyan táborról van szó, melyben nemcsak az autót lehet elhelyezni, hanem a vezetője is szállást kaphat, majdnem ingyen s ott aludhat magában az autóban.

Bármilyen gyors is az autópálya fejlődése, eddig csak gyéren látni hálószerű autót, melyek föl vannak szerelve minden kényelemmel, de az a fajta kocsi már nem ritka, melyet könnyűszerrel át lehet alakítani ágygyá. Az ülésekre két szalmaszékot terítenek s rajta elaludhat két személy. (Nappal autó, éjjel ágy.)

A newyorki autótábor a városban kívül van, festői, könnyen elérhető helyen. Ide irányítja az útját minden autót, mint valami szárazföldi kikötőbe: az autós nappal benn ebédel a városban, este kocsijával visszatér a táborba, nem nyújtja meg magát a drága vendéglősökkel, hanem kocsijában alszik, úgyhogy lehuzza függőnyeit.

Természetesen a tábor körül már egy egész új város keletkezett, fürdők, borbélyüzletek, sőt mozik is.

*

Don Quijote föltámadása. Chesterton, a vitázó, ragyogóan szellemes angol író, aki a keresztény demokratizmusnak, szabadelvűségnek harcosa, különös új regényt írt, melyben körülbelül azt bizonyítja, hogy az elmaradottnak, sőtétnek hirdett középkor társadalmi tekintetben sokkal fölvilágosodottabb volt, mint a huszadik század s az emberek közötti kérdések, surlódások is könnyebben oldódtak meg, mint manapság.

A Seawood apátságban lakik Lord Seawood, a politikus és kereskedő, Rosamund nevű leányával. Ez a leány, hogy a vakáció unalmát elűzze, írt egy középkori tárgyú darabot s elő akarja adni az ott időző vendégekkel. Az egyik szereppel barátját, a socialista vezért kínálja meg, de az lelkiismereti okokból nem fogadja el, így tehát a kastély könyvtárnokát kéri meg, Herne urat, aki eddig csak az ősi népek műveltségével és szokásaival foglalkozott. A könyvtárnok most lázasan hozzászól a középkor tanulmányozásához. Látván buzgalmat, a műkedvelők rábizák a főszerepet. A királyt játsza s a darabot nagy sikerre viszi.

De mi történik később? Miután vége az előadásnak, a jámbor könyvtárnok nem akar levetközni, továbbra is király gyanánt viselkedik. Híre futamodik ennek a különös eseménynek, anynyira, hogy maga a miniszterelnök is érdeklődik iránta.

Nemsokára a könyvtár középkori fegyverteremmé alakul, a király az alattvalót a hűbériség jegyében kormányozza. Ellenben baj támad. Alattvalói között kitor a sztrájk. A király fölháborodottan tiltakozik ellene, felségjogaira hivatkozva letartóztatja a rendbontókat, hogy annak rendje és

módja szerint törvényt lásson fölöttük. De mikor az ellenszegülők a középkori törvényszék elé kerülnek, kiderül, hogy az akkori törvények a sztrájkolók magatartásában semmiféle rendellenest nem látnak, sőt a bíró — a döntvények értelmében — igazat is ad nekik. Minden rendbe jön a megértés és az emberszeretet nevében.

*

Tizparancsolat az elválás ellen. Josef Sohat, a chicágói legfelsőbb törvényszék bírása hét év leforgása alatt huszonöt ezer házaspárt választott el egymástól. A bíró urnak tehát nagy tapasztalata van ezen a téren. Nyilván erre a tapasztalatára támaszkodva megírta a házasság tizparancsolatát, mely a következők hangzik:

1. Türetetek és tüirtöztesseetek magatokat.
2. Együtt dolgozzatok, együtt örüljétek az életnek s együtt öregedjétek meg.
3. Kerüljétek minden civakodásra vezető alkalmat.
4. Tüstént szüntessetek meg minden félreértést, hogy a csip-csup patvarok ne növekedjenek hegyekké.
5. Mindig őszintén beszéljétek s akkor meg fogtok egyezni.
6. Az otthon oszlopa a rokonszenv, a jókedv, a kölcsönös megértés.
7. Vidáman köszönj jóreggelt és minnekelőtt lefekszel, még vidámabban mondj jóéjszákát.
8. A házasságok osszák meg egymás között a felelősség terhét és az örömet.
9. Éljetek a saját házatokban s ne törődjétek azzal, hogy nem valami fényes, hanem inkább gondolatok arra, hogy a sajátotok.
10. Lefekvés előtt vizsgáljátok meg lelkiismereteket, vessetek számot azzal, mit csináltatok napközben. Az ilyen lelkiismeretvizsgálás után jól fogtok aludni s vidáman, rossz emlékek nélkül ébredni...

Igy a chicágói bíró. Hogy lesz-e fogantatja ennek a sok kenetes bölcseségnek, az kétes. Az elvált férjek bizonyára még jobb tiz parancsolattal szolgálhatnának — másokkal.

*

Az Yldiz halálára. A szultánság bukása után az Yldiz s az őt körülvevő park romlásnak indult. Elkorhadtak a fák, a sétányokat elvadult bokrok, gíz-gazok borították el, a bezárt termekben hulladozni kezdtek a stukkók, az aranyozás megfeketedett.

Egy szép napon hosszas viták után elhatározták a törökök, hogy az Yldizből játékbarlangot, báltermet csinálnak s elkeresztelték Yldiz-Montecarlora, Yldiz-kaszinóra. Harminc évre szóló szerződést kötöttek egy vállalkozó olással, aki a jövedelem arányában busás részt ad majd Konstantinápoly városának.

Eleinte a szultánok volt palotáját sürün látogatták az idegen diplomaták, törökök, örmények, pörgött a roulette golyócskaja, a cifra, villanyfénytől tündöklő termekben zenekar játszott. né-

gerek énekeltek. A füst azur fellegeiben a cocktail erős illata párolgott. Tánc-tól, játéktól kipirult emberek járkáltak az egykori fenségek otthonában. Künn az előcsarnokban egy alacsony kereveten, mely a fal mellett futott, török nők üldögéltek kövéren, éjsötét szemekkel, mindnyájan hasonlítottak egymáshoz, mintha nővérek lettek volna.

Meg-meg jelent itt Abdul Hamid is, a vörös szultán. Már nem viselte jellegzetes fezt, európai ruhába bujt s hosszú pantallója verte lakkcipőjét. Finom arcéle kísértetiesen rémlett föl ebben az elegyes társaságban. Álldogált a roulette előtt, a baccarat-asztalnál, mintha enek a cécónak a végét lesné s valami bosszút tartogatna. A játékbarlang nem ment jól, az idegenek elhanyagolták, fáradságosnak tartották a folytonos odacsónakázást, meg a visszacsónakázást, inkább egybeült mulattak. Most aztán a rejtőszög bezáratra az Yldiz-Montecarlót.

Az öt öreg, császári herélt, aki mint kaszinószolga teljesített itt szolgálatot, állás nélkül maradt...

*

Mikor egy szobrot fölboncolnak. Most halt meg Londonban, nyolcvan esztendőskorában Cooksey Frigyes, a híres régész és műtörténész.

Neve egy érdekes, föltöttebb izgalmas művészettörténeti vitához fűződik, mely közte és Bode doktor között folyt le, aki akkoriban a berlini Frigyes császár-muzeum igazgatója volt.

Bode doktor 9250 font sterlingért vásárolt egy szobrot, mely Florát ábrázolta és állítólag Leonardo da Vincitől származott.

Cooksey föllármázta az egész művészvilágot, kijelentvén, hogy a szobrot semmiesetre se Leonardo da Vinci készítette, hanem a tizenkilencedik század egy szerény szobrásza, Richard Cockle Lucas.

Izgatott polémia keletkezett, végül is Cooksey azt indítványozta, hogy furjának a viaszszoborra egy lyukat s győződjének meg arról, hogy mivel van kitömve. Tudvalevő, hogy Lucas a szobrainak belsejét olyan holmikkal és ruhadarabokkal tömte ki, melyek éppen a kezéigébe esték. Egy alkalommal erre a célra valami régi mellényt használt föl.

A szobrot tényleg fölboncolták, rést nyitottak rajta s egy gyapjutakaró foszlányait lették meg benne. A régész állítását eképpen igazolta a valóság.

*

III. Sándor cár visszatérése. Mióta a szovjet fönnáll, állandóan rombolják a régi uralom emlékeit, melyek az oroszokat a multra emlékeztethetik. Az ócskakönyvesek boltjaikban, bódéikban olesó pénzen vesztegetik a régi történelmi könyveket, de födelükről előzőleg gondosan lekaparják a cár arcképet, címerét. A forradalmi tömeg képeket éget el s ledönti a volt egyeduralkodó szobrai.

III. Sándor cár szobra Moszkvában a Szabadító Krisztus temploma mellett állott, melynk aranykupaója a város föltött bűvös világítótorony gyanánt ragyog. Opekucsin szobrász az uralkodót díszes ruhájában mintázta meg, koronával a fején, jogarral kezében.

Tiz esztendővel ezelőtt a bolsevik tömeg képből dühében kötelet hurkolt a cár nyaka köré s a szobrot az öröm vad rivalgása közepette földre döntötte, darabokra törte.

Pusztán a gyönyörű szoboralapzat maradt ott, mely urali vörös márványból való.

Ez most meg is történik. Vajon ki nek a szobra kerül ide? Senki másé, mint III. Sándor cáré. Ugyan nem az, melyet izzé-porrá törték a forradalmárok, hanem annak a mása, gipszből és kartonból. Megismétlődik annak a jelenetnek a megfordítottja, mely tiz esztendővel ezelőtt zajlott le, újra kötelet hurkolnak a cár nyaka köré s a tömeg diadal riyagása közepette föllálitják az alapzatra. Tudniillik egy filmvállalat mozdídarabot vesz föl az októberi forradalomról s a háttér csonka volna a cár szobra nélkül.

Igy tér vissza III. Sándor cár a bolsevik Oroszországba.

MOCSÁR

— A Bácsmegeyi Napló regény pályázatán díjat nyert regény —

I. tá: MARKOVICS MIHÁLY

(3)

Az állomások buta egymásutánjában idegennyelvű kiáltások... most fel kellene eszmélni a kábultságból... valami örömet kellene idézni, ó, hát hogy is volt az? Őt, éppen őt engedték át. Valami véletlen, elnézés, fatális áldott... A fáradtság ült fölötté. Pedig örülni kellene most, napsütés ére és emberek között ült — ő, milyen sokan is utaznak itt. Milyen más emberek. Hangosan szívből nevetnek. Ide már messze a határ...

Vasutasok, furcsa zöld ruhában, katonák sapkán, egészen nevetséges formával. És mégis olyan magától értetődően, egy másik világ persze. És eszébe hozták ezek gyermekkori elcsodálkozását, amikor először járt külföldön. És nem tudta elhinni, hogy azok is katonák ott... Azóta már sok mindenhez szokott a szeme, de ezek másilyenek voltak, ilyeneket nem látott még. Hol is — a követségen persze ott volt egy barátja. De az sosem hordott katonaruhát.

Most közelebb jutottak. Városok. Egy két név már ismerősen csengett — talán az iskolából még. Nagy hegyek futottak a vonat elé és azokon át szédítő utakra feküdt a sínpár. Hó csilant a napsütötte csúcsokon és olyan volt a kép mint egy ébredés valami fertőből, valami gennyes, csunya tegnapi sebből...

Itt úgy lapult az állomás, felhők között emberi formájú sziklacsucsba érkezett, mint eragadt, tegnapi indulat, valami magashatórésnek rokkánása. Két hosszú ház sor között az állomás, városfelirattal, hadonászó vasutassal. Aztán vesztegelés, most kiszállt körüljárta... evett valamit, aztán sós szájjal várt új állomásra megint....

Arkadij Storozenko már három napja volt túl a svéd határon. De nem tudta még, hogy voltaképpen merre megy. És nem tudta aztán sem, sokáig. Minden megnyílt útja olyan céltalan volt, nagyon céltalan.

Az apja jutott eszébe. Az apjáról sokat beszéltek neki. Ő volt a martíromság emléke sokaknak, még látta őt eltorzult arccal, felvatalozottan és nagyon sirt akkor. Külföldről hozták haza. És három golyót tartogattak otthon, aranykehelyben — évfordulóra megimádkozni mentek. A halkléptű szolgák ilyenkor meredt arccal részvéttelül jártak körül és ő sokszor kérdezte anyját: ezek már nem sirtak? Ezeknek nem volt szabad sírni és nem volt szabad nevetni — pedig az öreg Tárász, az szerette apját, annak sem szabad? Még sok minden csodálatos történt fel aztán, ezekben az években. Azt látta, hogy megsüvegezték mindenütt, katonák, parasztok — ez olyan magától értetődő lett, hozzásimult hozzá. Őt nem verték soha és kedveskedve szóltak hozzá, az anyja szerette nagyon. Már az iskolában is — neki szabad hazajárni, hetenként többször is és ha a bőröv nem csillogott néha eléggé, vagy az epolet lecsuszott a válláról, sohasem lett belőle káosz. Az ingje, igaz, hófehér volt mindig és aranyujjítás szegélyezte a nyakat körül. És ő már tudta, tizenéves korában, hogy a gárdához kerül.

Azok voltak a legszebb évek: korcsolyával a hóuk alatt kijártak a légre, sok nevető pajtással, komiszkodva. Ilyenkor jó volt tilalmat szegni csak azért! épen azért!... az öreg Tárász meg érte jött és sokszor nézte fejcsóválva a veszélyek és kalandok egy befejező akordját... ezt aztán könnyű volt lekényezni hízogéssal....

A gárda fegyelme, az kissé megtörte a féltelenséget: akkor már legényszámba vették. Szigorú feladatokon vitte át az ut a sapkarózsáig. Az aranyos diadém szerelmese voltaképpen édesanyja volt, az járt mindenfelé, érte és miatta. Az előszobák pedig megnyitottak mindenütt... most már tudta mi van emögött és elborult napokon az apja járt eszébe mindig. Sajnálta nagyon, hogy már nem láthatta őt lóháton. A fiát. A gárda hadnagyát.

Már később, a szolgálat félóráiban sokszor érzett brutális félórákat... kemény büntetés hullott nem egyszer valamelyik legényre és ha közbelépett, esodálkozó arccal nézték. Te, éppen te? Egy öreg tábornok mondta egyszer neki: sajnálsz? Az apát sajnáld. Mindég az apját emlegették, a keménykezü Storozenkov, akit valahol külföldön terített le a fanatizmus. És csak ennyit tudott róla. A szive — az idegen volt neki, nem ismerte és gyerekségből csak egy emlék rázta fel, első és utolsó emléke apjáról, hogy látta őt megverzett arccal a ravatalon. És neki ezért gyűlölni kell a sárbaragadt gunyhók sárgahaju senkijeit.

Elmosott furcsa ködképek voltak ezek a tegnapi éltől, nem is tudta miért jutottak éppen eszébe. Egy stockholmi kis szállás ablakából nézett az uccára, lent katonák meneteltek és egy fiatal katona felnevetett rá....

Az ócska házak kapui komoran ültek térrefordult zárokozottságukkal, a tenger felül esti szél jár be, aztán harangszó kongott a fülében elnyújtottan. Talán az első félórája volt a felismerésnek, ez is a világból kivettség és elhagyatottság érzését hozta csak... Nemsokára aztán kigyulladtak a lámpák az uccákon és egy kocsi indult meg, éppen az ablaka alól, ezt követte

a szemével sokáig, amíg befordult valahol. És irigylte a sietőket — csak ő nem tudta, merre menjen...

— — — — —
És új utjai nyíltak a bujdosásnak. Új évek új várost hoztak, most már sok ezrével éltek künn a száműzöttek.

A Kurfürstendamm újságírásai között sok barátja él. Csillagos érdemjelekkel cícomázott kabátban jártak mind és kinálgatták a szenzációt az uccasarkon. Esténként eljárt közejük Arkadij az Ost kaszárnyába és parádézott ő is velük áhitattal. Érthetetlen optimizmussal. De voltak ott gunyos arcok is, egészen aláhullott mindenféle nép. A lázadás élt ezek között és sokszor gondolt arra, hogy itt még nagyobb a szélsőség, amit amazoknál, akik elől elfutott... És jó volt mégis elulni köztük, célja volt legalább. Ha mindjárt az elérhetetlen álmok fertőjében, a reménytelenség határan.

Idegen világot hagyott maga mögött, valahány-szor hazaindult, úgy érezte...

Közéjük akart állani ő is és sokszor volt úgy, hogy ottmarad egészen. De volt még pénze és sokkal jobb volt a ruhája, semhogy szüksége lett volna erre. A kávéházak és tükrös éttermek még elbirták alakját, még nem akart aláhullani. Ugyis eljön az óra majd... Egy reggel leszakadt egy gomb a kabátjáról — és nem varta fel többé. Így lassan majd...

Még szállodákban lakott, de tervszerűtlenül és öletszerűen. Sokszor nem aludt éjszaka, máskor meg napokig nem mozdult ki valami szobából, ahová a véletlen üzte. Színházba járt. És egy kávéházba, valahol a Tiergartenen túl, ezt megszokta, idejárt és nem átalotta sokszor a város másik végéből is erre-tartani. Itt ismerte a pincéreket, nevükön szólt hozzájuk. Ha a tükrös ablakban, a jobboldali részen kapott helyet és később jött, a tülekedés is hamar megindult körülötte: Ott volt az ucca frontja. Szomszédok kerültek szembe vele, rövid pattogó bocsánatkérések, az újságot elszedték előle, és hangos beszédeknek lett akaratlan osztályosa. Nagyon sok asszony járt ide és csodálkozott egy álló lélig egy ötven év körülötti te-remtésen, aki pontosan jött mindig, fiatalosan öltözött, mindenféle emberekkel találkozott. Nagy táskát hordott magánál mindig és egy reggel, úgy látta aztán, nagyon sok pénzt olvasott ki belőle valaki elé. Aztán nem látta soha többé...

Este ha kigyultak a lámpák, uccára ment. Bántotta mindig a céltalanság. Keresett valamit. Épületek voltak előtte — és kutatott valami után, egy pontot keresett ebben a kötengerben, ahol most dolga lehetne... egészen nekibuzdult, belemelegedett. Kitalált valamit. A rendőrök, idegenek fontoskodva igazították utba és egyszer egy munkás fiatalos odaadással majd a lábát törte. Kocsiról ugrott le és jóakarattal hogy idegent igazíthat utba sokszor ismételte: bitte, hier der richtige Weg...

Aztán gyalogolt nagy távolságokat. Házak, sok ház, egész háztenger. Éjszaka elfáradt és betért valami kocsmába egészen künn. Itt urnak nézték, itt még ur volt — leültették a legtisztább asztalhoz, a gazda jött tisztelni hozzá, attól megkérdezte, tud-e szállót itt a közelben. Ó, hogyne erre, csak erre kell mennie. Már érti — köszönte és ment is tovább. De nem tudott ráakadni abban az irányban, kereste reggelig, elkecsereadvé. Bántotta és majdnem sirt mérgében. És reggel holifáradtan dőlt le a régi szállásán, másik felében a városnak és úgy érezte magát, mint egy hajótörött, akit még legkisebb reményei is megcsalnak....

Kifutott a világha, a rögről, amelyhez egész tegnap kötötte és önkínzó kétségeivel vergődött most. Mindég érezte, újra érezte a bizonytalanságot és nem tudott helytállni érvei mértékének, nem tudta megindokolni önmagának voltaképpen miért jött el? Szerette volna legalább önmagával elhitetni: a törvényvé formált muszáj üzött el, a vér elől jöttem. És felpattanva elmondani valami állítólagos kérdésnek — amit így mégsem mondhatott el, ilyen formában, hogy odaát éjjel sok durva kéz nyult volna most feléje... A bizonytalanság és örökös kétes holnapok fátyolos hátterét emlegette — de hiszen ez itt is megvolt! A bizonytalanság százereszter, testvére annak, itt is megvolt. És nem fél-e jobban most a holnaptól, a fizikai szenevedéstől, vagy ugyanugy legalább? Elforult esteken most már maga is százszor gondolt arra az utra és kívánczolt oda, ahová otthon a durva kezek talán elküldték volna.

És vitték furcsái csatái a városban, mindenfelé. Akkor már november volt és utolsó pénzeit váltogatta...

A Cornelstrasse valami kis éttermében egy leány mellé került egyszer. És másnap is: egymás mellett ültek. Véletlen volt. Később a véletlen szokássá formálódott — ugylátszott. Már keresték egymást, öntudat-

lanul is. Pedig még egyszer szóltak csak egymáshoz, de már a jóakaratu pajtás hangján, aki mellettünk ül és ismeri már apró minden szokásunkat — azontól azonban éppen semmit sem tudtak egymásról. De már össze-nevettek sokszor és ez a nevetés tartotta együtt őket. Aztán egy mondattal közelebb jutottak egymáshoz mindennap. Most már talán új perspektívák nyíltak, idegen utak lassan összehajoltak — most már szemébe nézett a leánynak. Talán még egészen közel kerül hozzá. Milyen is a szeme? Érdekelte. Szép volt. Nagyon kíváncos és felgyult benne lassan az erotika. Szép volt puha és jószagú és majd levetkőzik neki, a szája teszi a száját... ott élt a vágy mögötte és lüktötte minden lépését. Véletlen ajándék volt — jó nagyon, ha megjött örülhetett, ha pedig elment, utána nézett sokáig.

Arkadij korában jött mindennap. És meghúzódott a kályha mellett — várta a leányt. A kivert kutya szoritkozása máglyatűz mellett. Ezt így hívta ezt a várást, keserű gunnyal. És hallotta most már a hangját mindennap, sokáig beszélt és halkán. Aztán apró udvariasságok — a tegnapi élete halovány epigonja lett lassan. Itt a hullás stációja előtt jól esett neki, hogy emberszámba veszik és nem árult el semmit a keserűségből.

És késő novemberben egy este vacsora után ő is felkelt a leánnyal együtt. Majd elkíséri, jó? Szabadkozás — köszönöm. Igazán köszönöm. Már mentek is. Lombán és nehezen jött rá az elhatározás, de most, az elmúlt napok kétségeivel mögötte, meg merre tenni mégis. Elléptek az asztalok között, most egy magas forgóján kellett átmenniük, aztán az uccán a lány mellé húzódott közel, hideg szél fújt és sietett mindenki az azott tüköfényes kövezeten. A lány most kicsit szembefordult vele — egy kicsit belepírult a kezdeményezésbe, a meghívásba.

Vagy akárhová? Jó. Bántotta egy kicsit ez a felkinálkozás, meg örült is neki. Ennek a két ellentétes érzésnek határan kételkedő táncot járt benne a vágy. Valamit megzavart ez a pár szó benne — ő úgy gondolta, hogy nagyon halkán szól majd, beszél valami elfojtott érzésről valami vágyról, ami arra készíti, hogy elmondja a szükségét annak, hogy kell együtt kell maradniok ma este — most itt érhetően és kerülgetés nélkül ráfordt ez a meghívás és feleslegessé tesz minden további szót. — Jó akár merre —

Csak menni valami cél felé. Mert minden célon túl itt csak egy cél lehet, és ez a lány volt itt mellette.

Az Untergrundbahn kocsija. A fény tultengő vakítása alig tűr árnyékot. Az üvegfalon túl kétoldalt elnyúlt fekete vonal fut a kocsi mellett. És ott, ahol kívülről és élesen betör a viláosság, ott kiszálltak aztán. Ami közben volt: a szavak játéka, nem egészen az, amit Arkadij felépített, be nem fejezett mondatok és mindig egy idegen gondolatkör most még szokatlan határa. Valami kis csalódás — a lány más volt, mint akivé önmaga előtt védte, akivé önmagában koronázta, el kellett hallgatnia sokszor, mert fél, hogy erőseket mond majd — a szemébe nézett, a keze, a hirtelen mozdulatai — és a felületessége, amellyel itélt... Mégis sok régi szó olyan harmonikus volt a lány száján, meglepő és sok szó lett más, mint amilyennek őket eddig ismerte. Meleg puha asszonyhangok már rég nem simogatták Arkadijt...

Csak sáros lábval tudtak átkelni a szigefről, a feljárótól a színházkapuig. Két nagy ivlámpa koncentrált fénye volt a nap, egy félig kész ház mellett, a sorban kissé heljebb pirosbetűs transzparens nyultak az ég felé. És kinyult a járma itt, nőtt, terjedt egyre. A kapuhoz közel már orgia volt. Száz irányból dőltek egymás felé, kavargtak, surlódtak az embercsoportok, a köröndön, a messzire kinyult üvegtető alatt. Nagyon sok ember volt itt. És autók lármája vágódott az estébe, fékek pattogtak a kereken, a rohanás leállt egy percre, aztán elbődült újra a gép, neki indult és mások jöttek. Szírének bugtak és olyan volt ez, mint egy mély, állati szerelmes hívás, a mezőn künn tavasszal vagy erdőkben és hegyek között. És aki itt egyedül járt, mégis árvának érezhette magát...

A felkinálkozás apró taktikája, sietés, tolongás — és olyan nehéz volt együtt maradni az együvé tartozóknak. A sietés elsodorta őket egymás mellől és jó volt odabenn: az előcsarnok szordinóval fogta le a hangokat és jó volt egymás mellett járni, egészen közel egymáshoz...

A lépcsőházból hosszú folyosó vitt Dóra szobája felé. Mint a zsibvásáros bódé: tele volt rakva valami kilakoltatnak butorával. Csendes interieur. Aztán kilátás a mély udvarra, az ott lapult meg árván, sok emelet között. Hideg volt nagyon, a szélrohamok az összezsufolt házak közül idenyultak, orgiává tonyosultak. Az eső riasztó kopogással csapódott az ablaktábláknak.

Elkeseredetten, élesen valahol egy macska miá-kolt. A falakon mindenütt fáradt gázlámpák imbolyogtak. Tompa zümmögéssel, az imát mormoló hodzsák monoton hangján valaki újságot olvasott hangosan és olyan volt az egész ház, mint egy óriási nagyranőtt darázsfészek.

(Folyt. köv.)

Bogojević gyógyszerész urnak, Skoplje.

Hosszantartó betegségem alatt majdnem minden reumaellen-szer megpróbáltam, de kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy jobbat, mint az Ön RUSKI MELEM gyógyszere, nem találtam, mert ez az egyetlen szer a csontfájdalmak és reuma meggyógyítására. Nemcsak engem mentett meg a RUSKI MELEM, hanem azok is mind dicsérik, akik az én ajánlásomra használták ezt. Mi mindannyian felfigyünk ennek a gyógyszernek kiválóságát, amely sok sok fájdalomtól szabadított meg bennünket: Dušan Glavački szállító, Stojan Cirić szállodatulajdos Djordje Bošković százados, Kaljević Jovana Stanojlovića tóka, mindannyian piroti lakosok. A legmélyebb tisztelettel

DRAGUTIN KOSTIĆ
lakatos, Piro

Igen tisztelt kedves gyógyszerész ur — lechálásabban köszönöm az 5 doboz gyógyszert, amit nekem küldött és kérem, hogy a nyilvánosság úján közölje a következőket: 14 éves Stanica leányom hirtelen megbetegedett, a kezét fájlalta, megpróbáltunk minden gyógyszert, amiről csak hallottunk vagy ajánlottak, de egyik se használt. A baj már annyira elhatalmasodott, hogy a leányom sem öltözködni, sem vetkőzni nem tudott, a kezét egyáltalán nem tudta mozgatni, mindent nekem meg a feleségemnek kellett végezni. De amint az Ön RUSKI MELEM gyógyszerét kezdtek el használni, a kislány már az első tégely után jobban lett és ma már megint eleterős, egészséges és jókedvű lányom van, aki szorgalmasan folytatja tanulmányait. Mindenestre kérem azonban, hogy küldjön nekem alkalomadtán 12 doboz RUSKI MELEM-et, hogy szükség esetén kéznél legyen.

Kraljevo, 1923. március 26.

RISTA STAJIĆ
pékemester, Putnika ul. 40.

Reuma

akár akut, akár krónikus, csusz, isiás, nyilalás, csontfájdalmak, fej- és állcsontfájdalmak a legsikeresebben gyógyíthatók a RUSKI MELEM nevű szerrel, amit legjobban bizonyítanak az eddigi köszönőlevelek. Az eredeti doboz ára használati utasítással 25 dinár. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Postán szállítja:

BOGOJEVIĆ udvari gyógyszerészára, SKOPLJE

KOMLÓSPÁRGÁT

kedvező árak mellett ajánl a

FONÓ- és KÖTÉLVÉRŐGYÁR R. T.

ODZACI

KÉRJEN ÁRAJANLATOT!

REJTVÉNY

vásár
2

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vizsítas sorok: 1. Köpor, 5. Miskolc, 14. Clair, 16. Ónod, 18. Diana, 20. Ende, 21. Földtermentesítés, 24. Isis, 25. Láz, Tér, 27. Rank, 28. Okt, 29. Sós, 31. Vak, 33. Willy 35. Gesztenyefa, 39. Katalán, 41. Tat, 42. Rif, 44. L'eau, 46. Nizam, 48. Lép, 50. Nyír, 52. Ali, 53. CDE, 54. Tapogat, 57. Zri, 58. Mauser, 59. Koran, 60. Nem sok, 61. Adj! 62. Távirat, 64. Int, 65. Ide, 66. Goda, 68. Sin, 69. Draco, 71. Irat, 72. Orv, 74. Laa, 76. Orinoco, 78. Intelligens, 81. Hossz... 83. Lia, 84. Ala, 85. IAO, 87. Iván, 90. Eng, 92. All, 93. Zeke, 95. Legnagyobb ur a muszáj, 98. Eton, 99. Gabna, 100. Isle, 101. Lokni, 102. Kalitka, 103. Előir.

Függőleges sorok: 1. Kófic, 2. Önös, 3. Politikai Ujdonságok, 4. Odds, 6. Ideg, 7. Sir, 8. Kampós, 9. One, 10. Lant, 12. Leir, 13. Antalffy Zsiros Dezső, 14. Idén, 15. Reska, 17. Jelky András, 19. Meran, 22. Hét, 23. Tévete, 28. Ott, 29. Senátor, 30. Szt., 32. Kyr, 34. Lau, 35. Gáz, 36. Talon, 37. Ein, 38. Blamage, 40. Lie, 43. Brikt, 45. Eladó, 47. Marad, 49. Pannónia, 51. Iroda, 53. Cet, 55. Patrona, 56. Tet, 59. Kinai, 63. Villany, 64. Ici, 67. Art, 70. Ars, 71. ...ics, 73. ...vel, 75. Aga, 77. 000, 79. Liege, 80. Előbbi, 82. Kilel, 85. Ila, 86. Rejer, 88. Veto, 89. NNNN, 91. Goga, 92. Árak, 93. Zsil, 94. Káli, 96. Bal, 97. Unt.

Kültisztviselőt

keresünk

szerb, német és magyar nyelvtudással propaganda céljaira, írásbeli ajánlatok „Za-15052” jellege alatt a

PUBLICITAS D. D., Zagreb

Gundulićeva 11. címre küldendő 653

DUBIED

kötőgépek

a legjobb és legtökéletesebb gyártmányok az egész világon, melyek csakis a

Česnik & Gross

cégnél, Beograd, Jug Bogdana 8. kaphatók. Képviselek a Vajdaság részére kerestetnek.

Középiskolai, polgári összevont magánvizsgákra és

ERETTSÉGIRE

a legjobb sikertel készít elő **GALGOCZY TANINTEZET** BUDAPEST Mária Terézia-tér 3

Értesitem a t. vevőimet és az igen tisztelt hölgyközönséget, hogy

filc- és bársony-modelljeimet

áruraktáram tulzsufoltsága folytán olyan olcsón árusítom, amilyen árban sehol sem vehet csak **„Eszterkánál”** (a egyedül „Eszterkánál” korzón) Legnagyobb választék. Legkülönbözetesebb modellek Tekintse meg kirakataimat!

Használja fel az alkalmat, ha sok pénzt akar keresni!

Mi Önnek állami értékpapírok részletfizetésre való eladásával állandó, rendkívül nagy keresetet biztosítunk, mert csak mi adunk értékpapírokat majdnem ingyen! Férfiak és nők egyaránt jelentkezhetnek.

Zorić & Pivčević
SPLIT, Marmontova ul. 3

SZENTI és VIRÁG

Épület-, műbatoráru gyár

Subotica, B. Sudarevićeva 54-56. Telefon: 3-83

Készítünk: műbutor, épület-, portál- és fülbe rendezést stb.

Saját telekünkben legmodernebbül meggyógyított üzemünkben kész butorokat és parkettát faktóron tartunk. Kérje díjmentes árajánlatunkat a versenyképes, olcsó ársínkről meggyőződhetik 3451

2 évi hitel!

Minden rendszerű

Famegmunkáló-gép (szijmeghajtásra és szij nélkül is)

Keretfürészek

WELKER-WERKE

J. WACHSTEIN,

WIEN X./1., Laxenburger

11846

Díjtalan képviselő látogatás

Hölgyek figyelmébe!

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy tavasi modell újdonságaim beérkeztek. Szíves megtekintést kér vételkényszer nélkül „TESSZA” kalapszalonn. Bálakra, estélyekre a legmagasabb igényeket kielégítő művészi virágaim megérkeztek. 11204

Mit nyújt a **GYAKORLATI GAZDALEXIKON**

?

Közérthető, lényeg t megvilágító tájékoztatót a mezőgazdaság minden kérdésében, ez a két könyv tehát a gazda nélkülözhetetlen kitéje, utmutója és tanácsadója. Aki tehát a legkisebb költséggel a legnagyobb termetű eredményt akarja elérni, az saját jól felfogott érdekét követi és egyúttal a köznek is szolgálja, ot tesz azzal, hogy a

Gyakorlati Gazdalexikont nemcsak megveszi, de tanulását a gyakorlatban is érvényesíti.

Főbb tartalma:

Konyhakertészet, szőlőmivelés, baromfi-tenyésztés, méhészet, tejgazdaság, állatgyógyászat, talajmivelés, gyöngyvények, vetőmagismeret, dohányte mesztés, gyümölcsstermesztés, növénynevelés, erdészeti, borászat, gazdasági gépek ismerete, állattenyésztés, műtrágyázás, takarmányozás, vadászat, halászat, burgonya-stermesztés, komlóstermelés, paprika, kender, len, falusi konyha, házipar, rovarkártevők, nyul-tenyésztés, ló-, szarvasmarha-, juh- és sertésstenyésztés stb., stb.

Két kötet ára közel 250) oldalon 480.— dinár Kapható a BACSMEGYEI NAPLÓ könyvosztályában

Butort

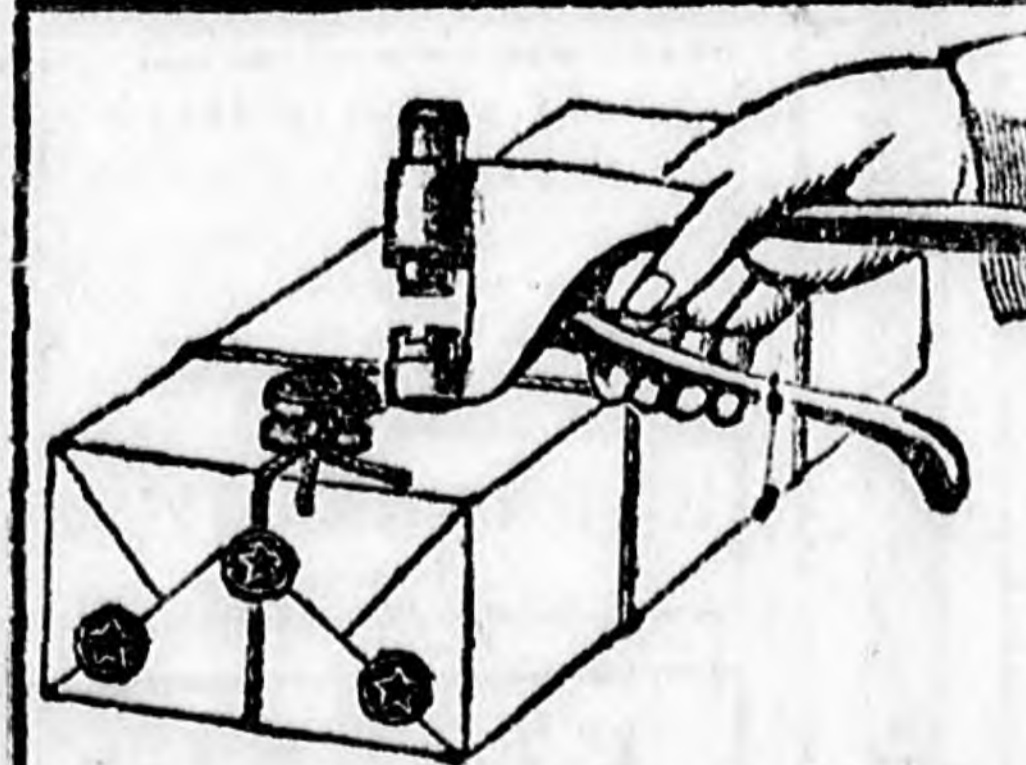
izékes és jó minőségben, méltányos árban, részlete is

Nagy Varjas Rókus

asztalos mesternél VI. kör, Vukovićeva ul. 38 (Csalokplac)

Utazóbőröndök,

aktatáskák, női ridikülök, pénz-, szivar- és cigaretta-tárcák, óriási választékban olcsón kaphatók **Schiager Henrik** bőröndös és bőraru speciális szaküzletében, Subotica, Aleksandrova ulica 1. Javításokat, megrendéseket szakszerűen vállal. 11422

Malmok, gyárossok, kereskedők figyelmébe!

Zsákok, bálák, postacsomagok részér) acéllémez plombák bármily kivánt dombornyomásu foilrattal

Weitzenfeld és Társa cégnél

Subotica

Komlótermelők! Legmodernebb és legjobb komlószárítóberendezéseket

gyártja **Braća Goldner, Subotica** Jugovića ul. 20

Telefon szám: 134. Számos köszönőnyilatkozat a vevők rendelkezésére áll. Kérjen árajánlatot!

12064

A legjobb varrógépek a „Gritzner” és „Tutilla” Alkatrészek és mindenemű varrógépfelkészítés Vezérképviselet: **EM. FISCHER ZAGREB**, Sudnička ul. 3/17 Kérem árajánlatot!

Előnyomdát
Legújabb rajzokkal jól sporttirozza legolcsóbban szállít **Bleier Márk**
Első Jugoszláv Előnyomda Berendezési Gyára
Senta 9847

Gyenge férfiak-
nak 10 díszes beklódes esetén bérmentve köldöm szabaddalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cím: **„Patent 608”**
Cimj (Kolozsvár) 1622
1. sz. postafiókban.

SIRKŐVEKET, temetőföldműveléshez, valamint a hófaragó munkájába vágó mindenemű munkákat legolcsóbban szállít **Pauk Gáspár**
hófaragó, Subotica Somborski put és Gabonazárak 631

Butorokat ebédő, háló, szobabereendezéseket, **portálokat** legolcsóbban szeresheti **Domján Valentin**
butoriparban Subotica, Zrinjski trg 11

BÖZENDORFER zongora, **STEINVEY, FÜRSTER** világmarkák, Erste Produktiv, Stielhammer, Lira, Stingl, Lanberger, Glosz, Pallik, Stiaszny, L. Edmund, Hoffmann, Zongorák rendkívül nagy választékban kaphatók. Arám Jugoszláviában legolcsóbbak és leghosszabb lejáratu részlete kaphatók. Káin hangszerekészítő. Subotica, Városháza. 10311

Aki fajneses alma, francia, belga körte kültetésre alkalmas **F Á K A T**
al ar venni, szives megrendeléseit alábbi címenre feladhatja. 50 válfajú alma és ugyanannyi körte, egyenként: 6-8000 drb. kerül eladásra, amit bátor vagyok garancia ellenében ajánlani **Gergely J. I. O.**
MALI TOČIS Bács

6 HP.
gőz cseplőgarnitúra
Hoffherr-Schranz gyártmány, jó állapotban — eladó —
Bővebbet Schmolka hirdetőirodában Novisad, Jevrejska ul. 7. 780

T Ö K E
Épület, butor-és portál-
asztalos
Palmotičeva ul. 20.
Tanonc felvételtek.

NOVISADI TAKARÉKPÉNZTÁR MINT SZÖVETKEZET

Mindenkinek megadja a lehetőséget, könnyű és igen előnyös takarékoságra. 1928 január 1-ével nyílt meg a **rendszerezett takarékoság I. köre (ciklusa)**. Az I. körben 702 tag több mint 2.000.000 dinárt jegyzett. Csakis betétes tagjaink érhetnek el **takarékbetéteket** után 8 12% kamatot

Novi Sad
Jevrejska ul.
14. szám

A legteljesebb biztonság. Lombard (zálog) osztály árak és mindennemű romlásnak ki nem tett tárgyak részére. Gondoljon jövőjére és takarékoskodjon! Ha csak 1 dinárt fizet be hetenkint és részlegyenként — négy év múlva egy szép tőke tulajdonosa lesz. — Beiratkozni lehet mindennap

KERESUNK minden községbe megfelelő személyeket **FIÓKVEZETŐNEK**

Különösebb szakismeretre, raktárra vagy üzemi tőkére nincs szükség, havi jövedelem 150-250 dollár irásbeli jelentkezések **NOVELTY COMPANY**, Anna Paulownastrasse 58 B **HAAG** (Holland) 832

Eladó 30 HP szivógázmotor

Bezugyártmány. — Január 31-ig üzemben Novisad környékén megtekinthető. — Bővebbet: **Ing. F. GRUBER, NOVISAD**
Vojvodjanska ulica 13. 842

Vigyázzon!

Ha könyvet vesz, az igazán könyv legyen!

Az emberiség haladásában, a tudomány fejlődésében, az ismeretek kiszélesítésében csak egy eszköznek volt mindig és mindenkor nagy és fontos szerepe: a **könyvnek**. Anélkül sohasem ismernénk az elmúlt korszakok nagy elméinek gondolatait és alkotásait, csak a nyomtatott betű menti át azokat egyik nemzedékről a másikra. Másik csodás nagy ereje a könyvnek: a **szóráskoztatás**. A legfeneklebb érzés az a tudat, hogy — amikor a könyvhöz fordulunk — cseveghetünk társadalmi problémáról, nagy emberi dolgokról, szerelemről és eszményképekről olyan költői lélekkel, aki tisztánlátó és megértést parancsoló szuggesztíóval ábrázolja az élet mikéntjét. Tehát:

ajánljuk az alább felsorolt könyveket:

Szimonidesz Lajos: A világ vallásai I—II.	Din. 500
Lambrecht Kálmán: Az ősemlék elődei	400
Lambrecht Kálmán: Az ősemlék	320
Wells reprezentatív kiadása 7 kötet	560
A Reklám művészete	360
Gróf Batthyány Tivadar emlékiratai I—II.	340
Dr. Kecskeméti Lipót: A zsidók egyetemes története	350
Dekobra: A fenséges bohóc	34
Kassák Lajos: Egy ember élete	135
Mereskovszkij: Leonardo da Vinci I—II.	60
Mereskovszkij: Istenek születése	40
Romain Rolland: Az elvarázolt lélek I—II—III—IV.	210
Mereskovszkij: A szerelem tudománya	30
Szederkényi Anna: Lázadó szívek	40
Burroughs: Mars ciklus 1—4	190
Burroughs: Tarzan ciklus 1—6	240
Biró Lajos: Házasság	32
Biró Lajos: Az élet arénája	48
Dános-Kovács: A szociális eszmék fejlődése	64
Conan Doyle: A kőd országa	36
France Raoul: A föld élete	64
Goethe: Faust I—II	60
Gyakorlati Gazda-lexikon I—II	480
Karinthy Frigyes: Együgyű lexikon	14
Leoux: Harc igras	44
Lewis Sinclair: Mantrap	32
Nagy J.: A filozófia története	120
H. G. Wells: Az Istenek eledele	40
H. G. Wells: Amikor az üstökös eljön	48
H. G. Wells: Láthatatlan ember	40
H. G. Wells: Egyelőre	60

Fenti könyvek kaphatók a

Minerva R. T. könyvosztályában, Suboticán

Négyszáz dináron felüli rendelésnél kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk
Kérjen árajánlatot!

Nea.Crem

legmegbízhatóbb arc- és kézepelő
KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA 59

Zongorák, Hagedűk, Cellók, Fuvolák, Harmonikák
Jannagyobb választékban a legolcsóbban
S. MACHNITZ
hangszeripartelepén.
Aunaviceva ul. 1.
(Röck-palota mellett)

Veszünk és eladunk jó állapotban levő antikvariat, régi könyveket és könyvtárakat
Antiquar
könyvkereskedés
Subotica, Pašičeva ul. 7

Bőröndöket kollekció táskákat és speciális bőrárak megrendelésre legpontosabban készít
FALKENSTEIN
szőgyártó és bőröndös
Zmaj Jovin trg 5.
Javitásos és sérv öltözék készítés és díszítés 10

Kisegítő gyógyszerész
azonnali belépésre **kerestetik**
esetleg végleges kondíció, szerb, német és magyar nyelvtudás fontos.
SZENTHáromság Gyógyszertár
NOVISAD, Trg Oslobođenja

Mezőgazdasági és kerti **magvakat** szállít legjobban
SEVER & COMP.
Ljubljana 739
Kérjenek árjegyzéket!

Vizesuhorka kg-ként 5 dinártól feljebb
Savanyított paprika kg-ként 6 dinártól feljebb kapható a
KEMÉNY-féle ecet- és konzervgyárban
Telefon 643

Asztalosműhely áthelyezés
Értésitem a nb. verőközön éget az megrendelésre, ha y asztalos műhelyemet az át hálomha, Petrovgradska (Lajv n) ul. 34. helyeztem át.
HADNAGY ISTVAN
asztalos mester

PLISSET AZSURT
gombbonyást, összes gépmunkákat, már amon dírozt, legszebben és a legolcsóbban készít
Baschná Révész Anna
RUDIĆ ULICA 3.
(Egyl varrógépfel) Vidéki postafiók dűlával

Hirdetéseket
Sentán a Bácsmegeyi Napló részére
Molnár Sz. Vinc
vesz fel.

Vukovics Gerő uri divatáruháza
Pullowerek, fehérneműk, divatrukkok és sálak a legfinomabb és legteljesebb kivitelben. P. & C. Hubbig-kalapot és L. B. O. női- és férfiharisnyát egyedüli lerakata

Eredeti francia
Eclair Vermorel
a világ legjobb
PERMETEZŐJE
Vezérkép viselet:
BARZEL D.D., SUBOTICA
Kapható mindenütt!
Kérjen árjegyzéket!

Elsőrendű esiraképes
**kendermag (besszarábiai)
muharmag és vetőbukkony**
napl áron, tetszésszerinti
mennyiségben eladó.
Felvilágosítással szolgál:
Produktiva d. d. Novisad, Futoški put 7
844

**Kartellen kívül
műtrágyát
benzint
olcsón szállít**
Lederer Dezső-cég Sombor

Legelőgánsabb
divatcipők
Subotican K06
Koch Armin
Jelašićeva ulica (kris-
kápola mellett) üzle-
tében szereshetők le.

SZABADALMAZOTT
KALHYDOR
ÁRTALMATLANI
Az egyedüli kozmetikai folyadék az arc és a bőr meg-
ifjaltatására. Eveszi a bőr fényét és zsírosságát, a
bőrt simává és bársonyossá teszi, sokkal finábbá tesz,
mint maga a természet. Elmulaszt ráncokat, szeplőket,
míjfoltokat, vimmeriket, bőrkéteket és minden
más szert mesze fölülmul. Kapható Mittelbach, Peč-
novsky, Nobilfor, Mignon, Sehnur-szalón és Sladojevič-
szalón zagrebi gyógyszerárakban és illatszert kereske-
dés kben.
Gyártja: **I. VRBANAC, ZAGREB** Jurjevaka
u. lica 4 sz.

**ELISMERT, JÓMINŐSÉGŰ
BUTOROK**
hálók, ebédliők, uriszobák, teljes lakásberendezé-
sek, meglepő stíl. — különlegességek dus nagy
válasszékban. Árban és minőségben utolérhetetlen
ÉDER KÁLMÁN
másztalos butorárúháza Subotica, Vileonova ul. 40
A PRAVNI FAKULTETTAL SZEMBEN

Var Jar
Biztosító Intézet
IRODAJÁT
I. Sokolska ul. 18
szám alá
HELYEZTE AT.

**K. KUDLIK
SUBOTICA**

Angel acél tamburahurok
„Tigris” védjeggyel való
E'adda nagyban és kicsinyben

Szépségápolás!
**Hajszálak, szemölcsök,
anyajegyek**
végleges eltávolítása egy kezeléssel. Ráncos, mittesszeres,
száraz, zsíros, pattanásos, szeplős, tág porusz arcek
rendbehozatala inlézetünkben vagy otthoni kuráimmal.
„Pompador”-krém diszkrét szétküldése, számos köszönőlevél.
Arcek művészies kikészítése bálakra, alkalmakra, manikör
Nővendékek felvételnek
Papné és Társa Subotica, Paja Kujundžićeva ul. 3

Vertreter gesucht
für die Bearbeitung des Direktions-
bezirkcs der Eisenbahn mit gutem
Konnexionen und Fachkenntnissen
im Bahnerhaltungswesen. Zuschrif-
ten erbeten an **SINDAG D. D.**
Zagreb, Postfach 163

MR. BAKHOVEČ

PLANINKA
Alpesi gyógyfűtelea
„PLANINKA”
felrissziti és tisztítja a vért,
megjavítja a rossz emészté-
st és a rendellenes bélmű-
ködést. Elvággyerjes 10. Va-
lódli csak a fenti védjeggyel
lezárt 20 dináros csomagok-
ban. Kapható a gyógyszer-
tárakban. Lerekát:
HERZL drogéria, Subotica

REUMA
Köszönetnyilvánítás
Dr. I. Rahlejev urnak
Beograd
Kosovska 43
E nyáron, június hóban kaptam két üvegesé-
vel a „RADIO BALSAMIKA” reuma elleni szerből,
amit Önnel rendeltem meg. Fogadja hálás köszö-
netemet a jó orvosságért. Az egyik üvegesét épp most
fogyasztottam el, a másikat pedig barátomnak adtam.
Az eredmény valóban igen jó. Most rendkívül jól
érezem magamat, ugyszintén barátom is. Kérem tehát,
küldjön még öt üveggel, mert még vannak barátaim,
akik reumában szenvednek s jómagam akarom még
tovább kezelni magamat ezzel az orvossággal. Kriva
Palanka, 1925 december 11 — Szívélyesen üdvözli
Petar Mladenović,
a 33. határőrszázad szakaszvezetője
A **Radio Balsamika** gyógyszerert készíti,
árusítja és utánvételt szétküldi a Laboratorija
„Radio Balsamika” Dr-a I. Rahlejeva,
Beograd, Kosovska 43. A szer kapható minden jobb
gyógyszertárban és drogériában is.

„**VERA**”
női divatszalonomat most nyitottam meg
ahol
francia és angol női ruhák
készítését vállalom szolid árak mellett
Subotica, Sokolska ulic: 7.
a volt Kenyeres Gizi (Janusko Pál) szalonja

Részletfizetésre
adunk Önnek mindent, amire
szüksége van, a legkedvezőbb
fizetési feltételek mellett:
ruházati cikkeket,
textilárut, selyem-
árut, szövetet, stb.
Háztartási cikkeket:
butort, szőnyeget,
függőnyt, torábbá
ékszeret, órát, evőeszközt,
szervizet, stb. stb.
Náthán Weisz i Sin
Novisad, Futoški put 42
Győződjön meg olcsó
árainkról és feltételeinkről

Keresünk 1-2 ügyes ügynököt
szövet- és vászonárut a helybelli piacon
részletfizetésre való eladására. —
Csakis elsőrangú és nagy ismeretséggel,
valamint kisebb kaucióval rendelkező
egyének küldjék be ajánlataikat „Nagy
kereseti lehetőség” jelige alatt a lap
kiadóhivatalába.

VESZEK:
ócskavasat
ócskafémet
szövet hulladékok
csontot és
régigépeket
Zoltán Engelsmann
Oslobodjenja (Zental) ut 138
Telef. 596 - Autobuszközpolekedés

**Vadászok
figyelmébe!**
Mindennemű VADBŐRT, nyu-
lot, rókát, görényt, vakondot,
hőrcsögöt, azonkívül marha- és
borjubőrt állandóan vásárol-
készpénzért magas áron
Mavro Deutsch
nyers- és készbőrkereskedés
Ostjck I. Strossmayerova ul. 20
Telefon 219.

A kávé akkor jó ha friss
Csak egy üzletben kaphat
naponta friss kávé t
SUGÁR MANO
SUBOTICA. TELEFON 47

Sikerült a legujob
párisi modellek
mintéit megismerem és így
módomban áll a legmodernebb
örüsszell szallag himzést és
több variációban géphimzést,
gyöngyözést és flitte özést a
egzilesebb kivitelben készí-
teni, továbbá gép- és sablon-
plüssirozás, gépszurtt, endli-
zést és gombbehuást a leg-
olcsóbban készítek. Vidékre
postafordultával. Géppillásé 40
dinártól
Gombosné, Bin Juliska
Lebaeh-palota, Aleksandrova

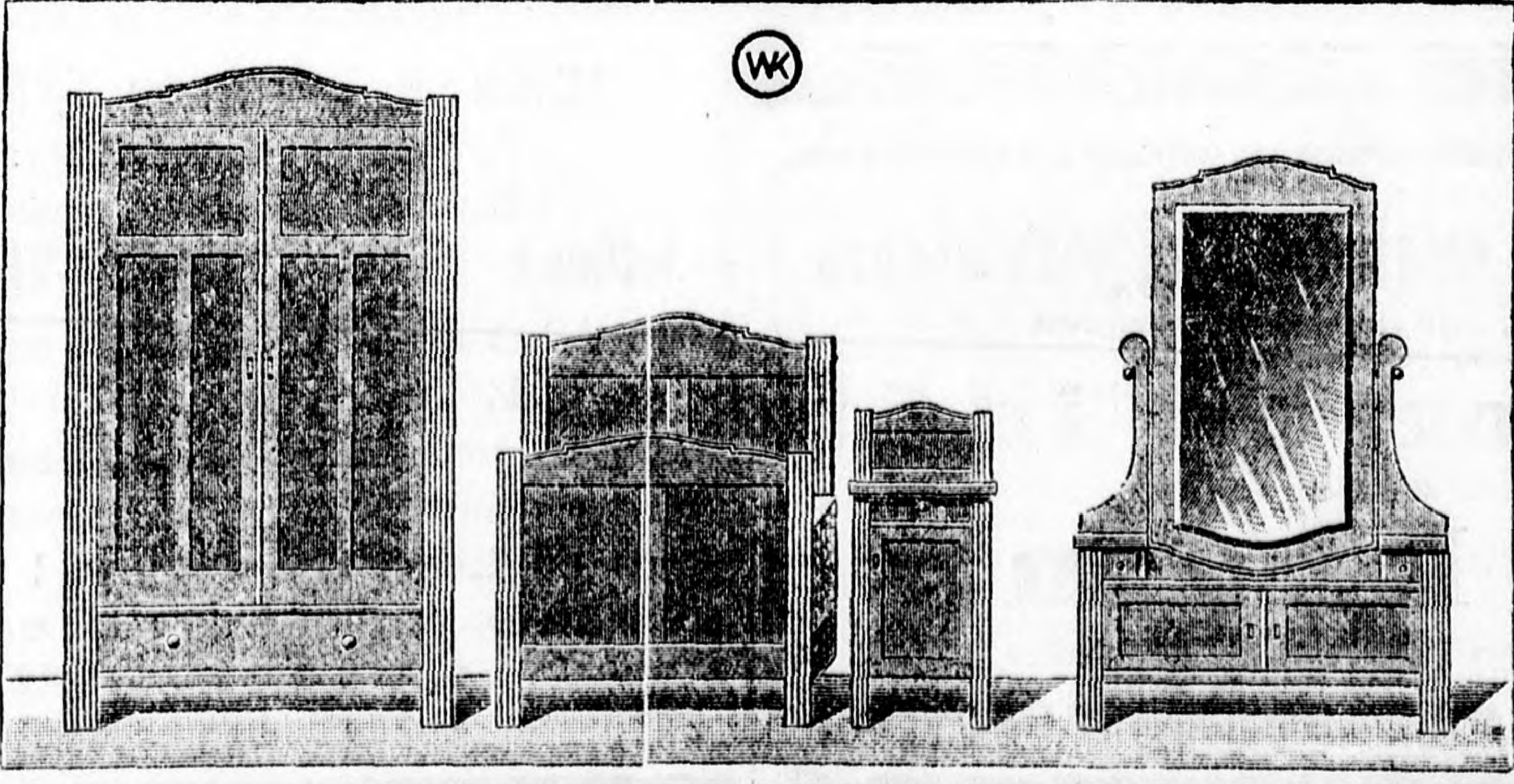
Acél rolló gyártás
a legjobb kivitelben legolcsóbban
Vászics Péter
u onnan berendezet rolló-gyártó telepén
Subotica, Bene Sudarevičeva 41

Hol vannak a legszebb, legjobb porcellánok?
Ezt kérdem tőletek tudjátok-e lányok?
Ime felsorolom, hol vegyetek szervizet,
Poharat, keretet, s a legszebb üvegdíszet
Rudics-uca 2: ez a márka máma,
Spitzer üvegüzlet — híres olcsósága!
(Volt Ulreich vaskereskedés helyén)

**I-a bukkhasáb
I-a gyertyán**
és vegyes keményhasáb
felaprítva és hasábban
legolcsóbban kapható
DEUTSCH
fatelepén
B. Sudarevičeva ul. 72

**Shakképzett
vaskereskedő-segéd**
többévi gyakorlattal, már-
cius elsejéi beépésre ke-
restetik. A szerb, magyar,
német és lehetőleg román
nyelv szükséges. Ajánla-
tok a fizetési igény meg-
jelölésével **Anton Bolcsz** ny
vaskereskedő Vel. Bécke-
rek címre küldendők. 600

**Urasági
muharmag
kapható**
Höffer Hugó
cégnél
Sombor Tel. 177

**Komplett
menyasszonyi
berendezések**
Ne házasodjék
„WEKA” butor nélkül!
»WEKA«
Maribor 29
Jugoszlávia első lakás-
berendezési szaküzlete
Árjegyzék ingyen

**Komplett
menyasszonyi
berendezések**
Ne házasodjék
„WEKA” butor nélkül!
»WEKA«
Maribor 29
Jugoszlávia első lakás-
berendezési szaküzlete
Árjegyzék ingyen

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy a híres
ANGLO-JUGOSLAVENSKO PETROLEJSKO D. D.
 gyártmányainak és pedig **BENZIN**, valamint **SHELL** jegyű **AUTÓ-**
 és **GEPOLAJ** képviselőt és egyedárusítását átvettük és azokat
 mindenkor a legalacsonyabb eredeti gyári áron raktárunkról
 árusítjuk.

Együttal felhívjuk a t. közönség figyelmét gazdag és állandó nagy

GOODYEAR és CONTINENTAL

AUTOGUMI, valamint az összes többi **AUTÓCIKKEK**kel, különösen pedig **FORD AUTÓ** és **FORDSON TRAKTOR** alkatrészekkel felszerelt raktárunkra.

„AUTOCAR“

műszaki vállalat

Trifkovičev trg 5

NOVISAD

Telefon 21-32

Gazdák és komlótermelők

Komlózsineg
 nagy választékban kilogrammonként
 25 dinár és fejtöbb, minőség szerint

Manilla-Sisal
 k é v e k ö z ö J u g o -
 szlávában legolcsóbban beszerezhető

AVRAM SCHIFF, NOVISAD

zsák-, ponyva- és zsinagnagykereskedőnél. Sürgőny cím: JUTEŠIP
 Telefon 2405 Peltétlen kérjen mintázott árajánlatot

847

DEUTZ-MOTOROK PHILA-OLAJOK WOLFNER-SZIJAK

ZAVARTALAN ÜZEMET BIZTOSITANAK

KÉPVISELET ÉS RAKTÁR:

Erdős Henrik és Társa
 Novisad Vel.-Bečkerek

Már 32 Distol-utánzat és hamisítvány van forgalomban!

Melyik szer az **igazi**?

Akarja **mind** kipróbálni?

Minden gazda tudja már, hogy a

DISTOL

biztos szer a mételeg ellen, amely már az állatok millióin lett kipróbálva.

Kis kapszula juh részére **ДИСТОЛ** cirill felirattal.

Nagy kapszula marha részére **DISTOL** latin felirattal.

DISTOL gyártása Marek tanár receptje szerint a zágrebi állatorvosi főiskola ellenőrzése mellett történik.

Olcsó, kinempróbált utánzatoktól és hamisítványoktól óvakodjunk

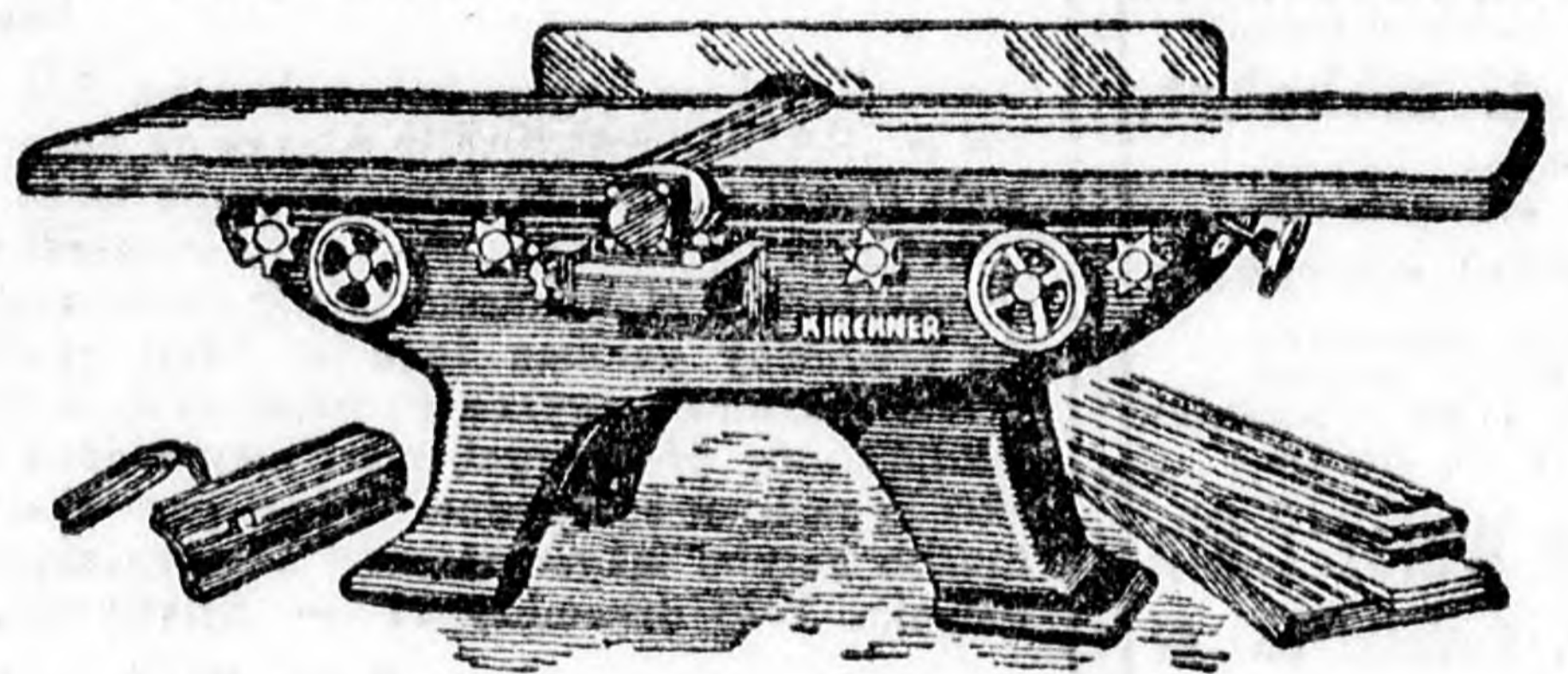
Felvilágosítást nyújt és ingyenes bélsárvizsgálatot végez

„KAŠTEL“

TVORNICA KEMIJSKO-FARMACEUTSKIH PROIZVODA D. D
 KARLOVAC

KIRCHNER nagyteljesítményű gépei nélkülözhetetlenek

ugy fűrész- mint asztalosüzemben, bognár- és butorgyárakban, valamint az összes famegmunkálásoknál!

Legpontosabb munka, tökéletes eredmény, legnagyobb teljesítmény!

Beépített elektromotorokat szijnélküli meghajtással

☛ már 30 év óta gyártunk! ☛

KIRCHNER & Co. AKT. GES.

Alapítva 1878 LEIPZIG 0. 28. Alapítva 1878

☛ Szállítottunk 50 év óta több mint 350.000 gépet ☛

Fióközlet és nagy géplerakat Jugoszlávia, Csehszlovákia, Magyarország és Románia részére

KIRCHNER ERNŐ és TÁRSA BUDAPEST

V., KOHÁRY-UT 4 — TELEFON: TERÉZ 226-85

Bővebb felvilágosítást nyújt képviselőnk:

Jellinek József Subotica, Vilsonova ulica 33

☛ Olcsó árak! Gyors kiszolgálás! Előnyös fizetési feltételek! ☛

Csak jó könyvet vegyen!

Csak a jó könyv olcsó!

Csak jó könyvet szállítunk!

Bácsmegeyi Napló könyvosztálya

Kereskedő, gyáros

ha azt akarja, hogy ez évben üzleti forgalma nagyobb legyen

szánjon rá időt

és olvassa át a most megjelent

Reklám

első könyvet. Ára diszkótésben 360 dinár. Hatvan dináros havi részletfizetésre küldi

MINERVA-NYOMDA könyvosztálya, SZUBOTICA

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

A MAI SZERB IRODALOM

A *Bácsmezei Napló* karácsonyi száma megkezdte a mai beogradi irodalom, költők és prózairók ismertetését. A sorozatot most folytatjuk:

A beogradi karácsonyi könyvpiacra egy új folyóirat jelent meg. A folyóiratnak Jankovics Velimir, az ismert szerb regényíró a szerkesztője, aki ezzel a folyóirattal új szempontok szerint akar propagandát csinálni a szerb irodalomnak. »Vidici« ennek a folyóiratnak a címe és Jankovics Velimir a szunnyadó szerb őserő művészi értékeire hivatkozik akkor, amikor újabb irodalmi és írói tömörülést sürget.

Jankovics Velimir a privát életben a közoktatásügyi minisztérium szépművészeti osztályának tisztviselője. Regényei jelentek meg, drámáját nagy sikerrel játsszák. A szerb irodalom még sokat vár tőle.

A *Bácsmezei Napló* munkatársa a napokban beszélgetett Jankovics Velimirrel, aki jövőre céljaira vonatkozólag a következőket mondotta:

— A jugoszláv irodalom a múltban igen nehéz küzdelemben ment keresztül és még nagyon sok harcon kell keresztül törnie, amíg önálló és független életet élhet. A jugoszláv íróknak és művészeknek mindent el kell követniük, hogy minél nagyobb mértékben tudjanak a nyugati befolyástól megszabadulni. A jugoszláv íróknak és a jugoszláv kulturának olyan irányban kell a fejlődési utakat keresnie, hogy az itteni élet originális lelkületét hiven tudja visszatükröztetni. Ennek a gondolatnak a propagálására indult meg a Vidici. (Horizont.)

— Nekünk a Kelet és a Nyugat között nagyon fontos kulturális szerepünk van. A Balkánon mi történelmi hivatást érzünk és nekünk be kell bizonyítanunk, hogy itt is akad olyan ember, aki új gondolatoknak tud hangot adni, amelyre még Európának is fel kell figyelnie.

— Jelenleg egy nagy regénycikluson dolgozom. Ennek a regényciklusnak az első kötete már meg is jelent »Decaka Una« (Az Una folyó gyermeke) címmel. Ebben a regényciklusban a Balkán-életem problémáival foglalkozom. Eddig színarabjaim, novelláim jelentek meg és most készülök egy új regényt kiadni.

Nincsen Európának még egy városa, ahol a közönség annyira szeretne moziba járni, mint Beogradban. A mozi Beogradban a sajtó szeretettette meg a közönséggel. A mozinépszerűsítők között Tokin Bosko volt egyike a legfáradhatatlabbaknak.

Tokin Bosko a jugoszláv filmirodalom megteremtője. Valaha egyik előharcosa volt az extravagáns futurista költészetnek, ma már azonban valamelyest megnyugodott és egészen értelmes prózát ír. Amint mondja, értelmes gondolatvilágának a kifejlődéséhez hozzájárult a nyugodt családi élet, sőt újszülött gyermeke is. Amióta polgári életet él, egészen rendes ember lett belőle, pedig valaha a beogradi éjszakai életnek volt az egyik legveszélyesebb alakja. Lakásán könyv már alig van, mert író és költő társai majdnem mind elcipelték. Nagy várakozással vár most arra, hogy a beogradi Nemzeti Színház bemutassa *Gospodin Nadezda* (Elvira ur) című komédiáját, amelynek a színrehozatalától nagy sikert remél. Tokinnak ez a darabja nagyon mulatságos és azt tárgyalja, hogy a megfiatalítási eljárások során egy öreg urat tévedésből nővé fiatalítanak

vissza. Ebből számos bravuros zúzavara keletkezik és ha jó színészek jól adják elő — amint Tokin mondja — a siker nem maradhat el.

Tokin különben 1919-ben Párisban *Filias* Lebesque francia íróval egy jugoszláv-francia anthológiát adott ki.

A három legjobb német könyv

Egy körkérdés és az eredménye

Berlin, január hó.

A *Tagebuch*, mint minden év végén most is körkérdést intézett a német írók színejavához, hogy melyik volt a múlt esztendő tíz legértékesebb könyve? Az írók válaszoltak legjobb lelkiismeretük s talán leghelyesebben felfogott érdekeik szerint is, a válaszok megoszlanak a német könyvtermelés mennyiségére kétségtelenül impozáns produktumai között és minthogy az ízés különböző természetűleg mindenkinek más tet szett. A beérkezett válaszok nyolcvan százaléka felsorol azonban a kedvencek könyvek között hármát, mindig ugyanazt a hármát, amelyeket ennél fogva a lap a múlt év három legjobb könyvének nevez ki. Ez a három munka:

Valeriu Marcu »Lenin«,
Alfred Polgar »Ich bin Zunge« és
Kurt Tucholsky »Mit 5 Hp.«

című művei. Mindhárom közvetlenül karácsony előtt jelent meg és így kedvező arányszámukat az említett statisztikai kimutatásban valószínűleg nem kis mértékben befolyásolja az a körülmény, hogy a nyilatkozó írók még emlékeztek rájuk, míg múlt év februári, vagy januári olvasmányaik már régen elfelejtették.

Áll ez első sorban Valeriu Marcu, a fiatal román essay-istára, akinek Leninről kiadott bibliografikus tanulmányát a német stílusnak nem kisebb művésze, mint Thomas Mann nevezte a múlt esztendő legkitünőbb könyvének. A »Lenin«-nek óriási publikum-sikere is van, amit, a tárgy eléggé megmagyaráz — kit nem érdekel a század legjelentősebb férfiának csaknem teljesen ismeretlen élete? — annál érthetlenebb azonban, hogy dicsérették meg ezt az irástudatlan dadogást a német szellem reprezentánsabb képviselői? A háború előtt, amikor, különösen Németországban, komolyan vették még a betűt, ilyen slampos, tájékozatlan, szempont nélküli írás meg nem jelenhetett volna, vagy ha mégis talált volna kiadóra, a kritika könyörtelenül és örök időkre elintézte. Ma azonban ünneplik Marcut — (alkalmasint senki sem olvasta el, amit írt, nem is lehet) — és már kapott is újabb megbízást másik hasonló tanulmány összehesztelésére.

Ha csak a német mondatszerkesztésről nem lenne fogalma, azt még el lehetne neki nézni, de igét ragozni se tud. Ha csak a művészi kompozícióhoz nem konyitana, azt még meg lehetne bocsítani, de a leprimitívebb elbeszélő-formát, a kronológikus sorrendet sem tudja betartani. Az orosz-japán háborút az 1905-ös forradalom után mondja el, holott a forradalmat a háborus kudarcok robbantották ki és a »meiden« igének az imperfektumát »mied« helyett állandóan »meidete«-nek képezi. De még előlött is napirendre lehetne térni. Nem tud né-

1921-ben pedig Micics szerb íróval együtt alakította meg a *Zenith* című dadaista folyóiratot.

A jugoszláv irodalomról azt mondja Tokin, hogy az még teljesen átmeneti állapotban van, nagyon nehéz a szerb irodalom jövőjéről szólni, mert egy új generációnak kell érkeznie, amely majd új problémákat ad fel a jugoszláv irodalomnak.

melül, hát nem tud, rossz író, hát rossz, hogy ismerte Lenint és le tudja nekünk írni, milyen volt ez az utazásapokas proletárvezér, aki állandóan zsebében dugva viselte a kezét és felgyújtotta a világot.

Marcu azonban nem tudja megmutatni Lenint. Hiába élt közvetlen közelében, nem ismeri. Emil Ludwig sose társalgott II. Vilmosmal, Bismarckot talán nem is látta, Bonaparte-val pedig egészen biztosan nem volt privátim jónban, mégis ragyogó könyveket írt róluk; Románia Polland olyan emberi közelségbe hozza Michelangelot az olvasóhoz, mint ha naponta egy tálból evett volna olajbogyót vele, Valeriu Marcu azonban, aki tényleg Lenin környezetéhez tartozott egy időben, csak elrajzolt olajnyomatokat ad róla fotográfia helyett. »Ahogy Lenint a kis Móricka elképzeli«, — ez lett volna talán jó címe Marcu könyvének. Annál a fejezetnél hagytam abba olvasását, amelyben elmondja, hogy nem találta Lenin első írására kiadót és az csak bekezdésként jelent meg néhány száz példányban. Marcunak mikor ezt megírta viziója támad: az ifjú Lenin egy Newski Prospekt-i előkelő könyvesbolt auzlágja előtt áll és szomorúan nézi, hogy mások művei milyen díszes köntösben kerültek forgalomba, míg neki nem adatott meg az öröm, hogy első elmesztüleményét ott lássa a többi diszkötéses munka között... A három pont azt jelenti, hogy itt Marcu vele-sóhaját az ifjú, de bohó Leninnel. Haj, haj!

Bizony, haj-haj! Az első Lenin-biográfustól azt várnám, hogy adatokat közöljön velem, ne viziókat. Adat nemiger van Marcu könyvében, viszont vizióbuták. Nem kell kommunistának lenni ahhoz, hogy az ember ne úgy lássa Lenint, ahogy a kommunista Valeriu Marcu bemutatja, nyálás irodalmárnak, a díszes bekezdési tábla utáni reménytelen epekedésben. Ha az lett volna Lenin aligha írta most Marcu könyvet róla.

Amilyen csapnivaló Valeriu Marcu könyve, olyan ragyogó Alfred Polgar-é. Ez a magyarnevelő osztrák a legnagyobb stílusművészek egyike. Újságíró, hetenként egy rövid cikket ír csak, de minden mondatát remekbe csiszolja. Szellemes, nagyszerű megfigyelő, cinikus okosság mögé bujtatott lírája egészen mélyről jön. Az a miniatűr, amiről a kötet a nevére kapta, hihetetlenül precíz és amellet mulatságosan bájos analízise a bíróságba beidézett tanu lelkiállapotának — kevés jobbat olvastam ebben a műfajban. Azokat is Polgar írta.

Tucholsky könyvének legjobb a címe: »Öt lövervel«. Célzás arra, hogy a szerző — Németország legtermékenyebb publicistája — öt élnév alatt írja a különböző lapokba cikkeket. Kommunista politikai cikkeket Ignatz Wrobel jegyzi, irodalmi kritikáit Kaspar Hauser, polgári lapokba Peter Panther néven ír

kabarévers-szerű tréfás költeményeit Theobald Tiger-rel szignálja, ezenkívül gyakran használja, változatosság kedvéért, saját nevét is. A kötet: összegyűjtött újságcikkek. Kitünő írások. Szellemes írások. Érdekes írások. De Polgar egy cikket ír minden héten, Tucholsky pedig egy nap hét cikket. Sokszor nagyon találó, amit mond és egy kicsit lapos. Sokszor viszont nagyon eredeti és szellemes, amit mond, de ez a szellemesség önmagáért való, felületes, nem talál pontosan a célba. Tucholsky nem ér rá megvárni, amíg összes írói jutalajdonásaival egyszerre találkozik, örül, ha valamelyiket megcsipi és már rohan vele szólni. Ideális újságíró, mindenről van mondanivalója, ez a kötet is — ismétlem — kitünő, de egész biztosan nem sorozná senki az év három legjobb könyve közé, ha ki merne kezdeni a befolyásos Tucholskyval, a félelmes Wrobellel, a szigorú Hauserrel, a guanyos Pantherrel és a csipős Tigerrel.

Ki akar újat huzni egy egész fenovádkollekcióval?

(y.)

Egészség és önfigyelmezés

Könyv a Conéizmusról
Völgyesi Ferenc fordítása

A coné-izmusról inkább csak hallott, mint olvasott a jugoszláviai magyar publikum. Coné Emil könyvének magyar fordítása elgyógyított, mielőtt Jugoszlávia-ba el kerülhetett volna. Coné tanácsának és gyógymódjának a lényege, amit könyve jelmondatává is tett: »nem az akarat, hanem az képzelő erő urálja cselekvéseinket« s szerinte önfigyelmezővel letudjuk küzdeni a betegségeket autózugsugestióval fizikai erősbödést, sőt gyógyulást lehet létrehozni testi betegségeknél is, s lelki betegeket is vissza lehet terelni az élet helyes ösvé nyére. A könyv gyakorlati módszerekkel és példákkal teszi elfogadhatóvá ezeket az igazságokat.

*

A Nyugat január 16-iki számát különösen kritikai közleményei teszik értékeské. Elek Artur Fényes Adolf festőművészetéről írt tanulmányt, Mórócz Zsigmond Bibó Lajosban a novellairót méltatja, aki szerinte abban, amit tud, Mikszáthot, Tömörkényt is felülmúlja. Kosztolányi Dezső új verseivel Füst Milán és Turóczi-Trostler József foglalkoznak behatóan. Laczkó Géza földi Mihályról — és egyben önmagáról — rajzol írói arcképet. Schapflin Aladár pedig Mórócz Zsigmond drámáiról kvalitásairól ad számot. Révész Mihály cikke Weltner Jakab könyvével foglalkozik s ebben érdekes mozzanatokot elevenít fel Ady és a szocialisták viszonyából. Hammerschlag János Helge Lindberg-ről szóló emlékezését kell még kiemelnünk az új Nyugat-számból, melynek szépirodalmi részében Szini Gyula Jókai-regényén és Tersánszky J. Jenő önéletrajzán kívül M. Pogány Béla, Szitnyai Zoltán és Déry Tibor novelláit, Erdélyi József, Kassák Lajos, Illyés Gyula és Mihály László verseit találjuk. — A szám ára 20 dinár. Negyedévi előfizetési díj 100 dinár. Főbizomános: Literaria Szubotica, Karadjordjev trg. 12.

Örök forrás . .

A Bácsmegeyi Napló könyv rovata ismertette a *Temesvári Hírlap* karácsonyi novella — pályázatának eredményét, amely a bírálók egyhangú véleménye szerint egy a beérkezett pályaművek száma szerint, mint értékre nézve is — sikerült volt.

A pályázaton az erdélyi versenyzők közül ketten nyertek pályadíjat, még pedig az első és negyedik díjat. A közbeszó második és harmadik díjat magyarországi versenyzők kapták. Ezt meg kell említeni azért: hogy egy utódállambeli magyar lap novella — pályázata a magyar nyelvterületben nem maradt elszigetelt — helyi esemény.

A bírálók különösen azt hangsúlyozták jelentésükben, hogy a legértékesebb pályaművek azok közül valók, amelyek tárgykörükben a néppel, a nép életével foglalkoznak. Ennek a ténynek megint az ad különös tartalmat — hogy ez a jelenség egyformán jelentkezik az erdélyi pályaművekben éppen úgy, mint a más állambeli versenyzők műveiben. Ennél a megállapításnál, illetőleg valószínűsítésnél érdemes és kell megállanunk.

Az irodalom, mint minden más művészet — az élet legreálisabb megmutatója — mert a legmélyebből át!

A művészetek már jóval a háború előtt, kiléptek abból a mederből, amelyeket a mindenütt levő hivatalos feladatok jelölt ki a számukra. És kiléptek azért — mert az a meder már nem felelt meg a tényleg élő életnek. És mert a hivatalos szorítás nagyon akadékoskodott, kár nagyot kellett ugrani, hogy hatásköréből a szabadulás minél tökéletesebb legyen. Az ugrás megtörtént — de kissé nagy volt. Annyira nagy, hogy az összes gyökerek elszakadtak és keletkeztek művészeti irányok, amelyeknek nem volt — honnan táplálkozni! Rengeg »izmus« lett formában és tartalomában — igazi élet nélkül! Voltak nagy irodalmi, általában művészeti csaták — kellett és most is kellene — de tárgyilagosságot számára: nagyon kevés volt az eredmény.

A magyar irodalomban értékeset és nagyot csak a nyugatosok alkottak az újítók közül. Két név ezt megmagyarázza: *Ady Endre és Mórtéz Zsigmond*. Ez a két név a magyar élet minden fájása — a beteg test sikolya: élet után! Egy ország számára voltak ők: a nem és az igen! — a harc! Harcoltak és harcoltak — és a sereg nőtt-nőtt: mert ők mentek az igaz uton. Hogy mennyire jó uton mentek, legjobban az mutatja, hogy nem intézték el őket egy-két fölényes gesztussal — hanem komoly esatát kezdtek ellenük és csak ő ellenük és — ez a csata még napjainkban is tart, pedig ez a két név ma már nemcsak a magyar élet!

— Azért — mert az ő fájalmuk milliók fájalma volt, vagy megfordítva is lehet: ők mondták ki milliók fájalmát. Benno érezték magukat a nagy közönségben — minden gyökér elvitte hozzájuk a nagy test, a nagy szív minden dobbanását: vele éltek.

A háború utáni magyar élet új problémákat hozott. Kétségbeesett kapkodás, faldoklás keletkezett — igen sokszor nem őszinte, sokszor zsibvásáros zajongás volt csak. Újra volt minden — amit csak parancsolnak: gyönyörű műkönyvek, hisztériás sikolt, méla dadogás, előkelő formánosság és formátlan előkelőség és az ember megbántódva kérdezte: mi ez? — hol vannak a szentírásos emberek, akiknek szent az írás?!

Az utak szétváltak . . . sokfelől van az indulás. És mondjuk csak ki bátran: nem biztos az, hogy Budapest ér előbb a célhoz s találja meg hamarabb az utat!

Soha nem látott ifjú erők indultak utnak, bátrak, elevenek, vidám, fittyös kedvűek és már látják az utat is . . . az említett novella — pályázaton is ezek már megreflektorozták — több oldalról. És van valaki: ilyenféle utas már: Szabó Dezső!

Ez az ember új és ahol magyarai olvasnak — ott beszélnek is vele — ő van legközelebb az örök forráshoz: a néphez — ahonnan és ahová az utak vezetnek. Ő tapogatja *Pathó Istvánt*: hol fáj és a kis eselédányból is nála bug fel ennek a legnyomorultabb életnek a legszébb hallelujája — maga az élet! És

szétnyílik előtte az élettenger és kihálással beléle az olasz proletárt — és egy lépéssel lelépi azokat, akik nem vették komolyan azt — hogy a magyar nép szíve mások fájásait is fájja: őszintén. Meri ez a szív nagyon emberi. És ahol a legszörnyűbb arcot mutatja — ott is jóságos: hisz a jóban! Van hite: szentírásos ember!

A nyugatosok ereje a háború előtti magyar nép fájalmainak ereje volt.

Szabó Dezső ereje a háború utáni magyar nép emberségének ereje!

Ime az ut: ez a miénk is!

Közhely — elvitathatatlan: hogy a világirodalom minden örökszepségű alkotása az illatő nép lelkéből vette erejét és annyira lett az őszemberiség közkinése — amennyire tiszta emberi tudott lenni!

Nem véletlenség Szabó Dezső a háború utáni magyar irodalomban és nem véletlenség a temesvári pályázat eredménye!

Az élet kívánsága: ők!

Kristály István

Lüktető talaj

Berend Miklósné két kötetes regénye

Berend Miklósné könyvének lenyűgöző hatása alatt szinte nehéz szuperlatívuszokban nem beszélni. A legnagyobbszőrűbb, legátfogóbb magyar regény. Ahogy így végig gondolom — nemcsak az utóbbi évek mindenképpen jelentékeny magyar regénytermését — hanem általában a magyar regényt, az az érzésem, hogy ennél érdekesebb, nagyobb szabású egy sincs köztük. Csodálatos könyv ez, amelyről nem lehet eleget beszélni. Disze bármelyik litteraturának s megérdemli, hogy a világirodalom legkiválóbb alkotásai közt emlegessék.

Mi van benne?

A szeretet küzdelme a valósággal. S a szeretet elbukik a való élettel szemben.

A megírása mesteri. A szertefolyó események mind összefüggnek, mind egy közös centrumba kerülnek, semmi sem felesleges benne. Az emberi ismeretek minden részéhez avatottan szól a szerző,

szinte csodálatos tudásról téve tanulságot.

A könyvnek olyan a hatása, hogy bizvást oda lehet állítani *Wells William Clissold*-ja mellé.

Ránk nézve még külön érdekessége a könyvnek, hogy Beogradot, a háború előtti szerb életet nemcsak pontosan, hanem határozott szerb szimpátiával írja le. A szarajevói merénylet lélektani indokolása is olyan, hogy még a legtulzókabbi szerb nacionalizmus sem irhatná le másképp. Rövid időn belül ez már a második magyar regény, amely a magyar olvasóval a szerb lelket, a szerb gondolkodást igyekszik megértetni. (Szekula Jenő: *Faltörő Kos* című regénye is ezt próbálta meg.) Vajon mikor irnak majd a szerb írók olyan belletrisztikai művet, amely a magyarság felé sugároz némi szimpátiát?

(— —)

Révész Béla:

Ujra és mindig. Proletárok

Athenaeum kiadása, Budapest

Révész Béla írói munkásságának huszonötödik évfordulója alkalmából új sorozatban adják ki összes műveit. Ennek a sorozatnak első két kötet a »Proletárok« és a »Mindig és újra«.

Valami egészen speciális nyelv a Révész Béla nyelve. A magyar irodalomban csak *Szomorú Dezső*vel hasonlítható össze ez a zsufojt, forró, kánikulás stílus, önkényes mondatfűzés, lázas atmoszféra, amit maga körül teremt első három sorával. Révész Béla nem áll meg az emberábrázolásnál, nem éri be azzal, hogy leírja a nyomor tüneteit, meleg családi közösségben él a hőseivel, ha ugyan szabad ezeket az egyszerű lelkeket a »novellahős« banális jelzőjével illetni. Írói sajátossága közé tartozik, hogy nem tesz kivételt senkivel, élte minden szegényember egyformán szenvedő, egyformán testvér. Rendkívüli módon ki van fejlődve benne ez a kényes, tapintatos igazságosság, amely még az írás-születe nincstelenség között is egyforma marókkal méri a szeretet. A »bor« halálraitól szöllejt semmivel sem fájjalja jobban az álmódózt pupos leánykánál, aki a szöveg mellett ábrándozik a mesebeli mátkáról. A lélek és a gép felesel ezekben a sorokban, a nyomorék asszony, aki eleped a szerelem után és

a masina zakatoló ritmusában a kedvesesítő szavait hallja. Megdöbbenően elevenek, fájdalmasak a kitérősei, mélységes szubjektivitása az elragadtatott fortéknál valósággal zenévé finomodik és olyan lírai erupciókra ragadtatja, amely már inkább vers, mint próza.

Igy, kötetbefoglalva, nem is novellák a novellái, inkább regény, egymástól független fejezetekben, az »ezerarcú élet« gyorsfényképei, melyeket szoros egységű forraszt a többé-kevésbé egy szociális adottságban mozgó téma. Ha figyelő szemmel nézzük a »Vörös nyul« Janijának tragédiáját: régi Révész-novella hősök sápadt sziluettei bukkannak fel visszajáró kísértetekként. Milyen lélegzetelállító a tüdőbeteg, pusztulásra ítélt család szembeállítás a tenyeres-talpas munkásfamiálával, a csudaváró Ferenc, aki mindenáron megakar gyógyulni, míg egy napon az ő torkán is kibukfencezik véresen a vörös nyul... És az »Autodafe« Marija, akit megevett a kén! Izig-vérig szocialista írások ezek, de semmi közül azokhoz az előre megfontolt szándékkal készült nyomor-novellákhoz, amelyek inkább undort és iszonyt, mint vonzalmat keltenek az olvasóban. Külön érdekes amit mesél és külön élmény, ahogyan beszél, ahogy az öreg proletárt mesélteti a nagyvilágról, az életről és a robottalan boldogságról. A földnélküli János, akit mi ismerünk, bizalmatlan, alázatos, káromkodós, gyűlölködő, míg Révész Béla proletárai szelídek, összetörtek, ábrázatokon földöntuli szomorúság borong, mint az apostolokén. Nem mondja meg a hőseinek, hogy mit tegyenek, mit ne tegyenek, csak rámutat kendőzés nélkül: ime ez a ti életetek. És az ember önkéntelenül is felsóhajt: hát élet ez? Révész nem típusokat keresett ki az olvasó mulattatására, vagy elképzelésére, nem »eredeti« figurákat, János bácsikat és Miska elvtársakat leplez le, hanem szublimált, az egész proletáriátust reprezentáló alakokat ír meg, akikben egy elnyomott osztály fájdalma zeng.

A sok ál-naturalista és a »természet után szabadon« másoló proletáriró érzelmek fércművei után kétszeres örömmel kell üdvözölni Révész Béla új könyveit.

Tamás István

Márai Sándor: Istenek Nyomában

(Budapest. Pantheon kiadás)

Gulliver és Don Quixote fűtötték az én gyermekkorom fantáziáját. Harmadiknak következett Münchhausen, az angol és spanyol után a német, az a bizonyos »messziről jött ember«, aki után óvatosan kezelttem az utleírókat. Majd Vámbéryt olvastam, a magyart és Stanley-t, az amerikait, az újságírókat, akit gazdája az emberi méreteket majdnem meghaladó Gordon Bennett, a *New-York Herald* szerkesztő-tulajdonosa küldött Afrika belsejébe, hogy keresse és interview-olja meg Livingstonet. Azóta Hans Heinz Evers-szel végigjártam Indiát — az ő *Indien und Ich* könyvével keresztül, — a Citroen expedícióját beutaztam Afrikát, a Szaharát is átvágtuk, s a francia írók is — különösen André Gide — elvittek Keletre. A Nyugatra mindig egyedül jártam, arra sebesebb, rohanóbb az élet, s valami ösztönös érzéssel arra fordultam. De a Kelet inkább az író desztillált meglátásán keresztül érdekelt.

Most megint a Keleten voltam, ahova Márai Sándor: *Istenek nyomában* című írása vitt el.

Az újságíró Márai Sándorból a Kelet kitermelte az író. Nem mintha az író Márai eddig még nem nyilatkozott volna meg. Több kötet van már, köztük egy verskötet is. A Márai-könyvek sikeresek voltak, többek, mint az a bizonyos nagy ígéret, amit magyar írókkal kapcsolatosan sokszor hallunk. Az olvasók elítje a Márai újságcikkekben is az író kapta s azon tűnődött, hogy megint egy kivételes magyar tehetség, mely gazdagságának aranyát aprópénzre váltja fel.

Márai: Az Istenek Nyomában című könyvével: reveláció. Ő se nem Evers, se nem Gide, több, mint a kettő együtvéve. Az olvasó ne úgy vegye a kezébe a kötetet, hogy most irodalmat kap. Kezelje csak úgy mint egy hallatlanul jószemű, intelligens ember érdekes, izgalmas, a humor virágával ékes meglátásait. Ami ezen belül van, azt úgy is megérzi, rájön, hogy Márai olyasmiket mutogat neki, amiket még sosem látott, még ha járt is arra. Az az irodalmi minőség, ami Márai prózájának nemesveretű érce, amugy is, észrevétlenül kristályosodik az olvasó képzeletében.

A könyv sok mindent elmond. Hamis bálványokat rombol, a piedestálról lecsibálja a görög-tüzes reklámtekinetelyeket, rávilágít az angol és francia garmatosító politikára, megmutatja, milyen Tutankamon s felvevőgépek lencsésével lefotografálja az igazi Egyiptomot. Innen Jeruzsálemba megy és bemutatja az új zsidót. A mai, a modern honfoglaló, honépítő zsidót, annak új hazáját. Mindenben megakad a szemé, mindent meglát, a zsidó mellett az arabot, a kettőt együtt és a háttérben az angolt. Izgatóan érdekes olvasmány. Megismerjük a zsidó parasztot, elmegyünk Betlehembe: Tel-Avióban zsidó iparkiallást látunk. S ahogy Márai mindent lerögzít, megállapít és szemléltetővé tesz, az ő ragyogó nyelven, még senkitől sem kaptuk meg előtte.

Jeruzsálem után bekukkant Damaszkuszba, Szíriába, Smirnába, Rhodosra, Konstantinápolyba, Athénba, Nápolyba. Mindenhol egy-egy éles miniatürt ad, pár oldalon azt nyújtja, amihez másoknak félkötetekre lenne szükségük.

Ami nekem különösen értékes a könyvben, Márai páratlan, ellenállhatatlan humor. Egy mosolygó, mély, érző — itt ott cinikusan kegyetlen — bölcs, Márai, észrevétlenül tanít, minden pillanatban üdit. Kár volna kiragadni a kötetből egy-egy különösen briliáns fejezetet. Talán Rhodos szigetének leírását említem, melynél jobb karikatúrát, a groteszknak szellemesebb bemutatását még nem olvastam.

Weidinger Dezső

Szakorvosok ajánlják torokgyulladás, meghűlés, valamint a spanyolnátha elleni védekezésül.

A valódi Panflavin-pasztilák a fenti eredeti csomagolásban minden gyógyszerárban kaphatók.

E. Szécsi
„PHILATELIA“
bélyekkereskedés Subotica Czirja Metoda trg 53
(Terés templommal szembeni sorban).
Nagy választék külföldi bélyegekből. Legújabb
kiadású albumok minden nagyságban
és katalógusok raktáron. 1417

FILM

A BETEG FILM

(Jegyzetek)

A happy end, a darab erőszakolt *»jó«* befejezése az amerikai filmgyárakról egész érthetetlenül éppúgy ráragadt az európai filmgyárakra, mint az autópárhán a négykerékűk. Holott még kevésbé kellett volna átvenni. A négykerékűk ugyanis Európában sem csinál több bajt, mint Amerikában, a *happy end* azonban odaát — bizonyos mértékben — szükséges volt, míg nálunk nemcsak káros, hanem fölösleges is. Az európai mozikközönséget egyáltalán nem zavarta, hogy a tragédia tragikusan végződött, sőt volt idő, amikor a filmgyárak éppúgy pályáztak a publikum megrikatására, mint temetési gyászbeszédekben a rabbik. A mozilátogató, még nem is olyan rég, két zsebkendővel ment a moziba és csak az egyiket szánta szaglószerve körüli szolgáltra. A *Madame Dubarry*, Lubitsch legszebb filmje nem végződött *happy end*-del, mégis világsiker lett és száz meg száz olyan film ütött be üzletileg, (a filmgyárakat csak ez érdekli) amikben a tragédia görbéje töretlenül maradt. Miért kellett hát akkor a »minden jó, ha a vége jó«-befejezéssel uniformizálni az európai filmeket? Ha egy ostoba divatot meg lehet egyáltalán magyarázni, akkor a magyarázat ebben az esetben csak az lehet, hogy az európai filmgyárak azt képzelték, mihelyt ők is *happy end*-es darabokat fognak produkálni, az utolsó akadály is elmúlik ezzel annak, hogy filmjeikkel a tengeren túl is üzletet csinálhassanak. Ez a reménykedés azonban hiú ábrándnak bizonyult. Egy kézen meg lehet azokat az európai filmeket számolni, amelyek az utolsó évben egyáltalán bemutatásra kerültek az Egyesült-Államokban s ugyanazon a kézen azokat az európai filmeket, amelyeknek az utolsó tíz évben odaát *ténylegesen sikerült* is volt. (Azt, hogy az *Ula* presztizskérdésből kibérelt egy newyorki mozi és ott előzetesen kikalkulált veszteséggel bemutatta a *Metropolis*-t, ne számítsuk tényleges sikernek.) Miért ragaszkodnak tehát olyan érthetetlen makacssággal a *happy end*-hez, hogy legutóbb már az *Alpesi tragédia* című filmnek is vig befejezést adományoztak, a »tragédia« cím és jelleg megtartásával és mért ragaszkodnak olyan érthetetlen ostobasággal a *happy end*-hez, hogy például a *Pique Dame* című filmben az eredeti Puskin-regény meghamisításával a kártyás, elleneszenves, önző és kvázi-gyilkos főszereplőt ahelyett, hogy hagyták volna öngyilkosnak lenni, összeházasítják a kedves, jóhiszemű, ártatlan hősnővel, akit egy kártyababona kedvéért előzőleg már rutul cserbenhagyott. A *happy end* ma már rosszabb, mint a régi szindarabokban az ugynevezett *költői igazságszolgáltatás* volt, mert annak csak az élettel és a lélektannal voltak kollíziói, míg a *rezsisszóri igazságszolgáltatás* legtöbbször a logikával, a józan ésszel is konfliktusba kerül.

Művészi szempontból a *happy end* teljesen tönkretette a filmdramát, (Lubitsch például, aki gondolkodó és tudatos művész, nem hajlandó eviklipuszival végződő tragédiákat rendezni és — minthogy firmája nem tágt a *happy end*-szabálytól — inkább bohózatokat készít), de le fogja járni üzletileg is. A *közönség nem azért megy moziba, hogy előre tudja, mi van a darabban*. Amióta a *happy end*-ről törvény lett, — amit a filmproducerek sokkal szigorúbban betartanak, mint például a száraz-billt — a néző nem tudja többé azzal a feszült figyelemmel kísérni a cselekményt, mint régebben, amikor mindig megvolt az esélyesség rá, hogy a megcsalt férj csakugyan agyonlövi a kigyót, akit tíz évig melengtetett előzőleg keblén. Ma a néző biztos benne, hogy Pola Negri minden komolyabb baleset nélkül meg fogja uszni ezt a kinos szituációt, hogy Tom Mix-et az indiánok nem nyúzzák meg, hogy Douglas Fairbanks mind a harminckilenc ellenfelét le fogja vágni és hiába *lérközik egy orgyilkos a háta mögé, egy-*

re kevesebb néző veszi ezt komolyan és csak azok a naivisták izgulnak a lőhős testi épségéért, akik még nem tudnak a *happy end*-ről.

A tündérmesenél nincs szebb valami, de minden gyerek ráun, mihelyt észreveszi, hogy minden tündérmese azzal végződik, hogy az intrika nem sikerül, zsák a foltját megleli és ásó-kapa választja el őket egymástól. A gyerek és a mozipublikum látszani akar; egy darabig biztosan örül annak, hogy a játék jól végződik, de nincs az a hülye csecsemő, aki sokáig tudna olyan rulettrel szórakozni, amelyen *mindig csak vörös jön ki, mert nincs is rajta tekerete*.

Az író és a rendező egészen viszonylagos, egyik legfőbb oka annak, hogy a filmek rosszak. Ma — nagyon kevés kivétellel, ami erősen megközelíti a zérót — az a helyzet, hogy az írók ugyiszólván semmi köze sincs ahhoz a filmhez, amit állítólag ők írtak és a darabnak még a cselekménye is úgy formálódik kész egészévé, ahogy a rendező jönnek látja.

Miért nem alkalmazkodik a rendező az író utasításaihoz, ha nem is úgy, olyan szolgai engedelmességgel, mint a ceglédi színház rendezője Shakespeare szerzői rendelkezéselhez, hanem, mint mondjuk, Reinhardt, aki elég szuverén rendező, egy ismeretlen, harmadrangu amerikai szerző előírásaihoz.

Ennek, hogy úgy mondjuk, történelmi oka van. Az első filmeket — rövid, kis jelenetek voltak — a vállalkozó készítette, aki egy személyben volt üzletember, rendező és operatőr s író csak azért nem, mert a filmek őt születtek, minden előzetes manuscípt nélkül, a felvétel előtt. Az első hosszabb és összefüggő meséjű darabokat, Max Linder bohózatait és Asta Nielsen drámáit a rendező írta, Linder saját maga, Nielsen asszony-nak pedig az első férje, Urban Gad. (Ma Oroszországban él, ő nevelte a kitűnő orosz rendezőgárdát.) Az írók ebben az időben még nem érdeklődtek a film iránt, ahogy a komoly színészek sem. Hosszúhosszu időn keresztül a rendezők maguk gyártották darabjaikat. Mire a filmscenáriumok helyett friss és ötletes írói produkcióra, a filmdarabírás *technikai* része annyira bonyolulttá és mesterségbeli tudást igénylővé vált, hogy az írók — akik elvégre nem tölthették esztendőket az atellerekben, hogy ezeket a griffeket elsajátítsák — megelégedtek egy témának, egy alapötletnek rövidebb-hosszabb mese formájában való leírásával és a *filmre való részletes kidolgozást rábírták a rendezőre*. Mi a kidolgozás? Képekbe (kis jelenetekbe) formálni a cselekményt. Egy átlag hosszúságú filmdarab százötven-kétszáz képből áll. A kép ugyanaz, ami a szindarabban a mondat, a képsorozat, ami a színműben a dialógus. Amikor az író azt mondja a rendezőnek, hogy »itt a mese, írd ezt át képekbe«, ez annyit, mintha Molnár Ferenc odameene Reinhardt-hoz és azt mondaná neki, »nézze, kérem, itt van ennek a villamosjegynek a hátára felírva az új szindarabom témája, fogalmazza meg a párbeszédet és adja elő«.

Hogyne volt a színpadnak is egy korszaka, amikor így készültek a szindarabok. Egy mesterember, direktor volt, rendező, vagy színész, előadás előtt gyorsan dialógusokba gyurt valami mesét, amit más íróktól kölcsönzött és előadatta. Az illetőt Shakespeare-nak hívták. *De Shakespeare író is volt, ha nem is tudta*. Ha a mai filmrendezőben szintén megvan az írói invenció, akkor nem baj, hogy ő dolgozza ki képekben a filmet, hiszen az mindegy, hogy melyik író írja a kép-mondatokat, az író-író, vagy a rendező-író. Amikor Paul Wegener még rendezett is, mindig maga írta — esetleg mások ötleteiből — a darabjait. Kitűnők voltak. Mert Wegener nemcsak a világ egyik legjobb rendező-

je és egyik legnagyobb élő színésze, de kitűnő író is. Ha azonban a filmrendezőből az írói invenció hiányzik, — és legtöbbször hiányzik, hiszen ha nem hiányozna, akkor nem kellene a témáért sem a szomszédba mennie — akkor úgy fogja a cselekményt képekben kidolgozni, mint ahogyan Molnár darabjának a dialógusait megírta: sablonosan, ötletlenül, legjobb esetben nem-rosszul.

Száz film közül kilencvennyolc példa rá, hogy hogyan.

Ezen nem úgy lehet segíteni, hogy a mozi-rendezőkre írói tehetséget szivattyúznak, mert azt nem lehet. (A mozi-rendezők ezt szeretnék s André Dupont nyíltan ki is jelenti egy könyvében, hogy csak rendezőknek szabadna filmet írni.) Hanem segíteni lehet úgy, hogy az írókba szivattyúznak mesterségbeli tudást, mert azt lehet. (Amerikában már elkezdtek, a szerződötött írók kötelesek bejárni az atellerbe és gyakorlatilag megtanulni, mi a film.)

Ezt azonban nem fogják Európában olyan gyorsan utánozni, mint a *happy end*.

A film: fénykép, amiből következik, hogy a filmtémának képszerűnek kell lenni. Az irodalomban kevés a képszerű téma, mert az írók — természetesen — szavakban gondolkodnak, amikor regényt, vagy szindarabot alkotnak. A filmgyárakat ez nem érdekli, nyakrafőre filmesítik meg a regényeket és szindarabokat, amiknek semmi képi tartalma nincs, ahelyett, hogy *képekben elgondolt* darabokat iratnának.

Hol vagyunk ettől? Egy példát. Az előbb említett Puskin-regényt, a *Pique*

Dame-t én ajánlottam egy berlini filmgyár igazgatójának a figyelmébe, azzal, hogy a regény egész ötlete *par excellence* *vizuális*: — aki talán nem ismeri, arról van szó benne, hogy egy babonás kártyás éjjeli raftautással kikényszeríti egy öregasszonyból azt a titkot, amellyel az a vagyonát szerezte, hogy melyik kártyára tegye fel az egész pénzét. Az öregasszony ijedtében meghal, de előbb elárulja a kártyát: »Pique Dames«. A kártyás mindenét pénzzé teszi, kölcsönöket vesz fel és az egész összeget felteszi a pikk dámára. A bankár leoszt és a pikk király jön ki, — a kártyás utolsó fillérért is elvesztette. Kábultan, mereven bámul a kezében tartott pikk dámára és a *kártyafigura arcában felismeri a meghalt öregasszony vonásait*: és a pikk dáma elkezd mosolyogni, *kinéveti, hogy beugrott*. Ez a gunykacaj kergeti halálba a játékos.

Erre az ötletre van felépítve a regény és az egész világirodalomban nincs még egy ilyen megfilmesíthető vízió. Elmagyaráztam ezt a filmgyár igazgatójának, mire ő jartott nekem egy félórás előadást, hogy Puskin-regény nem alkalmas filmre, mert... az indokolást szerencsére elfelejtettem.

Három hónap múlva egy ismert orosz rendező, Alekszander Rasamny éjment ugyanehhez az igazgatóhoz és figyelmébe ajánlotta neki a *Pique Dame*-t. Az igazgatónak szöveget ütött a fejébe, hogy már a második ember jön az ötlettel és némi vonakodás után beleegyezett. Megcsinálták a filmet, csak — *épp a regény alapötletét hagyták ki belőle, a Pique Dame» gunyosan nevető arcának a megcselevesítését*.

s. k.

A Városi Mozi új kettős műsora

Egy Junkermann vigjáték és A gorlicei haditörvényszék

A Városi Mozi hétfőtől kezdve ismét kettős műsort ad. Az egyik film »A gorlicei haditörvényszék«, háborus dráma, a mely markáns színekkel festi a volt osztrák-magyar haditörvényszékek kérelhetetlenségét. Maga a mese nem fontos, bár végig filmszerű és izgalmos, ennél is lényegesebb azonban, hogy van a filmnek néhány bravurosán megcsinált jelenete, így például az ártatlan paraszt elítélése. Megrázó itt, ahogy a szerencsétlen ember értelmétlenül áll a haditörvényszék előtt és azt sem érti meg, hogy háljára ítélték. Ilyen és néhány hasonló jelenetben Hans Otto a rendező kitűnő kvalitásokat árul el és feltűnően tiszták a kép felvételei is.

A színészek közül Karel Koll a paraszt szerepéből kabinet alakítást csinál. A legnagyobb művészet az, ahogyan tehetetlenségét a legegyszerűbb eszközökkel ábrázolja. A káplánt Igo Sym játssza vé-

telenül rokonszenvesen és a többi szerepekben Daguy Servaes, Robert Valberg, Hans Marr és Anton Amon adnak karakterisztikus portrékat.

A műsor másik filmje, a »Bonmarché herceg« Junkermann-vigjáték és ezzel már mindent meg is mondtunk. A német hercegi családokat és kis hercegségeket perszifiláló filmben a legmulatságosabb jelenetek kergetik egymást. A főszerepben Hans Junkermann, ez a kiváló komikus ismét ellenállhatatlan és bőséges ötleteinek egész fegyvertárát viszi harcba a nevetőidegek ellen. A többi szerepekben Mona Maris, Curt Bois, Werner Fuetterer, Szőregyi Gyula és a többiek nyújtják a legjobbat. A szép felvételekben bővelkedő film egész bizonyosan nevetőorkánokat fog előidézni a nézőtérre és már ez is biztosítéka a Városi Mozi új kettős műsora sikerének.

L. f.

Amerika és Európa harca

Hollywoodból meghívást kapott két francia drámaíró: Henry Bernstein és Jean Cocteau.

Lothar ebből az alkalomból elmondja, milyen *káldvria vár künn az európai szerzőre*. Miután az »előkelő idegen« Hollywoodban elpocsékolta néhány hetet, érintkezésbe lép a filmvállalattal, azt képzei, hogy megértette, mit kívánnak tőle s örömtől sugárzó arccal nyújtja az igazgatónak a darab tervét.

Tegyük fel, hogy a szerző szakember, akinek Európában nagy sikerei voltak s tegyük fel azt is, hogy darabja terve bonyodalmas ad, mely eddig még nem szerepelt filmben. Ennél fogva az író abban a reményben ringatja magát, hogy darabját elfogadják. Nyugodtan várja a döntést, de az isten tudja, napról-napra késik. Ezalatt terveket kovácsol s képzeletbeli dollárjait előre s átváltja a hazájának pénzegységére.

Csak hogy az idő telik, az ottartózkodás végtelenbe nyulik, az író türelmetlenkedik. Lelkiismeretfurdalása tá-

mad, hogy idejét elpocsékolja, darabjaira gondol, melyeket nem írt meg, meg arra, hogy Európában azalatt más ült helyére. Elfogja a honvágy, haza akar menni.

Végre választ kap:

— Hát igen, mester, darabja kitűnő de nem tudjuk beleilleszteni programunkba.

Ami más szóval azt jelenti, *hogynem felel meg az amerikai gondolkodásnak*.

Megmarad az a lehetőség, hogy átalakuljon, hogy alkalmazkodjék az amerikai gondolkodásmódoz, de *akkor, nem lesz többé ő s a középszerű amerikai háziszervező, akik tapasztalt rókák és ismerik a mesterség csinját-binját, fölébe kerülnek*. Az igazgató pedig így gondolkodik:

— Miért hívtuk ide ezt az idegent? Nálunk különbek vannak, akik legalább itt laknak és évi fizetést kapnak.

A mester csakhamar érzi, hogy ötödik kerék, csomagol, visszatér Európába, pusztán tapasztalatokban gazdagodva.

A hét rádióműsora

Bécs 577, 517.2, Berlin 483.9, Budapest 557.5, Breslau 322.6, (Gleiwitz 250), Brünn 441.2, Frankfurt 428.6, (Cassel 272.5), Hamburg 394.7, (Bremen 252.1), (Hannover 297), Kiei 254, Kattowitz 422, Königsberg 329.7, (Danzig 272.7), Krakó 566, Langenberg 463.8, (Dortmund 283), (Münster 241.9), Leipzig 265.8, (Desden 252.7), Milánó 549, (Nürnberg 303), Nápoly 353.3, Pozsony 300, Prága 448.9, Róma 450, Stuttgart 379.7, (Freiburg 577), Zagreb 310.

Vasárnap, január 29.

ZÁGRÁB. 17: Táncczene-közvetítése a Club Bar-ból. 19.45: Rádióhírek. 20: Operaelőadás közvetítése a Nemzeti Színházról.

BUDAPEST. 10.00: Zenésmise az Egyetem-téri templomból. 11.15: Evangélikus istentisztelet. 12.30: Pontos időjelzés. Utána: Szimfonikus zenekari hangverseny. 16.00: Gyermekdelután. 17.00: Koncert Kúrtkvintett. Nedelkóvíts Anna hangversenyének és Radóné Franck Gizella zongoraművész közreműködésével. 18.90: Előadás a Studióból. 1. Vetési László: »Othello Budakeszin«. Monológ. 2. »Nőudvarlás«. Vigjáték egy felvonásban. Irta Láng Lajos. 3. »Miért nem házassodik még a sógor?« Vigjáték egy felvonásban. Irta Balázs Sándor. 20.30: Lelkes Nándor József előadása: Legendák a kuruc korból. Lugosy István tárogató-művész közreműködésével. 22.20: Cigányzene.

BÉCS. 10.30: Sella Pessl orgonahangversenye. 11.00: A Wiener Symphonieorchester hangversenye. 16.00: Délutáni hangverseny. 17.45: Dr. Fritz Röck uteljárása. 18.30: Richard Wagner »Lohengrin« című opera előadása.

BERLIN. 11.30: Matiné. 20: A film. 20.30: Hangverseny. Vezényel Bruno Seidler-Winkler. 22.30: Táncczene.

BRESLAU. 8.30: Reggeli hangverseny. 17.45: Johannes Brahms-est. 20: Tarkast. 22.30: Táncczene.

BRÜNN. 9.50: Szimfonikus hangverseny. 12: Fuvózenekari hangverseny. 16.30: A házizenekar délutáni hangversenye. 18: Németnyelvű ének- és dalest. 20: Zenekari hangverseny.

FRANKFURT. 12.30: Ünnepi hangverseny. 16.30: A házizenekar hangversenye. 20.30: Zenekari hangverseny. Utána táncczene.

LEIPZIG. 12: Déli hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 18.45: Próza előadás: »A hangjáték«. 19.30: Színelőadás: »Zwei Bund Schlißel«. Bohózat a mikrofon számára. 21: Német népdalok. 22.30: Táncczene.

MILÁNÓ. 10.30: Egyházi zene. 16: Zenekari hangverseny. 17.10: Gyermekkarének. 21: G. Bizet »I Pescatori Di Perle« c. operájának közvetítése.

MÜNCHEN. 11.15: Színelőadás: »Die schwäbische Schöpfung«, vigjáték 3 felv. 18: Népdalok, versek, énekek, költemények. 20: Népszerű vasárnapi hangverseny. 23: Táncczene.

POZSONY. 18: Hangverseny. 19.05: A virág jelentősége a szláv népeknél. 19.45: Gramofonzene.

PRÁGA. 11: Az Ondricek-kvartett hangversenye. 12: A prágai lövészegyesület hangversenye. 15.30: Szláv karácsonyi dalok. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.45: Fuvós zenekari hangverseny. 20: Vidám-est. 21.30: Vigjáték. 22.20: Hangversenyátvitel a Narodni dum in Vinohrady-ból.

Hétfő, január 30.

ZÁGRÁB. 13.15: Gramofonzene. 13.30: Tözsdei és gazdasági hírek. 17: Délutáni hangverseny. 20: Prof. J. Warnied előadása. 20.30: Zenei történet. 20.40: Rádióhírek. 20.55: Kamarazene. Robert Dorfer (hegedű) és Péter Dinnici (zongora) közreműködésével. 21: Hírek, közlemények. 22: Könnyű esti zene.

BUDAPEST. 12: Pontos időjelzés, hírek. 17: Történelmi előadás. 18: Német nyelvoktatás. 19.40: A Filharmóniai Társaság hangversenye a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Vezényel Schalk Ferenc, a bécsi állami Operaház igazgatója. 1. Schumann: Zongoraverseny A-moll. Előadja: Récsy Sarolta zongoraművész. 2. Beethoven: IX. szimfónia. 22.10: Pontos időjelzés, hírek. Utána: Az Ostende-kávéházról Vörös Feri és zenekarának hangversenye.

BÉCS. 11: Délutáni zene. 16.15: Délutáni hangverseny. 20.05: Gaspar Casado (cselló) és Giulietta v. Mendelssohn-Gordigiani (zongora) hangversenye.

BERLIN. 17: Schubert-dalok. 22.30: Táncczene.

BRESLAU. 16.30: Délutáni hangverseny. 20.20: Christoph Kaerger »Noigebauers lassen sich scheiden« című színművének előadása.

BRÜNN. 12.15: A házi zenekar déli hangversenye. 20.30: Vidám est.

STUTTART. 12.30: Gramofonzene. 16.15: Délutáni hangverseny. 20: Operaelőadás.

LEIPZIG. 12: Gramofonzene. 16.30: A házizenekar hangversenye. 20.15: Kamarazene. 22.30: Táncczene.

MILÁNÓ. 17.05: Jazz-band. Utána gyermekkarének. 21.10: Szórakoztató zene. 23: Rádiókvintett. Utána táncczene.

MÜNCHEN. 12.35: Gramofonzene. 16: Szórakoztató zene. 17: Humoreszkek. 19: Brahms-dalok. 20: Citerahangverseny. 20.30: Átvitel Nürnbergből. Farsang a Studióban.

POZSONY. 17.30: Hangverseny. 19.55: Átvitel Prágából.

PRÁGA. 11: Gramofonzene. 12.05: A házi zenekar déli hangversenye. 19.15: Színelőadás a prágai Singpieltheaterből. 22.20: Gramofonzene.

RÓMA. 17.30: A római filharmónikusok hangversenye. Székely hegedűművész fellépésével 20.45: Zenekari hangverseny. A hangverseny után »Un Allegro Furfante« című vigjátékának a közvetítése.

FRANKFURT. 20.15: Heinz és Robert Schole hangversenye. 21.15: Dal- és balladest közvetítése Kasselből. Utána gramofonzene.

Kedd, január 31.

ZÁGRÁB. 13.15: Gramofonzene. 13.30: Tözsdei és gazdasági hírek. 17.00: Délutáni hangverseny. 18.45: Dr. V. Cepulic előadása a tüdőbajról. 19: Prof. dr. R. Horváth előadása.

BUDAPEST. 9.30: Hírek. 11: His Masters Voice művész- és tánclemezek. 12: Pontos időjelzés. 15.30: »Tündervásár meseóra«. 16.45: Pontos időjelzés. 17: Kalmár Tibor és zenekarának hangversenye. 19: Rádióamatőr pósta. 20.15: Az Országos Postás Zene- és Kulturális egyesület hangversenye. Közreműködnek: Koltay Gyula zongoraművész, Bartók Klári hegedűművész. D. Szerémi Magda hegedűművész. M. Ulbrich Szószí gordonkaművész. 22: Pontos időjelzés. Utána Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

BÉCS. 11: Délutáni zene. 16.15: Délutáni hangverseny. 20.05: »Schuberts erste Erfolge« bevezető beszédet mondja Otto Erich Deutsch.

BERLIN. 20: Farsangi hangverseny.

BRESLAU. 16.30: Szórakoztató hangverseny. 20.10: Franz Schubert-hangverseny.

BRÜNN. 12.15: Gramofonzene. 18.40: Az orosz forradalmi költészet. 19: A házizenekar esti hangversenye.

KÖNIGSBERG. 11.30: Délutáni hangverseny. 17: Hangverseny Éva Bertold Koch közreműködésével. 21: Lotte Leonard és Emanuel Feuermann csellóművész hangversenyének közvetítése Berlinből. 22.15: Rádiótáncanfolyam, utána táncczene.

LEIPZIG. 12: Phonola-hangverseny. 16.30: Könnyű zene. 20.15: Szimfonikus hangverseny, az egyes számok között szavafolyam. 22.30: Táncanfolyam. 22.45: Táncczene.

MILÁNÓ. 17.50: Rádiókvintett. 21: Zenekari hangverseny.

MÜNCHEN. 16.30: A házizenekar hangversenye. 18.45: Cortez Ferdinand. 19.30: Operaelőadásátvitel a müncheni nemzeti színházról: »Tosca«, zenedráma 3 felv.

PRÁGA. 11.00: Gramofonzene. 12.05: A házi zenekar déli hangversenye. 16.40: Délutáni hangverseny. 19.15: Fuvózenekari hangverseny. 20.10: Vidám óra. 21.20: Hangverseny. 22.00: Hangversenyátvitel a Narodni dum in Vinohrady-ból.

Szerda, február 1.

ZÁGRÁB. 13.15: Gramofonzene. 13.30: Tözsdei és gazdasági hírek. 17: Mese-délután. 17.30: Délutáni hangverseny. 19.45: Prof. P. Bernardo Brily előadása. 20: Zenei történet. 20.15: Francia nyelvlecké. 20.30: Rádióhírek. 20.45: Dal- és ária-est. Macda Pabet (szoprán) és Nikola Faller közreműködésével. 21.50: Hírek, közlemények. 22: Gramofonzene.

BUDAPEST. 9.30: Hírek. 12.00: Pontos időjelzés. 16.00: Asszonyok tanácsadója. Teőreőkné Arányi Mária előadása. 16.45: Pontos időjelzés. 17.30: Szim-

fónikus zenekari hangverseny a Zeneművészeti Főiskola kupolaterméből. Közreműködnek: Benyovits Piroska operanékesnő és Kováts Ilonka, a Városi Színház tagja. 18.50: Hans Götting dr. németnyelvű irodalmi előadása. 19.50: Heimlich Lajos zongoraművész hangversenye. 20.40: Lukács Sári hangversenye. Zongorán kísér Weigerth Aladár. Jenny Lind-dalok. 21.45: Pontos időjelzés, hírek. Utána His Master's Voice művész- és tánclemezek. 23: Magyar est a Studióban a müncheni magyar kolónia báija alkalmából. Közreműködnek: Nagy Izabella, Palló Imre, a m. kir. Operaház művészei, nagyváradi Bura Károly és cigányzenekara.

BÉCS. 11: Délutáni zene. 16: Délutáni hangverseny. 20.30: Népdalest. Közreműködnek: Maria Adametz-Geutebrück (ének). Elsa Richard (zongora), dr. Georg Kotek (ének), népzene. Helmut Klinbig, prof. Heinz Wagner. Max Kleinhenne és Karl Liedler és egy vegyes kórus. Utána könnyű esti zene.

BERLIN. 21: Franz Schubert-émlékhangverseny. 22.30: Táncczene.

BRESLAU. 16.15: Szórakoztató hangverseny.

KÖNIGSBERG. 17: Délutáni hangverseny. 20.05: Népies zenekari hangverseny. 23.30: Táncczene.

KRAKKÓ. 19.35: Magyar est. I. Próza. II. Magyar hangverseny. 1. Magyar dalok. 2. Mosonyi Mihály. 3. Erkel László (1810—1893): Részletek a Hunyadi László operából. 3. Molnár Antal (1890): Hegedű- és zongoraszonáták. 4. Hubay Jenő (1858): Avant le separation. 5. Bartók Béla: Nyolc magyar népdal. 6. Szendi Árpád (1863—1922): Pieces antiques. 7. Kodály Zoltán (1882): Zongoramuzsika. op. 3. 8. Radnai Miklós: Zongoratrío. Appassionata. Grazioso. Lamentoso. Espresso. 9. Kodály Zoltán: Balladák. Népdalok. 10. Liszt Ferenc (1811—1866): Magyar rapszódia.

LANGENBERG. 13.05: Déli hangverseny. 18: Délutáni hangverseny. 20.15: Népdalok és énekek. Utána hangversenyátvitel az essen Handeshoff-vendéglőből.

LEIPZIG. 12: Gramofonzene. 20.10: Pészletes francia operákból. 22.15: Táncczene.

PRÁGA. 11: Gramofonzene. 19: A cseh szimfonikus társaság hangversenye. 22.20: Hangversenyátvitel a Narodni dum in Vinohrady-ból.

RÓMA. 17.30: Délutáni hangverseny Sandra Bellucci (szoprán) és Guglielmo Castello (bariton) hangversenyének közreműködésével.

STUTTART. 16.15: Délutáni hangverseny. 18.30: Operaelőadás-átvitel a Frankfurt a. M. városi operaházról.

Csütörtök, február 2.

ZÁGRÁB. 13.15: Gramofonzene. 13.30: Tözsdei és gazdasági hírek. 17: Teazene. 18.45: Dr. Lederer Julia kozmetikai előadása. 19: Dr. V. Cepulic előadása a tüdőbajról. 19.30: Rádióhírek. 19.45: Közvetítés Prágából.

BUDAPEST. 10: Zenésmise a Belvárosi plébániatemplomból. 11.30: Pontos időjelzés. 16.45: Pontos időjelzés. 17: Orosz zenekari hangverseny. Vezényel Sapat Eugen zenekari karvezető. 19.30: Előadás a Studióból: »Ezüstlakodalom« Vigjáték három felvonásban. Irta: Paul Geroldy. 21.45: Pontos időjelzés. Utána az Emke-kávéházról Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye.

BÉCS. 11: Délutáni zene. 16.15: Délutáni hangverseny. 17.45: Ing. Deimlein felolvasása: »Hétvégi utitervek«. 18: A Munkás- és alkalmazotti kamara előadása. 18.45: Eszperantó toborzó. 19.30: »Ezeres kölföldi közvetítés«.

BRESLAU. 16.30: Szórakoztató hangverseny. 21.30: Gramofonhangverseny. 22.30: Rádiótáncóra. 24: Táncczene.

KÖNIGSBERG. 11.30: Délutáni hangverseny. 16.30: Balalaika hangverseny. 17.30: Max Bruch és Alfred Schulzdalest.

MÜNCHEN. 11.35: Gramofonzene. 16: A házizenekar hangversenye. 22: »Lumpaciús Vagabundus vagy a három jó madár«, bohózat 3 felv. 22.20: Táncczene. Gramofonzene.

PRÁGA. 11: Gramofonzene. 12.05: A házi zenekar déli hangversenye. 16.30: Délutáni hangversenye. 20.10: Énekhangverseny zenekari kísérettel. 20.30: Színelőadás.

STUTTART. 12.30: Gramofonzene. 16.30: Délutáni hangverseny. 20.30: Színelőadás átvitel Freiburg-i B.-ből: »Wen der junge Wein blüht«. Vigjáték 3 felvonásban. Björnsterne Björnson. 22.30: Táncanfolyam. 23: Táncczene.

Péntek, február 3.

Zagreb. 13.15: Gramofonzene. 17: Közvetítés a »Corso«-kávéházról. 20.35: Drámai est, Mila Dimitrijevic és Ivó

Srepelel közreműködésével. 22: Könnyű esti zene.

BUDAPEST. 9.30: Hírek. 12: Pontos időjelzés. 16.45: Pontos jelzés. 17: Károlyi Árpád és cigányzenekarának hangversenye. 19: Előadás a Studióból. »Aesopus«. Vigjáték öt felvonásban. Irta: Rákosi Jenő. A kamarazenei kísérettel. 22: Pontos időjelzés, hírek. Utána másfélóra könnyű zene. Zenekari hangverseny.

BÉCS. 11: Délutáni zene. 16.15: Délutáni hangverseny. 17.20: Zenés gyermekóra. 18: Leopold Indra előadása: »Ausstrián keresztül-kasul«. 20.30: Demetrius-dráma (Friedrich Schiller.)

HAMBURG. 16.15: (Bremen.) Lannor és Gungel volcerek 16.15 (Hannover) Énekhangverseny. 16.15: (Kiel.) Ének és duettek hárfakisérettel. 18.55: Átvitel a Városi Színházról: »Die Afrikanerin«. Nagy opera 5 felv. 23.30: Táncczene.

MÜNCHEN. 12.35: A Rosenber-kvartett hangversenye. 16: Szórakoztató zene. 18.15: Átvitel Nürnbergből. Zenekari hangverseny. 19.35: Szemelvények Jean Paul költeményeiből. 22.20: Szimfonikus hangverseny. 21.20: »Dzsin«, mese felnőttek részére.

PRÁGA. 12.05: A házizenekar déli hangversenye. 16.30: A házizenekar délutáni hangversenye. 19: Színelőadás a prágai nemzeti színházról. »Sadko«. 22.20: Átvitel a Narodni dum in Vinohrady-ból.

STUTTART. 12.30: Gramofonzene. 18.15: Expresszionizmus a költészetben. 20: Szimfonikus hangverseny. Vezényel Heinr. Abendroth.

Szombat, február 4.

ZÁGRÁB. 13.15: Gramofonzene. 17: Délutáni hangverseny. 19.30: Operaelőadás közvetítése Laibachból.

BUDAPEST. 9.30: Hírek. 11: Gramofonhangverseny. 12: Pontos időjelzés. 16.45: Pontos időjelzés. Utána a m. kir. Operaház tagjaiból alakult kamarazene- kar hangversenye. 18.20: Bodán Margit magyaros délutáni. 20.40: Medgyaszay Vilma dalestje. Magyar költők és zeneszerzők chansonjaiból. Zongorán kíséri Lányi Viktor zeneszerző. 21.30: Pontos időjelzés, hírek. Utána 1 óráig a Britannia nagyszálló étterméből Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

MINDEN ÁLLOMÁST HALL

ha a Radioweltben közölt kapcsolás után építi a készülékét

Még ma

fizessen elő egy évre 250 dinárért, mert akkor 125 d.n. értékű ajánlékot kap. Egyes szám ára 6 din.

Wiener Radioverlag Ges. m. b. H. Wien, I., Postaezzig. 6/9

591

BÉCS. 11: Délutáni zene. Délutáni hangverseny. 17.30: Délutáni akadémia. 18.30: Otto Erich Deutsch előadása. 19.30: Johann Strauss-hangverseny. Mária Gerhart operanékesnő közreműködésével. — Utána Jazzband a »Grill-Room«-ból.

FRANKFURT. 13: Déli szerenád közvetítése Kasselből. 16: A házi zenekar Mendelssohn-hangversenye Beny Mergler közreműködésével. 20: Senckenberg-Viertelstunde. 20.15: Robert Koppel-est. 22.30: Táncanfolyam, utána táncczene.

KÖNIGSBERG. 11.30: Délutáni hangverseny. 16.30: Táncczene. 18.35: A humor a világ költészetében. 20: G. Bizet »Carmen« című operájának közvetítése. 21.45: Szórakoztató zene.

MÜNCHEN. 14.30: Gramofonzene. 16: A házi zenekar hangversenye. 15.15: Nagy Frigyes porosz király és a technika. 17.30: Orgonahangverseny. 22.20: Táncczene.

PRÁGA. 11: Gramofonzene. 12.05: A házi zenekar déli hangv. 17: Délutáni hangverseny. 20.05: A prágai »Smetana« dalegylet hangversenye. 21: Szórakoztató zene. 22.25: Hangverseny-átvitel a Narodni dum in Vinohrady-ból.

STUTTART. 12.30: Gramofonzene. 15: Szórakoztató zene. 20.15: Robert Koppel emlék-est. 22.30: Táncanfolyam. 23: Táncczene.

MILÁNÓ. 17.05: Szórakoztató zene. 17.50: Gyermekkarének. 20.50: Időjelzés utána zenekari hangverseny. 23: Rádiókvintett.

NÁPOLY. 17: Szórakoztató hangverseny Angelina Tabassi hangversenyének közreműködésével. 20.45: Egy színházi közvetítés

Egyeszer három kislányka játszott a telen. Eppen aranyoszlótt kékszármu lepkékkel kergetőztek amikor egy őri-
 — Meg akartak ajándékozni titeket. Mondjátok meg hát, hogy mit kívántok magatoknak. De gondolkozzatok ám előbb kissé, nehogy elhamarkodjátok a kívánásokat.
 Bizony az első a leánykák közül csöppet sem gondolkozott, hanem így szólt:
 — En olyan gazdag szeretnék lenni, hogy mindenki irigyeljen!
 A második leányka is azonnal válaszolt:
 — En olyan szép szeretnék lenni, hogy mindenki megbámuljon.

Mese

Három kislány kívánásága

Hol az ültetvény felelője?

REJTETTKÉP

Fazekas Teri, Schwitutz Teruska, Szabó Bertalan és Gyuszi, Goll Mancika, Rizsa Ilonka és Erzsike, Puruczki Gizi, Laci, Palika, Izsák Imre, Várady György, Voda Palkó, Rónai László, Kureh Anti, Pelikán Janika, Nikolics Milos, Müller Lilike, Ziegler Lacika, Schweitzer Juliska, Lukó Rózsika, Faragó Emil, Falkay László, Róthi Róbert, Galambos Dezső, Löwy Piros, Léderer László, Brezovszki Gyula, Weisz Zsuzsika, Vadócz Ilonka, Eskenázy Babi, Kolos Gyurka, Mitacsék Zsófi, Hajdu Erzsike, Németh Géza, Váradi Árpád és László, Szoboszlai Laci, Flacibarth Tihamér, Fritsche Sárika, Wéber Mártuska, Ujvári Erzsébet, Kzakovszki László, Decsi Juliska, Benák Pista, Mészáros Mihály, Lázárovics Lali és Pista, Szabó Magdus, Fischer Imre, Hajós Vera, Pintér Irén, Herczl Pista, Keller Baby, Somogyi Irma, Dózsai Ilonka, Várkonyi Pál, Papp Bözsi, Flesch Vili, Cabafi Juliska, Kis Károly János, Jákli Kami, Treucz Irénke, Csányi Feri, Katica és Margit, Donga Józsi, Pető Laci, Ternó József, Lajos és Manci, Ternó István, Godár Misi, Ofner Editke, Frazon Edit, Róna Évike, Lázics Olga, Deutsch Frigyes, Berky Ilke, Basch János.

A jutalmát Haupt Stefi (Beeskerek, Abala Princessa Jelena 5.) nyerte meg.

ÜZENETEK:

Helyszüke miatt az összes választ váró levelekre a legközelebbi számunkban fogunk üzenni. Üdvözl benneteket Balázs bácsi.

NAP NAP NAP NAP
 NAP NAP NAP NAP
 kolbász kolbász kolbász

(Folyt. köv.)

ennek a gazdag amerikaiinak a hazába fog menni.
 A szive földobogott, mikor arra gondolt, hogy ő most előtt, amelyről mindenki tudta, hogy Astoré.
 cájában és nem egyszer állott meg ott egy fényes palota sőt a közben gyakran fordult meg New-York legszebb ut-jegyéről, mert azt anélkül is tudta. John pajtásával való gazdagabb. A lakását pedig azért nem olvasta el a nev-Tudta, hogy a gazdag amerikai milliommósok között a leg-nemdenki előtt, aki csak pár napig volt is New-Yorkban, nem olvasta el. Astor neve ismeretes volt előtte, mint Azonkvíllt ott állott a lakásain is, de azt már Pall — Astor.
 szállott, már messze járt. A nevéjegen ez állott:
 jegyre tekinteni, mikor az elegáns ur, aki közben autóbá-nevéjget nyomott a kezébe. Pall csak akkor mert a név-szült a cipőpuccolással. Az ur aztán egy fél dollárt és egy-Amíg az előkelő ur beszélt, Kithes Pall teljesen elké-mulasztott cipőpuccolásokról majd kárpótoltak.
 a lakásaira. Ne félj, hogy károd lesz belőle, mert az el-vagyok és hol lakom. Holnap déltűn hat órákor gyere el itt hagyom neked a nevéjegyemet. Azon rajta áll, hogy ki erre az elegáns ur, — de arra most nincs időm. Hanem — Szeretném hallani a történeted, fin, — szólt fordultam.
 Kinában, Japában és más távoli országokban is meg- — Velelten folytán. De nemcsak ott voltam, hanem rütel volna te a vadnépek közé az ausztráliai szigetekre? — Ugyan ne mond, te kis cipőpuccoló! Hogyan ke-szigeteken.
 Sokáig étem köztük és sok barátom is van azokon a Pall, — én tudom, hogy az ottani vadnépek milyenek. — De igenis, kérem szépen, — mondta csendesen galimad sincs róluk.
 — Ott bizony, fiám. Furcsa népek azok. Neked fo-csodálkozva Pall.
 — Ott tetszett járni a vadnépek közt? — kérdezte a vadnépek között.
 az ausztráliai tengeren hajóztam és a szigeteken jártam

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyen melléklete
 Subotica, 1928. január 29. 5

A hőember

Fehér bunda vállán,
 Pápaszem az orrán...
 Megjött a hőember,
 Körülnéz mogorván.
 Potrohótra hízott
 A tél büszke lá,
 Szegénynek, most botra
 Kell támaszkodnia.

Körüludvarolják
 A hatalmas urat,
 Nyájas önteltségén
 Az egész ház mulat.
 Bókolva köszöntik
 A lányok, a fiuk.
 A nagyok csendesen
 Nevetik a hiut.

Tudják jól meddig tart
 Az ő királysága:
 Mi rá nem mosolyog
 A nap tüzsugára.
 Ezt a nehéz próbát
 Nem bírja ő kelme,
 Mert szörnyen mulandó:
 Nincs szive, nincs lelke.

Havas István

nyes a cipőm. Két hónap előtt ugyse volt fényes, mikor — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Amikor az előkelő ur Pali igyekezett látni, így szólt: — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Egyik napon az történt, hogy elegáns, cillinderes ur állott meg Pali előtt és feltette lábát a kis számlóra, hogy a fű kenyelemesen tisztíthassa meg a cipőjét. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Johnal való barátsága is napról-napra erősödött. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Kilics Pali, aki sohase hitte volna, hogy belőle New York városában cipőpuccoló lesz, új mesterségét hamarosan megszokta és úgy beletanult, mintha mindig azt csinálta volna. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Tudod mit? Légy cipőpuccoló!

Másnap Pali már megkezdte új foglalkozását. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Eljársz a mesét a medvéről és az emberről, — feleltem én.

És csakhamar javában játszottunk. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Iszonyu fájdalmas ordítás verte fel az erdőt. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

A nagy játékban nem is vettük észre, hogy már megérkezett. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

A fájdalom kiáltásra mindnyájan odanéztünk és — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Még meg kell jegyeznem azt is, hogy egy pillanattal előbb a Nyafogó — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

fájdalmas ordítása előtt olyan dördülés hangzott az erdőben, mint mikor puskából lönek. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése: 1. Három árv. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Helyesen megfejtették: Soós Zsófia, Dudás Lali, Sugát Irén, Csajkás Magdi, Schmid Klári, Stark Dina, Klesz Lajos, — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Weinerth Lily, Szlávik Margit, Haupt Stefi, és Józsi, Vitsek Mariska, Izsák Ellyke, Weisz Pannika, Blum Vera, Barásevics Annuska, Róth István, Scheinberger Klári, Szabó Ferenc, — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Czigler Bandika, Árpády Antal, Horváth Gyula, Koch J. Berky Ilyke, Polgár Kató, Henneberg György, Ulreich Miklós, — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Komlós Csöppi, Bénis Ferike, Ivandékics Pál, Buchwald Pál, — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése: 1. Három árv. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Helyesen megfejtették: Soós Zsófia, Dudás Lali, Sugát Irén, Csajkás Magdi, Schmid Klári, Stark Dina, Klesz Lajos, — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Weinerth Lily, Szlávik Margit, Haupt Stefi, és Józsi, Vitsek Mariska, Izsák Ellyke, Weisz Pannika, Blum Vera, Barásevics Annuska, Róth István, Scheinberger Klári, Szabó Ferenc, — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Czigler Bandika, Árpády Antal, Horváth Gyula, Koch J. Berky Ilyke, Polgár Kató, Henneberg György, Ulreich Miklós, — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Komlós Csöppi, Bénis Ferike, Ivandékics Pál, Buchwald Pál, — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése: 1. Három árv. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Helyesen megfejtették: Soós Zsófia, Dudás Lali, Sugát Irén, Csajkás Magdi, Schmid Klári, Stark Dina, Klesz Lajos, — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Weinerth Lily, Szlávik Margit, Haupt Stefi, és Józsi, Vitsek Mariska, Izsák Ellyke, Weisz Pannika, Blum Vera, Barásevics Annuska, Róth István, Scheinberger Klári, Szabó Ferenc, — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Czigler Bandika, Árpády Antal, Horváth Gyula, Koch J. Berky Ilyke, Polgár Kató, Henneberg György, Ulreich Miklós, — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Komlós Csöppi, Bénis Ferike, Ivandékics Pál, Buchwald Pál, — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Segítsetek! — könyörgött a leánykának. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Amint így mentek, egyszerre csak megpillantottak egy — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

szép kislányt, aki éppen a szék mellett ült. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Oh, de szép, de gyönyörű ez a kislány! — mondta — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

szép, de gyönyörű ez a kislány! — mondta — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Amint tovább mentek, a virágok összédugták fejecskéiket — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

A gazdag kislány pedig büszkén nézett maga elé. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Bizony sokkal csillogóbb és aranyosabb a ruhája, mint a miénk. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Nézzétek csak mennyi drágakövet visz ez a kislány. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

gazdag kislányra és így suttogtak egymáshoz: — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

— Vedd ezt magadhoz, leánykám! — mondta neki. — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes! — Csak pucold, fiam, pucold! Hadd legyen fényes!

Muncurkó diákévei

Egy medvebocs naplója

Irta Kóró Pál

— Jól van, sugtam oda Nyafogónak, — majd várunk rád, de most már én is szaladok a többiek után.

Alig birtam a bocsokat utolérni. Pedig érdekes dolog történt. Cammogó Zaki, Tallérosi Töhötöm, Mogyorósi Malachiás, Vasmancsu Jeromos és Barlangosi Balamber az iskolában történtek miatt már akkor alaposan verekedtek. Gyönyörűség volt őket nézni. Egy darabig elnéztem őket, de aztán rájuk kiáltottam:

— Most már elég legyen a verekedésből, azt mondom. Aki nem hagyja abba, azt én mint vigyázó felírom és akkor majd lesz a tanító urtól haddelhadd.

Erre az okos szóra hallgattak a bocsok és a verekedés megszűnt. Meg voltam velük elégedve és azért azt javasoltam, hogy játszunk valami okosat.

— De mi legyen az? — kérdezték egyszerre. — Eljársz a mesét a medvéről és az emberről, — feleltem én.

És csakhamar javában játszottunk. Mogyorósi Malachiás volt a fiatal és kíváncsi medve. Az iskolás fiut Méznyaló Mátyás játszotta, aki olyan alacsony és kicsi, hogy ovodásnak lehetne nézni. Az öreg embert pedig Vasmancsu Jeromos csinálta, aki az egyik fáról ágat tört magának, arra támaszkodott, meghajolt és olyan cammogva jött, mint az öreg emberek. Végre jött a vadász. Ez én voltam. A vállamon egy nagy botot cipeltem, amelyben belefújtam. Mogyorósinak össze kellett rázkódnia, mintha egyszerre sok mérges légy csipte volna meg. De azért mégis közelebb jött hozzám. Erre újra belefújtam a botba.

Iszonyu fájdalmas ordítás verte fel az erdőt. Aki ordított, Nyafogó Nándi volt, akinek közben a büntetése az iskolában lejárt és utánunk jött játszani. A nagy játékban nem is vettük észre, hogy már megérkezett.

A fájdalmas kiáltásra mindnyájan odanéztünk és Nyafogó Nándit a földön láttuk heverni. Még meg kell jegyeznem azt is, hogy egy pillanattal előbb a Nyafogó fájdalmas ordítása előtt olyan dördülés hangzott az erdőben, mint mikor puskából lönek.

Mókusok

Zöld mogyoró és dió.
Uramisten, jaj be jó!
Egész nap ezt ropogtatja
Mókus család lompos farku
Vig apraja, komoly nagyja.

Zöld mogyoró és dió.
Uram isten, jaj be jó!
Minden fa az éléstárunk.
Ha egyikén már jóllaktunk,
A másikra átugrálunk.

Zöld mogyoró és dió.
Uram isten, jaj be jó!
Diótörő sem kell nekünk.
Nincsen az a kemény dió,
Hogy belétörne a késünk!

Zöld mogyoró és dió.
Uram isten, jaj be jó!
Mi bizony semmit sem bánunk.
Ki mogyorót, diót szeret,
Jöjjön, jöjjön hát utánunk!

P. tyi Palkó

Legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése: 1. Három árv. sir magában. 2. Dob, Ora, Bab.

Helyesen megfejtették: Soós Zsófia, Dudás Lali, Sugát Irén, Csajkás Magdi, Schmid Klári, Stark Dina, Klesz Lajos, Weinerth Lily, Szlávik Margit, Haupt Stefi, és Józsi, Vitsek Mariska, Izsák Ellyke, Weisz Pannika, Blum Vera, Barásevics Annuska, Róth István, Scheinberger Klári, Szabó Ferenc, Czigler Bandika, Árpády Antal, Horváth Gyula, Koch J. Berky Ilyke, Polgár Kató, Henneberg György, Ulreich Miklós, Komlós Csöppi, Bénis Ferike, Ivandékics Pál, Buchwald Pál,

— Tan csak nem gondolod, hogy eldöböm érte a kincsemet! Láthatod, hogy te van mindkét kezem! — mondta szivtelenül az első leányka.

— Nem piszkolhatom be miattad a szép fehér kezemet! — felelte könyörtelenül a második kislány.

Am a harmadik kislányka meghallotta, hogy a kis piros sziv, melyet a tündérkéjétől kapott, így szól hozzá:

— Menj és segits talpraállítani a bogárkát!

— Azonnal szót is fogadott. Segített feltápaszkodni a bogárkának és közben látta hogy annak szemecskéi telisteli vannak könnyekkel.

— Oh, te szegényke! Hát így sírtál? Hullásd ide a könyvedet! — mondta neki és eléje tartotta a kosarat.

A bogárka pedig belehullajtotta a könyvet és hálásan mosolygott a leánykára.

Azután mindhármán tovább mentek.

Egyszerre csak beértek egy szép sűrű erdőbe, ahol mindenféle jószagu, zöld fák illatoztak.

— Letörök egy ágat és hazaviszem! — kiáltotta az első leányka.

De mert nagyon magas volt a fa és nem érte el, feldobott egy fényes sárga aranyat, amely élesebb volt minden könel és csakugyan behasított az egyik ágba.

— Oh, de fáj, de szenvedek! — sóhajtott fel a félig letört faágcska. — segitsetek rajtam! — könyörgött.

A második leányka bizony azonnal tovább futott.

— Még csak az kellene, hogy a szép lilomfehér kezemet bepiszkítsam veled! — válaszolta kegyetlenül.

De a harmadik leánykánál megint megszólalt a piros sziv és ezt mondta:

— Nézd, hogy szenved szegény! Segits rajta!

— Most is azonnal szót fogadott. Kinyújtotta a karját és csodák-csodája, minden erőlködés nélkül elérte a félig letört faágat. Megsimogatta, nekitámasztotta a fának, hogy földre ne hulljon és közben látta, hogy milyen nedves a letört faágka, hát odatartotta kis kosarát, hogy a faágcska belehullajt-hassza könnyeit.

Azután mentek, mentek tovább.

De igen hosszú volt az erdő. A leánykák azt hitték már sohasem lesz vége ennek a hosszú utnak. Amde egyszer csak azt látták, hogy ahol az erdő végződik, ott kezdődik a menny-boltozat. Igen nagyon megörültek ennek, mert látták, hogy a mennyország kapuja előtt ezüstös hátú kicsi báránykák járt-

Pár hét múlva hivatja a kántor a gazdát.

— A Péter mind kitanulta már a könyveket, adj 200 tallért, mert új könyvek kellenek s azok még drágábbak.

Örült a gazda, hogy milyen tudós lesz a Péterből s adott neki kétszáz tallért.

— Nem láthatnám a Pétert?

— Világért sem! Akkor mindent elfelejtene, amit tanult. Ne is jőjj el, amíg nem hivatlak. De jó volna, ha egy hordó sört küldenél neki, mert az fejleszti az észét.

A gazda nagyot nézett, de elküldte a hordó sört a kedves Péterének. A felesége titokban még jókora fehércepőt is küldött.

— No, ehhez a fehércepőhöz hus is kell ám, — gondolta a kántor. — Azzal nekilátott, levágta a tinót, aki persze hogy színét se látta a pénznek meg a könyveknek. A husából jólakott, a többi meg beszóva eltette későbbre. Aztán felvette a vasárnapi ruháját s szomoru arccal állított be a gazdához.

— Gazduram, nem jött haza a Péter?

— Nem a! Csak nem szökött meg? — ijedezett a gazda.

— Ugy volt, hogy már egészen jól megtanult beszélni, hát haza akartam hozni a szüleihez. Amint kiérünk a ház elé, eszembe jut, hogy a botomat benn felejtettem. Visszamentem érte s mire kijöttem, Péter sehohsem volt. Gondoltam, biztosan hazaszaladt.

No, volt sirás-rivás, keresés. De persze, sehohsem találtak meg a kedves tinójukat.

Telt, mult az idő, Hát egyszer a parasztgazda azt olvasta az újságban, hogy a szomszéd városban egy Ökör Péter nevű kereskedő telepedett le. Szalad a kántorhoz:

— Ez bizonyosan a mi Péterünk! Annyi tudományt tanult el a kántor urtól, hogy kereskedő lett!

A kántor jót nevetett a markába, de nem mondott ellent. A gazda meg felpakkolt egy csomó pénzt, ennivalót s bement a városba.

Hamar megtalálta az új kereskedőt. Nagyot nézett:

— Ejnye, ennek a Péternek milyen okos emberarca lett a sok tudománytól!

A kereskedő előbb nagyot nézett, de mikor a gazda elmondta, hogy most már minden pénzét és gazdaságát átadja neki, szívesen elvállalta apjának. A gazda meg a felesége beköltöztek a városba s holtukig dicsérték a kántort, aki ilyen okos, ügyes kereskedőt nevelt az ő Péter tinójukból.

tettem a kezedet, de pontot még sem érdemeltem érte. Ezért tehát felszólítalak, hogy vagy kerj tőlem bocsánatot, vagy pedig állj ki velem bírakra.

Pali tisztában volt vele, hogy birkozásban okvetlenül legyőzné ezt a nálaival látszatra jóval gyengébb fiút és azért szó nélkül odanyújtotta a kezét.

— Jól van, a dolog rendben van, — mondta a cipőpuccoló fiú, — a nevem John.

— Az enyém meg Pali.

Aznap vége volt már a munkának és Pali jó darabon elkísérte a hazafelé tartó John, akivel elbeszélgetett. Ettől fogva naponta felkereste és összebátározott vele. Esténként munka végzetével együtt köszáltak New-York utcáin. Pali John segítségével még jobban megismerte a hatalmas várost.

Egy délután éppen Johnhoz készült, amikor templom mellett vitt el az utja. Feszébe jutott, hogy rövid időre be kellene mennie a templomba.

— Es, mégse megyek be, — mondta magában, — mert akkor későn érkezem Johnhoz és nem akarom várattatni.

Fel akart szállni a villamóra és akkor érezte, hogy valaki a zsebében turkál. Odakapott, de a zsebe már üres volt. A tárcá, melyet Szam Havkensenz vitt neki em-lébe és amelyben méjdem kétezzer dollárnyi pénze volt, eltűnt. Azonnal szót egy rendőrnök, de a tolvaj nem került meg.

— Megbűntetett az Isten, — sóhajtott szomorúan, — amiért nem mentem be a templomba. Ha bementem volna, nem találkoztam volna a pénzem megvolna.

Az eset lesújtotta, mert nem volt pénze a hazautazásra és erről a szép tervről most egyelőre le kellett mondania.

Busan elballagott Johnhoz és elpanaszolta, hogy teljes pénze nélkül áll.

— Ne búsulj, Pali, — vigasztalta John, — én jól kerestem ma és szívesen adok neked pénzt. Es holnap és holnapután is jut neked a kereseményemből.

— Látod, John, — szót erre Pali, — én is olyan fiú vagyok, mint te, nekem sem kell az olyan pénz, amelyért nem dolgoztam meg. Muszáj hát valamit foglalkozás után nézni, hogy megélhessék. De hát mit is csináljak? Mibe fogjak? Adj valami tanácsot, kerlek.

Odaszaladtam Nyafogóhoz és láttam, hogy több helyen vérzik. Most már biztos voltam benne, hogy valahol a közelben vadász rejtőzik, aki Nyafogóra lőtt. Kiadtam a bocsoknak a jelszót:

— Bocsok, kapjuk fel vállainkra a sebesült Nyafogó Nándit és rohanjunk vele, mert nyomunkban a vadász.

A bocsok szótfogadtak. Felkaptuk Nyafogót. Rohantunk és sikerült hamarosan lőtávolon kívülre jutnunk.

Hazavittük Nyafogó Nándit és apja azonnal elhívatta hozzá az állatok orvosát, Doktor Füle Jákob urat, aki megvizsgálta. Az orvos megállapította, hogy Nyafogó bőrébe tizenhat sörét hatolt.

— Szerencse, — mondotta Doktor Füle Jákob, — hogy a Muncurkónak annyi esze volt, hogy a sebesültet gyorsan hazavitette, mert ha a vadász még egyszer rálőtt volna, könnyen megtörténhetett volna, hogy a sérétek a fiatal bocsot halálra sebzik.

Mindenki tisztában volt vele, hogy én mentettem meg a Nyafogó Nándi életét. Az esetet megírta a Rengeg-tégi Hírharang című újság is és engem hős életmentőnek nevezett. Ezzel azonban még nem volt vége a dolognak. Mert egyszer csak hivatalos irás érkezett az apámhoz. Az irás Leó királynak, az állatok fejedelmének udvarából jött és így szólt:

— Igen tisztelt Morgó Mackó Ur! Van szerencsém szerencsekivánataimat kifejezni abból az alkalomból, hogy a fiacskája, Muncurkó, az életmentés terén olyan szépen cselekedett. Ófelsége, első Leó, dicsőségesen uralkodó királyunk ezért Muncurkónak az életmentés érdemjelét adományozta. Kiváló tisztelettel: Zsiráfi Zsigmond államtitkár.

Ugyanazzal a postával a tanító ur is kapott levelet a királyi udvarból. Értesítették benne, hogy nekem megadták a kitüntetést és azt Kalimpáló Kelemen tanfelügyelő hozza számomra. A tanító ur erre kijelentette, hogy másnap mindenki ünnepi ruhában jöjjön az iskolába. Az iskolában, amely virágokkal volt díszítve, Zenebona Zebulon tanító urral együtt ott volt Kalimpáló Kelemen is. Mikor minden bocsos a helyén volt, előbb a tanító ur beszélt, utána pedig Kalimpáló Kelemen tanfelügyelő. Mindketten igen dicsérték engem és végül a tanfelügyelő egy fényes aranyérmét tűzött a mellemre.

Amint ot nézegetett, az egyik huncut cipőpuccoló fiu, akinek éppen nem volt dolga, patkosságából a bámuló Palli kezéhez érintette a cipőket és Palli kezeletén egyszerűben ott ékteleinkedett egy fekete poca. Palli ezen annyira megharagudott, hogy megfontolas nélkül potonvágtat a cipőpuccolót fiut. A poton olyan nagy volt, hogy a fiu a skatulyái közé esett. Killics Palli csak akkor eszmélt rá, hogy milyen helytelenül cselekedett, sajnálta tettét és azt úgy akarta jóvá tenni, hogy elővett egy dollárt és azt a cipőpuccoló fiu felé tartotta.

— Tartsd meg pénzedet, — válaszolta az, — nekem nem kell alamizsna. En csak olyan pénzt fogadok el, melyet megérdemlek. Igaz, hogy en patkosságából befektet-

Egy bácskai fiu
egész világon át
viszontagásos utazásai az
Irta Kubán Endre

Mikor hazamentem, igen büszke voltam, hogy az aranyérem ott fityeg a mellemen.

Egy helyen a fiuk megállottak és gombozni kezdtek. Én elnéztem a játékot.

— Gyere te is játszani, — szolt hozzám Tallérosi Töhötöm, — ne légy büszke, hogy neked kitüntetésed van.

— Nem is azért nem játszom, — feleltem én, — mert kitüntetéset kaptam, hanem azért, mert nincsen nálam gomb.

— Az nem baj, ott van a melleden az az érem, azt egy vesszük, hogy tiz gombot ér.

Ez az ajánlat tetszett nekem és elfogadtam. Csakhamar én is gomboztam. Eleinte nyertem, de ezután vesztettem. Tallérosi egyszerre csak kijelentette:

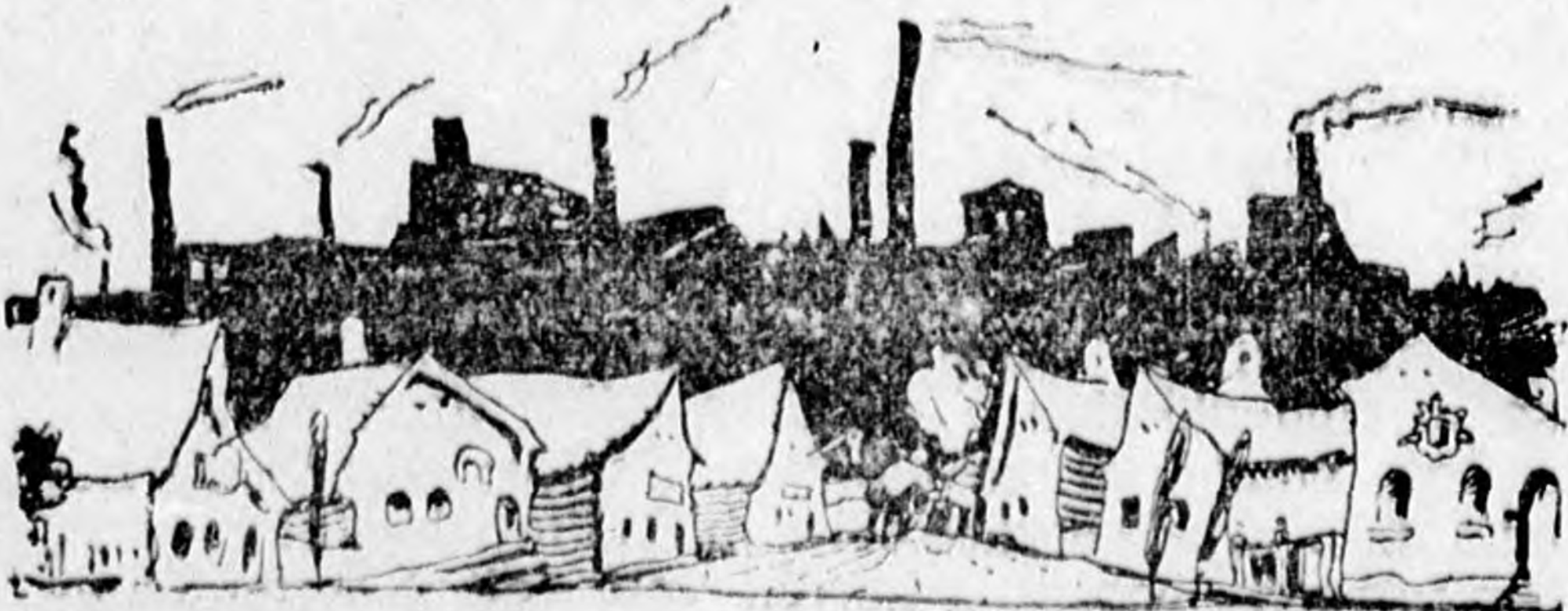
— Tiz gombbal tartozol nekem, add ide az aranyéremet!

Ezzel fölugrott, leszakította mellemről a kitüntetésemet és gyorsan a saját mellére tűzte és nevetve szolt:

— Most aztán mindenkinek elmondom, hogy azért van rajtam ez a kitüntetés, mert életet mentettem.

Nekem sem kellett több. Visszavettem tőle a kitüntetéset. Ez azonban nem olyan könnyen ment, mert egy óra hosszáig verekedtünk, amíg sikerült visszaszereznem a kitüntetéset. Mindkettőnknek a ruhája elszakadt, mindkettőnk arca véres volt a karmolásoktól. De én mégis büszkén mentem haza a kitüntetéssel. Otthon az apám megvert, amiért a ruhám eltépődött, de viszont adott három dinárt, amiért a kitüntetéset megkaptam. Mikor a dinárok a kezemben voltak, azonnal elfeledtem sirni és szaladtam a boltba medvecukrot venni.

(Folyt. köv.)

A leányka belepillantott és örömtől repesve így kiáltott:

— Nézd csak meg a kosárkád tartalmát!

Amde az angyal így szolt hozzá.

lett, mert félt, hogy őt se menkedik be a mennyországba.

szívet és a könnyekkel felt kosárkát. Azután nagyon szomorú

A kisleány pedig felmutatta a tündérekétől kapott piros

— Mit hoztál? — kérdezte az angyalka.

most előlépett az angyal hívásra.

A harmadik leányka, aki eddig szerényen félrehúzódott,

gárkának. Ez lát érte a büntetését!

könnyörítél meg a faágacska s nem s nem segítettél a bo-

elked, a szívtelenséged elcsúfította a szép kilisded. Nem

esztős hatu báránykákka! — mondta az angyal. — A rossz

— Te sem jöhetsz be a mennyországba játszadozni az

esett hó, hanem csunya lett és érdes, ráncos.

söt egészen fénytelen lett. S a bőre sem volt fehér, mint a le-

szén szintelen volt. Két szemre nem ragyogott, mint a csillag,

lantott, mert hajától lekopott a szép sárga arany és az ég-

Bizony ijedten kiáltott fel a leányka, mikor a tükörbe pil-

tabb nálad!

— Nézz bele és aztán te is tudni fogod, hogy nincsen ri-

Am az angyalka tükört tartotta eléje és azt felelte:

már hozzám hasonló szépet?

— Nézz csak rám! — mondta az nagybúszkén. — Láttál

— Hat te mit hoztál? — fordult most a második lányhoz,

gárkán.

faágacska és nem könnyörítél meg a szegény vergődő bo-

mert kincseidet arra használhad fel, hogy megsebez vele a

te megérdemelted, hogy kavicsa válték kezében a drágakő,

Ezzel ugyan nem engedhetlek be a mennyországba. De

Az angyal megvően nézett rá.

arany és gyémánt helyett értéketlen kövek voltak a kezében.

De jai Uramisten, mindjárt utána felsikoltott, mert a sok

tartotta két kezét.

gyémántom van! — mondta búszkén az első leányka és oda-

— En kincseket hoztam. Nézd csak mennyi aranyam,

magatokkal.

váltásdíjat kell fizetnek. Mutassatok meg, mit hoztatok

— Beengedlek benneteket — mondta az angyal. — De

gyalt. — Ugy szeretnék játszani az ezüshátu báránykákka!

— Engedj be bennünket is! — kérték a leánykák az an-

gerte be őket a világoskék selyem égi kapun.

szadoznak s egy felérszárnyas angyalka éppen akkor tere-

— Oh, Istenem, milyen sok gyönyörűség arany és gyémánt. És mennyi sok gyöngy!

De bizony az volt. Minden könnyesepp helyén, mely belepergett a kosárkába, egy igazgyöngy fánadt.

Az angyal most karonfogta a leánykát és így szolt hozzá.

— Gyere velem, te jószívű kicsi leány! Te az én test-

vérkém vagy, mint mindazok, akik jót tesznek valakivel és

könnyeket törölnek le. A kosárkád tartalma is a tiéd marad-

hat, mert te már megfizetted a váltásdíjat, mikor segítettél

a szegény, szenvedő bogárkán és meghalgtad a könnyörgő

faágacska. Gyere be, kicsi testvérkém és játszadozzál az

ezüshátu báránykákka. Te megérdemled, hogy átléphesd a

kékselyem égi kaput.

Ezeket mondta neki az angyalka és magával vitte a

mennyországba,

Bizony a másik két kis leány sirva ment haza, azért

nincs tovább a mesém.

Okör Péter

Élt messze Dániában egy gazdag parasztember, akinek nem volt gyermeke. Sokszor panaszkodtak, a feleségével együtt, hogy mit ér a vagyon, jómód, ha nincs kire hagyni. Örökké csak nem élhetnek s akkor idegeneké lesz mindenük.

Egyik tavasszal a parasztember gyönyörű tinót vett s azt elnevezte Péternek. Okos, tanulékony, vidám kis állat volt, egész nap a gazdasszonya körül ugrált, aki úgy kényeztette, dédelgette, mintha a gyermeke lett volna.

— Te anyjuk — mondta a gazda a feleségének — a mi kántorunk olyan okos ember, hátha megtudná tanítani beszélni a Pétert! Akkor örökbe fogadhatnánk s ráhagyhatnánk mindent.

— Abizony jó lenne, — örvendezett az asszony, — de vigy magaddal pénzt is, mert ingyen meg nem teszi.

A gazda megtöltött egy zacskót pénzzel s azzal meg a tinóval elment az okos kántorhoz.

— Jól van, megteszem, amire kérsz, de nem szabad elmondanod senkinek, mert akkor nem sikerül a dolog. Száz tallért fizess egyelőre a könyvekre, amiből a Péter tanulni fog.

A gazda átadta a pénzt, a Pétert bekötötte a kántor istállójába s hazament nagyboldogan.